

Projekt

z dnia
przedkładam.....

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W KROŚNIE ODRZAŃSKIM**

z dnia 2026 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035

Na podstawie art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436 oraz z 2026 r. poz. 252) Rada Miejska w Krośnie Odrzańskim uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Krosna Odrzańskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Radosław Sujak

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Krośnie Odrzańskim
z dnia 2026 r.

Strategia Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035

maj 2026 r.

Opracowanie:

Urząd Miasta w Krośnie Odrzańskim

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035 opracowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych (aktualnych dokumentów planistycznych i sprawozdań) Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim i gminnych jednostek organizacyjnych, dane statystyczne ujęte w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych oraz informacje pozyskane w procesie partycypacji społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2023 roku (o ile nie zaznaczono inaczej).

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY KROSNO ODRZAŃSKIE	7
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	7
2. Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej	10
3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	12
4. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	14
5. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych	17
5.1. Ocena sytuacji w Gminie	18
5.2. Pożądane priorytety rozwojowe	26
6. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	28
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY KROSNO ODRZAŃSKIE	33
1. Misja i wizja	33
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	34
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krosno Odrzańskie oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie	70
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa	89
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych ..	97
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	100
Załącznik nr 1: Diagnoza	102
Załącznik nr 2: Tabela ewaluacyjna	183

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa kluczowe kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2035 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działań władz samorządowych, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia również efektywne gospodarowanie zasobami, w tym ludzkimi, środowiskowymi, przyrodniczymi i kulturowymi, infrastrukturalnymi oraz środkami finansowymi. Strategia stanowi również formalną podstawę i uzasadnienie do aplikowania o zewnętrzne środki finansowe na realizację celów rozwojowych Gminy oraz wsparcie w procesie przygotowania dokumentacji aplikacyjnej.

Strategia jest dokumentem nadrzędnym względem innych opracowań planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie Krosno Odrzańskie, spójnym z dokumentami wyższego rzędu: Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 (SRWL 2030), Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) oraz Strategią Rozwoju Ponadlokalnego Partnerstwa Krośnieńskiego Obszaru Funkcjonalnego. Wyznacza również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Prace nad Strategią rozpoczęto w lutym 2025 roku, kiedy Rada Miejska w Krośnie Odrzańskim przyjęła uchwałę Nr XII/69/25 w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035.

Proces opracowania Strategii poprzedzono analizą sytuacji społecznej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i przestrzennej Gminy, którą pogłębiono podczas badania ankietowego mieszkańców. Diagnoza pozwoliła na zdefiniowanie obszarów problemowych i najważniejszych wyzwań w zakresie powyższych sfer, a także silnych i słabych stron jednostki oraz szans i zagrożeń. Zebrane informacje pogłębiono podczas warsztatów strategicznych, w których udział wzięli mieszkańcy, urzędnicy, przedstawiciele jednostek podległych, radni oraz władze Gminy. Podczas warsztatów opracowano również misję i wizję Gminy, a także założenia celów i kierunków działań, których realizacja wpłynie na urzeczywistnienie określonej na 2035 rok wizji. Warsztaty przeprowadzone zostały metodą design thinking polegającą na spojrzeniu na problem z wielu perspektyw oraz wyjściu poza utarte schematy. Efektem tej metody jest wypracowanie niestandardowych rozwiązań i innowacyjne podejście do obecnych wyzwań. Ustalenia oraz rekomendacje w zakresie prowadzenia gminnej polityki przestrzennej omówiono i zdefiniowano podczas wywiadu pogłębianego z planowania przestrzennego, w którym wzięły udział osoby odpowiedzialne za inwestycje, gospodarkę przestrzenną oraz ochronę środowiska w Gminie Krosno Odrzańskie. Proponowane założenia skonsultowano z przedstawicielami władz Gminy, następnie, w czerwcu 2025 roku przygotowano projekt Strategii. Dokument poddano konsultacjom społecznym oraz przedłożono Zarządowi Województwa Lubuskiego do zaopiniowania.

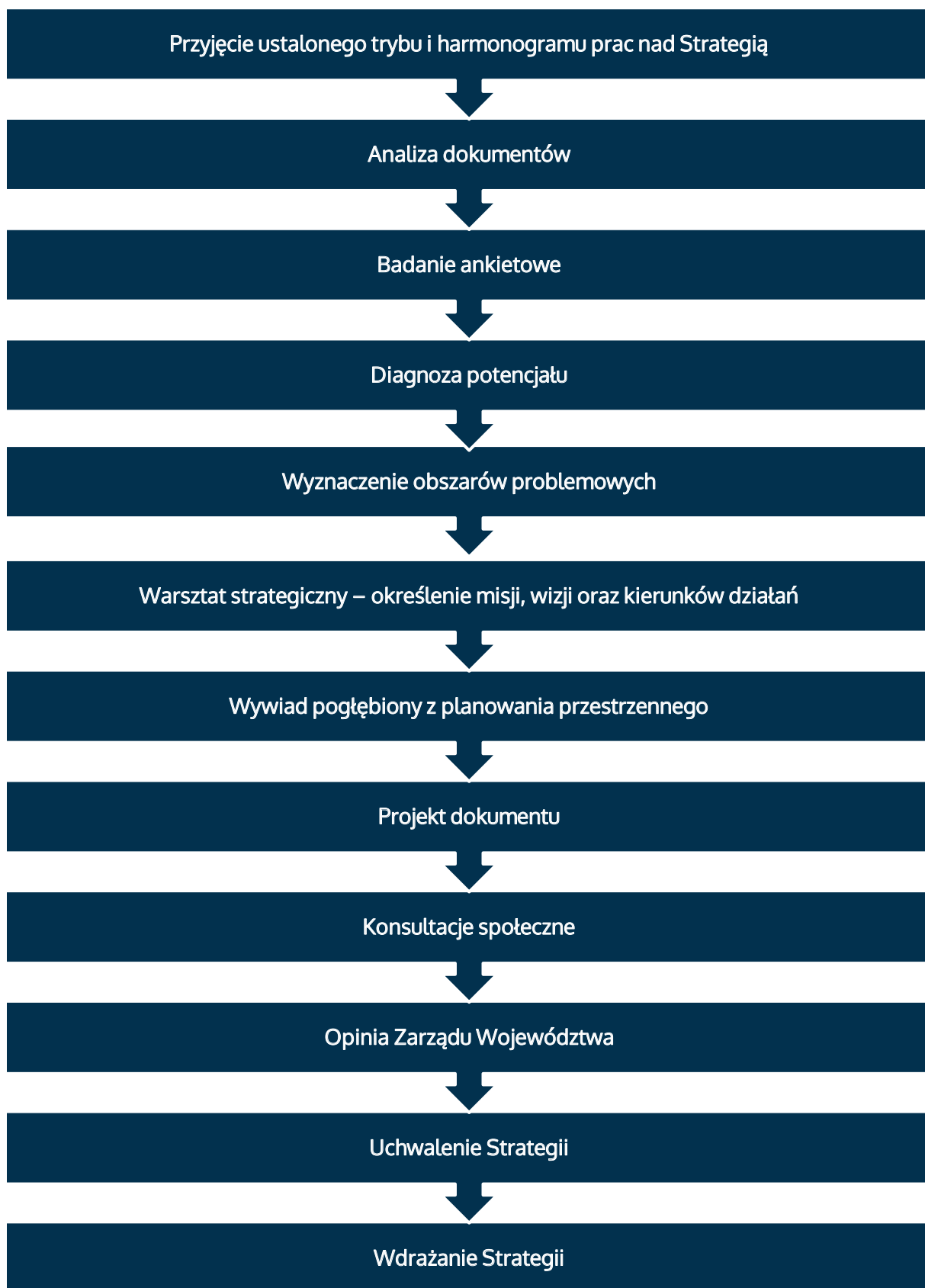
Strategia jest dokumentem o wszechstronnym, kompleksowym charakterze, który obejmuje różnorodne obszary funkcjonowania samorządu. Rzetelne przygotowanie tak szerokiego dokumentu wymaga współpracy wielu specjalistów, a także skoordynowanego podejścia, które pozwala spojrzeć na rozwój Gminy w sposób całościowy i długofalowy. W proces przygotowania Strategii włączone zostały osoby posiadające odpowiednią wiedzę merytoryczną oraz będące specjalistami w swoich dziedzinach, co gwarantuje profesjonalne, rzetelne i wieloaspektowe opracowanie dokumentu.

Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2025 poz. 198). Zgodnie z treścią w/w ustawy Strategia zawiera wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Krosno Odrzańskie. Pogłębiona diagnoza stanu Gminy stanowi Załącznik nr 1 do niniejszej Strategii.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym aktem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac nad Strategią:

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY KROSNO ODRZAŃSKIE

Na podstawie przeprowadzonej **Diagnozy sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Gminy Krosno Odrzańskie** zidentyfikowane zostały najważniejsze potencjały rozwojowe oraz problemy dotyczące Gminy Krosno Odrzańskie i jej najbliższego otoczenia. Poniższe wyszczególnienie zawiera **wnioski w wymiarze przestrzennym, gospodarczym, klimatyczno-środowiskowym i społecznym** opracowane w oparciu o Diagnozę, która stanowi Załącznik nr 1. Wnioski stanowią jedną z podstaw do sporządzenia celów strategicznych i kierunków działań zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszej Strategii.

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

- Gmina Krosno Odrzańskie zlokalizowana jest w zachodniej części Polski, niedaleko granicy z Niemcami w województwie lubuskim, w powiecie krośnieńskim. Miasto Krosno Odrzańskie, pełniąc funkcję siedziby zarówno Gminy, jak i powiatu krośnieńskiego, stanowi centrum administracyjne i usługowe o ponadlokalnym znaczeniu. Obecność wojska oraz Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej dodatkowo wzmacnia jego rangę instytucjonalną. Miasto oferuje rozbudowaną infrastrukturę usługową, z której korzystają mieszkańcy całego powiatu, jednak najlepszy dostęp do tych usług mają mieszkańcy Gminy Krosno Odrzańskie, co sprzyja integracji społeczno-gospodarczej.
- Dogodne położenie komunikacyjne Gminy Krosno Odrzańskie, z dostępem do dróg krajowych nr 29 i 32 oraz drogi wojewódzkiej nr 276, wspierane bliskością autostrady A2 i drogi ekspresowej S3, czyni ją ważnym węzłem transportowym o znaczeniu regionalnym i krajowym. W celu realizacji innych potrzeb np. regulowania części spraw administracyjnych, mieszkańcy muszą przemieszczać się do miast wojewódzkich: Zielonej Góry (podróż z Krosna Odrzańskiego zajmuje około 35 minut samochodem) oraz Gorzowa Wielkopolskiego (podróż samochodem to około 1 godzina i 30 minut).
- Istotnym atutem jest także jedyny w promieniu ok. 45-60 km most przez Odrę, zlokalizowany w Krośnie Odrzańskim. Jednakże kolizyjny przebieg drogi krajowej nr 29 przez centrum miasta, w tym przez zabytkowe obszary, generuje poważne problemy transportowe i przestrzenne, utrudniając m.in. rewitalizację starego miasta. Budowa obwodnicy, planowana do ukończenia w 2027 roku, stanowi strategiczną inwestycję poprawiającą płynność ruchu, bezpieczeństwo oraz warunki życia mieszkańców. Gmina powinna kontynuować działania wspierające realizację obwodnicy Krosna Odrzańskiego oraz zaplanować kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni po odciążeniu centrum z ruchu tranzytowego. Dodatkowo, powstanie obwodnicy może stać się impulsem rozwojowym dla miejscowości położonych w jej bezpośrednim sąsiedztwie. Przeniesienie ruchu tranzytowego z centrum Krosna

Odrzańskiego z ruchu tranzytowego zwiększy atrakcyjność terenów zlokalizowanych przy nowym przebiegu drogi zarówno pod kątem zabudowy mieszkaniowej, jak i działalności usługowej czy produkcyjnej.

- Gmina Krosno Odrzańskie posiada dostęp do dwóch linii kolejowych oraz rzeki Odry, co stanowi istotny potencjał dla rozwoju transportu drogowego, kolejowego i wodnego, a także tworzenia nowoczesnych rozwiązań w zakresie transportu multimodalnego. Przez teren Gminy przebiega linia kolejowa nr 358 (Zielona Góra – Zbąszynek), obsługująca zarówno ruch pasażerski, jak i towarowy, umożliwiająca dojazd m.in. do Zielonej Góry, Sulechowa i Zbąszynka. Drugą linią jest linia kolejowa nr 273 (Wrocław Główny – Szczecin Główny), przebiegająca przez miejscowość Radnica. Istotnym ograniczeniem pozostaje brak bezpośredniego połączenia kolejowego z Gorzowem Wielkopolskim, co zmniejsza dostępność transportową regionu w kierunku północnym.
- Na terenie Gminy Krosno Odrzańskie podjęto działania przygotowawcze do uruchomienia zintegrowanego systemu publicznego transportu zbiorowego we współpracy z Krośnieńskim Związkiem Powiatowo-Gminnym. Obecnie transport lokalny nie funkcjonuje, co stanowi dużą przeszkodę w zakresie mobilności mieszkańców, zwłaszcza w relacji między sołectwami a centrum Gminy.
- Zgodnie z dokumentami strategicznymi województwa lubuskiego, Gmina Krosno Odrzańskie została zaklasyfikowana jako obszar wiejski o trudnych warunkach rozwojowych, wymagający wsparcia w zakresie poprawy dostępności usług publicznych, rozwoju infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, a także aktywizacji społeczno-gospodarczej. Znaczna część Gminy objęta jest różnorodnymi formami ochrony i ograniczeń, m.in. związanymi z zagrożeniem powodziowym, ochroną przyrody, krajobrazu kulturowego, co istotnie wpływa na możliwości zagospodarowania przestrzennego. Jednocześnie Gmina należy do wiejskich obszarów funkcjonalnych oraz obszarów przygranicznych, co przy odpowiednim wsparciu może być impulsem do rozwoju, zwłaszcza w kierunku turystyki, opieki senioralnej oraz lokalnej przedsiębiorczości.
- Gmina Krosno Odrzańskie charakteryzuje się dominacją terenów leśnych, które stanowią ponad połowę jej powierzchni (51,2%), co wpływa na ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym, ale także stwarza potencjał dla rozwoju turystyki i gospodarki leśnej. Znaczący udział terenów rolnych (35,1%) wskazuje na istotne znaczenie rolnictwa w strukturze przestrzenno-gospodarczej Gminy. Obszar zurbanizowany obejmuje zaledwie 5,2% powierzchni, co potwierdza rozproszony i wiejski charakter większości terenów Gminy, przy koncentracji funkcji miejskich na niewielkiej powierzchni miasta Krosno Odrzańskie.
- Istotnym elementem układu przestrzennego Gminy jest jej położenie nad rzeką Odrą oraz w miejscu, gdzie do Odry uchodzi rzeka Bóbr. Taki układ hydrograficzny zwiększa

walory przyrodnicze i krajobrazowe obszaru, ale jednocześnie powoduje, że znaczna część Gminy znajduje się na terenach szczególnego zagrożenia powodziowego.

- Gmina Krosno Odrzańskie posiada potencjał do rozwoju zróżnicowanej oferty turystycznej, w szczególności w obszarze turystyki wodnej, enoturystyki oraz aktywnego wypoczynku. Rzeka Odra, jako ważny szlak żeglugi śródlądowej, stanowi atut lokalizacyjny, jednak obecnie istniejąca infrastruktura – obejmująca przystań i bulwar – jest ograniczona i wymaga rozbudowy. Brakuje m.in. zaplecza dla żeglugi turystycznej. Konieczne jest dalsze inwestowanie w infrastrukturę i usługi, które pozwolą wykorzystać ten potencjał w pełni. Enoturystyka, promowana m.in. przez Festiwal Polskich Win Musujących i obecność na Lubuskim Szlaku Wina i Miodu, wzmacnia lokalną tożsamość i produkt turystyczny. Gmina może również pełnić funkcję przystankową dla ruchu turystycznego z Niemiec, co potęguje jej potencjał transgraniczny. Wzrost zainteresowania wędkarstwem oraz działalność lokalnych środowisk wędkarskich wspierają rozwój usług turystycznych, jednak dalszy rozwój infrastruktury noclegowej i gastronomicznej pozostaje istotnym wyzwaniem dla pełnego wykorzystania potencjału turystycznego.
- Gmina Krosno Odrzańskie posiada bogate i zróżnicowane dziedzictwo kulturowe, którego najcenniejsze przykłady koncentrują się w mieście Krosno Odrzańskie – jednym z najstarszych miast Polski. Zabytki, takie jak Zamek Piastowski, kościoły, fragmenty murów obronnych oraz kamienice starego miasta, stanowią istotne walory historyczne i turystyczne.
- Gmina Krosno Odrzańskie dysponuje dobrze rozwiniętą infrastrukturą szlaków turystycznych, w tym pieszych, nordic walking oraz trasą motorową Trans Euro Trail, co stwarza korzystne warunki dla rozwoju turystyki aktywnej i krajoznawczej. Zróżnicowana oferta tras sprzyja promocji walorów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy oraz może przyczynić się do wzrostu liczby odwiedzających i wzmacniania lokalnej gospodarki turystycznej. Zaleca się dalszy rozwój i promocję istniejącej infrastruktury szlaków turystycznych poprzez ich oznakowanie, modernizację oraz integrację z ofertą lokalnych usług turystycznych, co może przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności Gminy jako celu turystyki aktywnej.
- Stopień pokrycia Gminy Krosno Odrzańskie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego jest bardzo niski i wynosi jedynie 2,13%, co znacząco ogranicza możliwości prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej i inwestycyjnej. Taki stan może wpływać na wydłużenie procedur inwestycyjnych, zwiększenie liczby decyzji o warunkach zabudowy oraz trudności w kształtowaniu ładu przestrzennego, szczególnie w kontekście planowanego rozwoju infrastruktury, mieszkalnictwa i usług. Zaleca się zwiększenie pokrycia Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, szczególnie na obszarach o wysokim potencjale

inwestycyjnym i rozwojowym, w celu usprawnienia procesów planistycznych i zapewnienia ładu przestrzennego.

- Decyzje o warunkach zabudowy w Gminie Krosno Odrzańskie koncentrują się głównie w obrębie miasta i wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, zwłaszcza na północnych i południowych obrzeżach oraz przy drogach wylotowych, co wskazuje na rozwój funkcji mieszkaniowych i usługowych poza ścisłym centrum. Występowanie WZ również w mniejszych miejscowościach, choć w ograniczonym zakresie, świadczy o rozproszonym i umiarkowanym charakterze rozwoju przestrzennego. Taki model zagospodarowania, typowy dla gmin miejsko-wiejskich, może wymagać działań ograniczających chaos przestrzenny i wspierających rozwój infrastruktury w sposób zrównoważony.
- Rozwój 11 Pułku Logistycznego zlokalizowanego w Krośnie Odrzańskim stanowi istotny czynnik wpływający na kształtowanie lokalnej polityki przestrzennej. Docelowe zatrudnienie kilkuset żołnierzy oraz przewidywany wzrost liczby mieszkańców związanych z jednostką wojskową generują potrzebę zabezpieczenia terenów pod budownictwo mieszkaniowe, rozwój infrastruktury społecznej i technicznej, a także poprawę dostępności transportowej. Uwzględnienie potrzeb tej grupy w planowaniu przestrzennym jest kluczowe dla zrównoważonego rozwoju Gminy.
- Budowa Parku Handlowego „Korona” przy skrzyżowaniu ul. Szosa Poznańska i ul. Poprzecznej, planowana do uruchomienia w 2026 roku, wpłynie znacząco na układ funkcjonalno-przestrzenny miasta, zmieniając lokalne zwyczaje zakupowe i generując zwiększony ruch komunikacyjny w tej części Krosna Odrzańskiego. Inwestycja ta może prowadzić do osłabienia znaczenia tradycyjnych form handlu, w tym lokalnych sklepów w centrum i miejskiego targowiska, co wymagać będzie wsparcia dla lokalnych przedsiębiorców oraz przemyślanego planowania przestrzeni publicznej.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej

- Gmina Krosno Odrzańskie charakteryzuje się rozwiniętą siecią hydrograficzną, w całości przynależącą do zlewni Odry, co sprzyja rozwojowi turystyki wodnej i gospodarki rybackiej, ale jednocześnie generuje istotne wyzwania związane z zagrożeniem powodziowym. Obecność licznych cieków wodnych, jezior i stawów hodowlanych świadczy o dużym znaczeniu środowiska wodnego w strukturze przestrzennej i ekologicznej Gminy. Znaczne obszary szczególnego zagrożenia powodzią wymagają ścisłego przestrzegania przepisów prawa wodnego, w tym planu zarządzania ryzykiem powodziowym, co może ograniczać możliwości zabudowy i wymusza ostrożne planowanie przestrzenne w rejonach zalewowych. Zaleca się rozwój infrastruktury przeciwpowodziowej oraz wdrażanie rozwiązań opartych na przyrodzie (np. naturalne retencje) w połączeniu z ostrożnym planowaniem

przestrzennym, szczególnie na terenach zalewowych, aby zminimalizować ryzyko powodziowe przy jednoczesnym wykorzystaniu potencjału turystyki wodnej i gospodarki rybackiej.

- Gmina wyróżnia się wysoką różnorodnością biologiczną, co wynika z urozmaiconego ukształtowania terenu oraz obecności licznych ekosystemów wodnych i leśnych. Obszar ten stanowi siedlisko dla wielu chronionych i rzadkich gatunków zwierząt, w tym ptaków drapieżnych, płazów, ssaków oraz gatunków związanych z torfowiskami. Szczególnie cenne przyrodniczo są doliny Odry i Bobru oraz obszar Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego. Bogactwo fauny stanowi potencjał dla rozwoju edukacji ekologicznej i ekoturystyki, jednocześnie nakładając obowiązek zachowania walorów przyrodniczych w procesach planowania przestrzennego i inwestycyjnego.
- Na terenie Gminy Krosno Odrzańskie zlokalizowane są złoża kopalin o zróżnicowanym statusie rozpoznania i zagospodarowania, jednak ich znaczenie gospodarcze na obecnym etapie jest ograniczone. Większość złóż posiada status wstępny lub prognostyczny, a tylko jedno złożo (w miejscowości Retno) jest eksploatowane. Obecność takich zasobów może stanowić rezerwę surowcową i lokalne wsparcie dla wybranych sektorów gospodarki w przyszłości, ale jednocześnie wymaga uwzględnienia w planowaniu przestrzennym ze względu na potencjalne kolizje z innymi funkcjami zagospodarowania terenu.
- Obecność takich obszarów jak Gryżyński Park Krajobrazowy, Dolina Bobru i Krośnieńska Dolina Odry, a także licznych specjalnych obszarów ochrony siedlisk i ptaków, świadczy o wysokiej wartości przyrodniczej i krajobrazowej. Tereny te pełnią kluczowe funkcje ekologiczne i turystyczne, ale równocześnie nakładają określone ograniczenia na zagospodarowanie przestrzenne. Zrównoważone zarządzanie tymi obszarami, z uwzględnieniem ich potencjału rekreacyjno-turystycznego oraz potrzeby zachowania różnorodności biologicznej, stanowi istotne wyzwanie i szansę dla rozwoju Gminy.
- Zauważa się korzystne uwarunkowania do rozwoju odnawialnych źródeł energii, w szczególności elektrowni wiatrowych i instalacji geotermalnych. Potencjał ten stwarza możliwości dla dywersyfikacji lokalnych źródeł energii, zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego oraz rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, przyczyniając się jednocześnie do realizacji celów polityki klimatyczno-energetycznej na poziomie lokalnym.
- Dostępność do sieci wodociągowej (87,4%) pozostaje nieco poniżej średnich wartości dla powiatu i województwa, natomiast wskaźnik korzystania z kanalizacji (74,0%) jest korzystny, przewyższając poziom powiatowy i zbliżając się do wojewódzkiego. W wielu miejscowościach nadal jednak funkcjonują przydomowe szamba lub nieszczelne zbiorniki bezodpływowe, co generuje poważne zagrożenia środowiskowe i sanitarne oraz wskazuje na niewydolność systemu kanalizacyjnego na terenach

wiejskich. Największym wyzwaniem jest bardzo ograniczony dostęp do sieci gazowej (23,1%), który znacząco odbiega od wskaźników regionalnych, co może ograniczać możliwości modernizacji źródeł ogrzewania i wpływać na jakość życia mieszkańców.

- Mimo dość wysokiego poziomu dostępu do sieci wodociągowej (87,4%), stan techniczny infrastruktury, zwłaszcza w Krośnie Odrzańskim i przyległych miejscowościach, wymaga gruntownej modernizacji. Szczególnie istotnym wyzwaniem jest prawobrzeżna część miasta, gdzie występuje konieczność poszukiwania i budowy nowych, alternatywnych źródeł poboru wody. Brak działań w tym zakresie może w perspektywie kilku lat prowadzić do znacznych spadków ciśnienia w sieci, a nawet okresowych przerw w dostawie wody, co zagraża dalszemu rozwojowi urbanistycznemu tej części Gminy.
- Brak dostępności do szerokopasmowego Internetu w wybranych lokalizacjach wiejskich, stanowi istotną barierę dla rozwoju cyfryzacji, edukacji zdalnej oraz pracy zdalnej. Zwiększenie zasięgu szybkich łączy internetowych powinno być jednym z priorytetów w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej.
- W Gminie Krosno Odrzańskie w latach 2019-2023 nastąpił wzrost liczby mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi oraz zauważalna poprawa efektywności segregacji odpadów. Udział frakcji segregowanych wzrósł do 47% całkowitej masy odpadów w latach 2022-2023, co świadczy o rosnącej świadomości ekologicznej mieszkańców oraz skuteczności działań w zakresie gospodarki odpadami. Tendencja ta jest pozytywnym sygnałem w kontekście realizacji celów środowiskowych i zrównoważonego rozwoju. Mimo to, zaleca się kontynuowanie działań edukacyjnych i informacyjnych na rzecz zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców oraz dalsze doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

- W latach 2019-2023 liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Krosno Odrzańskie wzrosła o 5,8%, co świadczy o umiarkowanym, lecz stabilnym rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Mimo tego wzrostu, udział Gminy w ogólnej liczbie podmiotów w powiecie krośnieńskim, nieznacznie się zmniejszył, co może wskazywać na bardziej dynamiczny rozwój gospodarczy w innych jednostkach powiatu. Dominującymi branżami w strukturze działalności gospodarczej są handel oraz budownictwo, co odzwierciedla lokalne potrzeby rynku i strukturę popytu.
- Gmina Krosno Odrzańskie posiada zróżnicowaną strukturę zatrudnienia, w której dominującą rolę odgrywają duzi pracodawcy z sektora przemysłowego (Homanit), logistycznego (Dirks Distribution) oraz instytucje publiczne, w tym Nadodrzański Oddział Straży Granicznej, wojsko i administracja. Obecność instytucji wspierających przedsiębiorczość, takich jak Cech Rzemiosł Różnych czy Lubuski Fundusz

Pożyczkowy, a także dostęp do Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, stwarzają dogodne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej i rozwoju sektora MŚP. Wsparcie to wpływa korzystnie na lokalny klimat inwestycyjny oraz możliwości tworzenia nowych miejsc pracy.

- Budowa i funkcjonowanie Parku Handlowego „Korona” wprowadzi nową jakość w lokalnej ofercie handlowej i usługowej, wzmacniając potencjał zakupowy miasta i ograniczając odpływ klientów do większych ośrodków (Zielona Góra, Świebodzin, Gubin). Jednocześnie wymagać będzie dostosowania strategii wspierania lokalnej przedsiębiorczości, aby zminimalizować potencjalne negatywne skutki dla drobnego handlu i usług zlokalizowanych w centrum.
- Obecność 11 Pułku Logistycznego w Krośnie Odrzańskim wzmacnia lokalny rynek pracy, zwiększa stabilność zatrudnienia i sprzyja rozwojowi lokalnych usług. Potencjalne osiedlenie się kilkuset żołnierzy oraz ich rodzin wpłynie na wzrost popytu na towary i usługi, co może stanowić impuls do rozwoju sektora MŚP oraz zwiększenia wpływów z podatków lokalnych.
- Mimo stopniowej utraty typowo rolniczego charakteru, Gmina Krosno Odrzańskie nadal cechuje się znaczącym udziałem użytków rolnych (ok. 35% powierzchni), co sprawia, że rolnictwo wciąż odgrywa istotną rolę w lokalnej gospodarce. Dominuje produkcja roślinna, oparta na gruntach pod zasiewami, wspierana przez trwałe łąki i pastwiska. Struktura gospodarstw wykazuje przewagę małych i średnich jednostek (1–5 ha), przy umiarkowanej koncentracji gruntów i niskim udziale dużych gospodarstw (15 ha i więcej), co może ograniczać skalę produkcji towarowej. Gleby Gminy są zróżnicowane, lecz w większości lekkie (piaski), co wpływa na dobór upraw i konieczność racjonalnej gospodarki rolnej. Gmina wykazuje potencjał do rozwoju zrównoważonego rolnictwa, lecz wymaga wsparcia modernizacyjnego i strukturalnego.
- Bezrobocie utrzymuje niską stopę, która według danych GUS w 2023 roku wyniosła około 2,6% i była najniższa wśród porównywanych jednostek samorządowych, co świadczy o dobrej kondycji lokalnego rynku pracy. Po przejściowym wzroście bezrobocia w 2020 roku, związanym z pandemią COVID-19, od 2021 roku obserwowany jest wyraźny trend spadkowy. Sytuacja ta może być efektem działalności dużych pracodawców, stabilnego sektora publicznego oraz dogodnego położenia Gminy. Wysoki poziom zatrudnienia i dostępność ofert pracy stanowią istotny potencjał rozwojowy oraz czynnik stabilizujący sytuację społeczno-gospodarczą.
- W latach 2019-2023 Gmina Krosno Odrzańskie wykazywała stabilny wzrost dochodów ogółem i wydatków, przy jednoczesnym zwiększaniu nakładów inwestycyjnych, co potwierdza prowadzenie aktywnej polityki rozwojowej. Wzrost dochodów majątkowych oraz zwiększające się wydatki inwestycyjne, szczególnie od 2022 roku,

świadczą o skutecznym pozyskiwaniu środków zewnętrznych, m.in. z Programu Inwestycji Strategicznych. Dochody własne Gminy systematycznie rosły, co zwiększało jej samodzielność finansową. Pomimo występowania deficytów budżetowych w niektórych latach, poziom zadłużenia pozostawał stabilny, a wskaźniki obsługi długu umożliwiały bezpieczne zaciąganie nowych zobowiązań. Rosnące wpływy z podatku od nieruchomości i środków transportowych świadczą o rozwoju bazy podatkowej i aktywności gospodarczej. Gmina posiada znaczący potencjał inwestycyjny na kolejne lata (ok. 43 mln zł do 2034 roku), co stwarza dogodne warunki dla dalszych działań prorozwojowych.

4. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

- Gmina Krosno Odrzańskie, mimo utrzymującego się trendu spadku liczby ludności (728 osób w latach 2019–2023), pozostaje najludniejszą jednostką w powiecie krośnieńskim, skupiającą 32% jego mieszkańców. Obserwowany spadek wpisuje się w szersze zjawisko depopulacji regionu i będzie wpływać na przyszłe potrzeby w zakresie planowania przestrzennego, dostępu do usług publicznych oraz kształtowania lokalnego rynku pracy. Stabilność demograficzna Gminy w kontekście całego powiatu czyni ją jednak nadal kluczowym ośrodkiem osadniczym i gospodarczym. W celu przeciwdziałania depopulacji, Gmina powinna podejmować działania sprzyjające osiedlaniu się młodych rodzin, m.in. poprzez rozwój dostępnego budownictwa mieszkaniowego, usług publicznych oraz atrakcyjnych miejsc pracy.
- W 2023 roku Gmina Krosno Odrzańskie odnotowała zarówno ujemny przyrost naturalny (-4,93), jak i ujemne saldo migracji (-4,23 na 1 000 mieszkańców), co wskazuje na jednoczesny spadek liczby urodzeń i przewagę odpływu ludności. Wskaźniki te są gorsze niż średnie dla powiatu i województwa, co potwierdza nasilenie wyzwań demograficznych. Taka sytuacja może mieć długofalowe konsekwencje dla rynku pracy, systemu edukacji i dostępności usług społecznych, wymagając podjęcia działań na rzecz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej oraz wsparcia polityki prorodzinnej i migracyjnej.
- Gmina Krosno Odrzańskie zapewnia szeroki dostęp do opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym, co sprzyja aktywizacji zawodowej rodziców oraz integracji społecznej najmłodszych mieszkańców. Sieć siedmiu przedszkoli publicznych, w tym placówek na terenach wiejskich, pozwala na objęcie wychowaniem przedszkolnym 94% dzieci (dane za 2023 r.), co plasuje Gminę w czołówce regionu. Inaczej wygląda sytuacja w zakresie opieki żłobkowej. Jak wynika z raportu o stanie oświaty za 2024 rok, do żłobków dostało się około 100 dzieci, podczas gdy blisko kolejne 100 nie znalazło miejsca. Taki stan rzeczy ogranicza aktywność zawodową młodych rodziców i wskazuje na pilną potrzebę zwiększenia liczby miejsc opieki instytucjonalnej dla dzieci do lat 3.

- Gmina Krosno Odrzańskie zapewnia szeroki dostęp do edukacji podstawowej poprzez sieć pięciu szkół, zlokalizowanych zarówno w mieście, jak i na terenach wiejskich, co umożliwia równomierny dostęp do nauki. Korzystny wskaźnik liczby uczniów na oddział oraz wysoki poziom zatrudnienia nauczycieli sprzyjają jakości kształcenia. Szkoły oferują klasy specjalistyczne (sportowe i integracyjne), a wyniki egzaminów ósmoklasisty, szczególnie z języka angielskiego, świadczą o wysokim poziomie nauczania. Szkoły zapewniają podstawowe zaplecze opiekuńcze i psychologiczne, co stanowi istotny atut systemu edukacyjnego Gminy.
- Gmina Krosno Odrzańskie dysponuje rozwiniętą i zróżnicowaną ofertą kulturalno-sportową, opartą na aktywności trzech kluczowych instytucji: Ośrodka Sportu i Rekreacji, Centrum Artystyczno-Kulturalnego „Zamek” oraz Mediateki. Infrastruktura OSiR umożliwia realizację szerokiego spektrum wydarzeń sportowych i rekreacyjnych dla różnych grup wiekowych, a Centrum „Zamek” skutecznie animuje życie kulturalne poprzez bogaty program wydarzeń artystycznych, edukacyjnych i patriotycznych. Mediateka łączy tradycyjne funkcje biblioteczne z nowoczesnym podejściem do animacji społecznej i integracji mieszkańców. Niektóre obiekty sportowe wymagają jednak termomodernizacji.
- Na terenie Gminy działa ponad 60 organizacji, w tym szczególnie aktywne są kluby sportowe oraz stowarzyszenia wspierające osoby w trudnej sytuacji życiowej, seniorów i osoby z niepełnosprawnościami. Ważnym aspektem jest także obecność organizacji pielęgnujących lokalne dziedzictwo i tożsamość. Różnorodność działań NGO oraz ich współpraca z samorządem stanowią istotny element zrównoważonego rozwoju społecznego Gminy. W związku z tym, należy kontynuować i rozwijać współpracę z organizacjami pozarządowymi poprzez wsparcie finansowe, doradcze i promocyjne, a także tworzyć warunki do ich dalszej aktywizacji, np. poprzez centra organizacji pozarządowych lub konkursy grantowe. Warto również promować działania integrujące różne środowiska społeczne, wzmacniające lokalną tożsamość i aktywność obywatelską.
- Uczestnictwo w inicjatywach ponadlokalnych i transgranicznych wzmacnia zdolność do pozyskiwania zewnętrznych środków oraz realizacji projektów rozwojowych. Równocześnie, wieloletnia współpraca partnerska z gminami z Niemiec i Węgier oraz członkostwo w organizacjach takich jak Euroregion „Sprewa–Nysa–Bóbr” i Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego świadczą o silnym zaangażowaniu Gminy w budowanie relacji międzynarodowych oraz regionalnych.
- Gmina Krosno Odrzańskie prowadzi działania na rzecz wzmacniania partycypacji społecznej poprzez funkcjonowanie Rady Seniorów oraz Rady Młodzieżowej, co sprzyja aktywizacji mieszkańców w różnym wieku i włączaniu ich w procesy decyzyjne. Jednocześnie brak aktualnie funkcjonującego Budżetu Partycypacyjnego, który był realizowany w poprzednich latach, wskazuje na potencjał do dalszego

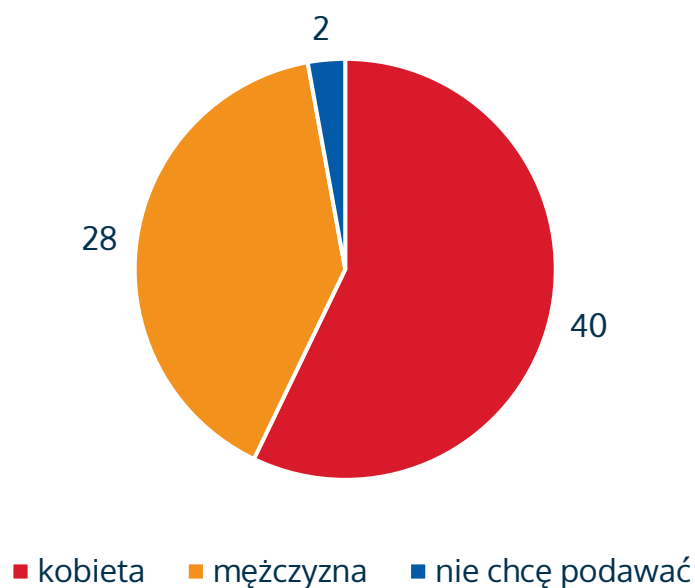
rozwoju narzędzi partycypacji obywatelskiej i zwiększenia bezpośredniego zaangażowania mieszkańców w kształtowanie lokalnej polityki.

- Gmina Krosno Odrzańskie dysponuje dobrze rozwiniętym i zróżnicowanym systemem wsparcia społecznego, obejmującym zarówno instytucje publiczne, jak i organizacje pozarządowe oraz spółdzielnie socjalne, co umożliwia kompleksowe wsparcie osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej w latach 2019-2023 może świadczyć o poprawie sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców, jednak wymaga dalszego monitorowania w celu skutecznego dostosowywania działań polityki społecznej do zmieniających się potrzeb lokalnej społeczności.

5. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

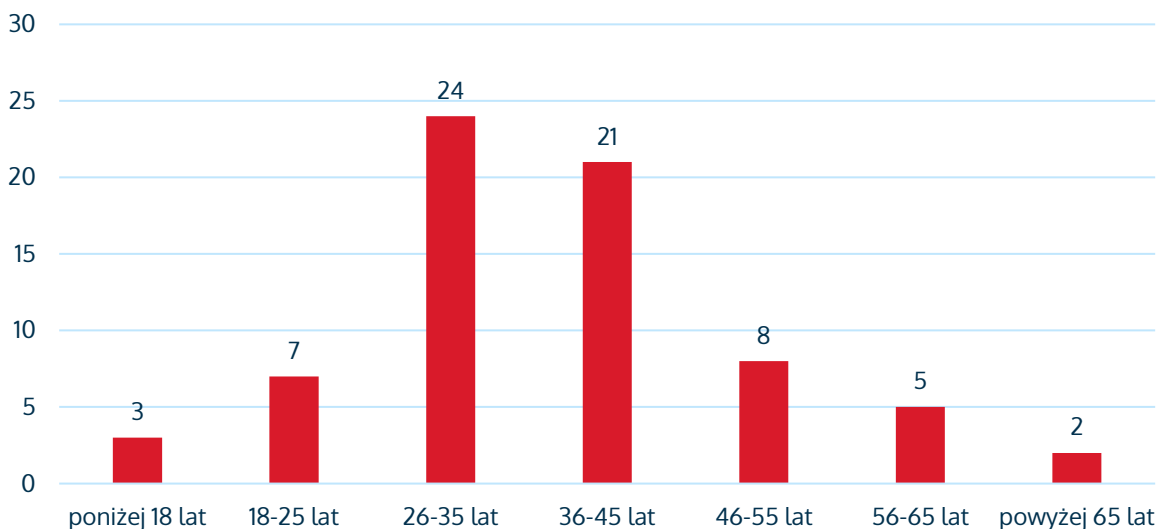
W celu zdiagnozowania stanu społeczno-gospodarczego Gminy Krosno Odrzańskie przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców. Odpowiedzi zbierano za pomocą internetowego kwestionariusza ankietowego. Badanie było anonimowe, a udział dobrowolny dla wszystkich zainteresowanych. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców oraz interesariuszy Gminy Krosno Odrzańskie na temat jakości życia w Gminie oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu kilku obszarów funkcjonowania Gminy, a poruszane tematy dotyczyły społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni, środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki, rekreacji, edukacji i kultury.

Respondenci składali odpowiedzi od 16 stycznia do 8 lutego 2025 roku. Łącznie zebrano 70 odpowiedzi. Większą część respondentów stanowiły kobiety. Analizując strukturę wieku zaobserwowano, że największy udział wśród ankietowanych stanowiły osoby w wieku 36-45 lat. Pod względem zatrudnienia, największy odsetek wśród respondentów stanowiły osoby pracujące, niebędące rolnikami lub przedsiębiorcami. Szczegóły ukazują kolejne wykresy.

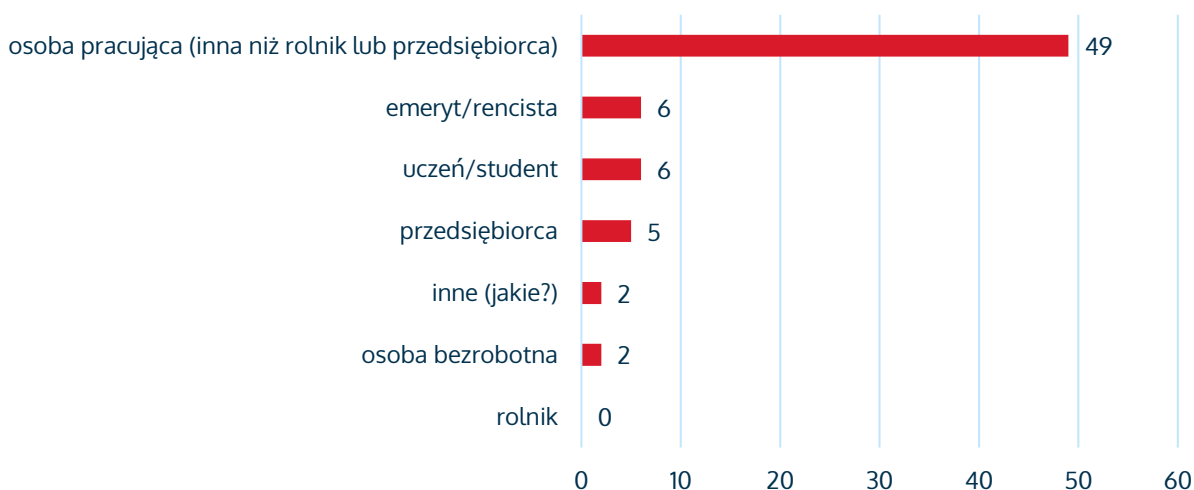
Ryc. 1. Metryczka – ankietowani według płci

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Ryc. 2. Metryczka – struktura wiekowa ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Ryc. 3. Metryczka – ankietowani według zatrudnienia

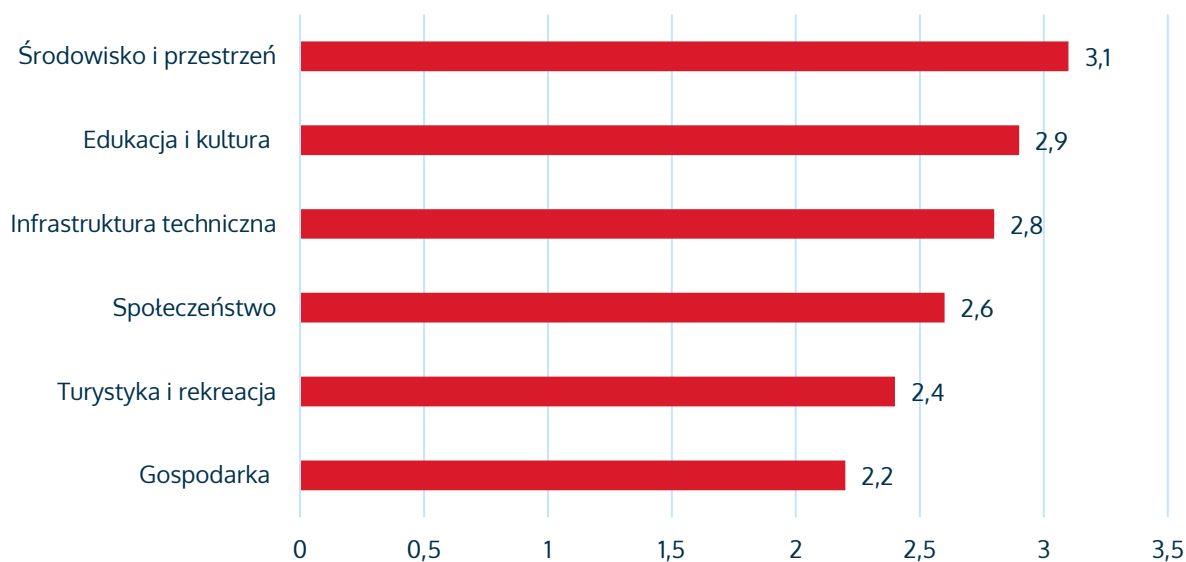
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

5.1. Ocena sytuacji w Gminie

W Gminie Krosno Odrzańskie w skali od 1 do 5, gdzie:

- 1 – oznacza „bardzo źle”,
- 2 – oznacza „źle”,
- 3 – oznacza „dostatecznie/zadawalająco/neutralnie”,
- 4 – oznacza „dobrze”,
- 5 – oznacza „bardzo dobrze”,

mieszkańcy **najwyżej** ocenili obszar związany ze **środowiskiem i przestrzenią** – średnia ocen dla tego aspektu funkcjonowania Gminy wyniosła 3,1. Z kolei **najniżej** oceniony został obszar **gospodarki** – średnia ocena dla tego komponentu wyniosła 2,2. Średnia ocena dla wszystkich przedstawionych obszarów wyniosła 2,66. Większość aspektów funkcjonowania Gminy oceniono za ledwie na poziomie dostatecznym.

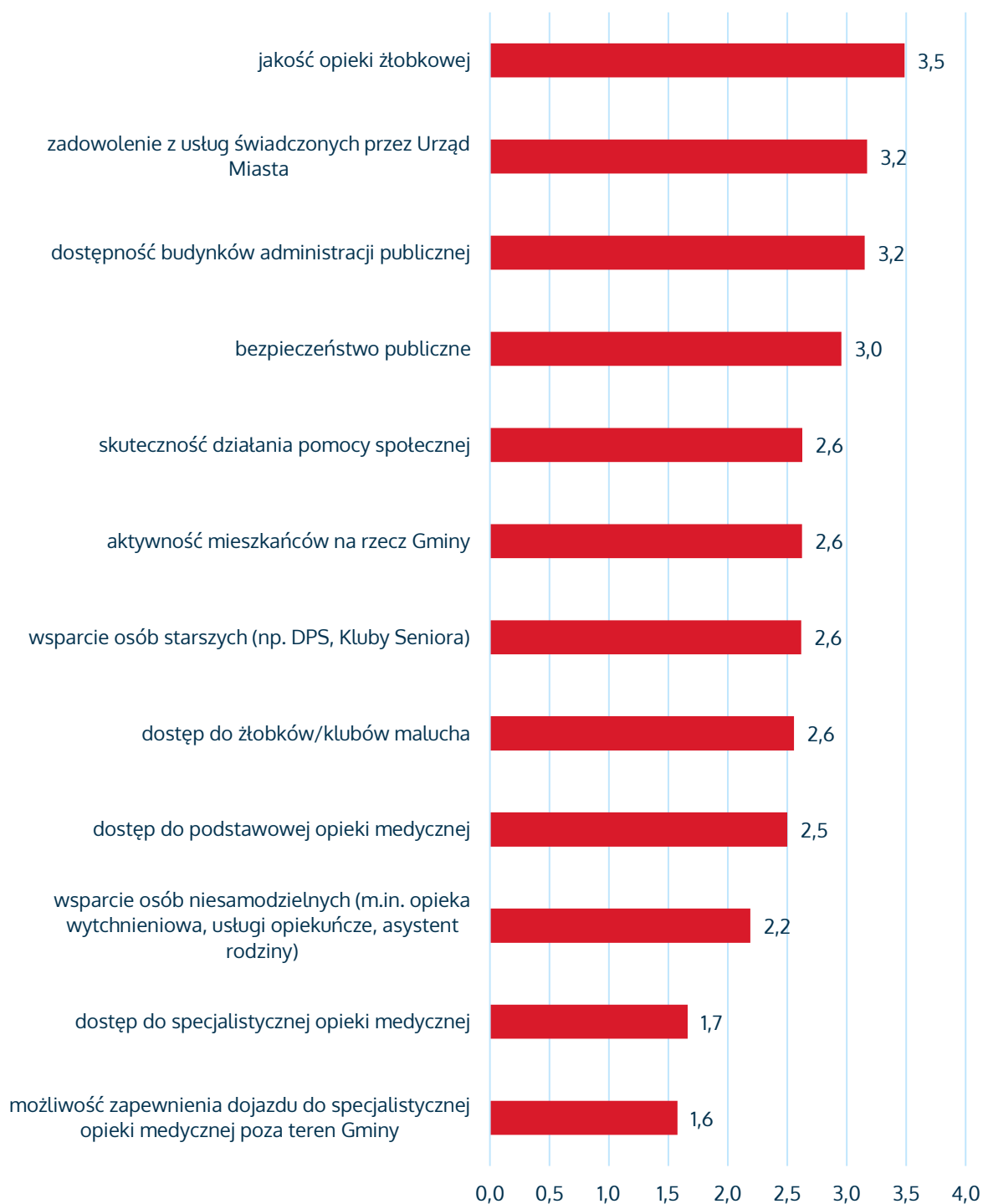

Ryc. 4. Średnia ocena rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Na kolejnych wykresach przedstawiono średnią ocenę poszczególnych komponentów, które wchodziły w skład przedstawionych powyżej obszarów rozwojowych. W przeprowadzonym badaniu ankietowym najwyżej oceniono: walory środowiska przyrodniczego, dostęp do edukacji w szkołach podstawowych, dostępność terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów), jakość powietrza, dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze), jakość edukacji przedszkolnej, jakość infrastruktury przedszkolnej, jakość opieki żłobkowej i czystość terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów). Z kolei najniżej oceniono: możliwość zapewnienia dojazdu do specjalistycznej opieki medycznej poza teren Gminy, funkcjonowanie transportu zbiorowego, dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami, ofertę spędzania wolnego czasu dla młodzieży, możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem oraz warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej. Najniżej ocenione komponenty stanowią wyzwania rozwojowe dla Gminy Krosno Odrzańskie i powinny być traktowane priorytetowo w zakresie podejmowanych interwencji rozwojowych w przeciągu najbliższych lat.

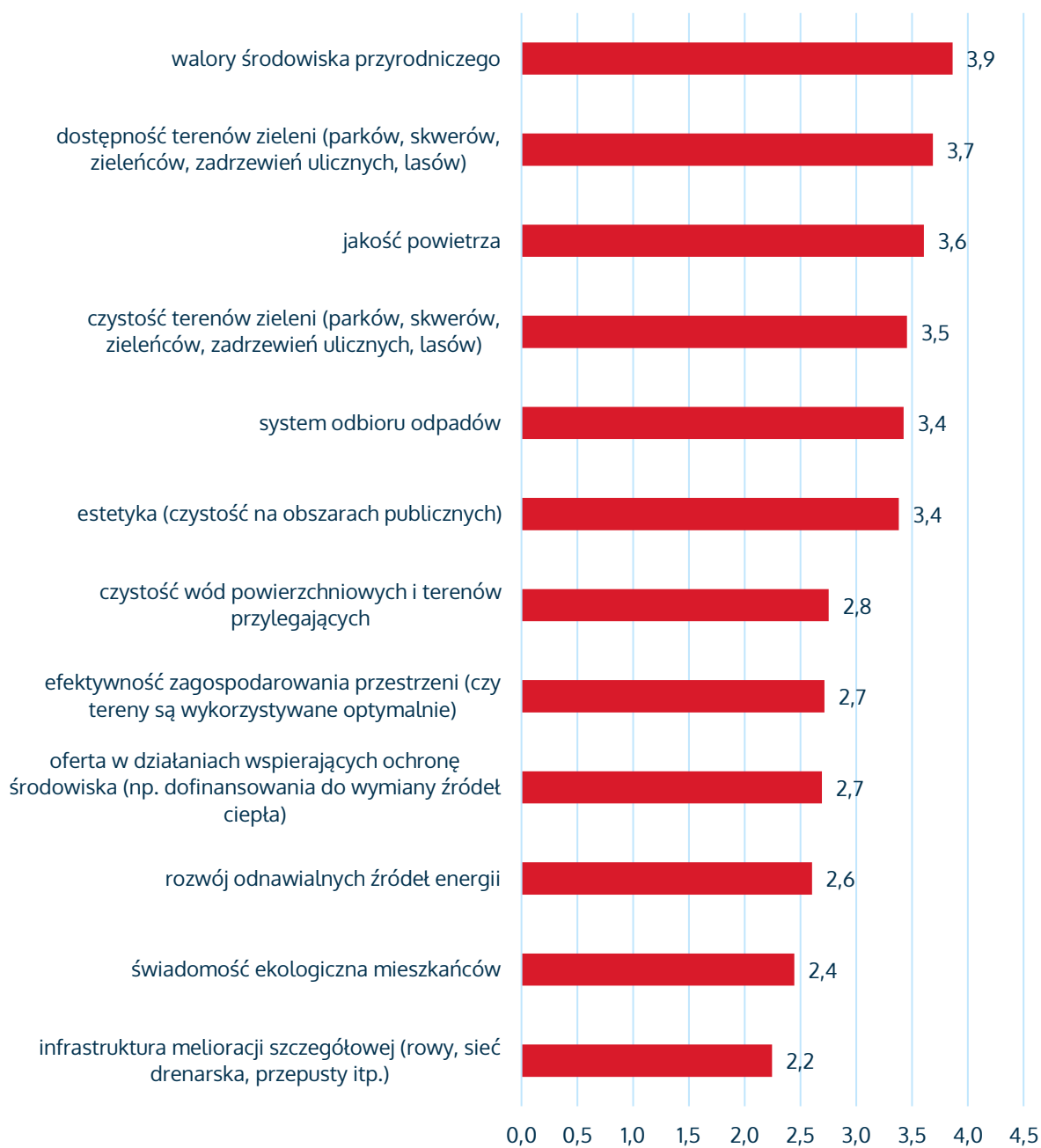
SPOŁECZEŃSTWO

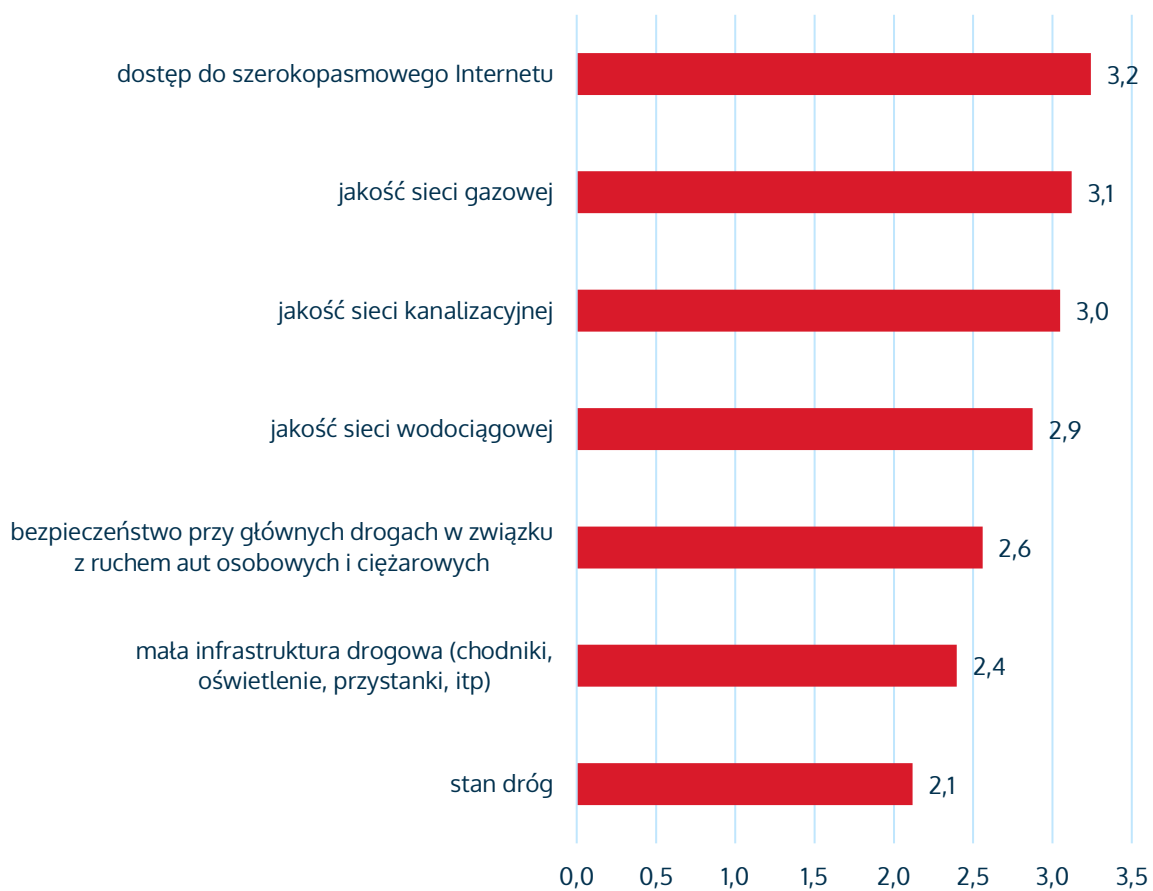
GOSPODARKA

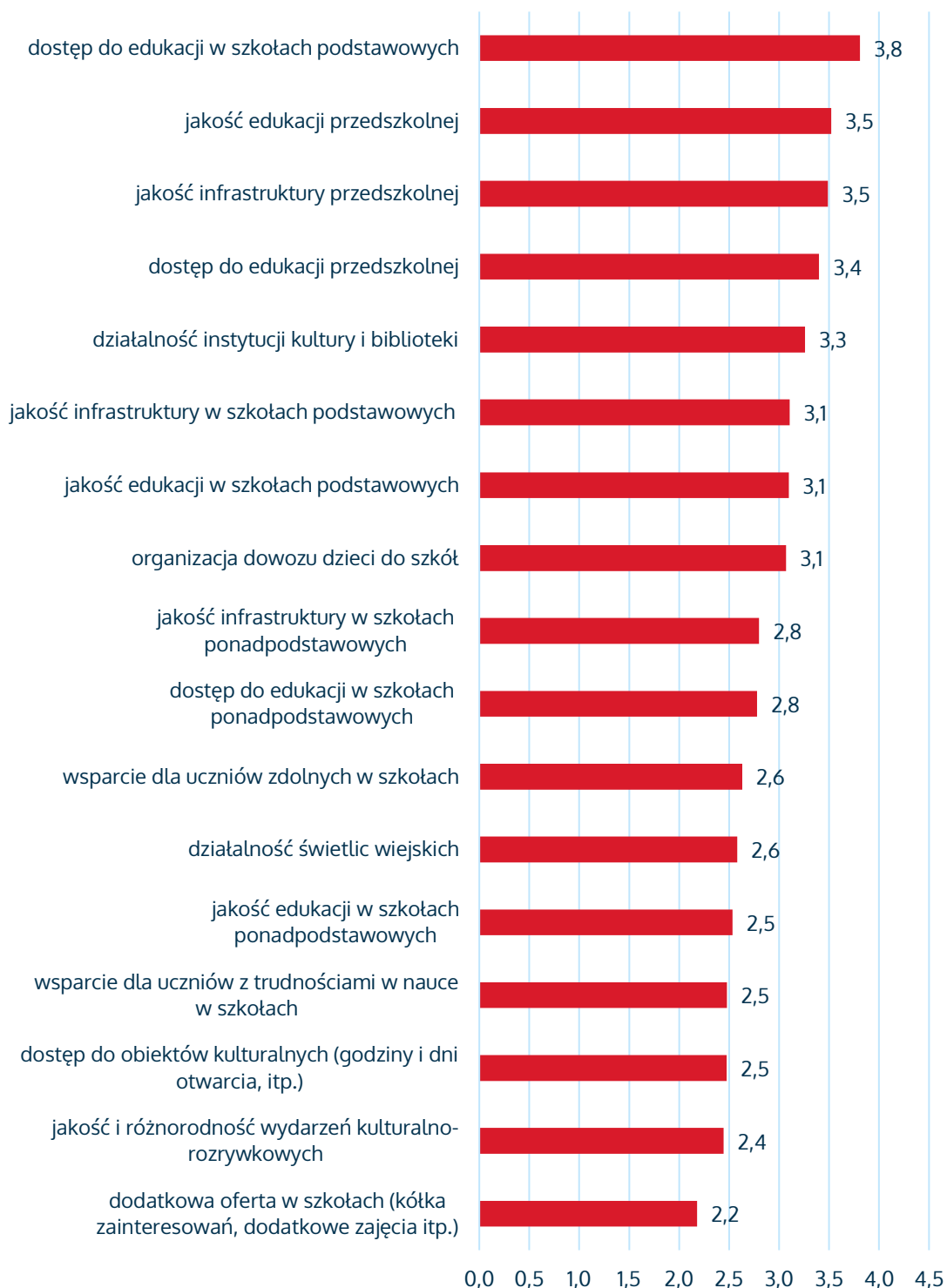
ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ

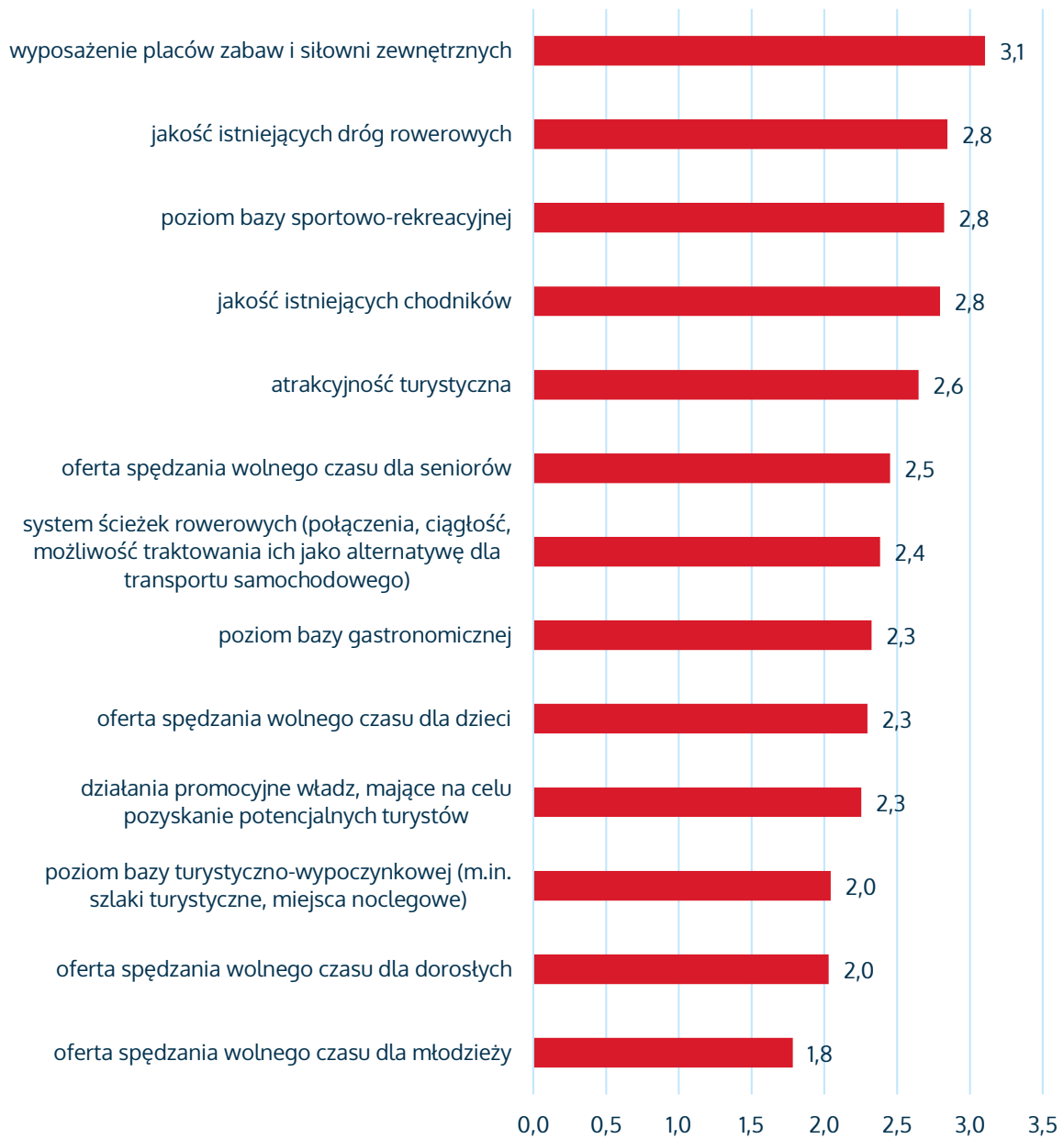
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

EDUKACJA I KULTURA

TURYSTYKA I REKREACJA

Ryc. 5. Wykresy przedstawiające ocenę poszczególnych komponentów, które wchodziły w skład przedstawionych obszarów rozwojowych w ankiecie

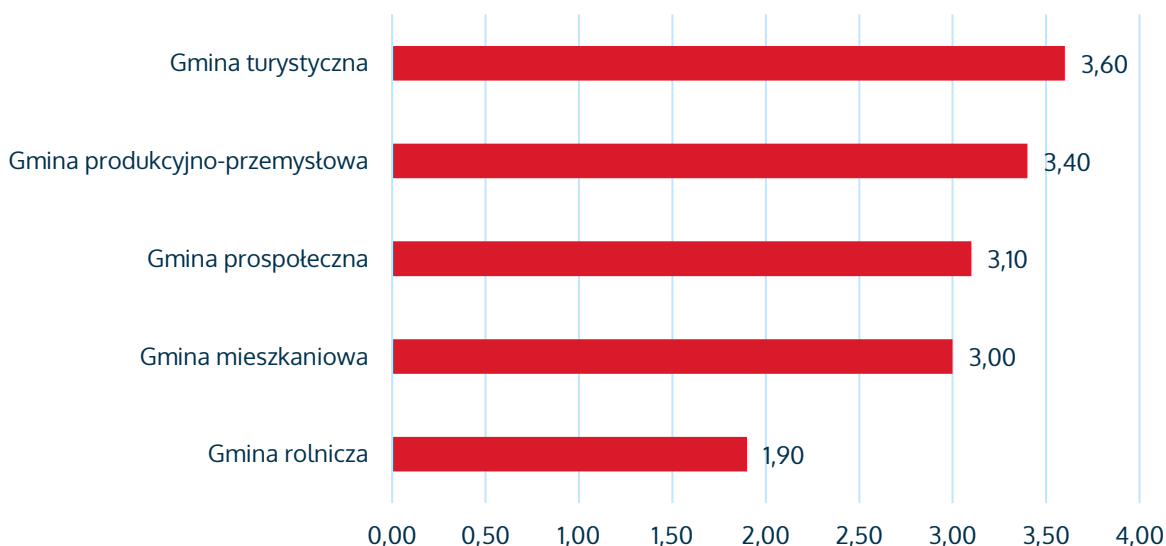
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

5.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie zapytano także, co według respondentów powinno być wizytówką Gminy Krosno Odrzańskie. Było to pytanie otwarte, a więc ankietowani mieli możliwość samodzielnie wpisać odpowiedź. Poniżej zestawiono najczęściej pojawiające się odpowiedzi:

- Zamek Piastowski;
- Rzeka Odra;
- Winnice;
- Parki i zieleń miejska;
- Lasy i jeziora;
- Turystyka (w tym turystyka historyczna i rzeczna);
- Rybobranie;
- Rozwój lokalnych firm i strefy inwestycyjnej;
- Zabytkowe dolne miasto;
- Basen lub pływalnia.

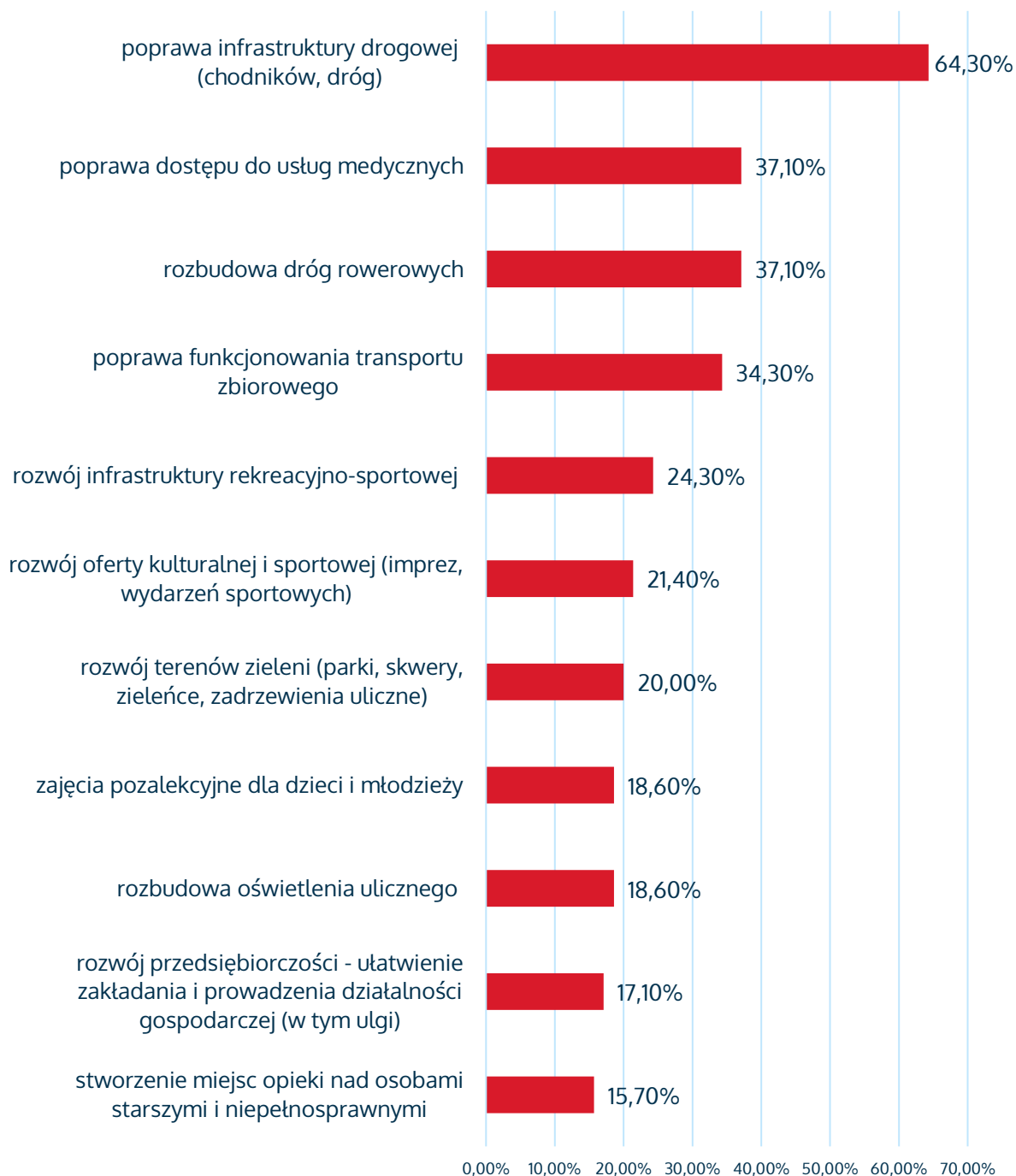
Przeprowadzone badanie ankietowe miało również na celu umożliwienie respondentom wskazanie kierunku, w którym powinna rozwijać się w przyszłości Gmina Krosno Odrzańskie. Było to pytanie zamknięte, w którym ankietowani określali jakie funkcje powinna pełnić badana jednostka (należało uporządkować priorytety od 1 do 5, a na tej podstawie zostały opracowane średnie wyniki). Otrzymane wyniki przedstawiono na poniższym wykresie. Najczęściej wskazywano, że Gmina Krosno Odrzańskie powinna rozwijać się w kierunku turystycznym oraz produkcyjno-przemysłowym.

Ryc. 6. Kierunki rozwojowe Gminy Krosno Odrzańskie według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy Krosno Odrzańskie w przeciągu najbliższych kilku lat. Respondenci najczęściej wskazywali na poprawę infrastruktury drogowej, poprawę dostępu do usług medycznych, rozbudowę dróg rowerowych oraz poprawę funkcjonowania transportu zbiorowego.

Ryc. 7. Udział odpowiedzi respondentów na wybrane priorytety rozwojowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

6. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Podstawowym elementem planowania strategicznego jest ustalenie długofalowych kierunków rozwoju, które pozwolą na wykorzystanie istniejących zasobów i czynników rozwoju. W celu identyfikacji tych zasobów oraz czynników wykorzystano macierz SWOT, będącą częścią analizy SWOT wykorzystywanej w zarządzaniu od lat 60. XX wieku, a obecnie powszechnie stosowanej m.in. w procesie sporządzania strategii rozwoju gmin. SWOT to akronim czterech następujących angielskich słów:

- **S (ang. strengths)** – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę, na które bezpośredni wpływ ma Gmina;
- **W (ang. weaknesses)** – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę, na które bezpośredni wpływ ma Gmina;
- **O (ang. opportunities)** – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu Gminy;
- **T (ang. threats)** – zagrożenia: wszystko to, co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu Gminy.

Analizę SWOT dla Gminy Krosno Odrzańskie opracowano bazując na:

- 1) diagnozie sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Gminy Krosno Odrzańskie oraz zawartych w niej danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim, gminnych jednostek organizacyjnych oraz źródeł zewnętrznych;
- 2) wynikach badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy oraz interesariuszy Strategii;
- 3) materiale wypracowanym podczas spotkania z kierownictwem Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim.

Analizę SWOT dla Gminy Krosno Odrzańskie przedstawia poniższa tabela.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• Korzystne położenie komunikacyjne (DK29, DK32, most na Odrze, port rzeczny, linia kolejowa nr 358) zwiększające atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną.• Obecność rozpoznawalnych wydarzeń lokalnych (wydarzenia w winnicach, festiwale regionalne), wspierająca promocję Gminy i aktywność mieszkańców.• Przynależność do Lubuskiego Szlaku Wina i Miodu (lokalne winnice i gospodarstwa), podnosząca atrakcyjność turystyczną i wzmacniająca produkt lokalny.• Bogate dziedzictwo kulturowe (Zamek Piastowski, kościoły, pałace w sołectwach), stanowiące bazę dla rozwoju turystyki historycznej i edukacyjnej.• Niska stopa bezrobocia (poniżej średniej powiatowej i wojewódzkiej), świadcząca o stabilności lokalnego rynku pracy i dostępności zatrudnienia.• Stabilna sytuacja finansowa Gminy (umiarkowany poziom zadłużenia, możliwości inwestycyjne do 43 mln zł do 2034 r.), umożliwiającą bezpieczne planowanie rozwoju.	<ul style="list-style-type: none">• Niedostateczny rozwój infrastruktury noclegowej i gastronomicznej (dominacja kwater prywatnych, brak hoteli i lokali catorocznych), ograniczający wykorzystanie potencjału turystycznego.• Ograniczona dostępność transportu publicznego (brak połączeń w godzinach popołudniowych i brak bezpośredniej komunikacji między mniejszymi miejscowościami) pogłębiająca wykluczenie komunikacyjne mieszkańców wsi.• Kolidyjny przebieg drogi krajowej nr 29 przez centrum miasta (odcinek Dolne Miasto), powodujący bariery przestrzenne, hałas i zagrożenia dla bezpieczeństwa ruchu.• Niewystarczający stan techniczny sieci wodociągowej w niektórych częściach Gminy, powodujący zagrożenia związane z ograniczeniem jej potencjału rozwojowego oraz zapewnieniem nieprzerwanych dostaw wody.• Niewydolność sieci kanalizacyjnej na terenach wiejskich (nieszczelne zbiorniki bezodpływowe, brak oczyszczalni

- Obecność 11 Pułku Logistycznego jako stabilnej instytucji państwowej, wspierającej bezpieczeństwo lokalne i regionalne oraz zwiększającej znaczenie Krosna Odrzańskiego w strukturze Sił Zbrojnych RP.
- Wysoka jakość środowiska przyrodniczego (m.in. Dolina Odry i Bobru, obszar Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego), gwarantująca wyjątkowy potencjał krajobrazowy i turystyczny.
- Znaczna powierzchnia terenów leśnych (51,2% powierzchni Gminy), umożliwiająca rozwój ekoturystyki, rekreacji i gospodarki leśnej.
- Rozbudowana infrastruktura turystyki aktywnej (trasy piesze, rowerowe, nordic walking, szlaki wodne), zwiększająca dostępność walorów przyrodniczych dla mieszkańców i turystów.
- Zachowanie naturalnego układu przestrzennego (niski stopień urbanizacji, dominacja funkcji przyrodniczo-rolniczej), wspierające harmonijny rozwój i jakość krajobrazu.
- Istniejąca infrastruktura opieki nad dziećmi do lat 3 – dwa funkcjonujące punkty opieki z 96 miejscami – stanowiąca podstawę do dalszego rozwoju oferty prorodzinnej i wspierająca aktywizację zawodową rodziców.
- Zrównoważony dostęp do edukacji podstawowej (funkcjonowanie pięciu szkół podstawowych w mieście i sołectwach), zapewniający równomierne warunki kształcenia.
- Wysoki poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego (94% dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w 2023 roku), potwierdzający dobrą organizację edukacji wczesnej.
- Rozbudowana oferta kulturalna i społeczna (działalność Centrum Artystyczno-

lokalnych), generująca zagrożenia środowiskowe i sanitarne.

- Niski stopień gazyfikacji Gminy (tylko 23,1% mieszkańców korzystających z gazu sieciowego), utrudniający eliminację niskiej emisji i zwiększenie efektywności energetycznej.
- Niewystarczająca oferta usług opiekuńczych i zdrowotnych (deficyt specjalistów), pogłębiające się nierówności w dostępie do wsparcia zdrowotnego.
- Niekorzystna sytuacja demograficzna (ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji), osłabiająca potencjał rozwojowy Gminy w dłuższej perspektywie.
- Starzejąca się struktura ludności (seniorzy stanowią 34% mieszkańców), zwiększająca presję na system opieki społecznej i wymagająca działań integracyjnych.

Kulturalnego „Zamek”, Mediateki, klubów sportowych), wspierająca integrację mieszkańców i rozwój kapitału społecznego.

SZANSE

- Bliskość granicy państwowej i przynależność do Euroregionu „Sprewa–Nysa–Bóbr” jako impuls do rozwijania współpracy transgranicznej i międzyregionalnej w różnych obszarach (środowiskowym, turystycznym, społecznym).
- Realizacja obwodnicy Krosna Odrzańskiego (połączenie DK29 z DK32, obejście północno-wschodnie), która zwiększy przepustowość i bezpieczeństwo transportowe, a także może sprzyjać rozwojowi zabudowy w miejscowościach zlokalizowanych wzdłuż nowego przebiegu trasy.
- Powstanie nowoczesnego parku handlowego z szeroką ofertą zakupową, zwiększająca lokalną dostępność towarów i usług oraz ograniczająca odpływ klientów do ościennych miast.
- Rozwój funkcji osiedleńczych i usługowych w związku z rozbudową 11 Pułku Logistycznego w Krośnie Odrzańskim, jako impuls do wzrostu liczby mieszkańców, aktywizacji rynku pracy i ożywienia lokalnego rynku nieruchomości oraz wzrost zapotrzebowania na lokalne produkty i usługi ze strony żołnierzy i ich rodzin, stymulujący mikroprzedsiębiorczość i sektor usług.
- Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej oraz krajowe programy wsparcia jako źródło środków na realizację

ZAGROŻENIA

- Pogłębianie niekorzystnych trendów demograficznych (ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji, spadek liczby mieszkańców w wieku 25–34 lata), ograniczające bazę aktywnych zawodowo i osłabiające potencjał rozwojowy Gminy.
- Starzenie się struktury ludności (wzrost udziału osób starszych i senioralne obciążenie demograficzne), prowadzące do przeciążenia lokalnych systemów opieki zdrowotnej i społecznej.
- Rosnąca konkurencja między gminami o dostęp do środków zewnętrznych (fundusze krajowe i unijne), ograniczająca szanse na realizację kluczowych inwestycji.
- Rosnąca rola dużych ośrodków miejskich w regionie przyspieszająca odpływ ludzi młodych z terenów wiejskich Gminy.
- Ryzyko osłabienia pozycji małych sklepów i targowiska miejskiego w związku z koncentracją handlu w nowym parku handlowym na obrzeżach miasta oraz spadku atrakcyjności przestrzeni publicznej w centrum.
- Niewykorzystanie potencjału osiedleczego i gospodarczego związanego z obecnością 11 Pułku Logistycznego z powodu niedostosowania oferty mieszkaniowej i infrastrukturalnej.
- Możliwość pogłębienia presji na infrastrukturę edukacyjną i społeczną w przypadku braku działań przygotowawczych do przyjęcia nowych mieszkańców.

projektów infrastrukturalnych, społecznych i środowiskowych.

- Rosnące znaczenie zielonej i niebieskiej infrastruktury jako elementu polityki klimatycznej i przestrzennej, umożliwiające pozyskiwanie środków na projekty związane z retencją, zielenią i zagospodarowaniem terenów nadrzecznych.
- Rozwój winiarstwa w regionie i rosnące zainteresowanie enoturystyką.
- Wysokie walory przyrodnicze Gminy (Odra, lasy, obszary Natura 2000) jako podstawa do rozwoju turystyki ekologicznej i rzecznej.
- Trend wzmacniania roli społeczności lokalnych oraz wspierania oddolnych inicjatyw jako szansa dla aktywizacji NGO, liderów i mieszkańców.
- Postępująca cyfryzacja administracji publicznej w Polsce jako impuls do modernizacji usług publicznych i edukacji cyfrowej.
- Utrzymujące się zainteresowanie procesami rewitalizacji w polityce rozwoju jako możliwość pozyskania wsparcia na poprawę jakości życia w zdegradowanych obszarach.
- Wzrost znaczenia odnawialnych źródeł energii w politykach krajowych i unijnych jako szansa na rozwój lokalnych instalacji OZE i poprawę efektywności energetycznej.
- Dostęp do różnych mechanizmów finansowania w ramach programów krajowych i unijnych jako szansa na zwiększenie skali i jakości realizowanych projektów.

- Uzależnienie rozwoju Gminy od dostępności środków zewnętrznych (brak lokalnych źródeł finansowania), narażające na ryzyko stagnacji inwestycyjnej w przypadku ograniczeń unijnych.
- Występowanie zjawisk kryzysowych związanych z zagrożeniem powodziowym (doliny Odry i Bobru), generujące ryzyko dla bezpieczeństwa mieszkańców i infrastruktury.
- Zwiększenie skali zagrożenia suszą (m.in. obniżenie poziomu wód gruntowych i ograniczona retencja), pogarszające warunki prowadzenia działalności rolniczej i funkcjonowania gospodarstw.
- Postępujące zmiany klimatyczne (wzrost liczby ekstremalnych zjawisk pogodowych, susze, upały, lokalne podtopienia), obniżające atrakcyjność środowiskową Gminy i wymuszające kosztowne działania adaptacyjne.
- Zwiększająca się presja środowiskowa (dzikie wysypiska, zanieczyszczenia, nielegalne wylewy), powodująca degradację ekosystemów i obniżenie jakości życia mieszkańców.
- Zwiększanie kosztów funkcjonowania infrastruktury publicznej (energia, woda, odpady), powodujące presję na budżet Gminy i ograniczające środki na działania prorozwojowe.
- Zagrożenia związane z niestabilnością geopolityczną (np. wojna w Ukrainie, globalne kryzysy gospodarcze), wpływające na koszty życia, inwestycji i niepewność otoczenia biznesowego.

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY KROSNO ODRZAŃSKIE

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035 jest kompleksowym dokumentem, podczas opracowywania którego dokładnie przeanalizowano aktualną sytuację Gminy. Badanie uwzględniło zarówno mocne strony, które stanowią fundament do wykorzystania, jak i obszary problemowe wymagające specjalnej uwagi i rozwiązania. Cały proces strategiczny miał na celu ustalenie ram rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na kolejne lata, gwarantując rozsądne działania i harmonijne wysiłki w dążeniu do zamierzonych celów.

Misja jest to element strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest naszym priorytetem.

Uwzględniając przyjęte założenia **misja Gminy Krosno Odrzańskie** brzmi następująco:

Zwiększanie jakości życia mieszkańców, wzmocnienie potencjału gospodarczego oraz rozwój turystyki opartej na tradycjach winiarskich i nadodrzańskim położeniu.

Z kolei **wizja** Gminy, czyli sprecyzowany obraz przyszłości, była kluczowym elementem, pomagającym w definiowaniu kierunku, w którym Gmina powinna zmierzać, aby zrealizować swoje aspiracje i spełnić oczekiwania społeczności lokalnej.

Innymi słowy **wizja** jest obrazem Gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje Gminę Krosno Odrzańskie w perspektywie strategicznej, zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy Krosno Odrzańskie brzmi następująco:

Gmina Krosno Odrzańskie to nowoczesne, bezpieczne i odporne na zmiany klimatu miejsce do życia, wypoczynku i inwestycji. To Gmina bliska mieszkańcom, oferująca atrakcyjne miejsca pracy, która – dzięki bogatej historii, tradycjom winiarskim oraz walorom przyrodniczym – przyciąga nowych mieszkańców i turystów.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji Gminy Krosno Odrzańskie, jej aspektów ekonomicznych, społecznych, przestrzennych i środowiskowych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono cztery główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju Gminy. W celu realizacji założeń strategicznych, ustalono również cele szczegółowe (inaczej operacyjne), które zawierają kierunki działań do osiągnięcia.

Wyznaczone dla Gminy cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej, które są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Podstawę realizacji zadań w sferze gospodarczej będą stanowiły działania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej i poprawy jakości środowiska przyrodniczego.

W poniższej tabeli przedstawione zostały opracowane cele strategiczne, które odpowiadają na wyzwania rozwojowe Gminy Krosno Odrzańskie w obszarze przestrzennym, klimatyczno-środowiskowym, gospodarczym i społecznym:

Cel I	Cel II	Cel III	Cel IV
Gmina o zrównoważonym rozwoju gospodarczym i harmonijnym ładu przestrzennym	Zielona, odporna klimatycznie i proekologiczna Gmina	Gmina z potencjałem – przedsiębiorcza, przyjazna i atrakcyjna turystycznie	Gmina bezpieczna, aktywna i wspierająca mieszkańców

Na kolejnych stronach przedstawiono cele strategiczne wraz z przyporządkowanymi do nich celami operacyjnymi oraz kierunkami działań.

CEL I: Gmina o zrównoważonym rozwoju gospodarczym i harmonijnym łądzie przestrzennym

Cel operacyjny 1.1.: Rozwój i promocja terenów inwestycyjnych

Cel operacyjny 1.2.: Silna lokalna przedsiębiorczość i konkurencyjny rynek pracy

Cel operacyjny 1.3.: Zintegrowane planowanie przestrzenne

Cel operacyjny 1.4.: Rozwinięta infrastruktura techniczna i dostępność transportowa

Wnioski z diagnozy wskazują, że Gmina Krosno Odrzańskie dysponuje mocnymi fundamentami dla rozwoju gospodarczego i porządkowania przestrzeni, ale równocześnie mierzy się z ograniczeniami, które mogą hamować wykorzystanie jej potencjału. Do kluczowych atutów należą ponadlokalna rola administracyjno-usługowa Krosna Odrzańskiego jako siedziby powiatu, korzystne położenie komunikacyjne oraz jedyny w promieniu 100 km most przez Odrę. Jednocześnie diagnoza uwidacznia istotne bariery przestrzenne i infrastrukturalne: kolizyjny przebieg DK29 przez centrum miasta, ograniczona dostępność transportu zbiorowego, a także potrzeby modernizacyjne w zakresie sieci wodno-kanalizacyjnej i dostępu do szybkiego Internetu na terenach wiejskich. Równoległe pojawiają się czynniki, które w perspektywie najbliższych lat mogą znacząco zmienić strukturę popytu i układ funkcjonalny Gminy: budowa obwodnicy Krosna Odrzańskiego, rozwój 11 Pułku Logistycznego oraz uruchomienie parku handlowego.

Cel strategiczny I stanowi odpowiedź na tę sytuację – porządkuje działania tak, aby wzrost gospodarczy był spójny z łądem przestrzennym, a inwestycje infrastrukturalne wzmacniały jakość życia mieszkańców oraz przewagi konkurencyjne Gminy. Realizacja tego celu opiera się na czterech komplementarnych celach operacyjnych. Po pierwsze, przewidziano **rozwój i promocję terenów inwestycyjnych**. Gmina planuje pozyskać nowe grunty pod inwestycje i uzbroić je w niezbędną infrastrukturę, tak aby stały się one realną zachętą dla inwestorów zewnętrznych. W tym kontekście szczególnie ważne jest także skomunikowanie terenów inwestycyjnych z przyszłym układem obwodnicy. Modernizacja i budowa szlaków komunikacyjnych w jej kierunku zwiększy atrakcyjność lokalizacji, skróci czas dojazdu i ograniczy presję transportową na centrum miasta, co wzmacnia zarówno cele gospodarcze, jak i przestrzenne. Równoległe prowadzone będą działania promocyjne i ścisła współpraca z instytucjami otoczenia biznesu (takimi jak Kostrzyńsko-Słubicka SSE czy Polska Agencja

Inwestycji i Handlu) w celu aktywnego pozyskiwania inwestorów oraz promocji oferty gospodarczej Gminy. Te inicjatywy odpowiadają na zidentyfikowany deficyt inwestycji i mają na celu zwiększenie liczby przedsiębiorstw działających na terenie Gminy oraz tworzenie nowych miejsc pracy.

W drugim celu operacyjnym zaplanowano **wspieranie lokalnej przedsiębiorczości i wzmacnianie konkurencyjnego rynku pracy**. Diagnoza wskazuje na stabilny rozwój liczby podmiotów gospodarczych i niskie bezrobocie, ale równocześnie na ryzyko „wypychania” mniejszego biznesu przez silniejsze ośrodki oraz przez zmiany w strukturze handlu i usług. Wsparcie start-upów poprzez utworzenie lokalnego inkubatora przedsiębiorczości będzie sprzyjać zatrzymywaniu pomysłów i kapitału ludzkiego w Gminie oraz umożliwi rozwój usług nowoczesnych oraz lepiej dopasowanych do lokalnych potrzeb. Z kolei współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy wzmocni dopasowanie kompetencji mieszkańców do realnych potrzeb gospodarki i ograniczy ryzyko migracji zarobkowej. Uzupełnieniem tych działań będzie przyjazna dla biznesu polityka podatkowa, która ma zachęcać przedsiębiorców do podejmowania i rozwijania działalności właśnie na terenie Gminy. Efektem tych przedsięwzięć ma być ożywienie lokalnego klimatu przedsiębiorczości, zmniejszenie bezrobocia oraz lepsze dopasowanie kwalifikacji mieszkańców do potrzeb rynku pracy.

Kolejnym elementem realizacji celu strategicznego jest **zintegrowane planowanie przestrzenne na terenie Gminy**. Planowane jest przyjęcie Planu Ogólnego Gminy Krosno Odrzańskie, który stanie się podstawą zarządzania rozwojem przestrzennym z poszanowaniem zasad ładu i zrównoważonego rozwoju. W ramach tego procesu wyznaczone zostaną nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową i obiekty inwestycyjne, a także obszary przeznaczone pod rozwój odnawialnych źródeł energii, aby Gmina mogła równoważyć potrzeby nowych mieszkańców, rosnącego popytu generowanego m.in. przez rozwój 11 Pułku Logistycznego, a także wyzwań związanych z ochroną krajobrazu, dziedzictwa i terenów zagrożonych powodzią. Towarzyszyć temu będzie rozwój cyfrowych narzędzi planistycznych (systemu informacji przestrzennej) oraz szersze włączenie mieszkańców w konsultacje planistyczne, co zapewni przejrzystość i akceptację społeczności dla podejmowanych decyzji. W procesie planowania przestrzennego Gmina będzie również dążyć do kształtowania struktury funkcjonalnej zgodnie z ideą miasta „15-minutowego”, tak aby podstawowe usługi publiczne, edukacja, przestrzeń rekreacyjna i codzienne usługi handlowe były możliwie blisko miejsca zamieszkania mieszkańców. Pozwoli to ograniczać konieczność codziennych dojazdów samochodem i wzmacniać lokalne centra aktywności. Takie zintegrowane podejście planistyczne ma na celu uporządkowanie zagospodarowania terenu Gminy, zapobieganie chaotycznej zabudowie oraz lepsze przygotowanie przestrzeni pod przyszłe inwestycje zgodnie z potrzebami rozwojowymi.

Ostatnim filarem tego celu strategicznego jest **rozbudowa infrastruktury technicznej oraz poprawa dostępności transportowej całej Gminy**. Strategia przewiduje intensywne działania w zakresie modernizacji i rozwoju sieci drogowej – zarówno poprzez współpracę z zarządcami dróg krajowych i wojewódzkich (aby przyspieszyć podniesienie standardu tras

przebiegających przez Gminę), jak i poprzez inwestycje własne w drogi gminne kluczowe dla spójności komunikacyjnej. Ponadto planowana jest przebudowa newralgicznych ulic w mieście (jak ul. Podgórznej, Kościuszki czy Nadodrzańskiej) oraz utwardzenie dróg na terenach wiejskich, co łącznie podniesie dostępność poszczególnych części miasta i sołectw. Równolegle Gmina inwestować będzie w infrastrukturę komunalną – rozbudowę sieci wodno-kanalizacyjnej (zwłaszcza na nowo powstających osiedlach) oraz modernizację stacji uzdatniania wody i poszukiwanie alternatywnych ujęć wody dla prawobrzeżnej części Gminy, aby wzmocnić bezpieczeństwo dostaw, ograniczyć ryzyko przerw i przyczynić się do rozwoju urbanistycznego tej części obszaru. Ważnym aspektem jest też rozwój komunikacji zbiorowej i transportu alternatywnego. Strategia zakłada uruchomienie lokalnego transportu publicznego, budowę zintegrowanych węzłów przesiadkowych, a także tworzenie spójnej sieci ścieżek rowerowych sprzyjających mobilności niezmotoryzowanej. Dodatkowo, przewidziano wdrażanie nowoczesnych rozwiązań z zakresu „Smart City” (np. inteligentnego oświetlenia ulicznego, zdalnego monitoringu i zarządzania energią) w celu podniesienia efektywności zarządzania infrastrukturą.

Pakiet działań zaplanowanych w ramach Celu strategicznego I wpisuje się również w realizację idei miasta „15-minutowego”, opierającej się na tworzeniu przestrzeni, w której mieszkańcy mogą zaspokoić wszystkie kluczowe potrzeby — od pracy i edukacji, po zakupy i rekreację — w ciągu 15 minut spaceru, jazdy rowerem lub dojazdu komunikacją publiczną od miejsca zamieszkania. Planowane w ten sposób działania stawiają mieszkańca w centrum projektowania przestrzeni miejskiej i gminnej, sprzyjając ograniczeniu ruchu samochodowego, zmniejszeniu emisji spalin, wzmacnianiu integracji społecznej oraz poprawie zdrowia mieszkańców poprzez promowanie codziennej aktywności i mobilności niezmotoryzowanej.

Realizacja powyższych kierunków działań będzie sprzyjać tworzeniu warunków dla trwałego, zrównoważonego rozwoju gospodarczego Gminy Krosno Odrzańskie. Dzięki nowym inwestycjom i wsparciu przedsiębiorczości wzrośnie konkurencyjność lokalnej gospodarki oraz liczba miejsc pracy, co może zatrzymać odpływ młodych mieszkańców i zachęcić nowych do osiedlania się w Gminie. Jednocześnie uporządkowany ład przestrzenny i rozbudowana infrastruktura poprawią jakość życia mieszkańców – bezpieczniejsze drogi, lepsza dostępność komunikacyjna, nowoczesna infrastruktura techniczna oraz bardziej estetyczna przestrzeń publiczna przyczynią się do wzrostu atrakcyjności Gminy zarówno dla jej mieszkańców, jak i inwestorów czy odwiedzających. Tym samym Cel strategiczny I stanowi fundament Strategii, kładąc podwaliny pod harmonijne łączenie rozwoju ekonomicznego z dbałością o ład przestrzenny i potrzeby obecnych oraz przyszłych pokoleń.

CEL I: Gmina o zrównoważonym rozwoju gospodarczym i harmonijnym ładzie przestrzennym

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
<p>1.1. Rozwój i promocja terenów inwestycyjnych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozyskanie nowych terenów inwestycyjnych. 2. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych. 3. Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu, w tym z KSSSE i PAIH. 4. Pozyskiwanie inwestorów m.in. poprzez przygotowanie pakietów inwestycyjnych, organizację wydarzeń i spotkań promujących ofertę Gminy, obecność na targach gospodarczych. 5. Budowa, przebudowa i modernizacja szlaków komunikacyjnych w kierunku obwodnicy Krosna Odrzańskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Powiększenie i uzbrojenie oferty terenów inwestycyjnych dostępnych dla inwestorów. • Zwiększenie zainteresowania Gminą wśród inwestorów zewnętrznych. • Napływ nowych inwestycji prywatnych na teren Gminy, skutkujący utworzeniem dodatkowych miejsc pracy dla mieszkańców. • Podniesienie konkurencyjności i atrakcyjności Gminy na regionalnym rynku inwestycyjnym poprzez skuteczną promocję oferty inwestycyjnej. • Poprawa skomunikowania terenów inwestycyjnych z głównymi szlakami transportowymi poprzez rozbudowę infrastruktury drogowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych pozyskanych na potrzeby Gminy (ha); • Powierzchnia terenów inwestycyjnych uzbrojonych w niezbędną infrastrukturę techniczną (ha); • Liczba inicjatyw zrealizowanych we współpracy z instytucjami otoczenia biznesu (szt.); • Liczba nowo pozyskanych inwestorów lokujących przedsięwzięcia na terenie Gminy (szt.); • Długość wybudowanych lub zmodernizowanych dróg dojazdowych do obwodnicy (km).

<p>1.2. Silna lokalna przedsiębiorczość i konkurencyjny rynek pracy</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie start-upów poprzez utworzenie lokalnego inkubatora przedsiębiorczości. 2. Rozwijanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu wspierania aktywizacji zawodowej mieszkańców, w tym młodzieży i absolwentów szkół, poprzez działania z zakresu doradztwa zawodowego oraz inicjatywy sprzyjające kontaktom pracodawców z osobami poszukującymi zatrudnienia (np. targi pracy). 3. Prowadzenie polityki podatkowej przyjaznej przedsiębiorcom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój lokalnej przedsiębiorczości poprzez zwiększenie liczby powstających start-upów. • Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy, wyrażająca się spadkiem stopy bezrobocia i wzrostem zatrudnienia mieszkańców oraz zapewnienie stabilnych i konkurencyjnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej. • Wzrost atrakcyjności Gminy dla inwestorów i przedsiębiorców, przekładający się na większą liczbę nowych podmiotów gospodarczych oraz zwiększenie wpływów do budżetu Gminy z tytułu podatków od działalności gospodarczej w wyniku rozwoju przedsiębiorczości. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba start-upów objętych wsparciem inkubatora przedsiębiorczości (szt.); • Liczba osób uczestniczących w programach aktywizacji zawodowej (os.); • Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.).
<p>1.3. Zintegrowane planowanie przestrzenne</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyznaczenie nowych terenów mieszkaniowych i inwestycyjnych. 2. Wyznaczenie terenów pod rozwój OZE. 3. Przyjęcie Planu Ogólnego Gminy Krosno Odrzańskie stanowiącego podstawę 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępności terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i działalność gospodarczą. • Wyznaczenie odpowiednich obszarów pod inwestycje w odnawialne źródła 	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i inwestycyjną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (ha);

	<p>zagospodarowania przestrzeni Gminy z poszanowaniem ładu przestrzennego i zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.</p> <p>4. Rozwój cyfrowych narzędzi planowania przestrzennego – Systemu Informacji Przestrzennej.</p> <p>5. Prowadzenie konsultacji społecznych dla dokumentów planistycznych z wykorzystaniem narzędzi partycypacyjnych.</p>	<p>energii, sprzyjające rozwojowi zielonej energii.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwalanie spójnych dokumentów planistycznych zapewniających ład przestrzenny i zrównoważone zagospodarowanie terenu Gminy. • Wdrożenie nowoczesnych narzędzi cyfrowych w planowaniu przestrzennym (System Informacji Przestrzennej), usprawniających procesy zarządzania przestrzenią. • Zwiększenie udziału mieszkańców w kształtowaniu polityki przestrzennej Gminy poprzez aktywne konsultacje społeczne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia terenów wyznaczonych pod inwestycje OZE w dokumentach planistycznych (ha); • Odsetek powierzchni Gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (%); • Liczba użytkowników Systemu Informacji Przestrzennej (os.); • Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych dotyczących dokumentów planistycznych (szt.).
<p>1.4. Rozwinięta infrastruktura techniczna i dostępność transportowa</p>	<p>1. Współpraca z zarządcami dróg wyższych kategorii w zakresie modernizacji, rozbudowy i podniesienia standardu dróg będących w ich utrzymaniu.</p> <p>2. Poprawa gminnej infrastruktury drogowej, zwiększającej spójność komunikacyjną oraz bezpieczeństwo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu infrastruktury drogowej Gminy oraz połączeń komunikacyjnych z drogami wyższej kategorii, zwiększająca dostępność transportową. • Zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz dostępności miejsc parkingowych w kluczowych punktach miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Długość dróg wyższych kategorii zmodernizowanych na terenie Gminy we współpracy z ich zarządcami (km); • Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg gminnych (km);

	<p>w ruchu drogowym, w tym przebudowa: ul. Podgórznej, ul. Kościuszki, ul. Nadodrzańskiej, dróg na terenie miejscowości Marcinowice oraz dróg gruntowych na obszarach wiejskich.</p> <p>3. Budowa infrastruktury technicznej na nowym osiedlu przy ulicach Osiedle Północne i Metalowców.</p> <p>4. Przebudowa ul. Dworcowej (we współpracy z właścicielem - PKP) przy stacji kolejowej wraz z budową parkingów i punktu przesiadkowego.</p> <p>5. Budowa bezpiecznych miejsc parkingowych w centralnych punktach miasta.</p> <p>6. Wspieranie alternatywnych środków transportu poprzez budowę spójnego systemu ścieżek rowerowych (przebudowa chodników na ciągi pieszo-rowerowe, budowa nowych oraz remonty istniejących ścieżek rowerowych).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich poprzez modernizację dróg gruntowych i utwardzenie newralgicznych odcinków dojazdowych. • Skrócenie czasu dojazdu do usług publicznych, stacji kolejowej oraz stref aktywności gospodarczej dzięki przebudowie kluczowych ulic i węzłów komunikacyjnych. • Wspieranie idei miasta „15-minutowego”, poprzez zwiększanie dostępności usług i funkcji codziennych w zasięgu krótkiej podróży pieszej, rowerowej lub transportem publicznym. • Uruchomienie publicznego transportu zbiorowego na terenie Gminy oraz budowa centrum przesiadkowego, co usprawni przemieszczanie się mieszkańców. • Zwiększenie spójności sieci transportowej Gminy poprzez rozwój ciągów pieszo-rowerowych i powiązanie ich z parkingami oraz transportem zbiorowym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Odsetek uzbrojenia nowego osiedla (ul. Osiedle Północne/Metalowców) w podstawową infrastrukturę techniczną (%); • Liczba nowych miejsc parkingowych wybudowanych przy stacji kolejowej (szt.); • Liczba nowych miejsc parkingowych w centralnych punktach miasta (szt.); • Długość wybudowanych lub zmodernizowanych ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych (km); • Liczba linii komunikacji publicznej uruchomionych na terenie Gminy (szt.); • Odsetek mieszkańców mających dostęp do kluczowych usług publicznych (szkoła, przedszkole, POZ, podstawowe usługi
--	--	---	---

	<p>7. Uruchomienie transportu zbiorowego na terenie miasta i gminy.</p> <p>8. Remonty i rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej wraz z urządzeniami towarzyszącymi (nowe osiedle przy ulicach Osiedle Północne i Metalowców).</p> <p>9. Identyfikacja i rozwój alternatywnych źródeł poboru wody dla prawobrzeżnej części Gminy.</p> <p>10. Modernizacja i budowa nowych stacji uzdatniania wody na terenie Gminy.</p> <p>11. Zapewnienie warunków do rozwoju sieci Internetu szerokopasmowego na terenie Gminy, szczególnie na obszarach wiejskich.</p> <p>12. Zagospodarowanie przestrzeni sąsiadujących z przyszłym centrum handlowym przy ul. Pionierów i Szosie Poznańskiej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowa modernizacja sieci wodociągowo-kanalizacyjnej wraz z zapewnieniem alternatywnych źródeł zaopatrzenia w wodę dla mieszkańców. • Zwiększenie niezawodności dostaw wody oraz ograniczenie awaryjności infrastruktury dzięki modernizacji sieci i budowie/rozbudowie stacji uzdatniania wody. • Ograniczenie strat wody w systemie wodociągowym poprzez sukcesywną wymianę i uszczelnianie sieci. • Poprawa dostępu do szerokopasmowego Internetu na obszarach wiejskich, ograniczająca wykluczenie cyfrowe. • Zagospodarowanie przestrzeni wokół powstającego centrum handlowego w sposób zwiększający jej funkcjonalność i estetykę oraz poprawa jakości przestrzeni publicznej w otoczeniu obiektów handlowych i komunikacyjnych poprzez uporządkowanie układu drogowego, zieleni i małej architektury, co zwiększy komfort użytkowników. 	<p>handlowe, przystanek transportu publicznego) w czasie do 15 minut pieszo/rowerem/komunikacją publiczną (%);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Łączna długość rozbudowanej lub wybudowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (km); • Liczba nowych ujęć wody oddanych do eksploatacji (szt.); • Liczba zmodernizowanych lub nowo wybudowanych stacji uzdatniania wody (szt.); • Odsetek gospodarstw domowych z dostępem do szerokopasmowego Internetu (>30 Mb/s) (%); • Powierzchnia terenu zagospodarowanego wokół nowego centrum handlowego (m²); • Liczba nowo utworzonych centrów przesiadkowych dla komunikacji publicznej (szt.);
--	--	--	--

	<p>13. Budowa centrum przesiadkowego dla komunikacji miejskiej.</p> <p>14. Wdrażanie rozwiązań „Smart City” (np. inteligentne oświetlenie, zdalne zarządzanie energią, zdalne odczytywanie liczników, systemy monitorowania środowiska).</p>	<ul style="list-style-type: none">• Wdrożenie inteligentnych rozwiązań Smart City w infrastrukturze komunalnej, podnoszących efektywność zarządzania oraz jakość usług publicznych.	<ul style="list-style-type: none">• Liczba wdrożonych elementów infrastruktury typu Smart City (szt.).
--	--	---	--

CEL II: Zielona, odporna klimatycznie i proekologiczna Gmina

Cel operacyjny 2.1.: Zrównoważone zarządzanie zasobami środowiskowymi i rozwój ekologicznej infrastruktury

Cel operacyjny 2.2.: Zwiększenie odporności klimatycznej Gminy

Cel operacyjny 2.3.: Podnoszenie świadomości ekologicznej i wsparcie mieszkańców w działaniach prośrodowiskowych

Gmina Krosno Odrzańskie posiada wyjątkowe zasoby naturalne, które stanowią jeden z najważniejszych filarów jej tożsamości i potencjału rozwojowego. Położenie w całości w zlewni Odry, obecność licznych cieków wodnych, jezior i stawów, a także rozległe kompleksy leśne i obszary cenne przyrodniczo, w tym doliny Odry i Bobru, tworzą warunki dla rozwoju ekoturystyki, edukacji ekologicznej i budowania wysokiej jakości życia mieszkańców. Jednocześnie te same uwarunkowania generują wyzwania: znaczne obszary szczególnego zagrożenia powodziowego, konieczność przestrzegania reżimów ochronnych, rosnące ryzyko susz i ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz koszty utrzymania i modernizacji infrastruktury technicznej. Diagnoza wskazuje również na problemy infrastrukturalne o bezpośrednim wpływie na środowisko i zdrowie mieszkańców, takie jak niski poziom skanalizowania terenów wiejskich, zła jakość powietrza, niewielkie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, czy też niewystraczający rozwój zielonej infrastruktury.

Cel strategiczny II porządkuje działania Gminy w taki sposób, aby równolegle chronić zasoby przyrodnicze, zwiększać odporność na zmiany klimatu oraz wspierać mieszkańców i instytucje publiczne w przechodzeniu na rozwiązania bardziej efektywne energetycznie i przyjazne środowisku.

W ramach celu operacyjnego 2.1., tj. **zrównoważonego zarządzania zasobami środowiska i rozwoju ekologicznej infrastruktury**, Strategia przewiduje szereg komplementarnych inicjatyw. Planowany jest rozwój odnawialnych źródeł energii zarówno w sektorze publicznym, jak i w gospodarstwach domowych. Jednocześnie Gmina postawi na poprawę efektywności energetycznej budynków – planowane termomodernizacje obiektów użyteczności publicznej przyniosą redukcję zużycia energii i emisji zanieczyszczeń. Działania te nie tylko wpłyną na czystsze powietrze, ale również pozwolą obniżyć koszty utrzymania infrastruktury publicznej w dłuższej perspektywie. Kolejnym istotnym elementem jest rozwój

błękitno-zielonej infrastruktury, który zwiększy odporność Gminy na zjawiska ekstremalne i poprawi gospodarkę wodną. Tworzenie lokalnych planów zieleni zarówno dla obszarów miejskich, jak i wiejskich pozwoli systemowo zarządzać zielenią, a nie ograniczać się do pojedynczych interwencji. Ochrona dolin Odry i Bobru oraz terenów zalewowych, poprzez działania adaptacyjne i ochronne, jest z kolei konieczna dla minimalizowania strat powodziowych i wzmacniania odporności infrastruktury krytycznej. Równolegle Gmina podejmie działania na rzecz ochrony czystości wód: planowane jest usprawnienie systemu oczyszczania ścieków i ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do rzek. Ważnym krokiem w stronę zazieleniania Gminy będzie dogęszczanie lokalnego drzewostanu oraz tworzenie nowych terenów zielonych. Kontynuowane i rozszerzane mają być programy nasadzeń drzew (w tym drzew miododajnych) i krzewów rodzimych gatunków, a także tworzenie miejsc schronienia dla drobnej fauny i owadów zapylających. Aby wzmocnić odporność ekologiczną i klimatyczną Gminy Krosno Odrzańskie, Strategia kładzie nacisk na ochronę najcenniejszych elementów środowiska oraz systemy wczesnego reagowania. W obliczu zagrożeń powodziowych przewidziano realizację działań adaptacyjnych i ochronnych w dolinach Odry i Bobru. Równolegle promowana będzie mobilność niskoemisyjna tj. rozwój transportu publicznego, rozbudowa sieci ścieżek rowerowych czy tworzenie stacji ładowania pojazdów elektrycznych, co zachęci mieszkańców do korzystania z ekologicznych form transportu. W planach jest również wzmocnienie odporności ekosystemów i ochrony bioróżnorodności poprzez rozwój zielonej infrastruktury, tworzenie i zabezpieczanie terenów cennych przyrodniczo oraz prowadzenie edukacji ekologicznej, a także zachowanie i odtwarzanie bioróżnorodności poprzez ochronę siedlisk i gatunków rodzimych oraz konsekwentne ograniczanie presji antropogenicznej.

Kolejnym komponentem celu strategicznego II jest cel operacyjny 2.2. dotyczący **zwiększenia odporności klimatycznej Gminy**, który bezpośrednio odpowiada na specyfikę położenia Gminy Krosno Odrzańskie w dolinie rzeki Odry. Działania realizowane w tym obszarze koncentrują się na ograniczaniu ryzyka powodziowego, zabezpieczaniu infrastruktury krytycznej oraz ochronie mieszkańców przed skutkami ekstremalnych zjawisk hydrologicznych. W ramach tego celu przewidziano wdrożenie podejścia opartego na zintegrowanym zarządzaniu zasobami wodnymi w układzie zlewniowym, co pozwoli lepiej łączyć działania planistyczne, inwestycyjne i ochronne w skali całego systemu hydrologicznego, a nie tylko w obrębie pojedynczych lokalizacji. Planowane jest również zwiększanie naturalnej retencji krajobrazowej i dolinowej, w tym rozwój retencji w dolinie Odry poprzez tworzenie i ochronę terenów zalewowych oraz obszarów okresowego magazynowania wód. Uzupełnieniem tych działań będzie renaturyzacja cieków i odbudowa ekosystemów wodno-błotnych. Analizy hydrologiczne prowadzone przez IMGW-PIB, a także Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry wskazują, że na terenie Gminy Krosno Odrzańskie występują cieki wodne (jednolite części wód powierzchniowych rzecznych) wskazane do renaturyzacji. Odtwarzanie ich naturalnych form koryta, stref zalewowych oraz struktur spowalniających odpływ wód przyczyni się do zwiększenia lokalnej retencji, ograniczenia gwałtownych wezbrań i poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego. Renaturyzacja cieków stanowi zatem jedno z kluczowych narzędzi

wzmacniania bezpieczeństwa Gminy, a jednocześnie przyniesie korzyści środowiskowe poprzez odbudowę siedlisk oraz wzrost bioróżnorodności. Równolegle rozwijane będą rozwiązania oparte na błękitno-zielonej infrastrukturze jako narzędziu adaptacji klimatycznej, co pozwoli poprawić bilans wodny, zwiększyć bezpieczeństwo wodne i podnieść jakość przestrzeni publicznych.

Trzecim filarem realizacji celu strategicznego II jest **podnoszenie świadomości ekologicznej i wsparcie mieszkańców w działaniach prośrodowiskowych**. Planowana jest realizacja szeregu programów osłonowych, które pomogą mieszkańcom w proekologicznych inwestycjach, co obniży barierę wejścia dla gospodarstw domowych, przekładając się na upowszechnienie przyjaznych środowisku technologii. Ponadto kontynuowane będą programy usuwania azbestu z dachów i budynków oraz prowadzona będzie edukacja ekologiczna tj. kampanie informacyjne, warsztaty i inicjatywy promujące segregację odpadów, recykling oraz ideę gospodarki o obiegu zamkniętym. Strategia przewiduje także wspieranie oddolnych inicjatyw ekologicznych skupionych na ochronie przyrody, ograniczaniu ilości odpadów czy adaptacji do zmian klimatycznych. Tego typu inicjatywy angażują mieszkańców bezpośrednio, budując poczucie współodpowiedzialności za środowisko lokalne. Uzupełnieniem działań miękkich będzie promocja idei zrównoważonego rolnictwa na obszarach wiejskich, co ma zachęcić rolników do praktyk przyjaznych naturze i uświadomić znaczenie ekologicznych metod produkcji żywności.

Efektom realizacji wskazanych zamierzeń będzie kompleksowa poprawa jakości środowiska przyrodniczego na obszarze Gminy, zwiększenie odporności na zagrożenia klimatyczno-środowiskowe oraz wzmocnienie świadomości i odpowiedzialności mieszkańców za środowisko lokalne. Cel strategiczny II tworzy zatem fundament długofalowego zrównoważonego rozwoju Gminy, zapewniając spójność pomiędzy wzrostem aktywności społeczno-gospodarczej a ochroną zasobów naturalnych oraz skuteczną adaptacją do postępujących zmian klimatu.

Cel. II: Zielona, odporna klimatycznie i proekologiczna Gmina

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
2.1. Zrównoważone zarządzanie zasobami środowiskowymi i rozwój ekologicznej infrastruktury	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE), promocja ich wykorzystania wśród mieszkańców. 2. Dogęszczanie drzewostanu gminnego: kontynuacja programów sadzenia drzew i krzewów miododajnych, sadzenie roślin rodzimych oraz tworzenie miejsc schronienia dla dzikich zwierząt i owadów. 3. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (w tym m.in. Centrum Rekreacyjnego przy ul. Pocztowej, budynek A i B Urzędu Miasta). 4. Zagospodarowanie i retencjonowanie wód opadowych poprzez rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz promowanie takich rozwiązań wśród mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym Gminy, prowadzące do obniżenia emisji zanieczyszczeń powietrza. • Zwiększenie powierzchni terenów zielonych oraz liczby nasadzonych drzew i krzewów, wpływające na poprawę jakości środowiska i mikroklimatu. • Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i redukcja kosztów ich ogrzewania dzięki termomodernizacji. • Skuteczniejsze zagospodarowanie wód opadowych i zwiększenie retencji, ograniczające skutki susz i podtopień. 	<ul style="list-style-type: none"> • Moc zainstalowanych odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy (kW); • Liczba posadzonych drzew w ramach programów zazieleniania (szt.); • Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji (szt.); • Pojemność nowych lub zmodernizowanych zbiorników retencyjnych na wody opadowe (m³); • Odsetek mieszkańców Gminy korzystających

	<p>5. Zwiększenie efektywności ograniczania dopływu zanieczyszczeń do wód oraz przygotowanie analizy techniczno-ekonomicznej gospodarowania ściekami w obszarach niezurbanizowanych.</p> <p>6. Tworzenie lokalnych planów zieleni dla obszarów miejskich i wiejskich, obejmujących zagospodarowanie zieleni osiedlowej, zakładanie parków kieszonkowych, łąk kwietnych i nasadzenia drzew i krzewów w przestrzeniach publicznych, z uwzględnieniem wskaźników powierzchni terenów zielonych przypadających na mieszkańca.</p> <p>7. Ochrona doliny rzeki Odry i Bobru oraz terenów zalewowych – realizacja działań adaptacyjnych i ochronnych w rejonie dolin rzecznych.</p> <p>8. Wdrażanie inteligentnych systemów monitoringu środowiska (jakość powietrza, wód, hałas).</p> <p>9. Promowanie mobilności niskoemisyjnej w Gminie (organizacja transportu publicznego, rozbudowa systemu ścieżek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych poprzez rozbudowę infrastruktury kanalizacyjnej i usprawnienie gospodarki ściekowej na terenach wiejskich. • Zwiększenie spójności i ciągłości sieci zielonej infrastruktury poprzez tworzenie nowych oraz łączenie istniejących terenów zieleni, co poprawi warunki migracji gatunków i funkcjonowania ekosystemów. • Wzmocnienie ochrony cennych przyrodniczo obszarów (dolina Odry i Bobru, obszary Natura 2000) przed degradacją. • Wdrożenie systemów monitoringu środowiska umożliwiających bieżącą kontrolę jakości powietrza, wód i poziomu hałasu. • Upowszechnienie zrównoważonej mobilności (transport publiczny, infrastruktura rowerowa, elektromobilność) przyczyniające 	<p>z sieci kanalizacyjnej (%);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia terenów zielonych przypadająca na jednego mieszkańca ($m^2/os.$); • Łączna powierzchnia nowo utworzonych elementów błękitno-zielonej infrastruktury na terenie Gminy (m^2); • Liczba zainstalowanych czujników monitorujących środowisko (szt.); • Liczba publicznie dostępnych stacji ładowania pojazdów elektrycznych (szt.); • Liczba akcji promujących ochronę obszarów przyrodniczo cennych (szt.).
--	--	---	--

	<p>rowerowych, wspieranie budowy punktów ładowania pojazdów elektrycznych).</p> <p>10. Zwiększenie odporności ekosystemów i ochrony bioróżnorodności poprzez rozwój zielonej infrastruktury, tworzenie i ochronę terenów cennych przyrodniczo oraz edukację ekologiczną.</p> <p>11. Zachowanie i odtwarzanie bioróżnorodności na obszarze Gminy poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych, gatunków rodzimych oraz ograniczanie presji antropogenicznej.</p>	<p>się do redukcji emisji komunikacyjnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie odporności ekosystemów na skutki zmian klimatu dzięki zwiększeniu retencji, ograniczaniu przegrzewania przestrzeni oraz poprawie mikroklimatu na obszarach zurbanizowanych i wiejskich. • Poprawa stanu i ciągłości siedlisk przyrodniczych na obszarze Gminy, prowadząca do stabilizacji i odbudowy populacji rodzimych gatunków roślin i zwierząt, zwiększenia różnorodności biologicznej oraz ograniczenia negatywnego wpływu działalności człowieka na najcenniejsze elementy środowiska. 	
<p>2.2. Zwiększenie odporności klimatycznej Gminy</p>	<p>1. Zintegrowane zarządzanie zasobami wodnymi w układzie zlewniowym.</p> <p>2. Zwiększanie naturalnej retencji krajobrazowej i dolinowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uspójnienie planowania przestrzennego, inwestycyjnego i ochronnego z uwarunkowaniami hydrologicznymi, skutkujące bardziej efektywnym 	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia terenów o funkcji retencyjnej (ha); • Długość cieków wodnych poddanych

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Renaturyzacja cieków i odbudowa ekosystemów wodno-błotnych. 4. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury jako narzędzia adaptacji klimatycznej. 	<p>gospodarowaniem wodami, ograniczeniem ryzyka powodziowego i suszowego oraz zwiększeniem bezpieczeństwa mieszkańców i infrastruktury gminnej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie zdolności krajobrazu do zatrzymywania wody, szczególnie w dolinach rzecznych. • Odbudowa naturalnych procesów w ekosystemach wodnych i podmokłych. • Zwiększenie odporności terenów zurbanizowanych na ekstremalne zjawiska pogodowe. 	<p>renaturyzacji lub działaniom odtworzeniowym (km);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowych elementów błękitno-zielonej infrastruktury (szt.).
<p>2.3. Podnoszenie świadomości ekologicznej i wsparcie mieszkańców w działaniach prośrodowiskowych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja programów wspomagających: wymianę źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, instalacje OZE, wdrażanie systemów retencjonowania wody deszczowej oraz modernizację budynków w kierunku większej efektywności energetycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie niskiej emisji z domowych palenisk i poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie liczby gospodarstw domowych korzystających z odnawialnych źródeł energii i systemów retencji wody deszczowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wymienionych nieekologicznych źródeł ciepła na terenie Gminy (szt.); • Masa wycofanego i unieszkodliwionego azbestu z budynków (Mg);

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Realizacja programów wspomagających usuwanie azbestu. 3. Prowadzenie działań edukacyjnych zwiększających świadomość ekologiczną mieszkańców w celu poprawy poziomu segregacji i recyklingu (np. kampanie informacyjne, warsztaty, konkursy) oraz promocja gospodarki o obiegu zamkniętym. 4. Prowadzenie działań edukacyjnych oraz wspieranie lokalnych inicjatyw ekologicznych, projektów społecznych dotyczących: redukcji odpadów, ochrony przyrody, adaptacji do zmian klimatycznych, bioróżnorodności, gospodarki wodnej. 5. Kształtowanie świadomości mieszkańców o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa i gospodarki rolno-spożywczej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Eliminacja szkodliwych materiałów budowlanych (azbestu) z otoczenia mieszkańców. • Poprawa poziomu segregacji odpadów komunalnych i wzrost wskaźnika recyklingu. • Aktywizacja mieszkańców do podejmowania lokalnych inicjatyw ekologicznych na rzecz ograniczania odpadów i ochrony przyrody. • Wzrost świadomości ekologicznej społeczności lokalnej oraz upowszechnienie praktyk zrównoważonego rolnictwa i gospodarki żywnościowej wśród lokalnych rolników i producentów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poziom recyklingu odpadów komunalnych w Gminie (%); • Liczba oddolnych inicjatyw ekologicznych zrealizowanych z udziałem mieszkańców (szt.); • Liczba szkoleń z zakresu rolnictwa ekologicznego zorganizowanych dla lokalnej społeczności (szt.).
--	---	---	---

CEL III: Gmina z potencjałem – przedsiębiorcza, przyjazna i atrakcyjna turystycznie

Cel operacyjny 3.1.: Atrakcyjna oferta kulturalna i turystyczna oparta na lokalnym potencjale

Cel operacyjny 3.2.: Rewitalizacja społeczna i infrastrukturalna zdegradowanych obszarów Krosna Odrzańskiego

Cel operacyjny 3.3.: Estetyka przestrzeni publicznych

Cel operacyjny 3.4.: Bezpieczeństwo mieszkańców

Cel operacyjny 3.5.: Budowanie rozpoznawalności Gminy

Gmina Krosno Odrzańskie posiada atrakcyjne zasoby przyrodnicze i kulturowe – malownicze tereny nadrzeczne Odry i Bobru, zabytkowy Zamek Piastowski, tradycje winiarskie sięgające średniowiecza oraz liczne walory krajobrazowe. Pomimo bogatego potencjału lokalnego, wciąż nie jest on jednak w pełni wykorzystany. W diagnozie wskazano m.in. na brak rozbudowanej infrastruktury turystycznej (przystani wodnych, zorganizowanych szlaków, punktów widokowych) oraz ograniczoną ofertę kulturalno-rekreacyjną, która hamuje dłuższy pobyt turystów i aktywność mieszkańców. Historyczne obiekty i przestrzenie publiczne, takie jak wspomniany zamek czy nadodrzańska skarpa, wymagają ukierunkowanych inwestycji i konsekwentnego zagospodarowania, aby mogły w pełni spełniać funkcje atrakcji turystycznych i rekreacyjnych oraz stać się rozpoznawalnymi elementami oferty Gminy. Problemem są także obszary zdegradowane w mieście, których obecny stan nie tylko obniża estetykę otoczenia, ale też wpływa na spójność społeczną i wizerunek Krosna Odrzańskiego.

Cel strategiczny III koncentruje się na rozwinięciu potencjału Gminy Krosno Odrzańskie, tak aby stała się ona miejscem przedsiębiorczym, przyjaznym i atrakcyjnym turystycznie. Osiągnięcie tego celu wymaga działań wielowymiarowych, obejmujących zarówno sferę infrastruktury i przestrzeni, jak i aktywizację społeczno-kulturalną. Pierwszym obszarem jest **budowa atrakcyjnej oferty turystycznej i kulturalnej opartej na lokalnym potencjale**. Strategia przewiduje znaczące inwestycje w infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną nad Odrą i Bobrem m.in. budowę pomostów, przystani, punktów widokowych oraz oznakowanych szlaków pieszych i rowerowych w atrakcyjnych lokalizacjach przyrodniczych. Szczególny nacisk położony zostanie na zagospodarowanie nadodrzańskiej skarpy w centrum miasta poprzez utworzenie tam parku tematycznego nawiązującego do winiarskich tradycji regionu (tzw. parku winnego) wraz z przestrzenią do wydarzeń plenerowych. Planuje się również budowę

kładki widokowej na Kanale Odry w kierunku tzw. łąk raduszczańskich oraz przystosowanie tych terenów na cele rekreacyjno-edukacyjne. W ramach uatrakcyjniania nabrzeża planowana jest także budowa przystani wodnej na Kanale Odry, co stworzy warunki do organizacji spływów, cumowania łodzi i rozwoju turystyki wodnej. Aby zwiększyć ofertę kulturalną Gminy, Strategia zakłada modernizację amfiteatru miejskiego w celu przystosowania go do całorocznych imprez i występów artystycznych. Równolegle rozwijana będzie enoturystyka m.in. poprzez cykliczne wydarzenia i festiwale nawiązujące do historii uprawy winorośli w Krośnie Odrzańskim oraz propagowanie wiedzy winiarskiej. Działania te, wraz z tworzeniem nowych tras turystycznych i integracją ich z infrastrukturą parkingową oraz lokalnymi usługami, zwiększą atrakcyjność Gminy dla turystów. Ponadto planuje się kontynuację prac renowacyjnych przy zabytkach Gminy, takich jak Zamek Piastowski, oraz włączanie odnowionych obiektów do oferty turystycznej.

Równolegle do działań turystyczno-kulturalnych Gmina prowadzić będzie **działania rewitalizacyjne**. Priorytetem będzie realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2024-2033, obejmującego kompleksowe przedsięwzięcia naprawcze w centralnej i południowej części Krosna Odrzańskiego. Działania rewitalizacyjne uwzględnią zarówno modernizację infrastruktury (remonty budynków komunalnych, odnowę podwórek, poprawę dostępności usług), jak i inicjatywy społeczne skierowane do mieszkańców. Celem jest wzmocnienie lokalnej tożsamości i więzi społecznych oraz przywrócenie funkcji społecznych i gospodarczych na obszarze rewitalizacji.

W kolejnym celu operacyjnym zaplanowano działania zapewniające **poprawę estetyki przestrzeni publicznych**, m.in. prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich przy cennych obiektach zabytkowych, poprawę atrakcyjności kluczowych miejsc publicznych, czy też sukcesywne likwidowanie barier architektonicznych w miejscach publicznych.

Strategia przewiduje również szereg działań w obszarze **bezpieczeństwa publicznego**. Wspólnie z instytucjami zewnętrznymi Gmina będzie rozwijać infrastrukturę obrony cywilnej. Jednocześnie intensyfikowane będą działania przeciwpowodziowe, w tym budowa i umacnianie wałów przeciwpowodziowych. Poprawie ulegnie również wyposażenie i funkcjonowanie służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, tj. Ochotniczych Straży Pożarnych oraz Straży Miejskiej. W trosce o bezpieczeństwo w ruchu drogowym wdrożone zostaną rozwiązania techniczne wymuszające ostrożniejszą jazdę (montaż progów zwalniających, inteligentnych sygnalizatorów świetlnych, doświetlenie przejść dla pieszych czy instalacja wyświetlaczy prędkości).

Ostatnim istotnym komponentem celu strategicznego III jest **budowanie rozpoznawalności Gminy**, czyli aktywna promocja jej walorów i kreowanie pozytywnego wizerunku na zewnątrz. Strategia zakłada profesjonalizację działań promocyjnych. Realizowane będą kampanie informacyjne i wizerunkowe z wykorzystaniem różnorodnych mediów (tradycyjnych i cyfrowych) oraz nowoczesnych narzędzi komunikacji. Gmina zamierza dynamicznie zarządzać swoimi profilami w mediach społecznościowych, tworzyć atrakcyjne treści

i prowadzić sponsorowane kampanie promocyjne, aby dotrzeć do szerokiego grona odbiorców. Równolegle rozwijane będą marki lokalne poprzez wsparcie dla lokalnych producentów i usługodawców w promocji ich wyrobów. Przewidziano również realizację wspólnych projektów z partnerami zagranicznymi (np. w ramach Euroregionu Sprewa-Nysa-Bóbr) w dziedzinie kultury, turystyki i gospodarki, co nie tylko poszerzy ofertę wydarzeń, ale też zwiększy międzynarodową widoczność Krosna Odrzańskiego. Ponadto Gmina zamierza organizować oraz wspierać wydarzenia o charakterze kulturalnym, sportowym i plenerowym, w tym tych o znaczeniu ponadlokalnym. Z jednej strony działania te zwiększą integrację mieszkańców i uatrakcyjnią ofertę spędzania czasu wolnego, a z drugiej podniosą konkurencyjność i różnorodność propozycji kierowanej do turystów.

Realizacja powyższych działań wzmocni rozwój turystyki i kultury, poprawi jakość przestrzeni publicznych i komfort życia, a także zwiększy rozpoznawalność Gminy jako miejsca atrakcyjnego do odwiedzenia, zamieszkania i inwestowania. Cel strategiczny III zakłada zatem stworzenie Gminy dynamicznej, gościnnej i wypromowanej – miejsca, które przyciąga przedsiębiorczych ludzi, inwestycje i turystów, jednocześnie oferując wysoką jakość życia swoim mieszkańcom.

CEL III: Gmina z potencjałem – przedsiębiorcza, przyjazna i atrakcyjna turystycznie

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
<p>3.1. Atrakcyjna oferta kulturalna i turystyczna oparta na lokalnym potencjale</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój infrastruktury turystycznej nad Odrą, Bobrem i jeziorami (m.in. budowa pomostów, ścieżek, punktów widokowych i małej architektury w atrakcyjnych lokalizacjach przyrodniczych). 2. Zagospodarowanie skarpy nadodrzańskiej jako przestrzeni rekreacyjno-edukacyjnej – utworzenie parku winnego z elementami przyrodniczymi i miejscem wydarzeń plenerowych. 3. Wykorzystywanie motywów i symboli winiarskich jako elementów odwołujących się do historycznych tradycji uprawy winorośli w Gminie Krosno Odrzańskie. 4. Wykorzystanie potencjału rzeki Odry i jej dopływów do tworzenia produktów i pakietów turystycznych. 5. Budowa kładki widokowej na kanale Odry w kierunku tzw. łąk raduszczańskich oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa infrastruktury turystycznej nad Odrą, Bobrem i jeziorami, zwiększająca atrakcyjność tych obszarów dla odwiedzających. • Utworzenie wielofunkcyjnej przestrzeni rekreacyjno-edukacyjnej, sprzyjającej wypoczynkowi, organizacji wydarzeń plenerowych oraz budowaniu rozpoznawalnego miejsca opartego na lokalnych walorach krajobrazowych i przyrodniczych. • Wzmocnienie lokalnej tożsamości kulturowej i wizerunku Gminy, poprzez czytelne nawiązanie do historycznych tradycji winiarskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej (pomostów, punktów widokowych itp.) nad Odrą, Bobrem i jeziorami (szt.); • Liczba elementów infrastruktury miejskiej nawiązujących do tradycji winiarskich (szt.); • Liczba nowych przystani turystycznych utworzonych na kanale Odry (szt.); • Modernizacja i zadaszenie amfiteatru miejskiego (0/1); • Liczba cyklicznych imprez enoturystycznych

	<p>zagospodarowanie tego terenu jako przestrzeni rekreacyjno-edukacyjnej, obejmującej ścieżki dydaktyczne, trasy pieszo-rowerowe i punkty obserwacyjne.</p> <p>6. Budowa przystani na kanale Odry oraz zagospodarowanie kanału jako przestrzeni turystyczno-rekreacyjnej, z możliwością organizacji spływów, cumowania łodzi i rekreacji wodnej.</p> <p>7. Modernizacja amfiteatru, zadaszenie i dostosowanie obiektu pod potrzeby organizacji imprez plenerowych oraz występów artystycznych.</p> <p>8. Rozwój enoturystyki m.in. poprzez organizację cyklicznych wydarzeń i festiwali tematycznych oraz propagowanie wiedzy o kulturze winiarskiej.</p> <p>9. Wyznaczanie szlaków rowerowych (w tym single tracków) i pieszych – spójne oznakowanie, integracja z parkingami i lokalnymi punktami usługowymi.</p> <p>10. Wspieranie agroturystyki i turystyki ekologicznej w rozwoju usług noclegowych, rękodzielniczych i kulinarnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój zintegrowanej oferty turystycznej opartej na zasobach wodnych. • Zwiększenie dostępności cennych przyrodniczo terenów rekreacyjnych, umożliwiające ich bezpieczne użytkowanie w celach edukacyjnych i wypoczynkowych przy jednoczesnym poszanowaniu walorów środowiskowych. • Rozwój turystyki wodnej i rekreacji aktywnej. • Podniesienie jakości i dostępności infrastruktury kulturalnej, umożliwiające organizację wydarzeń plenerowych i artystycznych o zróżnicowanym charakterze. • Budowanie rozpoznawalnej oferty enoturystycznej, przyczyniającej się do promocji dziedzictwa winiarskiego, wzrostu ruchu turystycznego oraz budowania marki Gminy w oparciu o unikatowe tradycje. 	<p>organizowanych corocznie (szt.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Długość nowo wytyczonych i oznakowanych szlaków turystycznych (km); • Liczba gospodarstw agroturystycznych działających na terenie Gminy (szt.); • Zrewitalizowanie zdegradowanej części Zamku Piastowskiego (0/1); • Liczba obiektów zabytkowych poddanych pracom konserwatorskim i włączonych do oferty turystycznej (szt.); • Liczba utworzonych tematycznych szlaków turystycznych (szt.); • Liczba ofert pakietów turystycznych łączących lokalne atrakcje (szt.)
--	---	---	---

	<p>11. Rewitalizacja zdegradowanej części Zamku Piastowskiego i poszerzenie oferty turystycznej.</p> <p>12. Wsparcie prac konserwatorskich przy wybranych zabytkach Gminy oraz włączenie ich w ofertę turystyczną.</p> <p>13. Rozwój szlaków tematycznych, np. szlak kultury, historii, gastronomii i enoturystyki, powiązanych z lokalnymi atrakcjami.</p> <p>14. Rozwój turystyki weekendowej i krótkich pobytów poprzez pakiety rekreacyjne łączące sport, kulturę i winiarstwo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie spójnej i bezpiecznej sieci tras rekreacyjnych, integrującej ruch pieszzy i rowerowy z lokalną ofertą usługową. • Rozwój lokalnej oferty noclegowej i usług towarzyszących. • Poszerzenie oferty zwiedzania oraz zwiększenia atrakcyjności Gminy jako miejsca o bogatej historii. • Zachowanie i lepsze udostępnienie dziedzictwa kulturowego Gminy. • Uporządkowanie i integracja lokalnych atrakcji, ułatwiające zwiedzanie Gminy oraz zwiększające atrakcyjność oferty dla różnych grup odbiorców. • Zwiększenie liczby krótkoterminowych wizyt turystycznych. 	
--	---	---	--

<p>3.2. Rewitalizacja społeczna i infrastrukturalna zdegradowanych obszarów Krosna Odrzańskiego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja działań wynikających z Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2024-2033. 2. Wzmocnienie lokalnej tożsamości i funkcji społecznych obszarów rewitalizowanych. 3. Przywracanie funkcji społecznych, gospodarczych i przestrzennych zdegradowanym terenom i obiektom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Odnowienie zdegradowanych budynków i przestrzeni publicznych, przywracające im estetykę i funkcjonalność. • Poprawa bezpieczeństwa i jakości życia na obszarze rewitalizacji. • Utworzenie nowych lub zmodernizowanych obiektów służących lokalnej społeczności. 	<ul style="list-style-type: none"> • Odsetek zrealizowanych przedsięwzięć przewidzianych w Gminnym Programie Rewitalizacji (%); • Liczba obiektów na obszarze rewitalizacji, którym nadano nowe funkcje (szt.).
<p>3.3. Estetyka przestrzeni publicznych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działań konserwatorskich i restauratorskich na zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub Gminnej ewidencji zabytków. 2. Zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznych – place, skwery, centra wsi, w tym uporządkowanie oraz ponowne zagospodarowanie terenów publicznych (np. przy placu Św. Jadwigi Śląskiej, wzdłuż Traktu Książęcego, wzdłuż ulic Poznańskiej, 1 Maja, Łukasiewicza, Kopernika). 	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie estetyki i funkcjonalności głównych przestrzeni publicznych na terenie Gminy. • Renowacja i konserwacja zabytków przyczyniająca się do zachowania dziedzictwa kulturowego oraz upiększenia przestrzeni. • Zaangażowanie mieszkańców w upiększanie otoczenia poprzez wspólne projekty artystyczne i społeczne (murale, ogrody itp.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów zabytkowych poddanych konserwacji lub restauracji (szt.); • Liczba przestrzeni publicznych (placów, skwerów) zrewitalizowanych lub uporządkowanych (szt.); • Liczba zrealizowanych projektów artystycznych w przestrzeni publicznej (murale, ogrody społeczne itp.) (szt.);

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Tworzenie projektów edukacyjnych i kreatywnych z udziałem lokalnych społeczności (np. murale, ogrody społeczne). 4. Usuwanie barier architektonicznych w przestrzeniach publicznych. 5. Oświetlanie dekoracyjne budynków i roślin w przestrzeni publicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zlikwidowanie barier architektonicznych i dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. • Uatrakcyjnienie przestrzeni publicznej poprzez iluminację dekoracyjną wybranych budynków i zieleni miejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba miejsc publicznych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.); • Liczba obiektów i terenów zieleni objętych dekoracyjnym oświetleniem (szt.).
3.4. Bezpieczeństwo mieszkańców	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi (np. Rządowym Funduszem OC) w celu rozwoju infrastruktury obrony cywilnej (schrony, systemy alarmowe), zwiększającej bezpieczeństwo mieszkańców w sytuacjach kryzysowych. 2. Inicjowanie działań mających na celu ochronę przeciwpowodziową, budowę wałów przeciwpowodziowych. 3. Wsparcie działalności oraz doposażenie służb odpowiedzialnych za utrzymanie bezpieczeństwa na terenie Gminy, w szczególności Ochotniczych Straży Pożarnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa infrastruktury obrony cywilnej (schrony, systemy alarmowe) zwiększająca ochronę mieszkańców w sytuacjach kryzysowych. • Skuteczniejsza ochrona Gminy przed zagrożeniem powodziowym poprzez budowę i modernizację wałów przeciwpowodziowych. • Podniesienie skuteczności działań służb ratowniczych i porządkowych (OSP, Policja, Straż Miejska) dzięki doposażeniu i wsparciu ich działalności. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowych lub zmodernizowanych elementów infrastruktury obrony cywilnej (szt.); • Długość wybudowanych lub zmodernizowanych wałów przeciwpowodziowych (km); • Liczba jednostek OSP doposażonych w nowy sprzęt ratowniczy (szt.); • Liczba kamer monitoringu

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Rozwój monitoringu wizyjnego w przestrzeniach publicznych. 5. Poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego poprzez działalność Straży Miejskiej. 6. Zwiększanie bezpieczeństwa na drogach poprzez zastosowanie rozwiązań technicznych takich jak progi zwalniające, inteligentna sygnalizacja świetlna, oświetlenie przejść dla pieszych, wyświetlacze prędkości. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie zasięgu monitoringu wizyjnego w miejscach publicznych, co przyczynia się do prewencji przestępstw i aktów wandalizmu. • Poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz porządku publicznego. • Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach gminnych i redukcja liczby wypadków. 	<p>w przestrzeni publicznej (szt.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba interwencji Straży Miejskiej w zakresie utrzymania porządku publicznego (szt.); • Liczba zainstalowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego (szt.).
<p>3.5. Budowanie rozpoznawalności Gminy</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja kampanii informacyjnych i wizerunkowych z wykorzystaniem mediów tradycyjnych, cyfrowych oraz materiałów drukowanych i multimedialnych, w tym folderów, filmów i gadżetów. 2. Zarządzanie profilami Gminy, prowadzenie działań contentowych, sponsorowanych kampanii promocyjnych oraz interakcja z odbiorcami z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi komunikacji. 3. Tworzenie i wdrażanie narzędzi wspierających rozpoznawalność lokalnych marek 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost rozpoznawalności i pozytywnego wizerunku Gminy. • Zwiększenie zasięgu i aktywności oficjalnych profili Gminy w mediach społecznościowych, przekładające się na szersze dotarcie do odbiorców. • Wypromowanie lokalnych marek i produktów poza obszarem Gminy, skutkujące zwiększeniem ich rozpoznawalności i konkurencyjności. • Realizacja wspólnych przedsięwzięć 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba kampanii promocyjnych (medialnych) zrealizowanych na rzecz promocji Gminy (szt.); • Liczba obserwujących oficjalne profile Gminy w mediach społecznościowych (os.); • Liczba wydarzeń targowych lub promocyjnych z udziałem lokalnych producentów,

	<p>i producentów, organizacja stoisk na wydarzeniach, udział w targach, działania w mediach i na stronie Gminy.</p> <p>4. Aktywne wykorzystanie współpracy transgranicznej – realizacja wspólnych projektów z partnerami zagranicznymi (w tym w ramach Euroregionu Sprewa-Nysa-Bóbr) w obszarach turystyki, kultury i gospodarki.</p> <p>5. Realizacja programów ambasadorów Gminy – mieszkańców, przedsiębiorców i lokalnych liderów promujących Gminę w regionie i kraju.</p> <p>6. Organizacja i wsparcie wydarzeń o charakterze kulturalnym, sportowym i plenerowym oraz rozwój wydarzeń cyklicznych o znaczeniu ponadlokalnym.</p>	<p>z partnerami zagranicznymi, wzmacniająca pozycję Gminy na arenie międzynarodowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaangażowanie lokalnych liderów jako ambasadorów Gminy przyczyniające się do oddolnej promocji walorów Gminy. • Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych o zasięgu ponadlokalnym, budujących markę Gminy jako centrum aktywności. 	<p>organizowanych przez Gminę (szt.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrealizowanych projektów międzynarodowych we współpracy z partnerami zagranicznymi (szt.); • Liczba mieszkańców pełniących rolę ambasadorów Gminy (os.); • Liczba cyklicznych wydarzeń o znaczeniu ponadlokalnym organizowanych na terenie Gminy (szt.).
--	---	---	---

CEL IV: Gmina bezpieczna, aktywna i wspierająca mieszkańców

Cel operacyjny 4.1.: Wysoki poziom edukacji i wychowania dzieci

Cel operacyjny 4.2.: Rozwinięte usługi społeczne i zdrowotne

Cel operacyjny 4.3.: Zwiększenie dostępności usług sportowych i kulturalnych oraz budowanie więzi społecznych

Diagnoza sytuacji społecznej wykazała, że Gmina Krosno Odrzańskie stoi przed wyzwaniami typowymi dla wielu gmin regionu, które w kolejnych latach mogą się nasilać. Spadek liczby ludności, ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji wymagają działań wzmacniających atrakcyjność osiedleńczą i jakość życia, szczególnie dla młodych rodzin. Jednocześnie rosnący udział seniorów zwiększa presję na system opieki społecznej i zdrowotnej. Mocną stroną Gminy jest natomiast dobrze rozwinięta infrastruktura edukacyjna, wysoki poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego, aktywnie działające instytucje kultury i sportu oraz organizacje pozarządowe. Cel strategiczny IV porządkuje działania w taki sposób, aby Gmina była miejscem bezpiecznym, integrującym i wspierającym mieszkańców na różnych etapach życia, a jednocześnie zdolnym do reagowania na skutki zmian demograficznych.

Cel operacyjny 4.1, dotyczący **wysokiego poziomu edukacji i wychowania dzieci**, odpowiada na potrzebę utrzymania i rozwijania jakości systemu oświaty jako fundamentu rozwoju społecznego i gospodarczego. Dostosowanie infrastruktury oświatowej poprzez modernizację szkół i przedszkoli, doposażenie w nowoczesny sprzęt i tworzenie pracowni tematycznych zwiększy jakość kształcenia, ale też atrakcyjność Gminy dla rodzin rozważających osiedlenie. Gmina planuje również m.in. rozwój systemu wsparcia uczniów, wzmacnianie kompetencji kadry pedagogicznej oraz wsparcie aktywnej roli rodziców w edukacji, co stworzy sprzyjające warunki wychowawcze oraz zwiększy stabilność jakości nauczania.

Cel operacyjny 4.2, tj. **rozwinięte usługi społeczne i zdrowotne**, stanowi odpowiedź na starzenie się społeczeństwa i rosnące zapotrzebowanie na wsparcie opiekuńcze, ale też na potrzebę szybkiej, dostępnej pomocy dla rodzin i osób w kryzysie. Do tych działań zalicza się przekształcenie Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych dla lepszej koordynacji świadczeń, rozbudowa oferty opiekuńczej i socjalnej oraz uruchomienie punktu konsultacyjno-poradniczego dla osób i rodzin w kryzysie. Równocześnie Gmina będzie zwiększać dostępność mieszkań socjalnych i wspieranych oraz zadba o poprawę standardu

istniejących lokali komunalnych, aby poprawić stabilność życiową osób w kryzysie mieszkaniowym. Równoległe prowadzone będą działania profilaktyczne we współpracy z organizacjami pozarządowymi, ukierunkowane na przeciwdziałanie przemocy domowej, uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu oraz wzmocniona zostanie dostępność cyfrowa usług publicznych.

Ostatni cel operacyjny zakłada **aktywną integrację mieszkańców poprzez zwiększenie dostępności usług sportowych i kulturalnych**. Planowane jest utworzenie nowego Centrum Kultury z salą widowiskowo-kinową jako nowoczesnej przestrzeni dla życia kulturalnego Gminy oraz rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Gmina zintensyfikuje organizację corocznych wydarzeń kulturalnych i imprez sportowych adresowanych do różnych pokoleń, w tym wsparcie działań integracyjnych w miejscowościach wiejskich. Poszerzona zostanie oferta zajęć hobbystycznych i klubów zainteresowań (artystycznych, edukacyjnych, sportowych) dostępnych dla dzieci, dorosłych i seniorów. Gmina będzie także wspierać oddolne inicjatywy społeczne – lokalne kluby, stowarzyszenia i grupy nieformalne działające na rzecz kultury, sportu czy rekreacji.

Efektem realizacji celu strategicznego IV będzie poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój i podnoszenie standardu usług edukacyjnych, społecznych, zdrowotnych oraz kulturalno-sportowych, które staną się realnym czynnikiem sprzyjającym zatrzymaniu obecnych mieszkańców i przyciąganiu nowych.

CEL IV: Gmina bezpieczna, aktywna i wspierająca mieszkańców

Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
4.1. Wysoki poziom edukacji i wychowania dzieci	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostosowanie infrastruktury oświatowej do potrzeb uczniów i nauczycieli poprzez modernizację szkół i przedszkoli, doposażenie w nowoczesny sprzęt i tworzenie pracowni tematycznych. 2. Wprowadzenie kompleksowego systemu wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, obejmującego zajęcia wyrównawcze, korepetycje, asystentów ucznia oraz wsparcie psychologiczno-pedagogiczne. 3. Realizacja programów edukacyjnych promujących zdrowie psychiczne, relacje rówieśnicze i bezpieczeństwo cyfrowe wśród dzieci i młodzieży. 4. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych rozwijających talenty i zainteresowania uczniów, w tym warsztatów artystycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> • Unowocześnienie infrastruktury placówek oświatowych, zapewniające komfortowe warunki nauki i pracy dla uczniów i nauczycieli. • Zapewnienie kompleksowego wsparcia uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, umożliwiające im pełniejszy rozwój i integrację. • Zwiększenie dbałości o zdrowie psychiczne uczniów poprzez realizację programów profilaktycznych w szkołach. • Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań, sprzyjające rozwijaniu talentów i pasji wśród dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkół i przedszkoli poddanych modernizacji (szt.); • Liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami objętych dodatkowymi formami wsparcia (os.); • Liczba programów profilaktycznych dot. zdrowia psychicznego i bezpieczeństwa realizowanych w szkołach (szt.); • Liczba kół zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych działających przy szkołach (szt.);

	<p>sportowych, językowych i naukowych, kompetencji cyfrowych i programistycznych.</p> <p>5. Podnoszenie kompetencji kadry pedagogicznej poprzez organizację regularnych szkoleń, kursów i wymian dobrych praktyk z innymi placówkami.</p> <p>6. Wsparcie aktywnej roli rodziców w edukacji dzieci poprzez organizację spotkań, konsultacji i warsztatów edukacyjnych.</p> <p>7. Zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu uczniów poprzez modernizację przestrzeni wokół szkół, doświetlenie dróg dojścia, montaż monitoringu i zakup wyposażenia.</p> <p>8. Współpraca szkół z instytucjami kultury, firmami i organizacjami społecznymi w celu wzbogacenia oferty edukacyjnej i zawodowej uczniów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie kompetencji kadry pedagogicznej dzięki systematycznym szkoleniom i wymianie dobrych praktyk. • Większe zaangażowanie rodziców w proces edukacji i wychowania poprzez regularne konsultacje i warsztaty. • Poprawa bezpieczeństwa w szkołach i ich otoczeniu (monitoring, oświetlenie, infrastruktura), zwiększająca komfort nauki. • Szersza współpraca szkół z instytucjami kultury, przedsiębiorstwami i organizacjami, wzbogacająca ofertę edukacyjną o praktyczne doświadczenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zrealizowanych szkoleń i kursów doskonalących dla nauczycieli (szt.); • Liczba spotkań i warsztatów dla rodziców organizowanych przez szkoły (szt.); • Liczba szkół wyposażonych w monitoring oraz dodatkowe oświetlenie terenu (szt.); • Liczba projektów edukacyjnych realizowanych we współpracy szkół z instytucjami zewnętrznymi (szt.).
<p>4.2. Rozwinięte usługi społeczne i zdrowotne</p>	<p>1. Wzmocnienie świadczonych usług społecznych poprzez deinstytucjonalizację i przekształcenie Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnie Odrzańskim w Centrum Usług Społecznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Integracja i zwiększenie dostępności usług społecznych poprzez utworzenie Centrum Usług Społecznych (przekształcenie OPS). 	<ul style="list-style-type: none"> • Przekształcenie Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Zapewnienie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych, punktów opieki dziennej oraz rozwój klubów seniora na terenie Gminy. 3. Rozwój mobilnych form wsparcia dla osób niesamodzielnych, w tym usług pielęgniarских, psychologicznych i opiekuńczych realizowanych w miejscu zamieszkania. 4. Utworzenie punktu konsultacyjnego dla mieszkańców oferującego dostęp do wsparcia psychologicznego, prawnego i terapeutycznego, w tym dla dzieci i rodzin w kryzysie. 5. Stworzenie systemu wsparcia dla opiekunów osób zależnych poprzez szkolenia, doradztwo i punkty informacyjne, ułatwiające im codzienne funkcjonowanie. 6. Wprowadzenie lokalnego programu transportu społecznego (np. „taksówka dla seniora”) umożliwiającego mieszkańcom dostęp do usług zdrowotnych, administracyjnych i społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozszerzenie zakresu opieki nad seniorami i osobami niesamodzielnymi pozwalające im dłużej funkcjonować w środowisku domowym. • Zwiększenie dostępności i ciągłości wsparcia dla osób niesamodzielnych, poprzez świadczenie usług pielęgniarских, psychologicznych i opiekuńczych w miejscu zamieszkania, co sprzyja poprawie jakości życia, bezpieczeństwa oraz możliwości jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku domowym. • Zapewnienie mieszkańcom w kryzysie życiowym łatwiejszego dostępu do pomocy specjalistycznej (psychologicznej, prawnej, terapeutycznej) poprzez uruchomienie punktu konsultacyjnego. • Wzmocnienie wsparcia dla opiekunów osób zależnych poprzez szkolenia, doradztwo i sieć pomocy, co ułatwi im sprawowanie codziennej opieki. 	<p>Usług Społecznych (0/1);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba punktów dziennej opieki i klubów seniora funkcjonujących na terenie Gminy (szt.); • Liczba osób objętych mobilnymi formami opieki (os.); • Liczba osób korzystających z nowo utworzonego punktu konsultacyjnego (os.); • Liczba opiekunów osób zależnych objętych programami wsparcia (os.); • Liczba osób korzystających z transportu społecznego „taksówka dla seniora” (os./rok); • Liczba zrealizowanych działań profilaktycznych i interwencyjnych (szkoleń, kampanii)
--	---	--	---

	<p>7. Prowadzenie działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, wykluczeniu społecznemu i uzależnieniom, we współpracy z OSP i służbami.</p> <p>8. Zwiększenie dostępności mieszkań socjalnych i wspieranych poprzez rozbudowę gminnego zasobu lokalowego i wsparcie osób w kryzysie mieszkaniowym oraz dostosowanie mieszkalnych i użytkowych lokali gminnych do oczekiwanego przez mieszkańców standardu użytkowego.</p> <p>9. Rozwijanie partnerstw z organizacjami pozarządowymi i liderami lokalnymi w celu realizacji działań społecznych i animacyjnych na rzecz integracji mieszkańców.</p> <p>10. Poprawa dostępności cyfrowej usług publicznych poprzez dostosowanie serwisów internetowych, formularzy i narzędzi komunikacji do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie mobilności osób starszych i niepełnosprawnych dzięki wprowadzeniu lokalnego transportu społecznego. • Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych i interwencyjnych. • Poprawa warunków mieszkaniowych osób potrzebujących poprzez zwiększenie zasobu mieszkań socjalnych i wspieranych oraz podniesienie standardu istniejących lokali komunalnych. • Aktywne zaangażowanie organizacji pozarządowych w świadczenie usług społecznych i animację społeczności, przekładające się na lepszą integrację mieszkańców i skuteczniejszą profilaktykę problemów społecznych. • Zapewnienie powszechnego dostępu do cyfrowych usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez dostosowanie serwisów internetowych i komunikacji. 	<p>przeciw przemocy, wykluczeniu itp. (szt.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowych lub wyremontowanych mieszkań socjalnych i wspieranych (szt.); • Liczba inicjatyw społecznych zrealizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi (szt.); • Stopień dostosowania serwisów internetowych Gminy do standardu WCAG 2.1 AA (%).
--	---	--	---

<p>4.3. Zwiększenie dostępności usług sportowych i kulturalnych oraz budowanie więzi społecznych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój i promocja całorocznej oferty wydarzeń kulturalnych i sportowych skierowanych do różnych grup mieszkańców, sprzyjających integracji społecznej. 2. Wspieranie działań integracyjnych w miejscowościach wiejskich w celu wyrównywania poziomu aktywności społecznej i wzmacniania poczucia wspólnoty na obszarze całej Gminy. 3. Przebudowa budynku przy ul. Poznańskiej 8-30 w Krośnie Odrzańskim w celu utworzenia Centrum Kultury wraz z salą widowiskowo-kinową. 4. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym budowa przyszkolnej pływalni. 5. Powiększenie oferty sekcji zainteresowań i zajęć hobbystycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie kultury, sztuki i sportu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poszerzenie całorocznej oferty wydarzeń sportowych i kulturalnych, odpowiadającej potrzebom różnych grup mieszkańców. • Zwiększenie udziału społeczności wiejskich w życiu kulturalnym i społecznym Gminy dzięki wydarzeniom integracyjnym organizowanym poza miastem. • Utworzenie nowoczesnego Centrum Kultury z salą widowiskowo-kinową jako przestrzeni dla rozwoju życia kulturalnego i społecznego. • Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (w tym budowa pływalni) przekładająca się na wzrost aktywności fizycznej mieszkańców. • Zróżnicowanie oferty zajęć hobbystycznych i artystycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, umożliwiające rozwój zainteresowań. • Promowanie zdrowego stylu życia oraz więzi międzypokoleniowych poprzez regularne zajęcia 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba imprez sportowych i kulturalnych organizowanych w ciągu roku na terenie Gminy (szt.); • Liczba wydarzeń o charakterze integracyjnym zorganizowanych w miejscowościach wiejskich (szt.); • Oddanie do użytku nowego Centrum Kultury z salą widowiskowo-kinową (0/1); • Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych oddanych do użytku (szt.); • Liczba sekcji zainteresowań i kół hobbystycznych działających przy
---	---	---	---

	<p>6. Organizacja cyklicznych zajęć promujących zdrowy styl życia oraz integrację międzypokoleniową.</p> <p>7. Wspieranie aktywnych grup mieszkańców i organizacji nieformalnych, w tym klubów sportowych, grup rekreacyjnych i zespołów artystycznych.</p> <p>8. Rozwój programów międzypokoleniowych, integrujących dzieci, młodzież, dorosłych i seniorów w działaniach sportowo-kulturalnych.</p>	<p>i programy integrujące różne grupy wiekowe.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie działalności oddolnych grup i klubów (sportowych, artystycznych), skutkujące większą aktywnością społeczną mieszkańców. • Wzmocnienie więzi społecznych i integracji międzypokoleniowej, poprzez wspólne uczestnictwo dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów w działaniach sportowych i kulturalnych, sprzyjające budowaniu kapitału społecznego, aktywności obywatelskiej oraz poczucia wspólnoty lokalnej. 	<p>instytucjach kultury i sportu (szt.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba cyklicznych zajęć prozdrowotnych i integracyjnych realizowanych w Gminie (szt.); • Liczba nieformalnych grup mieszkańców (klubów sportowych, grup artystycznych itp.) objętych wsparciem Gminy (szt.); • Liczba programów międzypokoleniowych wdrożonych w społeczności lokalnej (szt.).
--	---	---	--

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krosno Odrzańskie oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Gmina Krosno Odrzańskie położona jest w zachodniej części województwa lubuskiego, w powiecie krośnieńskim, w bliskiej odległości od granicy z Niemcami. Sąsiaduje z sześcioma gminami: Bytnica, Maszewo, Gubin, Bobrowice, Czerwieńsk i Dąbie. Jej charakterystyczne położenie w Dolinie Odry oraz lokalizacja na przecięciu ważnych szlaków drogowych i kolejowych nadaje jej znaczenie komunikacyjne i logistyczne w skali regionalnej i krajowej.

Struktura osadnicza Gminy obejmuje 20 miejscowości, w tym jedno miasto – Krosno Odrzańskie – oraz 19 sołectw i jedną osadę. Miasto pełni funkcję dominującą w układzie osadniczym, będąc nie tylko siedzibą Gminy, lecz także powiatu. Wsie mają charakter rozproszony, typowy dla gmin miejsko-wiejskich, a ich zabudowa ma niską intensywność, z przewagą funkcji mieszkalno-rolniczych i usługowych.

Zabudowa Gminy koncentruje się w obrębie miasta i wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, przy czym widoczna jest presja inwestycyjna również na terenach peryferyjnych. W strukturze użytkowania gruntów dominują lasy (51,2%) i użytki rolne (35,1%). Obszary zurbanizowane zajmują 5,2%, a resztę stanowią m.in. akweny, użytki ekologiczne i nieużytki. W ostatnich latach obserwuje się przesunięcie akcentów z inwestycji mieszkaniowych na budownictwo usługowe, techniczne i przemysłowe.

Jednocześnie należy wskazać, że rozwój funkcji usługowych, przemysłowych oraz infrastrukturalnych stanowi istotny impuls dla wzmocnienia funkcji osiedleńczej Gminy. Powstawanie nowych miejsc pracy, zwiększenie aktywności gospodarczej oraz poprawa jakości przestrzeni publicznych i infrastruktury społecznej przekładają się na wzrost atrakcyjności zamieszkania zarówno dla obecnych, jak i potencjalnych mieszkańców.

W perspektywie realizacji Strategii przewiduje się zatem rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej w związku z prognozowanym wzrostem liczby ludności, wynikającym z wdrażania kluczowych przedsięwzięć rozwojowych. Do najważniejszych czynników mogących wpłynąć na zmianę dotychczasowych tendencji demograficznych należą: zwiększenie stanu osobowego jednostki wojskowej wraz z relokacją rodzin żołnierzy (obecnie w 11 Pułku Logistycznym służy około 300 żołnierzy, a docelowo do końca 2026 roku ma służyć około 600 żołnierzy), utworzenie nowych miejsc pracy na terenach inwestycyjnych Gminy, w tym w Parku Handlowym „Korona” oraz na terenach produkcyjno-usługowych zlokalizowanych na obrzeżach miasta w pobliżu planowanej obwodnicy, a także działania rewitalizacyjne wynikające z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2024-2033 prowadzące do poprawy warunków zamieszkania i stabilizacji struktury wieku mieszkańców.

Tabela poniżej przedstawia zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową Gminy Krosno Odrzańskie wynikającą z przyjętego scenariusza rozwojowego, sporządzonego

w oparciu o § 3 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wrysów.

Obliczenia przeprowadzono zgodnie z metodologią określoną w powyższym rozporządzeniu, przyjmując prognozę demograficzną GUS jako punkt wyjścia, a następnie uwzględniając dodatkowe czynniki rozwojowe wynikające z realizacji Strategii. W szczególności wzięto pod uwagę wzrost stanu osobowego 11 Pułku Logistycznego wraz z relokacją rodzin żołnierzy, wzrost zatrudnienia na terenach inwestycyjnych oraz efekty działań rewitalizacyjnych. Przyjęty model odzwierciedla zatem nie tylko kontynuację dotychczasowych trendów demograficznych, lecz również wpływ planowanych przedsięwzięć o charakterze strukturalnym na przyszłe potrzeby mieszkaniowe Gminy.

Tab. 1. Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową Gminy Krosno Odrzańskie

DANE WEJŚCIOWE			
Parametr	Jednostka	Rok	Wartość
Liczba mieszkańców	os.	2024	16 705
Prognozowana liczba mieszkańców	os.	2044	14 736
M20 (prognoza + 5%)	os.		15 473
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie na obszarach wiejskich w Gminie Krosno Odrzańskie ¹	os./mieszk.	2024	2,95
Współczynnik dzietności w województwie lubuskim	-	2024	1,068
Wzrost liczby mieszkańców związany ze wzrostem liczby żołnierzy i ich rodzin ²	os.	2026-2035	1 470
Wzrost liczby mieszkańców związany z utworzeniem nowych miejsc pracy na terenach inwestycyjnych ³	os.	2026-2035	214
Wzrost liczby mieszkańców związany z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2024-2033 ⁴	os.	2024-2033	467
Łączna prognozowana liczba mieszkańców	os.		17 624
PUM ₀ (pow. użytkowa mieszkań ogółem)	m ²	2024	509 202
P ₀ (pow. użytkowa mieszkania na 1 osobę)	m ² /os.	2024	30,5
P ₋₁₀ (pow. użytkowa mieszkania na 1 osobę)	m ² /os.	2014	25,1
P ₋₂₀ (pow. użytkowa mieszkania na 1 osobę)	m ² /os.	2004	21,5
OBLICZENIA: PROGNOZOWANA POW. UŻYTKOWA MIESZKAŃ NA 1 MIESZKAŃCA (P₂₀)⁵			
Wariant	Formuła		Wynik
W1	$P_{20} = 3 \cdot P_0 - 2 \cdot P_{-10}$		41,3
W2	$P_{20} = 2 \cdot P_0 - P_{-20}$		39,5
W3	$P_{20} = P_0$		30,5
W4	$P_{20} = 40,0$		40,0
Wybrana wartość P₂₀ do dalszych obliczeń			41,3
ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ (ZAP) – LICZBA MIESZKAŃCÓW			
Wzór	ZAP = M20 – PUM₀ / P₂₀		Wynik
Obliczone zapotrzebowanie	ZAP (osoby)		5 295

¹ We wszystkich scenariuszach prognozowanego wzrostu liczby mieszkańców przyjęto wskaźnik 2,95 osoby na mieszkanie, odpowiadający przeciętnej liczbie osób na 1 mieszkanie na obszarach wiejskich Gminy Krosno Odrzańskie według danych GUS (BDL, 2024 r.). Wartość ta została zastosowana jako reprezentatywna dla nowych gospodarstw domowych tworzonych przez rodziny relokujące się do Gminy lub powstających w wyniku

poprawy warunków osiedleńczych. Wskaźnik dla obszarów wiejskich uznano za bardziej adekwatny, ponieważ prognozowany przyrost dotyczy przede wszystkim gospodarstw o charakterze rodzinnym.

² Przyjęto scenariusz, w którym 300 nowych żołnierzy oraz 300 już stacjonujących utworzy gospodarstwa domowe na terenie Gminy. Przy średniej liczbie 2,95 osoby na gospodarstwo daje to łącznie 600 gospodarstw domowych, co przekłada się na 1 770 osób, z czego 300 osób (żołnierze już zameldowani) uwzględnionych jest w stanie bazowym, tj. $600 \times 2,95 - 300$. Łączny przyrost ludności wynosi zatem 1 470 osób.

³ Zgodnie z informacją inwestora, szacowana liczba nowych miejsc pracy w parku handlowym „Korona” wyniesie około 140, natomiast w ramach utworzenia strefy produkcyjno-usługowej na obrzeżach miasta w pobliżu planowanej obwodnicy (m.in. na terenie, który objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przyjętym uchwałą Nr LV/353/2010 Rady Miejskiej w Krośnie Odrzańskim z dnia 5 listopada 2010 r. – tereny zabudowy produkcyjno-usługowej) ma powstać około 150 nowych miejsc pracy (łącznie 290 nowych miejsc pracy). Przyjęto, że ok. 50% zatrudnionych może stanowić kadra spoza Gminy, z czego 50% zdecyduje się na relokację. Oznacza to, że powstaną ok. 73 nowe gospodarstwa domowe ($290 \times 0,5 \times 0,5$), co przy średniej liczbie 2,95 osoby na gospodarstwo przekłada się na ok. 214 nowych mieszkańców.

⁴ Przyjęto scenariusz, w którym realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji, w tym poprawa jakości przestrzeni publicznych, bezpieczeństwa, dostępności usług społecznych oraz zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji, prowadzi do wzrostu udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym z 15,1% do 19,0% (zgodnie z tabelą ewaluacyjną stanowiącą załącznik nr 2 Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2024-2033). Przy liczbie mieszkańców obszaru rewitalizacji wynoszącej 4 334 osoby, wzrost udziału o 3,9 p.p. oznacza przyrost liczby dzieci o ok. 169 osób ($4\ 334 \times 0,039$). Przyjęto, że liczba ta odpowiada nowym gospodarstwom domowym tworzonym przez rodziny z dziećmi lub gospodarstwom, które nie opuszczają obszaru rewitalizacji dzięki poprawie warunków życia. Zakładając współczynnik dzietności dla województwa lubuskiego na poziomie 1,068, przyjęto analogiczny przelicznik liczby dzieci przypadających na jedno gospodarstwo domowe, co oznacza powstanie ok. 158 nowych gospodarstw domowych ($169 \div 1,068$). Przy średniej liczbie 2,95 osoby na gospodarstwo domowe daje to ok. 467 nowych mieszkańców ($158 \times 2,95$). Łączny przyrost ludności wynikający z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji oszacowano zatem na ok. 467 osób.

⁵ Zasada wyboru P_{20} :

- 1) Obliczenie wariantów W1 i W2, następnie wybór większej z wartości.
- 2) Jeżeli wynik $(W1/W2) < P_0$, należy przyjąć $W3 = P_0$.
- 3) Jeżeli wynik $(\max z W1/W2/W3) < 40,0 \text{ m}^2/\text{os.}$, należy przyjąć $W4 = 40,0 \text{ m}^2/\text{os.}$
- 4) W praktyce: $P_{20} = \text{MAX}(W1, W2, P_0, 40,0)$.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wzoru określonego w § 3 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów.

Tylko 2,13% powierzchni Gminy objęte jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Pozostała część podlega decyzjom administracyjnym (WZ, lokalizacje celu publicznego).

W układzie transportowym Gminę przecinają drogi krajowe nr 29 i 32 oraz droga wojewódzka nr 276. Planowana obwodnica Krosna Odrzańskiego, której oddanie do użytku przewidziane jest na 2027 rok, znacznie poprawi dostępność komunikacyjną i odciąży centrum miasta. Przez Gminę przebiega również linia kolejowa nr 358 Zbąszynek–Gubin oraz międzynarodowa droga wodna E30. Transport zbiorowy realizowany jest przez Krośnieński Związek

Powiatowo-Gminny, który podejmuje działania ukierunkowane na stopniowe dostosowywanie oferty komunikacyjnej do potrzeb i oczekiwań mieszkańców.

W zakresie hydrografii Gmina znajduje się w dorzeczu Odry, której dopływem jest Bóbr. Na jej terenie zidentyfikowano następujące jednolite części wód powierzchniowych:

- Odra od Baryczy do Bobru (RW6000121599),
- Biela od jez. Głębokiego do ujścia (RW6000111729),
- Strumień od źródła do Raczy (RW60001017345),
- Stara Odra (RW6000151598),
- Odra od Bobru do Nisy Łużyckiej (RW6000121739),
- Zimny Potok od Łączy do ujścia (RW60001115969),
- Kanał Leniwy (RW600010159689),
- Gryżynka (RW60001015929),
- Bóbr od Kwisy do ujścia (RW60001116999).

Ponadto w granicach Gminy Krosno Odrzańskie znajdują się również dwie części jednolitych wód podziemnych – GW600068 oraz GW600077.

Gmina Krosno Odrzańskie wyróżnia się dużym udziałem obszarów chronionych – park krajobrazowy, obszary Natura 2000 i chronione krajobrazy zajmują znaczną część jej powierzchni. Wzdłuż Odry i Bobru rozciągają się dwa Obszary Chronionego Krajobrazu: Krośnieńska Dolina Odry i Dolina Bobru. Gmina obejmuje także liczne obszary Natura 2000, m.in. Krośnieńską Dolinę Odry, Lasy Dobrosułowskie, Dąbrowy Gubińskie i Rynnę Gryżyny, które chronią cenne siedliska leśne i nadrzeczne. Ochroną objęto także 7 pomników przyrody i 14 użytków ekologicznych. Taki stopień ochrony przyrody sprzyja zachowaniu bioróżnorodności i atrakcyjności krajobrazu, ale jednocześnie wprowadza ograniczenia inwestycyjne.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej Gminy należy uwzględnić występujące na obszarze Gminy obszary zagrożenia powodzią, w tym obszary szczególnego zagrożenia powodzią, które mają wpływ na możliwości zagospodarowania przestrzennego, lokalizację inwestycji oraz konieczność uwzględnienia ograniczeń wynikających z przepisów prawa wodnego i planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Gmina Krosno Odrzańskie (na podstawie map zagrożenia powodziowego udostępnionych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie) położona jest:

- częściowo na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- częściowo na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,

- częściowo na obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat),
- częściowo na obszarach narażonych na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określone mu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym.

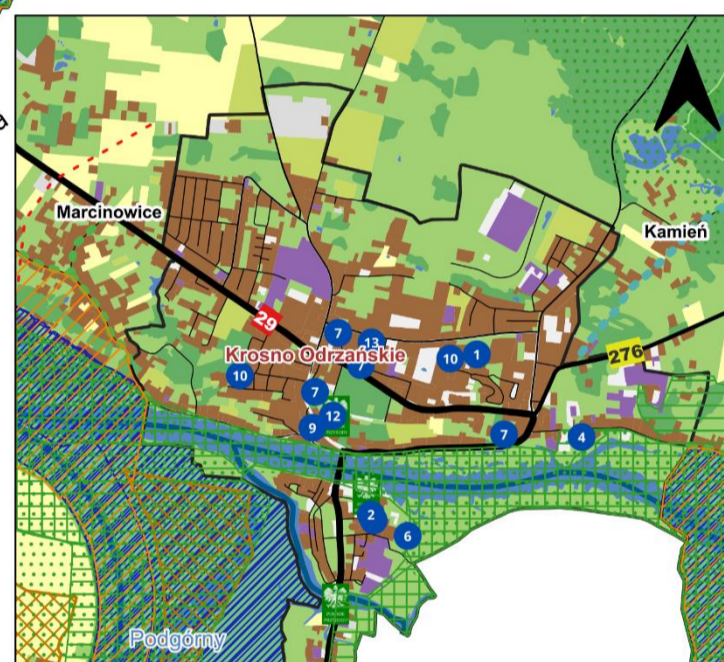
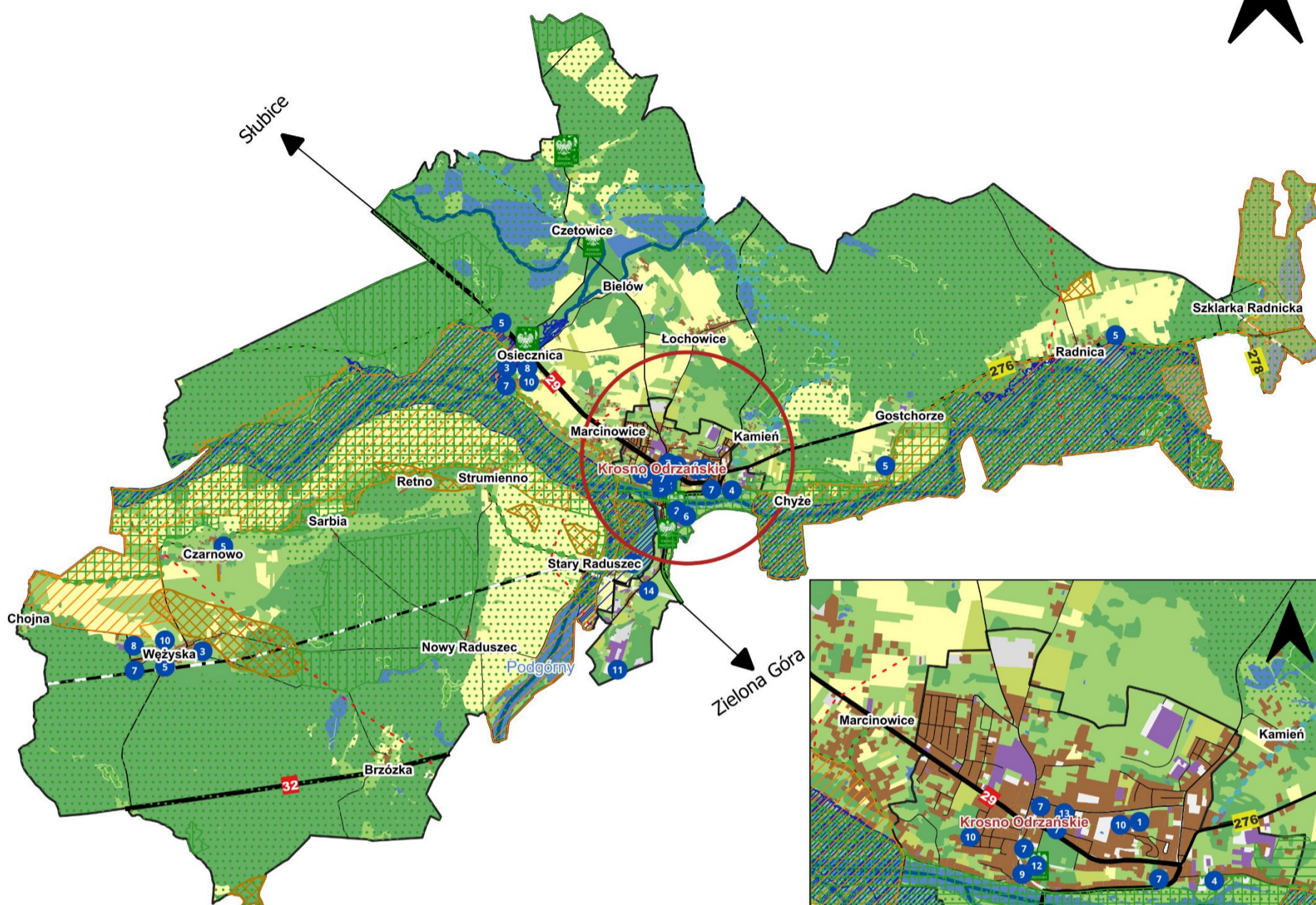
Na terenie Gminy Krosno Odrzańskie obowiązują zapisy zawarte w następujących dokumentach:

- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry.

Przeciwdziałanie skutkom suszy, zgodnie z art. 183 oraz 185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, prowadzi się zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy, który uwzględnia podział kraju na obszary dorzeczy. Plan przeciwdziałania skutkom suszy zawiera analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji, jak również katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Według analizy przeprowadzonej na potrzeby Planu przeciwdziałania skutkom suszy Gmina Krosno Odrzańskie klasyfikuje się w całości jako obszar umiarkowanie zagrożony suszą.

Legenda

Struktura sieci osadniczej

- granice Gminy Krosno Odrzańskie
- ośrodek lokalny
- zabudowa
- tereny inwestycyjne
- tereny komunikacyjne
- tereny obsługi technicznej
- grunty orne
- łąki i tereny trawiaste
- sady i plantacje
- lasy i zadrzewienia
- wody powierzchniowe
- nieużytki

Główne korytarze i elementy sieci transportowych

- drogi krajowe
- drogi wojewódzkie
- drogi powiatowe
- drogi gminne
- tory kolejowe
- regionalne szlaki rowerowe
- regionalne szlaki piesze
- linie wysokiego napięcia

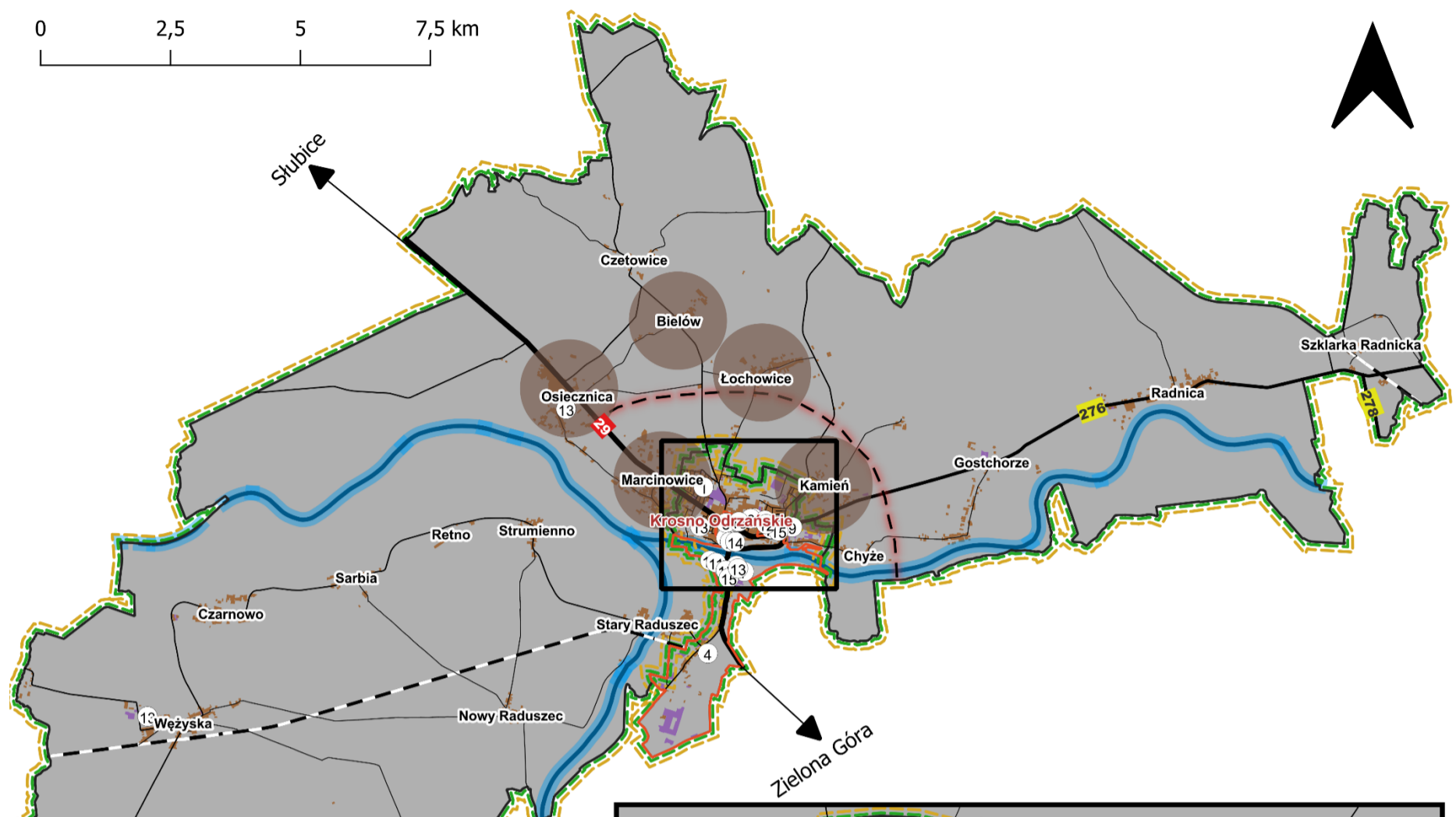
Elementy infrastruktury technicznej i społecznej

- 1 Mediateka - Biblioteka Publiczna w Krośnie Odrzańskim
- 2 Centrum Artystyczno-Kulturalne Zamek
- 3 filia Mediateki
- 4 oczyszczalnia ścieków
- 5 OSP
- 6 Ośrodek Sportu i Rekreacji
- 7 przedszkole
- 8 sala gimnastyczna
- 9 Straż Miejska
- 10 szkoła podstawowa
- 11 Terminal Gazu Płynnego Orlen Paliwa - ryzyko poważnej awarii
- 12 Urząd Miasta
- 13 żłobek
- 14 dworzec kolejowy

System powiązań przyrodniczych

- pomniki przyrody
- Parki Krajobrazowe
- Obszary Chronionego Krajobrazu
- użytki ekologiczne
- Specjalne Obszary Ochrony
- korytarze ekologiczne
- Obszary Specjalnej Ochrony
- udokumentowane złoża kopalin
- rzeki
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi 0,2%
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo powodzi jest wysokie i wynosi 10%
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi 1%

Ryc. 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Krosno Odrzańskie
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Legenda

— granice Gminy Krosno Odrzańskie

Pokrycie terenu

■ tereny z zabudową
 ■ tereny inwestycyjne
 ■ pozostałe tereny
 ■ rzeki

Infrastruktura komunikacyjna

— krajowa
 — wojewódzka
 — powiatowa
 — gminna
 — tory kolejowe

Ustalenia i rekomendacje

● Miejscowości predysponowane do rozwoju zabudowy mieszkaniowej

— Wyznaczenie terenów pod rozwój OZE

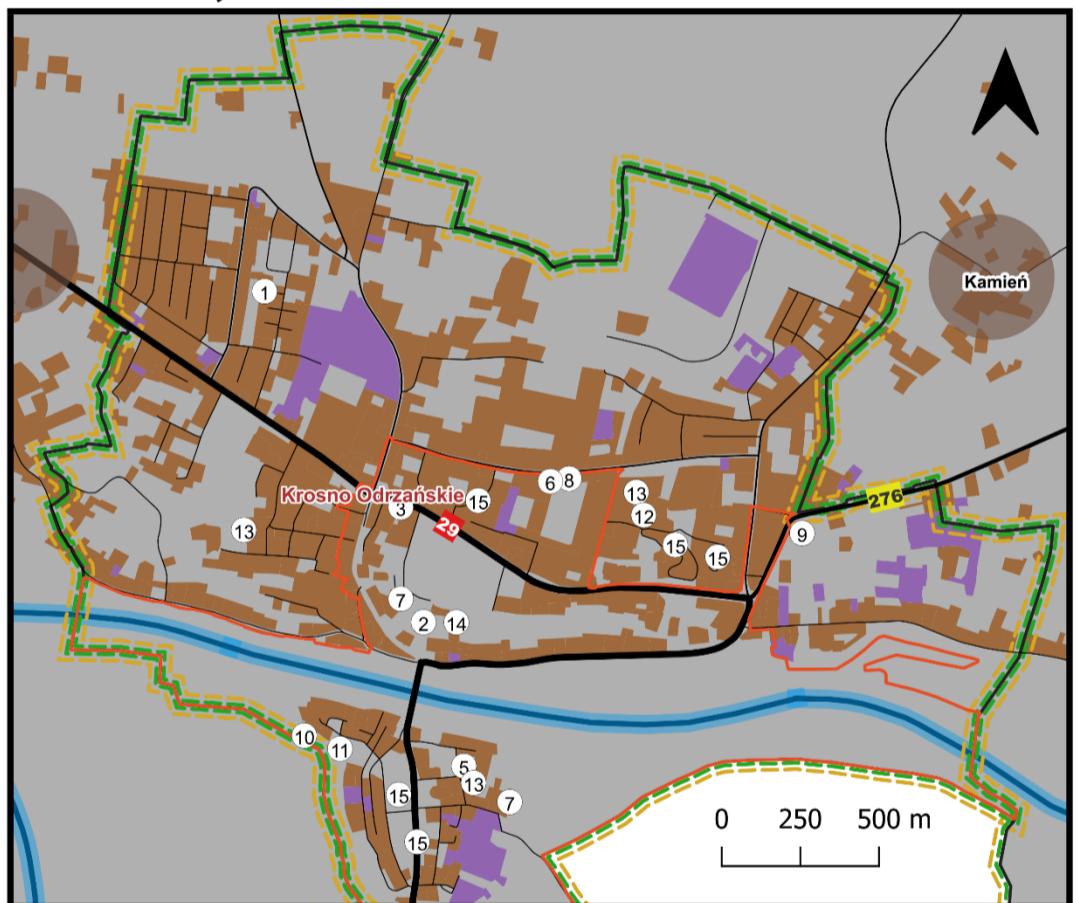
— Planowany przebieg obwodnicy Krosna Odrzańskiego

— Realizacja działań wynikających z GPR na lata 2024-2033

— Poprawa gminnej infrastruktury drogowej, zwiększającej spójność komunikacyjną oraz bezpieczeństwo w ruchu drogowym

— Ochrona doliny rzeki Odry i Bobru oraz terenów zalewowych – realizacja działań adaptacyjnych i ochronnych w rejonie dolin rzecznych

- ① Budowa infrastruktury technicznej na nowym osiedlu przy ulicach Osiedle Północne i Metalowców
- ② Modernizacja amfiteatru, zadaszenie i dostosowanie obiektu pod potrzeby organizacji imprez plenerowych oraz występów artystycznych
- ③ Przebudowa budynku przy ul. Poznańskiej 8-30 w Krośnie Odrzańskim w celu utworzenia Centrum Kultury wraz z salą widowiskowo-kinową
- ④ Przebudowa ul. Dworcowej (we współpracy z właścicielem - PKP) przy stacji kolejowej wraz z budową parkingów i punktu przesiadkowego
- ⑤ Rewitalizacja zdegradowanej części Zamku Piastowskiego i poszerzenie oferty turystycznej
- ⑥ Rozwijanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy
- ⑦ Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
- ⑧ Wzmocnienie świadczonych usług społecznych poprzez deinstytucjonalizację i przekształcenie Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnie Odrzańskim w Centrum Usług Społecznych
- ⑨ Zagospodarowanie przestrzeni sąsiadujących z przyszłym centrum handlowym przy ul. Pionierów i Szosie Poznańskiej
- ⑩ Budowa kładki widokowej na kanale Odry
- ⑪ Budowa przystani na kanale Odry oraz zagospodarowanie kanału jako przestrzeni turystyczno-rekreacyjnej, z możliwością organizacji spływów, cumowania łodzi i rekreacji wodnej
- ⑫ Budowa przyszkolnej pływalni
- ⑬ Dostosowanie infrastruktury oświatowej do potrzeb uczniów i nauczycieli poprzez modernizację, doposażenie w nowoczesny sprzęt i tworzenie pracowni tematycznych
- ⑭ Zagospodarowanie skarpy nadodrzańskiej jako przestrzeni rekreacyjno-edukacyjnej – utworzenie parku winnego z elementami przyrodniczymi i miejscem wydarzeń plenerowych
- ⑮ Zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznych

Ryc. 9. Kierunki działań zaplanowane w ramach realizacji Strategii

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035 obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami występującymi w poszczególnych miejscowościach.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krosno Odrzańskie jest dokumentem polityki przestrzennej, który określa główne cele zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy. Studium zostało przyjęte uchwałą Nr XLVII/393/18 Rady Miejskiej w Krośnie Odrzańskim z dnia 28 marca 2018 r.

Na mocy nowelizacji ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2023 r. poz. 1688), dokument ten zostanie w przyszłości zastąpiony przez Plan Ogólny Gminy – nowy akt planowania przestrzennego, który ma charakter prawa miejscowego. Na moment opracowywania niniejszej Strategii, Gmina Krosno Odrzańskie jest na etapie jego opracowywania – prowadzone są analizy i prace koncepcyjne związane z przystąpieniem do sporządzenia Planu Ogólnego.

Kształtowanie polityki przestrzennej w Gminie opiera się jednocześnie na uwarunkowaniach lokalnych oraz na rekomendacjach zawartych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego (PZPWL). Zgodnie z zapisami zawartymi w Planie, Gmina Krosno Odrzańskie zakwalifikowana została do następujących obszarów:

1. Wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych;
2. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy;
3. Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych;
4. Obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych;
5. Obszary przygraniczne.

W poniższej tabeli przedstawiono zasady zagospodarowania terenu dla obszarów, do których zakwalifikowano Gminę Krosno Odrzańskie w PZPWL.

Tab. 2. Zasady zagospodarowania terenu dla obszarów, do których zakwalifikowano Gminę Krosno Odrzańskie w PZPWL.

Wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcie procesów rozwojowych

- zachowanie ładu przestrzennego i spójności przestrzennej obszaru (zapobieganie rozpraszaniu zabudowy, rozwój urbanizacji w nawiązaniu do ukształtowanych układów osadniczych),
- intensyfikacja rolnictwa na gruntach najwyższej jakości i ochrona gleb najwyższych klas bonitacyjnych przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze,
- rewitalizacja obszarów zdegradowanych,
- podejmowanie działań mających na celu ochronę zabytków i zachowanie krajobrazu kulturowego,
- rozwój w oparciu o uwarunkowania lokalne,
- wzmacnianie infrastruktury turystycznej (agroturystyka),
- wyznaczenie nowych terenów mieszkaniowych z uwzględnieniem uwarunkowań demograficznych,
- wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych w oparciu o istniejący układ komunikacyjny i tereny uzbrojone w infrastrukturę techniczną oraz w sposób minimalizujący negatywny wpływ na jakość środowiska przyrodniczego i warunków zamieszkania, z zachowaniem obowiązujących przepisów,
- wykluczenie lokalizacji zabudowy chronionej akustycznie w bezpośrednim sąsiedztwie terenów kolejowych,
- zapewnianie niezbędnych rezerw terenowych pod lokalizację systemów infrastruktury technicznej obsługującej obszary aktywności gospodarczej,
- rozbudowa zintegrowanej sieci transportowej oraz sieci infrastruktury technicznej,
- dążenie do zapewnienia dostępności komunikacyjnej ośrodka miejskiego za pomocą komunikacji publicznej i rowerowej,
- uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów zagrożonych powodzią oraz budowy niezbędnej infrastruktury służącej ograniczaniu ryzyka powodziowego i skutków powodzi.

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy

- zakaz budowy budynków na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($Q=10\%$), zgodnie z przepisami odrębnymi,
- ograniczanie zabudowy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($Q=1\%$), oraz na obszarach o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi $Q=0,2\%$ i obszarach narażonych na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wałów,

- uwzględnianie w zagospodarowaniu terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, w tym potrzeby zwiększania retencji i hamowania spływu powierzchniowego (zbiorniki zaporowe, obiekty małej retencji, zalesienia),
- podejmowanie działań mających na celu rozbudowę infrastruktury przeciwpowodziowej.

Obszary ochrony i kształtowanie zasobów wodnych

- uwzględnianie w zagospodarowaniu potrzeb retencionowania wód opadowych (obiekty małej retencji, zalesienia),
- rozbudowa infrastruktury technicznej, sprzyjającej ochronie środowiska przyrodniczego (regulacja gospodarki ściekowej w obszarach zurbanizowanych),
- ograniczanie lokalizowania obiektów uciążliwych dla wód podziemnych.

Obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych

- zachowanie spójności przestrzennej obszaru,
- zachowanie ładu przestrzennego w strefach zurbanizowanych jak i na terenach wiejskich (zapobieganie rozpraszaniu zabudowy, rozwój urbanizacji w nawiązaniu do ukształtowanych układów osadniczych),
- rewitalizacja obszarów zdegradowanych,
- podejmowanie działań mających na celu ochronę zabytków i zachowanie krajobrazu kulturowego,
- wzmacnianie infrastruktury turystycznej,
- wyznaczenie nowych terenów mieszkaniowych z uwzględnieniem uwarunkowań demograficznych,
- wzmacnianie infrastruktury społecznej,
- wyznaczenie nowych terenów mieszkaniowych z zapewnieniem dostępu do infrastruktury technicznej jak i społecznej,
- wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych w oparciu o istniejący układ komunikacyjny i tereny uzbrojone w infrastrukturę techniczną oraz w sposób minimalizujący negatywny wpływ na jakość środowiska przyrodniczego i warunków zamieszkania, z zachowaniem obowiązujących przepisów,
- wykluczenie lokalizacji zabudowy chronionej akustycznie w bezpośrednim sąsiedztwie terenów kolejowych,
- zapewnianie niezbędnych rezerw terenowych pod lokalizację systemów infrastruktury technicznej obsługującej obszary aktywności gospodarczej,
- rozbudowa zintegrowanej sieci transportowej oraz sieci infrastruktury technicznej,
- dążenie do zapewnienia dostępności komunikacyjnej ośrodka miejskiego za pomocą komunikacji publicznej i rowerowej,

- uwzględnienie w zagospodarowaniu terenów zagrożonych powodzią oraz budowy niezbędnej infrastruktury służącej ograniczaniu ryzyka powodziowego i skutków powodzi.

Obszary przygraniczne

- prowadzenie wspólnej polityki przestrzennej Polski i Niemiec,
- rozwój transportowych i innych infrastrukturalnych sieci transgranicznych.

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego.

Analiza powyższych dokumentów, a także diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej oraz cele i kierunki działań przedstawione w niniejszej Strategii, pozwoliły na określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Krosno Odrzańskie, które przedstawiono poniżej.

Tab. 3. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Krosno Odrzańskie

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- zachowanie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych,
- ochrona terenów objętych ochroną prawną oraz innych obszarów cennych przyrodniczo, w tym terenów otwartych,
- zachowanie i przywracanie układu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz ochrona przed ich defragmentacją,
- wbudowanie terenów rolnych i leśnych w obrębie korytarzy ekologicznych w ogólnodostępny system terenów otwartych i zieleni publicznej, powiązanie ich zielonymi ciągami pieszymi i rowerowymi łączącymi poszczególne miejscowości Gminy,
- utrzymanie różnorodności biologicznej,
- przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy,
- wsparcie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności poprzez ustalanie racjonalnych wskaźników w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w dokumentach planistycznych, zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji oraz wykorzystanie istniejącej przestrzeni i obiektów do jej rozwoju, w tym rozwój korytarzy ułatwiających przewietrzanie (redukcja smogu i obniżenie temperatury),
- tworzenie nowych oraz powiększenie już istniejących obszarów zielonych blisko obszarów mieszkaniowych (parki i skwery „kieszonkowe”),
- dążenie do realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz istniejących i projektowanych zespołów zabudowy,
- ochrona cieków wodnych, m.in. poprzez zakaz lub ograniczenie zabudowy w pobliżu zbiorników i cieków wodnych z uwzględnieniem przepisów dotyczących zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego i bytowego poprzez kontrole stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i burzowej, konserwacje urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych, itp.

- wykorzystanie głównych zbiorników wodnych do funkcji związanych z turystyką, rekreacją oraz sportem, z zachowaniem poszanowania środowiska przyrodniczego,
- wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej,
- ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe),
- nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury,
- ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego,
- rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych,
- ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych i ruralistycznych, historycznych zespołów pałacowo-parkowych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych,
- ochrona różnorodności i wielokulturowości dziedzictwa kulturowego regionu i dóbr kultury współczesnej,
- przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne),
- restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu,
- podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej,
- zachowanie indywidualnych cech historycznego założenia urbanistycznego i charakterystycznych elementów kompozycji przestrzennej centrum miasta,
- uspokajanie ruchu w historycznych częściach miasta poprzez: priorytet komunikacji pieszej, rowerowej i zbiorowej, ograniczanie ruchu samochodowego, dążenie do powiększania powierzchni przeznaczonych do ruchu pieszego,
- podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu,
- ochrona gminnych tradycji związanych z jej rolniczą funkcją.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia,
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- utrzymanie dominującej formy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej realizowanej indywidualnie i w zorganizowanych zespołach mieszkaniowych, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli nad charakterem zabudowy, jej intensywnością oraz rozdrobnieniem podziałów ewidencyjnych,
- wyznaczenie zróżnicowanych standardów zabudowy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dostosowaniu do charakteru miejsca – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, zielen publiczna, usługi sportu, rekreacji i turystyki),
- kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu o układ komunikacyjny o parametrach dostosowanych do intensywności zabudowy i zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych,
- ograniczenie negatywnego wpływu terenów aktywności gospodarczej na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz (np. strefowanie zabudowy, tworzenie pasów zieleni izolacyjnej i granic przestrzennych),
- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- zachowanie i wzmacnianie funkcji usługowych w części śródmiejskiej z jednoczesnym ukształtowaniem dodatkowych centrów służących obsłudze poszczególnych osiedli oraz wsi a także przy głównych trasach komunikacyjnych,
- przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym poprzez zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością usług, lokalizacji terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych, a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie,
- nawiązanie gabarytami, powierzchnią zabudowy i stylem architektonicznym nowych i przebudowywanych obiektów do istniejącej zabudowy występującej na danym obszarze, w szczególności w obszarze zabytkowej zabudowy i zabudowy śródmiejskiej,
- planowanie zabudowy wielorodzinnej w sposób ekstensywny, z zachowaniem dużej przestrzeni dla zieleni, retencji wodnej oraz miejsc postojowych dla pojazdów i zaplecza społecznego,
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- przyjęcie rozwiązań wynikających z przepisów prawa wodnego oraz ograniczenie rozwoju nowej zabudowy na terenach zagrożonych ryzykiem powodziowym.

Zgodnie z § 3 ust. 10 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydania z niego wypisów i wyrysów, na terenie Gminy Krosno Odrzańskie dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to ze wzoru z ust. 2, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.

Na obszarze Gminy Krosno Odrzańskie funkcjonuje 11 Pułk Logistyczny, który w dniu 20 marca 2023 r., na mocy Decyzji Ministra Obrony Narodowej, został przeformowany z dotychczasowego 11 batalionu remontowego. Docelowo do końca 2026 roku w jednostce ma służyć około 600 żołnierzy. Zwiększenie stanu osobowego jednostki, w powiązaniu z relokacją rodzin części kadry oraz tworzeniem nowych gospodarstw domowych, stanowi istotny czynnik wzrostu zapotrzebowania mieszkaniowego w Gminie. Dodatkowym impulsem rozwojowym jest realizacja Parku Handlowego „Korona”, w ramach którego przewiduje się utworzenie nowych miejsc pracy w sektorze handlowo-usługowym. Powstanie inwestycji tej skali, w połączeniu z dalszym rozwojem stref aktywności gospodarczej w rejonie głównych ciągów komunikacyjnych, może generować napływ nowych mieszkańców związanych z zatrudnieniem oraz zwiększać atrakcyjność osiedleńczą Gminy.

Istotnym elementem wpływającym na kształtowanie przyszłej struktury demograficznej jest również realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2024-2033. Działania rewitalizacyjne, obejmujące poprawę jakości przestrzeni publicznych, modernizację infrastruktury społecznej, zwiększenie dostępności usług oraz wzmocnienie funkcji mieszkaniowej obszaru miasta, będą sprzyjać zatrzymaniu odpływu mieszkańców, w szczególności osób młodych i rodzin z dziećmi, a także mogą stymulować napływ nowych mieszkańców.

W konsekwencji można racjonalnie przewidywać wzrost presji mieszkaniowej, w szczególności w mieście Krosno Odrzańskie oraz w sołectwach położonych w jego bezpośrednim sąsiedztwie. W związku z powyższym uzasadnione jest określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową niż wynikałoby to wyłącznie z prognozy demograficznej opartej na dotychczasowych trendach statystycznych, co znajduje podstawę w § 3 ust. 10 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze Gminy dopuszcza się lokalizację obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Jako zasady ich lokalizacji przyjmuje się w szczególności:

- wskazanie lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego uwzględniającej zapewnienie przepustowości układu komunikacyjnego i wydolności systemów infrastruktury technicznej,
- przyjęcie dopuszczalnych wskaźników zabudowy i zagospodarowania terenu z uwzględnieniem ładu przestrzennego,
- wprowadzenie nakazu utworzenia zieleni izolującej strefę handlu wielkopowierzchniowego od strefy mieszkalnej,
- przeprowadzenie oceny wpływu inwestycji na środowisko oraz krajobraz.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictwem,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzenie, w tym budowa lub przebudowa.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie Gminy przyjmuje się w szczególności:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,

- lokalizowanie kluczowych inwestycji celu publicznego poza obszarami chronionymi, glebami wysokiej przydatności rolniczej i terenami leśnymi,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie transportu i komunikacji:

- kształtowanie systemu mobilności (pieszej, rowerowej i transportu zbiorowego) w sposób wspierający ideę miasta „15-minutowego”, tj. zwiększający dostępność kluczowych usług publicznych, edukacji, handlu i rekreacji w krótkim czasie dojazdu lub dojazdu od miejsca zamieszkania, przy jednoczesnym ograniczaniu potrzeby korzystania z samochodu,
- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych,
- zwiększenie zrównoważonej mobilności i funkcjonalności oraz efektywności transportu miejskiego poprzez budowę, przebudowę i modernizację infrastruktury transportu oraz zakup i modernizację zero- lub niskoemisyjnych aktywów mobilnych wykorzystywanych w transporcie zbiorowym,
- dążenie do ograniczenia ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, szczególnie na obszarach o dużych walorach przyrodniczych i dużej wrażliwości środowiska na czynniki antropopresyjne,
- wyprowadzenie tranzytowego ruchu kołowego poza centrum miasta – dokończenie budowy obwodnicy,
- wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej możliwość wykonania wszystkich niezbędnych do prawidłowego wykorzystania drogi elementów, jak chodniki, parkingi, ciągi rowerowe,
- wprowadzanie rozwiązań drogowych w obszarach zabudowy minimalizujących geometrię dróg i skrzyżowań, pozostawiając jednocześnie wystarczającą, wygodną przestrzeń dla pieszych, ruchu rowerowego, transportu publicznego, jak również dla osób z niepełnosprawnościami i starszych,
- wspieranie zeroemisyjnych form indywidualnej mobilności, m.in. poprzez budowę i rozbudowę dróg rowerowych (w tym kontrapasów) oraz dróg dla pieszych i rowerów, wraz z infrastrukturą towarzyszącą, kontraruchów oraz pasów ruchu dla rowerów,
- budowa ścieżek rowerowych poprawiających dostępność i obsługę komunikacyjną sołectw poprzez stworzenie ciągłego systemu komunikacji rowerowej,
- wspieranie rozwoju wielogłęziowego powiązania podsystemów transportu publicznego oraz indywidualnego m.in. centrów przesiadkowych, dworców, systemu parkingów P&R, B&R wraz z układem komunikacji kołowej i pieszo-rowerowej oraz rozbudową niezbędnej infrastruktury.

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- kreowanie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej,

- rozwój i rozmieszczenie infrastruktury społecznej oraz usług publicznych w sposób sprzyjający realizacji idei miasta „15-minutowego”, poprzez zapewnianie możliwie bliskiego dostępu mieszkańców do podstawowych usług w miejscu zamieszkania lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie, z uwzględnieniem potrzeb osób starszych, rodzin z dziećmi oraz osób z niepełnosprawnościami,
- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą,
- wyposażenie terenów w sprawny system odprowadzania i utylizacji ścieków, niezbędny przy wysokim stopniu zwodociągowania,
- utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami,
- kształtowanie centralnych przestrzeni publicznych w poszczególnych wsiach umożliwiających aktywność społeczną, budowę oraz umacnianie więzi społecznych i budowanie lokalnej tożsamości,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania),
- tworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy IV lub niższej i nie mogą wpływać na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonego obszaru. W przypadku lokalizacji takich urządzeń wyznacza się następujące zasady:

- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej (w tym odnawialnych źródeł energii) na terenach ściśle określonych, z uwzględnieniem istniejących form ochrony przyrody oraz z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży,
- dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi,
- podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego,
- w granicach stref ochronnych dla elektrowni fotowoltaicznych wszelkie przedsięwzięcia nie mogą przekraczać standardów jakości środowiska,
- wyłącza się obszary chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Gminy należy uwzględnić:

- lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w Gminie,
- rozmieszczenie form ochrony przyrody, ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów oraz aktów prawa miejscowego,
- realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko
- przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w celu ochrony kompleksów rolnych i leśnych,
- zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych,
- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową na wsiach,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi,
- zalesianie gruntów najłabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin,
- zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, poprzez polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk,
- dopuszcza się przekształcenie profilu istniejących gospodarstw rolnych na agroturystyczny, zgodnie ze wskazanymi kierunkami rozwojowymi sektora turystyki w Gminie.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Cały obszar przeznaczony pod zabudowę należy uznać za obszar przekształceń przestrzennych, z głównym elementem dalszej rozbudowy układu komunikacyjnego miasta, odpowiadającego funkcji węzła regionalnego oraz właściwej obsługi lokalnej wyznaczonych terenów.

Obszar historycznej zabudowy miasta należy uznać za obszar wymagający rehabilitacji poprzez:

- przebudowę układu komunikacyjnego,
- wyznaczenie przestrzeni publicznych kształtujących obszar centrum usługowego,
- poprawę standardu technicznego zabudowy, z zachowaniem jej walorów architektonicznych.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Gminie Krosno Odrzańskie wyznaczony został na podstawie uchwały Nr LXIII/475/23 Rady Miejskiej w Krośnie Odrzańskim z dnia 17 sierpnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Krosno Odrzańskie. Główne zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na wskazanych terenach powinny uwzględniać:

W zakresie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji:

- określenie rozwiązań planistycznych zgodnie z założeniami gminnego programu rewitalizacji,
- utrzymanie i kontynuację istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy z możliwością jej uzupełnienia,
- przywrócenie estetyki i funkcjonalności obszarów zdegradowanych,
- utworzenie wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych,
- zwiększenie dostępności do terenów zieleni oraz terenów rekreacyjnych,
- współpracę z instytucjami naukowymi i ekspertami w celu opracowania innowacyjnych rozwiązań technicznych i projektowych dla obszarów zdegradowanych.

W zakresie obszarów wymagających rekultywacji, w tym dla terenu po wysypisku w Łochowicach:

- uwzględnienie wymogów wynikających z zasad zagospodarowania terenu w planie rekultywacji,
- wprowadzenie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, które mieszkańcy napotykają na obszarze Gminy Krosno Odrzańskie. Jednocześnie, są one zgodne i harmonijne z dokumentami strategicznymi o wyższym stopniu rangi na poziomie krajowym i wojewódzkim, takimi jak Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) oraz Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030. Współgranie celów jakie wyznacza Strategia z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji tego dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada „efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

- Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
- Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
- Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy dokumentów i projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

W Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 wyznaczono cel główny: „**Inteligentne gospodarowanie potencjałami regionu dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, spójności społecznej i przestrzennej oraz wysokiej jakości życia mieszkańców**” oraz następujące cele strategiczne:

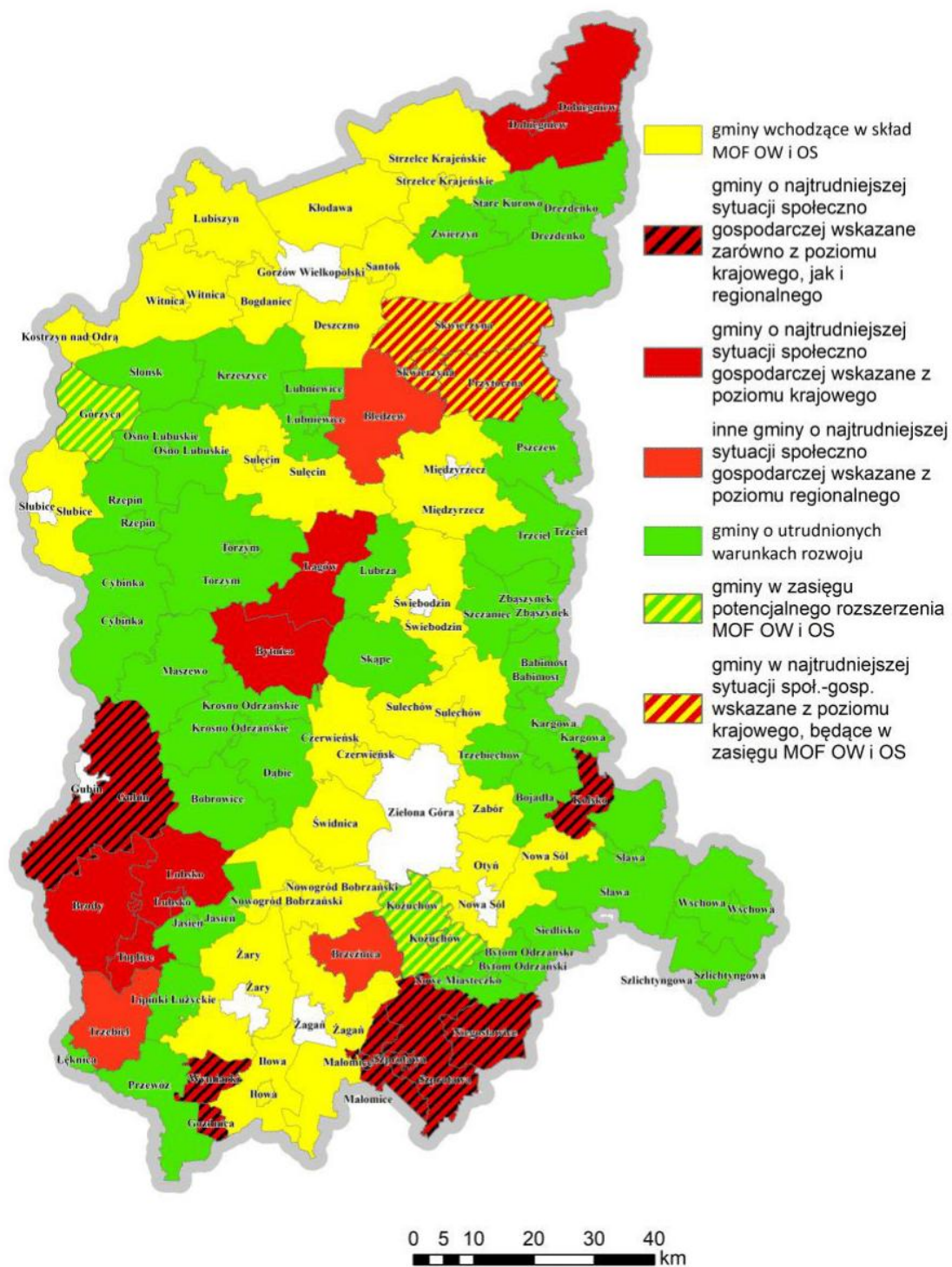
1. **Inteligentna, zielona gospodarka regionalna;**
2. **Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi;**
3. **Integracja przestrzenna regionu;**
4. **Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę.**

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 identyfikuje również Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), które wskazują terytorialne ukierunkowania celów

interwencji. Do obszarów tych należy w szczególności kierować interwencję publiczną obejmującą finansowane z różnych źródeł inwestycje, w tym gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie. Dotyczy to zarówno obszarów charakteryzujących się największym potencjałem rozwojowym, które mają znaczący wpływ na wzrost konkurencyjności regionu, jak i obszarów o najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej, które wymagają wsparcia, aby zapobiec ich dalszej marginalizacji.

W Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 Gmina Krosno Odrzańskie zaliczona została do **gmin o utrudnionych warunkach rozwoju**. Zgodnie z dokumentem obszary te powinny być objęte szczególnymi, dedykowanymi preferencjami w finansowaniu ich rozwoju ze środków publicznych. Kluczowymi kierunkami rozwoju wskazanego obszaru jest poprawa dostępu do usług publicznych, zwiększanie dostępności komunikacyjnej, uzupełnienie infrastruktury technicznej, podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców, wsparcie lokalnej przedsiębiorczości, rozwijanie oferty z obszaru turystyki i rekreacji, wykorzystanie atrakcyjnej przestrzeni województwa dla lokalizowania ośrodków opieki dla osób starszych z obszaru Polski i z zagranicy, przy zapewnianiu odpowiedniego standardu usług zdrowotnych i kulturalnych, wykorzystanie struktur sieciowych w pobudzaniu aktywności gospodarczej i społecznej, promocję instrumentów współpracy i partnerstwa oraz odnowę wsi, wspieranie budowania tożsamości lokalnej i zachowanie wiejskiego dziedzictwa kulturowego i krajobrazu.

Ryc. 10. Obszary strategicznej interwencji w województwie lubuskim

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030.

Gmina Krosno Odrzańskie nie wchodzi w skład Miejskich Obszarów Funkcjonalnych Ośrodków Wojewódzkich i Ośrodków Subregionalnych (MOF OW i OS), dlatego nie wszystkie instrumenty terytorialne są dla niej dostępne, jednak może realizować instrumenty

dedykowane dla ośrodków lokalnych z obszarami wiejskimi, czyli tzw. Inne Instrumenty Terytorialne – są one przeznaczone głównie dla partnerstw lokalnych.

Gmina Krosno Odrzańskie włączona została do **Krośnieńskiego Obszaru Funkcjonalnego (KOF)**, który tworzą gminy wchodzące w skład powiatu krośnieńskiego oraz powiat krośnieński. W ramach partnerstwa opracowana została Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Partnerstwa Krośnieński Obszar Funkcjonalny. Dokument wyznacza misję Partnerstwa, która brzmi następująco: **„Zrównoważony rozwój obszaru i wszechstronna poprawa dostępności”**. Wdrożenie misji umożliwić ma realizacja 3 celów szczegółowych zawartych w Strategii Partnerstwa KOF:

Cel 1. Aktywizacja mieszkańców i rozwój usług społecznych;

Cel 2. Większa konkurencyjność lokalnej gospodarki i rynku pracy;

Cel 3. Obszar Partnerstwa dobrze (wszechstronnie) dostępny i z czystym środowiskiem.

Tabela poniżej przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035 ze Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 oraz Strategią Rozwoju Ponadlokalnego Partnerstwa KOF.

Tab. 4. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035 ze Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 i Strategią Rozwoju Ponadlokalnego Partnerstwa Krośnieński Obszar Funkcjonalny

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Partnerstwa KOF	Strategia Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035
<p>1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna</p> <p>1.1 Wzmocnienie sektora B+R oraz mechanizmów transferu innowacji, szczególnie w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji</p> <p>1.2 Rozwój zielonej gospodarki, w tym energetyki przyjaznej środowisku</p>	<p>Cel 2. Większa konkurencyjność lokalnej gospodarki i rynku pracy</p> <p>2.1. Strefy inwestycyjne i parki technologiczne uwzględniające innowacje i zasoby lokalne</p> <p>2.2. Rynek pracy dla osób z wysokimi, specjalistycznymi kwalifikacjami</p>	<p>Cel operacyjny 1.1.: Rozwój i promocja terenów inwestycyjnych</p> <p>Cel operacyjny 1.2.: Silna lokalna przedsiębiorczość i konkurencyjny rynek pracy</p> <p>Cel operacyjny 1.3.: Zintegrowane planowanie przestrzenne</p> <p>Cel operacyjny 1.4.: Rozwinięta infrastruktura</p>

<p>1.3 Wysoka jakość kształcenia oraz jego powiązanie z regionalnym rynkiem pracy</p> <p>1.4 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i powiązań gospodarczych regionu</p> <p>1.5 Rozwój konkurencyjnego sektora przedsiębiorstw i wsparcie reindustrializacji</p> <p>1.6 Rozwój potencjału turystycznego</p> <p>1.7 Konkurencyjne i ekologiczne rolnictwo oraz rozwój produktów regionalnych</p>	<p>2.3. Rozwój bazy i oferty turystycznej obszaru</p> <p>2.4. Dostępne mieszkania</p>	<p>techniczna i dostępność transportowa</p> <p>Cel operacyjny 2.1.: Zrównoważone zarządzanie zasobami środowiskowymi i rozwój ekologicznej infrastruktury</p> <p>Cel operacyjny 3.1.: Atrakcyjna oferta kulturalna i turystyczna oparta na lokalnym potencjale</p> <p>Cel operacyjny 3.2.: Rewitalizacja społeczna i infrastrukturalna zdegradowanych obszarów Krosna Odrzańskiego</p> <p>Cel operacyjny 3.5.: Budowanie rozpoznawalności Gminy</p>
<p>2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi</p> <p>2.1 Wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego i opieki nad najmłodszymi dziećmi</p> <p>2.2 Promocja włączenia społeczno-zawodowego oraz kompleksowe wsparcie seniorów</p> <p>2.3 Wysoka jakość i dostępność usług medycznych oraz upowszechnianie</p>	<p>Cel 1. Aktywizacja mieszkańców i rozwój usług społecznych</p> <p>1.1. Dostępne usługi społeczne dla wszystkich mieszkańców, zwłaszcza dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami</p> <p>1.2. Aktywizacja i integracja pokoleniowa społeczeństwa</p> <p>1.3. Miejsce atrakcyjne dla młodych</p>	<p>Cel operacyjny 3.1.: Atrakcyjna oferta kulturalna i turystyczna oparta na lokalnym potencjale</p> <p>Cel operacyjny 3.2.: Rewitalizacja społeczna i infrastrukturalna zdegradowanych obszarów Krosna Odrzańskiego.</p> <p>Cel operacyjny 3.3.: Estetyka przestrzeni publicznych</p> <p>Cel operacyjny 4.1.: Wysoki poziom edukacji i wychowania dzieci</p>

<p>profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia</p> <p>2.4 Zapewnienie bogatej oferty kulturalnej oraz ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego</p> <p>2.5 Rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, a także upowszechnianie i promocja sportu</p> <p>2.6 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i poczucia tożsamości regionalnej</p>	<p>1.4. Kultura, ochrona i promocja dziedzictwa lokalnego</p> <p>1.5. Rozwój opieki medycznej i promocja zdrowia</p>	<p>Cel operacyjny 4.2.: Rozwinięte usługi społeczne i zdrowotne</p> <p>Cel operacyjny 4.3.: Zwiększenie dostępności usług sportowych i kulturalnych oraz budowanie więzi społecznych</p>
<p>3. Integracja przestrzenna regionu</p> <p>3.1 Modernizacja oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportu zbiorowego</p> <p>3.2 Wzmocnienie dostępności infrastruktury teleinformatycznej</p> <p>3.3 Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego i publicznego</p> <p>3.4 Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu</p>	<p>Cel 3. Obszar Partnerstwa dobrze (wszechstronnie) dostępny i z czystym środowiskiem</p> <p>3.1. Obszar partnerstwa dostępny dla wszystkich mieszkańców i dobrze wyposażony infrastrukturalnie</p> <p>3.2. Ochrona i przywracanie dobrego stanu środowiska, bioróżnorodności i dostęp do czystej energii</p> <p>3.3. Szybki Internet dla wszystkich</p>	<p>Cel operacyjny 1.3.: Zintegrowane planowanie przestrzenne</p> <p>Cel operacyjny 1.4.: Rozwinięta infrastruktura techniczna i dostępność transportowa</p> <p>Cel operacyjny 2.1.: Zrównoważone zarządzanie zasobami środowiskowymi i rozwój ekologicznej infrastruktury</p> <p>Cel operacyjny 2.2.: Zwiększenie odporności klimatycznej Gminy</p> <p>Cel operacyjny 2.3.: Podnoszenie świadomości ekologicznej i wsparcie</p>

<p>3.5 Rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich wraz z ich obszarami funkcjonalnymi</p> <p>3.6 Wzmocnienie funkcji społeczno-gospodarczych miast średnich i lokalnych ośrodków miejskich</p> <p>3.7 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich</p>		<p>mieszkańców w działaniach prośrodowiskowych</p> <p>Cel operacyjny 3.1.: Atrakcyjna oferta kulturalna i turystyczna oparta na lokalnym potencjale</p> <p>Cel operacyjny 3.2.: Rewitalizacja społeczna i infrastrukturalna zdegradowanych obszarów Krosna Odrzańskiego.</p> <p>Cel operacyjny 3.3.: Estetyka przestrzeni publicznych</p>
<p>4. Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę</p> <p>4.1 Efektywna współpraca międzyregionalna i transgraniczna</p> <p>4.2 Atrakcyjny wizerunek i rozpoznawalna marka województwa</p> <p>4.3 Wysoka sprawność działania administracji publicznej i instytucji regionalnych oraz współdziałanie na rzecz rozwoju regionu</p> <p>4.4 Wzmocnienie roli i integracja systemów zarządzania strategicznego oraz planowania</p>		<p>Cel operacyjny 1.1.: Rozwój i promocja terenów inwestycyjnych</p> <p>Cel operacyjny 1.3.: Zintegrowane planowanie przestrzenne</p> <p>Cel operacyjny 1.4.: Rozwinięta infrastruktura techniczna i dostępność transportowa</p> <p>Cel operacyjny 3.4.: Bezpieczeństwo mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny 3.5.: Budowanie rozpoznawalności Gminy</p>

przestrzennego
na poziomie regionalnym
i lokalnym

4.5 Rozwój e-usług
i kompetencji cyfrowych
społeczeństwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 oraz Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Partnerstwa Krośnieński Obszar Funkcjonalny.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Partnerstwa Krośnieński Obszar Funkcjonalny wskazuje również projekty traktowane jako priorytety strategiczne do dofinansowania z programu regionalnego. Do projektów, wpisanych do Strategii, których wnioskodawcą jest Gmina Krosno Odrzańskie należą:

- „Centrum Kultury w Krośnie Odrzańskim”,
- „Centrum Wsparcia Przedsiębiorczości w Krośnie Odrzańskim”,
- „Park Winny w Krośnie Odrzańskim”,
- „Montaż zbiorników na wody opadowe wraz z infrastrukturą przy budynkach użyteczności publicznej”.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg realizacji Strategii Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

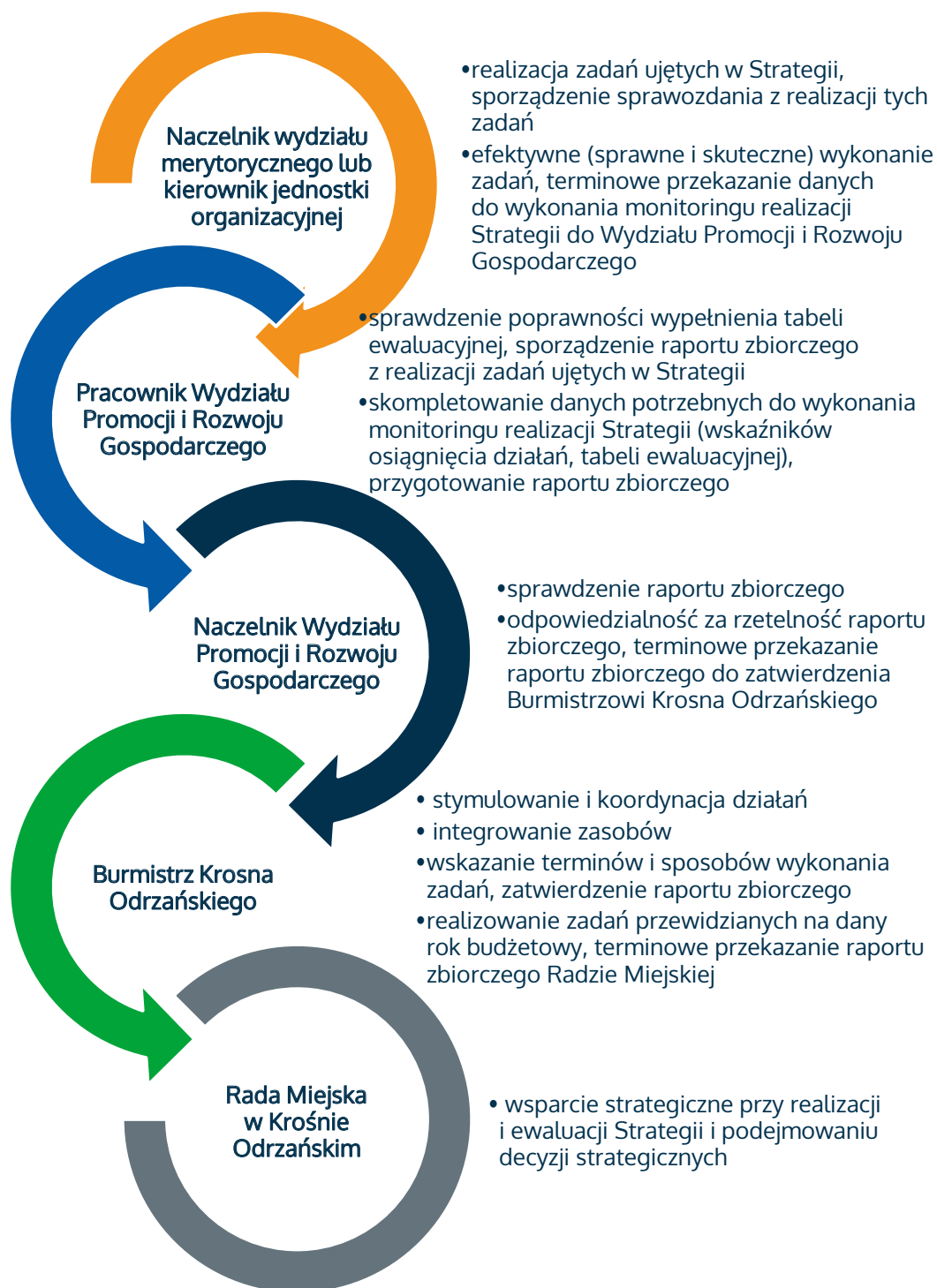
Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2026-2035. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Burmistrz Krosna Odrzańskiego, Rada Miejska w Krośnie Odrzańskim oraz pracownicy Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółowić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, Gmina Krosno Odrzańskie będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu krośnieńskiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie Strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się również przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszego dokumentu. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Monitoring przeprowadzany będzie co 2 lata od roku przyjęcia Strategii i tym samym rozpoczęcia wdrażania jej założeń.

Po wdrożeniu Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post. Punktem bazowym, do oparcia wyników, będzie przeprowadzona w 2025 roku ewaluacja ex-ante (Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Gminy Krosno Odrzańskie). Celem ewaluacji ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrażania Strategii, w tym wielkości zaangażowanych środków oraz skuteczności i efektywności podjętych działań. Wynikiem oceny końcowej powinny być wskazania odnośnie do dalszej polityki rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie oraz zdefiniowane czynniki, przyczyniające się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Strategii.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Burmistrz Krosna Odrzańskiego zidentyfikuje konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, występuje do Rady Miejskiej w Krośnie Odrzańskim z wnioskiem o jej zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Krosno Odrzańskie na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące jak i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 oraz środki unijne w ramach ogólnopolskich programów operacyjnych dla polityki spójności;
- środki z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Aktywny Maluch, Senior+, Dostępny Samorząd oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Lubuskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie lubuskim w okresie budżetowym 2021-2027.

W ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **EFS+** – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- **FEnIKS** – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- **FENG** – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- **FERS** – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- **PTFE** – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- **FEPŻ** – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych

będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych wydziałów Urzędu Miasta oraz jednostek organizacyjnych Gminy Krosno Odrzańskie.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem krośnieńskim oraz województwem lubuskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób niezagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczania limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Natomiast zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową (WPF) potencjał inwestycyjny Gminy Krosno Odrzańskie, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), na lata 2025-2034 wyniesie prawie 43 mln zł, z czego w 2025 wydatkowane będzie ponad 20 mln zł.

Należy mieć na względzie, że dane zawarte w WPF najbardziej precyzyjnie odnoszą się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny Gminy przedstawia również szacunkowe wartości.

Diagnoza sytuacji przestrzennej,
klimatyczno-środowiskowej,
gospodarczej i społecznej
Gminy Krosno Odrzańskie
na lata 2026-2035

SPIS TREŚCI

METODOLOGIA BADAŃ	105
CZĘŚĆ 1: SYTUACJA PRZESTRZENNA.....	107
1.1. Informacje ogólne.....	107
1.2. Transport i łączność	109
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.....	115
1.4. Walory kulturowe i turystyczne	120
CZĘŚĆ 2: SYTUACJA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA	127
2.1. Walory przyrodnicze	127
<i>Ukształtowanie powierzchni i rzeźba terenu</i>	<i>127</i>
<i>Wody powierzchniowe i podziemne.....</i>	<i>127</i>
<i>Flora i fauna.....</i>	<i>130</i>
<i>Złoża kopalin.....</i>	<i>131</i>
<i>Ochrona przyrody</i>	<i>131</i>
2.2. Klimat i odnawialne źródła energii.....	133
2.3. Infrastruktura techniczna i działalność w zakresie ochrony środowiska	136
<i>Urządzenia sieciowe i energia ciepła</i>	<i>137</i>
<i>Gospodarka odpadami</i>	<i>139</i>
CZĘŚĆ 3: SYTUACJA GOSPODARCZA	141
3.1. Gospodarka lokalna	141
<i>Przedsiębiorczość</i>	<i>141</i>
<i>Rynek pracy</i>	<i>145</i>
<i>Rolnictwo.....</i>	<i>148</i>
3.2. Stan finansów samorządowych	150
<i>Wykonanie budżetu.....</i>	<i>150</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	<i>152</i>
<i>Finansowanie ze źródeł zewnętrznych</i>	<i>156</i>
<i>Potencjał inwestycyjny.....</i>	<i>157</i>
CZĘŚĆ 4: SYTUACJA SPOŁECZNA	159
4.1. Demografia	159
4.2. Kapitał społeczny.....	163

<i>Żłobki i przedszkola</i>	163
<i>Szkoły</i>	166
<i>Kultura i sport</i>	172
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	174
<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne</i>	175
4.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	179

METODOLOGIA BADAŃ

Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035 jest niniejsza Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej jednostki. Dokument strategiczny wskazuje główne wyzwania społeczno-gospodarcze i przestrzenno-środowiskowe stojące przed Gminą, które powinny zostać podjęte w procesie realizacji Strategii. W tym celu przeprowadzona została ocena aktualnego stanu jednostki w ujęciu systemowym oraz dynamicznym. Ujęcie systemowe oznacza rozpoznanie związków pomiędzy środowiskiem przyrodniczym, społecznym i gospodarczym Gminy oraz jego relacji z otoczeniem zewnętrznym, które to czynniki mają podstawowe znaczenie dla efektywnego funkcjonowania systemu jako całości. Ujęcie dynamiczne oznacza z kolei porównanie sytuacji jednostki w danym przedziale czasowym oraz obserwację zmiany. Na potrzeby niniejszego opracowania analizie poddano sytuację Gminy Krosno Odrzańskie w latach 2019-2023 (o ile nie zaznaczono inaczej). W celu oceny stanu istniejącego Gminy zastosowano również metodę porównawczą, w której wykorzystane zostały średnie wartości dla gmin powiatu krośnieńskiego oraz województwa lubuskiego stanowiących punkt odniesienia dla Gminy Krosno Odrzańskie.

Zastosowano również analizę porównawczą Gminy Krosno Odrzańskie z gminami miejsko-wiejskimi o podobnych funkcjach i uwarunkowaniach rozwoju (grupą porównawczą). Wydzielenia tej grupy dokonano w oparciu o metodologię Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk dla celów monitoringu planowania przestrzennego. Według przyjętej metodologii Gmina Krosno Odrzańskie została zaliczona do jednej z 169 gmin o umiarkowanej funkcji rolniczej. Z tego względu wskaźniki charakteryzujące Gminę Krosno Odrzańskie porównano do gmin miejsko-wiejskich położonych w województwie lubuskim, posiadających powyżej 10 tys. mieszkańców: Wschowy, Szprotawy, Lubska, Strzelec Krajeńskich, Kożuchowa oraz Witnicy. Umożliwiło to bardziej szczegółowe porównanie Krosna Odrzańskiego do gmin podobnych funkcjonalnie, a przy tym lokalizacyjnie.

Dokument powstał w oparciu o dane Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim, gminne plany, programy oraz dokumenty strategiczne, a także dane Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto przeanalizowane zostały dokumenty wyższego szczebla pod względem ujęcia w nich Gminy. Dane demograficzne pochodzące z Banku Danych Lokalnych GUS mogą różnić się od informacji udostępnianych przez Urząd Miasta w Krośnie Odrzańskim, ponieważ w procesie ich pozyskiwania wykorzystano różne metody badawcze. W GUS bilanse liczby i struktury ludności w gminach opracowane są w oparciu o wyniki Narodowych Spisów Powszechnych z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym (urodzeniami i zgonami), migracjami ludności (na pobyt stały i czasowy) oraz przemieszczeniami związanymi ze zmianami administracyjnymi. Dane o zarejestrowanych urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego, dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a źródłem danych o zameldowaniach na pobyt stały w gminie jest rejestr PESEL (od 2006 roku). Mimo niewielkich rozbieżności pomiędzy gminną ewidencją a danymi GUS, analiza danych pozwala

na zbadanie trendów i prognozowanych zmian w strukturze demograficznej. Stosowanie przez GUS spójnej metodyki obliczeń dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, umożliwia przeprowadzenie analizy porównawczej gminy, powiatu i województwa, w oparciu o porównywalne dane i wskaźniki.

CZĘŚĆ 1: SYTUACJA PRZESTRZENNA

1.1. Informacje ogólne

Gmina Krosno Odrzańskie zlokalizowana jest w zachodniej części Polski, niedaleko granicy z Niemcami w województwie lubuskim, w powiecie krośnieńskim.

Gmina graniczy:

- od północy z gminą Bytnica,
- od północnego zachodu z gminą Maszewo,
- od południowego zachodu z gminą wiejską Gubin,
- od południa z gminą Bobrowice,
- od wschodu z gminą Czerwieńsk,
- od południowego wschodu z gminą Dąbie.

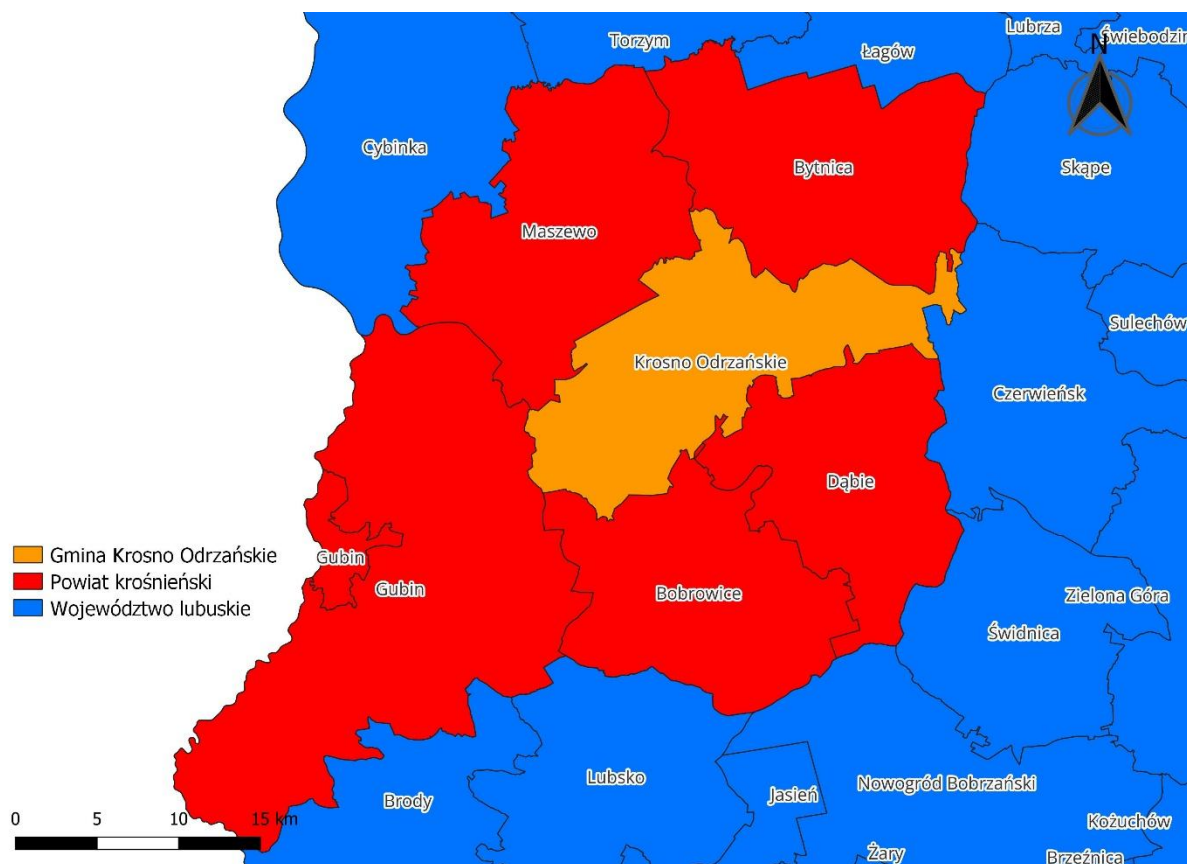
Zgodnie z danymi GUS na koniec 2023 roku, Gminę Krosno Odrzańskie zamieszkiwało 16 942 mieszkańców (w tym ponad 10 tys. mieszkańców w mieście Krosno Odrzańskie). Mieszkańcy Gminy Krosno Odrzańskie stanowili niemal 1/3 (32%) mieszkańców powiatu krośnieńskiego. Gęstość zaludnienia w Gminie kształtowała się w granicach 80 osób/km², przy czym dla całego powiatu było to 38 osób/km².

Ryc. 11. Położenie Gminy Krosno Odrzańskie na tle województwa lubuskiego i powiatu krośnieńskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Gmina Krosno Odrzańskie, położona w zachodniej części województwa lubuskiego, na skrzyżowaniu dróg krajowych i powiatowych stanowi ważny węzeł komunikacyjny. Wyróżnia się na tle innych gmin dzięki unikalnemu położeniu w Dolinie Odry.

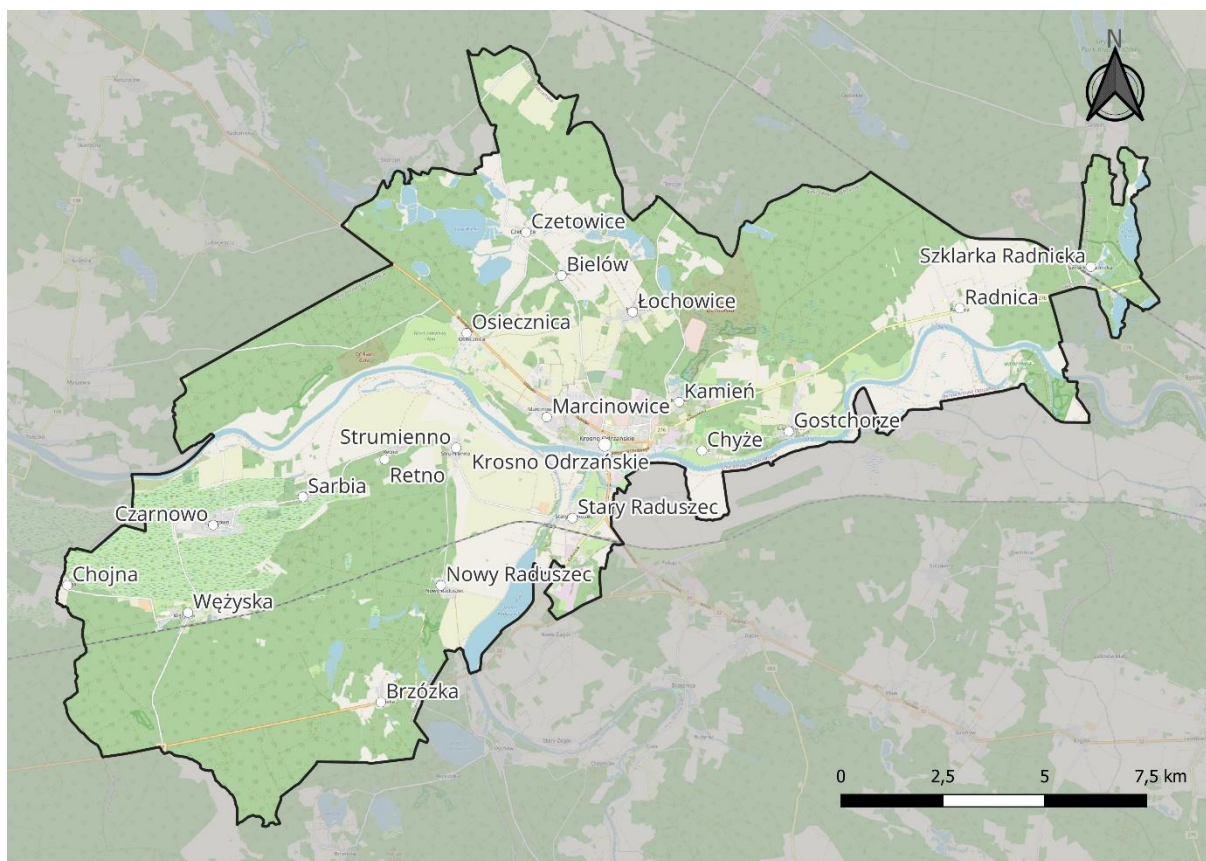

Ryc. 12. Położenie Gminy Krosno Odrzańskie na tle gmin ościennych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Zgodnie z Klasyfikacją funkcjonalną gmin Polski na potrzeby Monitoringu planowania przestrzennego Śleszyńskiego i Komornickiego, Gmina Krosno Odrzańskie zaliczona została do jednej z 169 gmin o **umiarkowanej funkcji rolniczej**.

Sieć osadniczą Gminy Krosno Odrzańskie tworzy 20 miejscowości, w tym 19 sołectw i 1 osada. Są to: Bielów, Brzózka, Chojna, Chyże, Czarnowo, Czetowice, Gostchorze, Kamień-Morsko, Łochowice, Marcinowice, Nowy Raduszec, Osiecznica, Radnica, Retno, Sarbia, Sarnie Łęgi (osada), Stary Raduszec, Strumienno, Szklarka Radnicka oraz Wężyska.

Ryc. 13. Miejscowości na terenie Gminy Krosno Odrzańskie

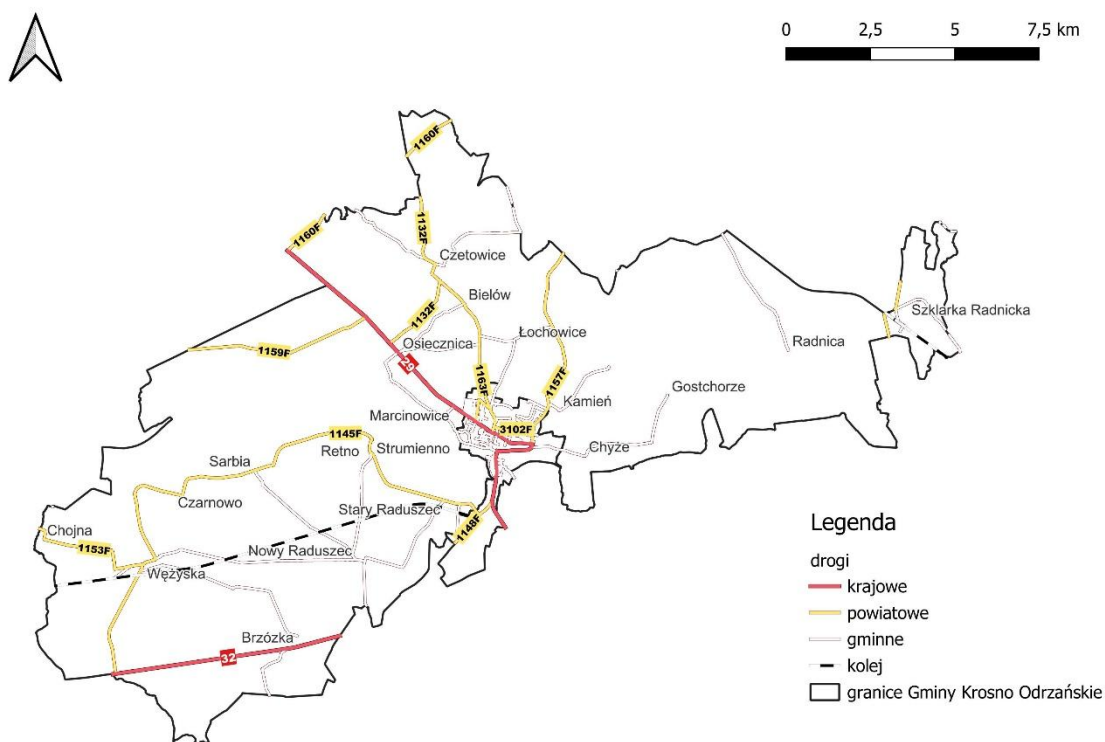
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

1.2. Transport i łączność

Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura komunikacyjna stanowi jeden z podstawowych czynników przekładających się na atrakcyjność inwestycyjną oraz osiedleńczą gminy. Rozwinięta sieć drogowa ma również istotne znaczenie dla jakości życia mieszkańców i stymulacji lokalnego potencjału społeczno-gospodarczego. Jako jeden z podstawowych czynników wpływających na optymalną lokalizację działalności gospodarczej wskazuje się koszty związane z transportem dóbr i surowców, a zatem dostępność transportową.

Krosno Odrzańskie jest miastem strategicznie położonym, przez które odbywa się ruch zarówno w kierunku, jak i wzdłuż granicy polsko-niemieckiej. Wynika to z faktu posiadania jedyne go mostu przez Odrę na odcinku od Słubic do Cigacic (most wybudowany został w 1905 r. i aktualnie objęty jest opieką Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, ale nie ma ograniczeń w nośności). Jednym z kilku mocnych atutów Krosna Odrzańskiego jest dogodne położenie u zbiegu ważnych szlaków komunikacyjnych w kierunku Poznania, Szczecina, Wrocławia i Berlina. Za ledwie 60 km dzieli miasto od portu lotniczego Zielona Góra – Babimost, a 155 km od „ławicy” w Poznaniu i lotniska międzynarodowego w Berlinie. 45 km od miasta znajduje się wjazd na niemiecką autostradę E30 stanowiącą bramę do Europy Zachodniej, a w odległości 60 km można wjechać również na autostradę E36 łączącą Berlin i Drezno. Na polską autostradę A2 wjechać można po przejechaniu ok. 45 km, w pobliżu Świecka i 55 km w pobliżu węzła

Jordanowo, od trasy S3 dzieli Krosno Odrzańskie odległość ok. 45 km, a od autostrady A4 ok. 100 km.

Ryc. 14. Sieć drogowa na terenie Gminy Krosno Odrzańskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Drogi dojazdowe do Gminy Krosno Odrzańskie to:

- droga krajowa nr 2: granica państwa – Świecko – Rzepin – Poznań – Konin – Łódź – Warszawa – Siedlce – Terespol – granica państwa;
- droga krajowa nr 29: granica państwa – Słubice – Krosno Odrzańskie;
- droga krajowa nr 32: granica państwa – Gubinek – Połupin – Zielona Góra – Sulechów – Wolsztyn – Stęszew;
- droga wojewódzka nr 276: Krosno Odrzańskie – Świebodzin.

Wymienione drogi są osiami pasm aktywizacji i rozwoju o znaczeniu regionalnym i krajowym. Największym problemem w funkcjonowaniu układu komunikacyjnego Krosna Odrzańskiego jest kolizyjny, trudny przebieg drogi krajowej nr 29 przez Dolne Miasto, most na Odrze i Górne Miasto. Pomijając wszelkie inne utrudnienia, droga ta stanowi także przeszkodę dla odbudowy Starego Miasta.

Mieszkańcy Krosna Odrzańskiego od wielu lat wskazywali, że problemy w zakresie komunikacji może rozwiązać obwodnica. Pojazdów na drogach jest coraz więcej. W ciągu doby przez miasto przejeżdża około 15 tysięcy samochodów. To zarówno samochody

ciężarowe i osobowe, gdyż droga krajowa nr 29, która przebiega przez miasto, wiedzie w kierunku granicy z Niemcami.

Pod koniec czerwca 2023 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad ogłosiła przetarg na zaprojektowanie i budowę obwodnicy Krosna Odrzańskiego. 7 marca 2024 podpisano umowę z wykonawcą, a oddanie obwodnicy do ruchu planowane jest na grudzień 2027 roku. Wartość robót opiewa na ponad 305 milionów złotych. Inwestycja jest realizowana w ramach Programu budowy 100 obwodnic na lata 2020-2030.

Obwodnica Krosno Odrzańskie będzie biegła po nowym śladzie, omijając miasto od strony północnej i wschodniej. Jej początek zlokalizowany będzie na DK29 w rejonie Osiecznicy, a koniec na DK32 w rejonie Potupina. W ramach inwestycji wykonawca m.in. zbuduje most na Odrze. Obecny, zabytkowy nie jest w stanie sprostać rosnącemu potokom ruchu.

Ryc. 15. Przebieg planowanej obwodnicy Krosna Odrzańskiego

Źródło: <https://www.gov.pl/web/gddkia-zielona-gora/jest-umowa-na-realizacje-obwodnicy-krosna-odrzańskiego>.

Do układu podstawowego zaliczono następujące drogi powiatowe:

- 1148 F (łączy drogę nr 29 z drogą nr 32),
- 1153 F (łączy Wężyska z drogą wojewódzką nr 138 oraz Gminę Krosno Odrzańskie z Gminą Gubin),
- 1157 F (droga dojazdowa do Gminy Bytnica),
- 1159 F (łączy gminę z sąsiednią Gminą Maszewo oraz drogę krajową nr 29 z drogą wojewódzką nr 138),
- 1145 F (najdłuższa droga powiatowa w gminie, główna droga po lewobrzeżnej części miasta, łączy się z drogą krajową nr 32),
- 1132 F (łączy Gminę Krosno Odrzańskie z Gminą Maszewo oraz z drogą krajową nr 29).

Na układ uzupełniający składają się pozostałe drogi powiatowe i gminne zapewniające obsługę poszczególnych miejscowości Gminy. W zakresie tego układu znajdują się również drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych. W celu usprawnienia ruchu gminnego i międzygminnego planuje się budowę i modernizację dróg powiatowych i gminnych. Ponadto na rzecz obsługi komunikacyjnej nowych obszarów zabudowy mieszkalnej konieczne jest poszerzenie dróg gminnych o nawierzchniach gruntowych. Łącznie przez teren Gminy przebiega: 29,93 km dróg krajowych, 14,32 km wojewódzkich, 56,00 km powiatowych, 59,59 km gminnych oraz 10,70 km nieutwardzonych. Przegląd stanu dróg jest prowadzony rokrocznie.

Na poniższej rycinie przedstawiono również odległości pokonywane samochodem osobowym z Krosna Odrzańskiego w ciągu 30 min. Należy jednak zaznaczyć, że przedstawione dane stanowią wartości orientacyjne.

W tabeli przedstawiono wydatki inwestycyjne Gminy Krosno Odrzańskie w Dziale 600 w latach 2019-2023. W analizowanym okresie wydatki majątkowe stanowiły średnio ok. 3,5 mln zł.

Tab. 5. Wydatki w dziale transport i łączność w latach 2019-2023 w Gminie Krosno Odrzańskie (tys. zł)

DZIAŁ	2019	2020	2021	2022	2023	średnia	udział
600 Transport i łączność, w tym:	5 191 678	6 892 956	2 519 356	4 391 110	3 379 999	4 475 020	5%
Wydatki majątkowe	4 408 604	6 016 981	1 669 336	3 521 352	2 365 186	3 596 292	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2021–2023 Gmina Krosno Odrzańskie zrealizowała liczne inwestycje infrastrukturalne o łącznej wartości 11 004 348,85 zł. Działania obejmowały zarówno tereny wiejskie, jak i miejskie, koncentrując się głównie na modernizacji dróg, poprawie dostępności komunikacyjnej oraz bezpieczeństwa. Wśród większych projektów znalazły się przebudowy dróg w Radnicy, na odcinku Chyże–Gostchorze oraz kilku ulic w Krośnie Odrzańskim. Istotnym elementem była również budowa strefy Kiss&Ride przy Szkole Podstawowej nr 2, a także remonty i utwardzenia dróg lokalnych w mniejszych miejscowościach, m.in. w Bielowie, Osiecznicy czy Wężyskach. Inwestycje dotyczyły także infrastruktury technicznej, np. remontu mostu czy odwodnienia drogi do przystani. Wydatki w poszczególnych latach wskazują na systematyczne działania dostosowane do zróżnicowanych potrzeb mieszkańców. Podejmowane przedsięwzięcia poprawiają komfort życia, komunikację i bezpieczeństwo w całej Gminie – niezależnie od wielkości miejscowości.

Tab. 6. Inwestycje infrastrukturalne zrealizowane na terenie Gminy Krosno Odrzańskie w 2021, 2022 i 2023 roku

Rok	Inwestycja	Koszt (zł)
2023	Przebudowa drogi gminnej nr 000815F w Radnicy	965 519,20
2023	Rewitalizacja obszaru miejskiego wzdłuż ul. Poznańskiej w Krośnie Odrzańskim do skrzyżowania z ul. Kościuszki (centrum miasta, wzdłuż drogi krajowej nr 29)	5 511 794,29
2022	Przebudowa drogi gminnej na odcinku Chyże – Gostchorze	2 316 125,67
2022	Budowa bezpiecznej drogi przejazdowej wraz z parkingiem tzw. Kiss&Ride przy Szkole Podstawowej nr 2 w Krośnie Odrzańskim	559 740,30
2022	Przebudowa ulic: B. Śmiatego, W. Jagiełły oraz Zygmunta Starego w Krośnie Odrzańskim	705 000,00
2022	Przebudowa wewnętrznej drogi dojazdowej do PSZOK w Krośnie Odrzańskim	333 204,10
2021	Przebudowa wewnętrznej drogi w Bielowie	256 381,00
2021	Utwardzenie placu w Osiecznicy	54 575,00
2021	Wykonanie odwodnienia drogi oraz 150 mb nawierzchni z płyt ażurowych na drodze do przystani w Gostchorzu	64 156,00
2021	Wykonanie wyniesionego przejścia dla pieszych na ul. Pułaskiego	53 699,34
2021	Remont drogi w Wężyskach	49 760,00
2021	Remont mostu na kanale Odry przy ul. Bohaterów Wojska Polskiego w Krośnie Odrzańskim	135 393,00

Źródło: Raport o stanie Gminy Krosno Odrzańskie za 2021, 2022, 2023 rok.

Do najważniejszych inwestycji w zakresie infrastruktury drogowej należą:

- przebudowa: ul. Podgórznej, ul. Kościuszki, ul. 1 Maja, ul. Parkowej w Krośnie Odrzańskim,
- modernizacja drogi gminnej Osiecznica – Marcinowice,
- przebudowa drogi gminnej Marcinowice – Krosno Odrzańskie i dalej ulicy Nadodrzańskiej.

Na terenie Gminy transport zbiorowy organizowany jest przez Krośnieński Związek Powiatowo-Gminny. Jego członkami są Gminy: Bobrowice, Bytnica, Dąbie, Gubin o statusie miejskim, Gubin o statusie wiejskim, Krosno Odrzańskie, Maszewo oraz Powiat Krośnieński. Do zadań związku należy planowanie, organizowanie i zarządzanie publicznym transportem zbiorowym. Związek przeprowadza też w imieniu gmin członkowskich przetargi na dowozy szkolne. Ponadto swoje usługi oferuje prywatny przewoźnik PKS Zielona Góra Sp. z o. o.

Co istotne, Gmina Krosno Odrzańskie planuje rozwinąć lokalny transport i stworzyć połączenia między wszystkimi miejscowościami w Gminie, a miastem. Inwestycja ta zakłada wykorzystanie istniejących oraz budowę nowych przystanków. Na moment opracowywania niniejszej diagnozy koncepcja ta jest w fazie przygotowawczej.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Planowanie przestrzenne stanowi instrument w rękach samorządów umożliwiający przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym oraz optymalne wykorzystanie dostępnych terenów, w oparciu o dokumenty planistyczne i decyzje jednostek wyższego rzędu. Kluczową funkcją planowania przestrzennego jest również zmierzanie w kierunku rozwoju zrównoważonego, czyli stanu, w którym rozwój każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej i środowiskowej) odbywa się bez pogorszenia stanu pozostałych.

Poszczególne elementy systemu osadniczego powiązane są relacjami, stanowiącymi podstawę dla wzajemnych oddziaływań. Miasto Krosno Odrzańskie, poza siedzibą Gminy Krosno Odrzańskie, jest również siedzibą powiatu krośnieńskiego. Dodatkowo, w mieście znajduje się siedziba Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej.

Z uwagi na powiatowy charakter miasta, odznacza się ono dostępem do szerokiej gamy usług, w tym usług społecznych, edukacyjnych, medycznych, finansowych, kulturalno-rozrywkowych, gastronomicznych, kosmetycznych itp. Z usług korzystają wszyscy mieszkańcy powiatu krośnieńskiego, jednak z uwagi na lokalizację miasta, najlepszy dostęp do nich posiadają mieszkańcy Gminy Krosno Odrzańskie.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego, Gmina Krosno Odrzańskie w pewnych częściach zaliczana jest do:

- terenów zamkniętych,
- obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy,

- obszarów cennych przyrodniczo,
- obszarów ochrony krajobrazów kulturowych,
- obszarów ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
- obszarów strategicznych złóż kopalin,
- obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych,
- obszarów przygranicznych,
- miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków lokalnych,
- wiejskich obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych.

Dla każdego z obszarów przyjęto szczególne zasady zagospodarowania, które zostały ujęte w Planie.

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego do 2030 roku określa kluczowe kierunki działań, stanowiące integralną część założeń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego. W ramach zapisów zawartych w Strategii, Gmina Krosno Odrzańskie została zaliczona do **Obszaru Strategicznej Interwencji – Obszary Wiejskie**. Zgodnie z przyjętymi kryteriami delimitacji, sklasyfikowano ją jako obszar wiejski o trudnych warunkach rozwojowych. Priorytetowe kierunki rozwoju tego obszaru obejmują: poprawę dostępu do usług publicznych, zwiększenie dostępności komunikacyjnej, rozwój infrastruktury technicznej, podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców, wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, rozwój oferty z obszaru turystyki i rekreacji, a także wykorzystanie atrakcyjnych przestrzeni województwa do tworzenia ośrodków opieki dla osób starszych, zarówno z Polski, jak i z zagranicy, przy zapewnieniu wysokich standardów usług zdrowotnych i kulturalnych. Ponadto kluczowe znaczenie ma aktywizacja gospodarcza i społeczna poprzez wykorzystanie struktur sieciowych, wspieranie współpracy i partnerstwa, odnowa wsi, budowanie tożsamości lokalnej oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i wiejskiego krajobrazu. Gmina Krosno Odrzańskie została również sklasyfikowana jako teren zagrożony powodzią, dla którego szczegółowe kierunki działań określono w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego.

Powierzchnia Gminy Krosno Odrzańskie wynosi 212,4 km², z czego obszar miasta to 8,2 km². Tereny rolne zajmują około 74 km² (35,1% powierzchni Gminy), obszar zurbanizowany to około 11 km² (5,2%), tereny leśne zajmują około 108 km² (51,2%), nieużytki to nieco ponad 3 km² (1,4%), a inne tereny np. akweny i użytki ekologiczne 15 km² (7,1%).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (na moment opracowywania niniejszej diagnozy) jest nadrzędnym dokumentem planistycznym na terenie Gminy. Dokument ten określa kierunki polityki przestrzennej dla rozwoju danej jednostki administracyjnej zgodnie z obecnymi uwarunkowaniami, trendami rozwojowymi oraz ustaleniami wynikającymi z ponadlokalnych celów polityki przestrzennej. Studium Gminy Krosno Odrzańskie przyjęte zostało na mocy Uchwały XLVII/393/18 Rady Miejskiej w Krośnie Odrzańskim z dnia 28 marca 2018 r. Należy jednak zaznaczyć, że w wyniku reformy

planowania przestrzennego z 2023 roku, Gmina Krosno Odrzańskie jest w trakcie opracowania Planu Ogólnego – dokumentu, który zastąpi dotychczasowe Studium.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) stanowią akty prawa miejscowego, które regulują funkcje oraz sposób wykorzystania danego terenu. Udział powierzchni pokrytej MPZP wynosi zaledwie 2,13%

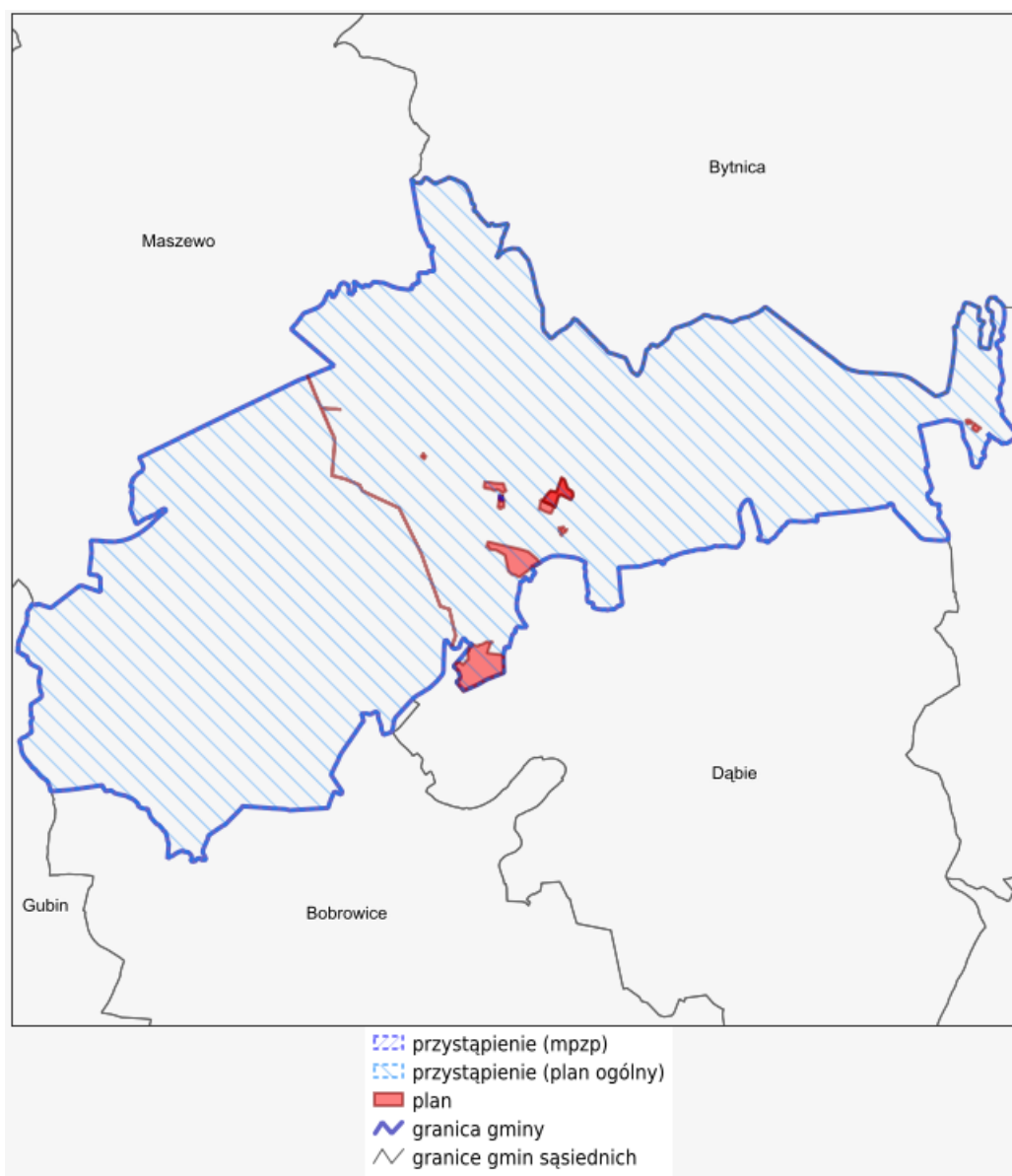
Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego prezentuje poniższa tabela.

Tab. 7. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w Gminie Krosno Odrzańskie wg stanu na 2025 r.

Lp.	Nazwa Uchwały	Pow. (ha)	Data Uchwały	Nr Uchwały
1	w sprawie MPZP terenów rekreacyjnych nad jez. Czyżykowo / Cisek / w Szklarcie Radnicy	5,94	1996-03-20	XV/81/9 6
2	w sprawie zmiany MPZP dla obszaru obejmującego korytarz techniczny gazociągu wys. i śr. ciśnienia	218,97	2002-05-28	XXXIV/2 56/02
3	w sprawie MPZP w obrębie miasta Krosno Odrzańskie	9,14	2004-09-30	XX/115/0 4
4	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Bolesława Śmiałego, Metalowców i Działkowca w obrębie Krosno Odrzańskie i dla części obrębu Marcinowice	21,2	2009-12-01	XLIII/27 6/09
5	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Armii Czerwonej w obrębie Krosno Odrzańskie oraz w rejonie ul. Armii Czerwonej w obrębie Łochowice	25,69	2010-11-05	LV/353/ 2010
6	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przy ulicy Krośnieńskiej i ulicy Polnej w obrębie Osiecznica gmina Krosno Odrzańskie	1,49	2012-08-30	XXV/199 /12
7	w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Krosno Odrzańskie w obrębie miasta Krosno Odrzańskie	3,74	2015-06-01	VIII/3/15
8	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Gubińskiej w obrębie 2 miasta Krosno Odrzańskie	106,5	2016-12-21	XXX/243 /16
9	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Bolesława Śmiałego w obrębie 1 Krosno Odrzańskie	11,17	2018-04-20	XLIX/40 9/18
10	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Szosa Poznańska w obrębie 1 Krosno Odrzańskie	3,05	2020-09-08	XXIII/194 /20
11	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Baczyńskiego i ul. Sienkiewicza w obrębie 1 miasta Krosno Odrzańskie	1,3	2023-08-17	LXIII/47 6/23
12	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lewobrzeżnej strony Krosna Odrzańskiego pomiędzy rzeką Odry, Kanalem rzeki Odry, a polderami rzeki Odry w obrębie Krosno Odrzańskie	60	2015-04-27	VI/46/15

Źródło: rejestr urbanistyczny Gminy Krosno Odrzańskie.

Zakres przestrzenny planów na tle Gminy Krosno Odrzańskie prezentuje poniższa rycina.

Ryc. 17. Zasięg przestrzenny miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w Gminie Krosno Odrzańskie

Źródło: rejestr urbanistyczny Gminy Krosno Odrzańskie.

Na terenach nieobjętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego polityka przestrzenna Gminy prowadzona jest na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (tzw. WZ) bądź decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W latach 2019–2023 w Krośnie Odrzańskim wydano od 90 do 130 decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu rocznie. Najwyższy poziom aktywności w tym zakresie odnotowano w 2020 roku, natomiast najmniejszy w 2022 roku. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców, wskaźnik ten wahał się od 5,26 do 7,48, co świadczy o umiarkowanym, ale zmiennym zainteresowaniu inwestowaniem na tym obszarze. Dla porównania, średnie wartości dla gmin powiatu (GP) były z reguły wyższe, choć również wykazywały tendencję

spadkową po 2021 roku. Liczba wydanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń z projektem budowlanym w Krośnie Odrzańskim była zmienna – od 45 do 72 rocznie – z najwyższą wartością w 2021 roku, a najniższą w 2020 i 2023. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców wskaźnik ten osiągał wartości od 2,59 do 4,17, co ponownie było nieco poniżej średniej dla pozostałych gmin powiatu. Udział nowych budynków mieszkalnych w ogólnej liczbie wydanych pozwoleń w Krośnie Odrzańskim był najwyższy w 2021 roku i wynosił niemal 60%, jednak w kolejnych latach malał, osiągając 44,44% w 2023 roku. W tym samym czasie wzrastał udział budynków niemieszkalnych oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej, co może sugerować zmianę kierunku inwestycji. W 2023 roku dominowały już inwestycje inne niż mieszkaniowe, co może być związane z rozwojem infrastruktury technicznej, usługowej lub przemysłowej. Ogółem dane te wskazują na umiarkowaną, lecz stabilną aktywność inwestycyjną w gminie, z zauważalnym przesunięciem akcentów z budownictwa mieszkaniowego na inwestycje o charakterze gospodarczym i infrastrukturalnym.

Tab. 8. Ruch budowlany w Gminie Krosno Odrzańskie w latach 2019-2023 na tle średniej dla gmin powiatu

		2019	2020	2021	2022	2023
Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu						
ogółem	Krosno Odrzańskie	93	130	101	90	102
	GP	111	118	130	109	82
na 1 tys. mieszkańców (%)	Krosno Odrzańskie	5,26	7,48	5,85	5,26	6,02
	GP	6,5	7,15	7,8	6,59	5,09
Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym						
ogółem	Krosno Odrzańskie	61	45	72	56	45
	GP	67	72	81	71	56
na 1 tys. mieszkańców (%)	Krosno Odrzańskie	3,45	2,59	4,17	3,27	2,66
	GP	3,84	4,22	4,87	4,3	3,46
w tym nowe budynki mieszkalne (%)	Krosno Odrzańskie	52,46	51,11	59,72	51,79	44,44
	GP	57,51	55,86	63,96	51,9	47,31
w tym nowe budynki zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (%)	Krosno Odrzańskie	47,54	48,89	40,28	48,21	55,56
	GP	42,49	44,14	36,04	48,1	52,69

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na przedstawionej mapie Krosna Odrzańskiego decyzje o warunkach zabudowy (WZ) koncentrują się przede wszystkim w obrębie miasta oraz wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych – zarówno w centralnej części, jak i w obszarach peryferyjnych. Szczególne zagęszczenie WZ widoczne jest na północnym i południowym obrzeżu miasta, a także wzdłuż dróg wylotowych na zachód i wschód, co może świadczyć o rozwoju stref mieszkaniowych i usługowych poza ścisłym centrum. W mniejszych miejscowościach i enklawach wiejskich w obrębie Gminy również wydawane są decyzje WZ, choć w mniejszym nasileniu, głównie przy istniejącej zabudowie lub w jej sąsiedztwie. Wskazuje to na umiarkowaną presję inwestycyjną oraz rozproszony rozwój zabudowy, typowy dla gmin miejsko-wiejskich.

Ryc. 18. Decyzje o warunkach zabudowy na mapie Gminy Krosno Odrzańskie
Źródło: rejestr urbanistyczny Gminy Krosno Odrzańskie.

1.4. Walory kulturowe i turystyczne

Krosno Odrzańskie należy do grona najstarszych polskich miast. W 2005 r. minęło 1000 lat od pierwszej pisemnej wzmianki o mieście zapisanej w kronice Thietmara. O wielowiekowej historii miasta świadczą liczne obiekty zabytkowe. Wśród zachowanych zabytków architektury szczególną rolę odgrywa Zamek Piastowski, w którego murach w XIII wieku przebywał Henryk Brodaty wraz z małżonką - księżną Jadwigą (od 1267 roku święta Kościoła Katolickiego). Bogata na przestrzeni wieków historia, nie okazała się łaskawa dla Krosna Odrzańskiego. Burzliwe dzieje miasta, groźne powodzie (1306 r., 1311 r., 1317 r.) i pożary (1481 r., 1631 r., 1641 r.) niszczyły jego zabudowę i pozbawiły wielu pamiątek przeszłości. Spośród innych ocalałych zabytków architektury turyści mogą między innymi podziwiać kościół farny pw. św. Jadwigi Śląskiej, kościół pw. św. Andrzeja Apostoła, dawne kamieniczki starego miasta, fragment murów obronnych, późnogotycki kościół w Czetowicach i wiele innych.

Współczesnym elementem tożsamości Krosna Odrzańskiego, obok jego bogatego dziedzictwa kulturowego, jest obecność jednostki wojskowej o wieloletniej historii, której obecna forma – 11 pułk logistyczny – kontynuuje tradycje sięgające połowy XX wieku. 11 pułk logistyczny (11plog) został sformowany 20 marca 2023 roku na bazie 11 batalionu remontowego (11brem). Początki tej jednostki sięgają 31 maja 1949 roku, kiedy to w Garnizonie Żary utworzono 10 Ruchome Warsztaty Naprawy Czołgów, funkcjonujące w składzie ówczesnej 11 Zmotoryzowanej Dywizji Pancерnej. W tym samym roku cała struktura została przeniesiona do Garnizonu Żagań. 11plog przejął sztandar 11brem i kultywuje tradycje szeregu jednostek wojskowych, m.in. kompanii warsztatowych i zaopatrywania 1 Dywizji Pancерnej.

Jednostka stacjonuje obecnie w Krośnie Odrzańskim, liczy około 300 żołnierzy, a do końca 2026 roku planowane jest zwiększenie stanu osobowego do 600 żołnierzy.

W Gminie Krosno Odrzańskie ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego stanowi istotny element polityki lokalnej, realizowany m.in. poprzez Gminny Program Opieki nad Zabytkami, którego obowiązek sporządzenia wynika z ustawy o ochronie zabytków. Dokument ten, opracowany na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków, wskazuje kluczowe wartości kulturowe i historyczne gminy oraz definiuje kierunki działań służących ich ochronie i wykorzystaniu w celach społecznych, edukacyjnych i turystycznych. W krajobrazie kulturowym gminy znajdują się zarówno obiekty wpisane do rejestru zabytków, jak i te ujęte w wojewódzkiej oraz gminnej ewidencji, w tym zespoły urbanistyczne, obiekty sakralne, budynki mieszkalne i założenia parkowe. Istotnym narzędziem wspierającym ochronę dziedzictwa są decyzje planistyczne i administracyjne – w tym decyzje o warunkach zabudowy, które na przestrzeni ostatnich lat koncentrowały się głównie w obrębie miasta oraz wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Układ ten świadczy o kontynuacji zagospodarowania zgodnie z tradycyjnym układem osadniczym, a jednocześnie umożliwia rozwój nowych funkcji w powiązaniu z historyczną tkanką przestrzenną. Program zakłada także działania związane z popularyzacją wiedzy o dziedzictwie kulturowym i zwiększaniem jego dostępności dla mieszkańców oraz turystów. Krosno Odrzańskie, dzięki położeniu nad Odrą, zachowanemu układowi urbanistycznemu oraz licznym zabytkom, posiada istotny potencjał turystyczny, który może być wzmacniany przez zintegrowane działania z zakresu planowania przestrzennego, ochrony środowiska i lokalnej promocji. Spójna polityka w zakresie opieki nad zabytkami przyczynia się do poprawy estetyki przestrzeni publicznej, budowania tożsamości lokalnej oraz rozwoju oferty turystycznej Gminy.

Na terenie Gminy Krosno Odrzańskie znajduje się wiele cennych obiektów zabytkowych, z których najwięcej zlokalizowanych jest w samym mieście – m.in. ruiny zamku, mury obronne, kościoły, most kratownicowy nad Odrą oraz zespół dawnych budynków mieszkalnych i sakralnych. W poszczególnych sołectwach również występują zabytki, takie jak zespoły pałacowo-folwarczne (Kamień), obiekty sakralne (Czetowice, Łochowice, Osiecznica) oraz historyczne domy, z których część pełni dziś funkcje publiczne (Radnica). Rozproszenie i różnorodność obiektów dziedzictwa kulturowego na obszarze gminy tworzą potencjał do rozwoju turystyki kulturowej i lokalnej promocji.

Tab. 9. Wykaz obiektów nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków województwa lubuskiego na terenie Gminy Krosno Odrzańskie

Miejscowość	Zabytki
Miasto Krosno Odrzańskie	Miasto, kościół fil. pw. św. Andrzeja Apostoła, kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. par. pw. św. Jadwigi Śląskiej, budynek poklasztorny przy Szkolnej 4, ruina zamku, mury obronne, 29 domów, most drogowy kratownicowy nad rz. Odrą.
Czetowice	Kościół par. pw. MB Bolesnej, dom, stodoła

Kamień	Zespół pałacowy i folwarczny
Łochowice	Kościół fil. pw. Chrystusa Króla
Osiecznica	Kościół fil. pw. św. Piotra i Pawła, dwór

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2024-2027.

Gmina posiada bogatą sieć znakowanych szlaków pieszych, nordic walking i innych.

Szlaki piesze PTTK:

- czzerwony** (Puszczy Rzepińskiej): Krosno Odrz. (Zamek Piastowski) – Łochowice – Czetowice – Skórzyn (16,4 km),
- niebieski** (Bytnickich Lasów): Krosno Odrz. (Zamek Piastowski) – Bielów – Struga – Bytnica tartak (ok. 800 m od stacji PKP) – Głębokie - jezioro Głębokie - Szklarka Radnicka - Radnica PKP (27,9 km),
- żółty** (Nadodrzański): Krosno Odrz. (Zamek Piastowski) – Połupin – Ciemnice – Nietków – rynek (23,0 km) i dalej w kierunku Las Odrzański - Stożne – Zabór - Nowa Sól – Siedlisko - Bytom Odrzański,
- zielony** (Nadobrzeński): Krosno Odrzańskie (Zamek Piastowski) – Dychów (węzeł z czerwonym do Dychowa) - (8,9 km) i dalej: Nowogród Bobrzański – Żagań,
- czarny – Czetowice (węzeł ze szlakiem czerwonym) – Bielów (węzeł ze szlakiem niebieskim) – Osiecznica – jezioro Moczydło – Skórzyn (węzeł ze szlakiem czerwonym) (10,5 km),
- czarny – Jezioro Glibiel węzeł ze szlakiem czerwonym) – Jezioro Ciche (Mała Niemka) (2,4 km),
- żółty** – Grabin (węzeł z czarnym) – węzeł z niebieskim (Bytnickich Lasów) – (1,6 km),
- czarny – Gryżyna – Grabin – Ołobok – droga 276 (26 km),
- czzerwony** – Dychów (węzeł z zielonym) – Brzezinka – Bronków (7 km),
- żółty** (Kępiak) – Bronków (węzeł z czerwonym) – Kołatka – droga Brzezinka – Bronków – węzeł z czerwonym – Kępiak – Bronków (węzeł z czerwonym) – szlak okrężny (7,8 km).

Szlaki nordic walking PTTK:

- Nordic Walking (**czzerwony – Trasa Nadodrzańska 14 km**) - Krosno Odrzańskie - Marcinowice - Osiecznica - Krosno Odrzańskie,
- Nordic Walking (**niebieski - Szlak Piastowski 8,8 km**) - Gostchorze – Kamień (droga do Morska) - Morsko – Gostchorze.

Szlaki wytyczone na mapie – bez oznakowania (OSiR we współpracy z PTTK):

1. Szlak Leśny - kolor szlaku czarny (łatwy): Krosno Odrzańskie (Skwer 4 Dywizji Zmechanizowanej ul. Kościuszki) 0 – Bielów (kaplica pw. 5-ciu Braci Świętych Męczenników Międzyrzeckich) 4,1 – Czetowice (kościół fil. pw. Matki Bożej Bolesnej) 5,9 – skrzyżowanie w kierunku Skórzyna 9,7 – Budachów (kościół fil. pw. św. Józefa Oblubieńca NMP, stara kuźnia) 13,7 – Drzewica 15,5 – Bytnica (UG) 19,7 – Bytnica (wiadukt PKP) 22,4 – Struga (przystanek PKS) 25,5 – Łochowice (skrzyżowanie) 28,7 – Kamień (przystanek PKS) 31,1 – Krosno Odrzańskie (ul. Wakacyjna, ul. Piastów, ul. Kościuszki Skwer 4 DZ) 33,5,
2. Szlak Przeszłości - kolor szlaku czerwony (łatwy): Krosno Odrzańskie (Skwer 4 Dywizji Zmechanizowanej ul. Kościuszki) 0 – Bielów (kaplica pw. 5-ciu Braci Świętych Męczenników Międzyrzeckich) 4,1 – Jezioro Gnilec (Staw Dziki) 6,0 – Jezioro Glibiel (przystanek PKS) 7,5 – Łochowice (skrzyżowanie) – Łochowice (kościół pw. Chrystusa Króla) 9,3 Łochowice (plaża) 10,5 – Kamień (przystanek PKS) 13,0 – Krosno Odrzańskie (Plac Unii Europejskiej) – ul. Kościuszki (Skwer 4 DZ) 15,4,
3. Szlak Marcina i Guntera: kolor szlaku niebieski (łatwy) Krosno Odrzańskie (Skwer 4 Dywizji Zmechanizowanej ul. Kościuszki) 0 – Marcinowice (przystanek PKS) 1,6 – Osiecznica (Gospodarstwo Rybackie Karp) 4,1 – Osiecznica (Nadleśnictwo) 4,9 Osiecznica (Jezioro Moczydło) 6,2 – Osiecznica (kościół pw. św. Apostołów Piotr i Pawła) 8,8 – Marcinowice (plac zabaw) 11,6 Krosno Odrzańskie (ul. Nadodrzańska, ul. Podgórna, ul. Kościuszki Skwer 4 DZ) 15,0,
4. Szlak Raduszca - kolor szlaku fioletowy (łatwy): Krosno Odrzańskie (Zamek Piastowski) 0 – ZPP (przystanek PKS) 3,3 – Nowy Zagór (przystanek PKS, kościół pw. św. Antoniego Padewskiego) 4,7 – Dychów (skrzyżowanie) 7,0 – w kier. Gubin (wiadukt PKP) Brzózka 8,3 - Brzózka (kościół pw. NMP Królowej Polski) 9,6 – Nowy Raduszc 12,7 – Strumienno (kościół pw. MB Fatimskiej) 16,4 – Stary Raduszc (kościół pw. św. Huberta) 20,0 Karcze (przystanek PKS) 21,5 – Krosno Odrzańskie (Zamek Piastowski) 22,8,
5. Szlak Białej Energii - kolor szlaku niebieski (łatwy): Krosno Odrzańskie (Zamek Piastowski) 0 – Raduszc Stary (kościół pw. św. Huberta) 2,5 – Stary Raduszc (Osiedle) 3,2 – Stary Raduszc (elektrownia wodna) 4,0 – Nowy Raduszc 6,9 – Dychów (skrzyżowanie) 9,0 – Dychów (Elektrownia Wodna Zamek, kościół pw. Miłosierdzia Bożego) 10,8 - przez most drewniany 12,2 rzeka Bóbr – Prądocinek – Dąbki 14,0 - Nowy Zagór (kościół pw. św. Antoniego Padewskiego, Krzyż Pokutny XIV-XVI) 15,4 Nowy Zagór (skrz.) 16,3 – Krosno Odrzańskie (ZPP) 17,8 – Krosno Odrzańskie (Zamek Piastowski) 21,0,
6. Szlak Szklany - kolor szlaku czerwony (średni): Krosno Odrzańskie (Skwer 4 Dywizji Zmechanizowanej ul. Kościuszki) 0 – Łochowice (przystanek PKS) 6,0 – Struga (przystanek PKS) 8,0 – Bytnica (UG) 13,7 – Grabin 22,0 - Szklarka Radnicka (PKP,

- kościół pw. NMP Matki Kościoła) 25,9 – Radnica (kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Częstochowskiej) 29,9 – Gostchorze (skrz.) 34,0 – Krosno Odrzańskie (ul. Kościuszki Skwer 4 DZ) 39,5,
7. Szlak Polderów - kolor szlaku niebieski (średnie): Krosno Odrzańskie (Zamek Piastowski) 0 – Połupin (kościół pw. bł. Karoliny Kózki) 3,2 – Połupin (przystanek PKS) 4,1 – Krosno Odrzańskie (Karcze – przystanek PKS) 5,9 – Krosno Odrzańskie (Zamek Piastowski) 7,2,
 8. Szlak Odry i Bieli - kolor szlaku – czarny (łatwy): Krosno Odrzańskie (Zamek Piastowski) 0 – Marcinowice (Suchowo) 2,9 – Marcinowice (Stary Dwór) 4,1 – Osiecznica (kościół pw. św. Apostołów Piotra i Pawła) 5,6 – Osiecznica (Nadleśnictwo) 6,9 – Czetowice (kościół pw. Matki Boskiej Bolesnej) 11,0 – Bielów (kaplica pw. 5-ciu Braci Świętych Męczenników Międzyrzeckich) 12,8 – Krosno Odrzańskie (ul. Kościuszki, ul. Podgórna, Zamek Piastowski) 18,2,
 9. Szlak Słowiański - kolor szlaku czarny (trudny) : Krosno Odrzańskie (Plac Unii Europejskiej) 0 – ul. Piastów, ul. Wakacyjna, ul. Wiejska – Chyże (świątlnica) 2,5 – Goskar 4,5 – Gostchorze (kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa) 5,2 – Gostchorze (skrz.) 6,9 – Radnica Ustronie (PKS) 9,5 – Radnica (kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Częstochowskiej) 11,0 – w Radnicy, koło cmentarza w kierunku lasu do przejazdu kolejowego 13,8 – Morsko (Galeria Rzeźb) 20,5 – Kamień 22,6 – Krosno Odrzańskie ul. Wakacyjna, ul. Piastów (Plac Unii Europejskiej) 24,5,
 10. Trasa Północna - 25,0 km,
 11. Trasa Południowa - 36,0 km,
 12. Szlak Nordic Walking - 14,0 km.

Trasy wycieczkowe piesze inne (bez oznakowania):

1. Krosno Odrzańskie – Osiecznica – Łochowice - Krosno Odrzańskie (18 km),
2. Krosno Odrzańskie – Gostchorze - Krosno Odrzańskie (14 km),
3. Krosno Odrzańskie – Dąbie – Dychów - Krosno Odrzańskie (35 km),
4. wokół stawów hodowlanych Struga – Czetowice – Bielów – Łochowice – Struga.

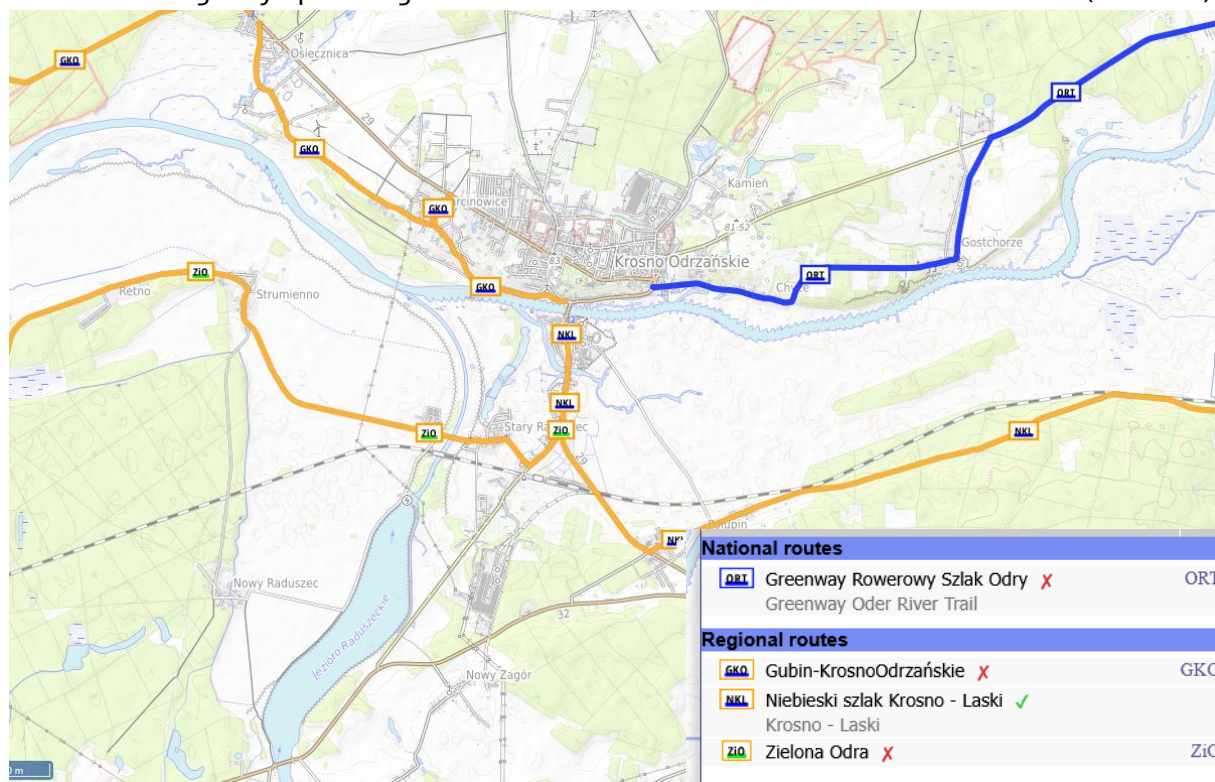
Trasy rowerowe (bez oznakowania):

1. Krosno Odrzańskie – Bytnica – Gryżyna – Grabin – Radnica - Krosno Odrzańskie (65 km),
2. Krosno Odrzańskie – Bytnica – Pliszka – Trzebiechów – Osiecznica - Krosno Odrzańskie (70 km),
3. Krosno Odrzańskie – Łagów – Trzebule – Lubiatów – Kosierz – Tarnawa – Bobrowice - Krosno Odrzańskie (80 km),
4. Krosno Odrzańskie – Łochowice - Krosno Odrzańskie (6 km),
5. Krosno Odrzańskie – Osiecznica - Krosno Odrzańskie (6 km).

Trasa przyrodnicza w Gryżyńskim Parku Krajobrazowym:

1. piesza ścieżka przyrodnicza (oznaczona bukowym zielonym liściem),
2. Szlaki kajakowe: (bez znaków),
3. rzeka Odra: Nietkowice – Radnica - Krosno Odrzańskie – Osiecznica – Połęcko - Szydłowo (60 km).

Przez teren gminy przebiega również trasa motorowa Trans Euro Trail (377 km).

Ryc. 19. Szlaki rowerowe krajowe oraz regionalne w Gminie Krosno Odrzańskie

Źródło: <https://cycling.waymarkedtrails.org/>.

Gmina Krosno Odrzańskie znajduje się na trasie regionalnej inicjatywy Odra Velo, która promuje turystykę rowerową wzdłuż doliny Odry i tworzy zintegrowaną sieć wycieczek rowerowych w województwie lubuskim. Przez obszar gminy przebiegają odcinki kilku tras rekomendowanych w ramach projektu, m.in. trasa „Szlakiem zamków nadodrzańskich” oraz „Wino i rzeka”, których punktem wyjścia lub przejazdu jest Krosno Odrzańskie. Projekt Odra Velo stanowi nie tylko narzędzie promocji regionu, ale również szansę na rozwój lokalnej oferty turystycznej, w tym usług dla rowerzystów, gastronomii i miejsc noclegowych, zwłaszcza w powiązaniu z enoturystyką, rekreacją wodną i dziedzictwem kulturowym.

Dodatkowym atutem jest obecność rzeki Odry – istotnego szlaku żeglugi śródlądowej – wzdłuż której rozwinięto infrastrukturę sprzyjającą turystyce wodnej, w tym port rzeczny, przystań, bulwar spacerowy oraz pole namiotowe. Rzeka dzieli miasto na dwie części: historyczne dolne miasto i współczesne centrum administracyjne, które łączy zabytkowy most kratownicowy z 1905 roku.

Ważnym elementem oferty turystycznej jest także enoturystyka – Gmina znajduje się na trasie Lubuskiego Szlaku Wina i Miodu, a lokalne winnice oferują degustacje i sprzedaż regionalnych win, które zdobywają uznanie również poza granicami regionu.

Wyróżniającym elementem w skali regionu jest Festiwal Win Musujących, który promuje lokalną produkcję wina metodą tradycyjną. Działania te wspierane są przez stowarzyszenie Klub 5 i wpisują się w budowanie tożsamości kulturowej oraz rozwoju lokalnego produktu. Festiwal ten ma potencjał, by stać się marką rozpoznawalną nie tylko w regionie, ale i poza jego granicami.

Dziedzictwo kulturowe koncentruje się m.in. wokół Zamku Piastowskiego oraz układu urbanistycznego dolnego miasta, który stanowi istotny zasób dla turystyki historycznej i edukacyjnej.

Dzięki dogodnemu położeniu komunikacyjnemu – w niedużej odległości od przejść granicznych i głównych szlaków prowadzących do Niemiec – Krosno Odrzańskie może również pełnić funkcję przystankową dla turystów tranzytowych.

Infrastruktura noclegowa i gastronomiczna rozwija się, wspierając dłuższy pobyt turystów i umożliwiając rozwój usług czasu wolnego. Warto jednak podkreślić, że nadal jest ona niewystarczająca i należy rozwijać ten obszar.

Warto również wspomnieć o społeczności wędkarzy, która stanowi istotny motor rozwoju turystyki wodnej. Na terenie Gminy działa kilka sklepów wędkarskich, a Polski Związek Wędkarski prowadzi aktywną działalność. Społeczna Straż Rybacka angażuje się również w działania o charakterze kryzysowym. Wędkarstwo posiada istotny potencjał dla rozwoju lokalnych produktów oraz usług turystycznych. Co ważne, utrzymanie dobrej jakości wód ma kluczowe znaczenie zarówno dla zachowania tej społeczności, jak i dla pozyskiwania nowych członków.

Podsumowując, Gmina Krosno Odrzańskie posiada zróżnicowany potencjał turystyczny, oparty zarówno na zasobach przyrodniczych i krajobrazowych, jak i na elementach dziedzictwa kulturowego oraz dogodnym położeniu komunikacyjnym. Integracja działań z zakresu ochrony przyrody, planowania przestrzennego i promocji lokalnej sprzyja dalszemu rozwojowi turystyki w regionie.

CZĘŚĆ 2: SYTUACJA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA

2.1. Walory przyrodnicze

Ukształtowanie powierzchni i rzeźba terenu

Zgodnie z klasyfikacją fizycznogeograficzną Polski J. Kondrackiego Gmina Krosno Odrzańskie należy do:

1. Megarejonu: Pozaalpejskiej Europy Środkowej,
 - 1.1. Prowincji: Niżu Środkowoeuropejskiego,
 - 1.1.1 Podprowincji: Pojezierza Południowobałtyckiego,
 - 1.1.1.1 Makroregionów:

- Pradoliny Warciańsko-Odrzańskiej (315,6)
 - Mezonejonu: Doliny Środkowej Odry
- Pojezierza Lubuskiego (315,4)
 - Mezonejonu: Równiny Torzymskiej
- Wzniesień Zielonogórskich (315,7)
 - Mezonejonu: Wzniesień Gubińskich
 - Mezonejonu: Doliny Dolnego Bobru
 - Mezonejonu: Wysoczyzny Czerwieńskiej

Rzeźba terenu miasta związana jest z występowaniem w jego granicach doliny rzeki Odry. Lewobrzeżna część miasta położona jest na wysokości 39 m n.p.m. w pradolinie Warszawsko-Berlińskiej, natomiast prawobrzeżna ponad 45 m n.p.m. na zboczach Wysoczyzny Lubuskiej. W większej części Gmina Krosno Odrzańskie zlokalizowana jest na obszarze tzw. Doliny Środkowej Odry. Wzniesienia Gubińskie swym zasięgiem obejmują niewielki południowy fragment Gminy Krosno Odrzańskie, w okolicach Wężysk. Bezpośrednio ze Wzniesieniami Gubińskimi od wschodu sąsiaduje Dolina Dolnego Bobru, obejmująca takie miejscowości jak: Brzózka i Nowy Raduszec. Północną część Gminy stanowi Równina Torzymska, w zasięgu której znalazły się m.in. Czetowice i Łochowice. Niewielki obszar na południu miasta Krosna Odrzańskiego zajmuje Wysoczyzna Czerwieńska. Budowę geologiczną obszarów Gminy tworzą osady trzeciorzędowe (iły, mułki) o miąższości 100–120 m oraz wierzchnie warstwy osadów czwartorzędowych o miąższości 20–40 m. Istotny element stanowią doliny rzek Odry i Bobru oraz rynny subglacjalne, zajmujące około 35–40% powierzchni Gminy. Dna ich wypełniają osady pochodzenia rzeczno i organicznego, np. mady piaszczyste i mady gliniaste.

Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe stanowią gęstą sieć hydrograficzną i w całości przynależą do zlewni rzeki Odry. Rzeka ta jest częściowo obwałowana. Poza Odrą, większym ciekim tego rejonu

jest rzeka Bóbr, której ujście do Odry znajduje się w okolicach miejscowości Stary Raduszec. Gmina posiada również liczne jeziora i stawy hodowlane, których występowanie jest ściśle związane z geomorfologią terenu.

Obszar przedmiotowego opracowania położony jest w granicach jednostek planistycznych gospodarowania wodami – jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- Odra od Baryczy do Bobru (RW6000121599),
- Biela od jez. Głębokiego do ujścia (RW6000111729),
- Strumień od źródła do Raczy (RW60001017345),
- Stara Odra (RW6000151598),
- Odra od Bobru do Nysy Łużyckiej (RW6000121739),
- Zimny Potok od Łączy do ujścia (RW60001115969),
- Kanał Leniwy (RW600010159689),
- Gryżynka (RW60001015929),
- Bóbr od Kwisy do ujścia (RW60001116999).

Ponadto w granicach Gminy Krosno Odrzańskie znajdują się również dwie części jednolitych wód podziemnych – GW600068 oraz GW600077.

Charakterystykę wód powierzchniowych i podziemnych przedstawiają z kolei poniższe tabele.

Tab. 10. Charakterystyka wód powierzchniowych na terenie Gminy Krosno Odrzańskie wg stanu na 2024 r.

Nazwa oraz kod	Status	Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Wyznaczone cele środowiskowe*
Biela od jez. Głębokiego do ujścia (RW6000111729)	NAT – naturalna część wód	umiarkowany stan ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona	osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego
Gryżynka (RW60001015929)	NAT – naturalna część wód	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego
Stara Odra (RW6000151598)	NAT – naturalna część wód	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego
Odra od Bobru do Nysy Łużyckiej (RW6000121739)	NAT – naturalna część wód	staby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego
Bóbr od Kwisy do ujścia (RW60001116999)	SZCW – silnie zmieniona część wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego
Zimny Potok od Łączy do ujścia (RW60001115969)	NAT – naturalna część wód	staby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego
Strumień od źródła do Raczy (RW60001017345)	NAT – naturalna część wód	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód	zagrożona	osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego
Kanał Leniwy (RW600010159689)	SZCW – silnie	umiarkowany potencjał ekologiczny	brak danych	zły stan wód	zagrożona	osiągnięcie dobrego potencjału

	zmieniona część wód					ekologicznego i dobrego stanu chemicznego
Odra od Baryczy do Bobru (RW6000121599)	SZCW – silnie zmieniona część wód	slaby potencjal ekologiczny	stan chemiczny ponizej dobrego	zly stan wód	zagrozona	osiagniecie dobrego potencjalu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego

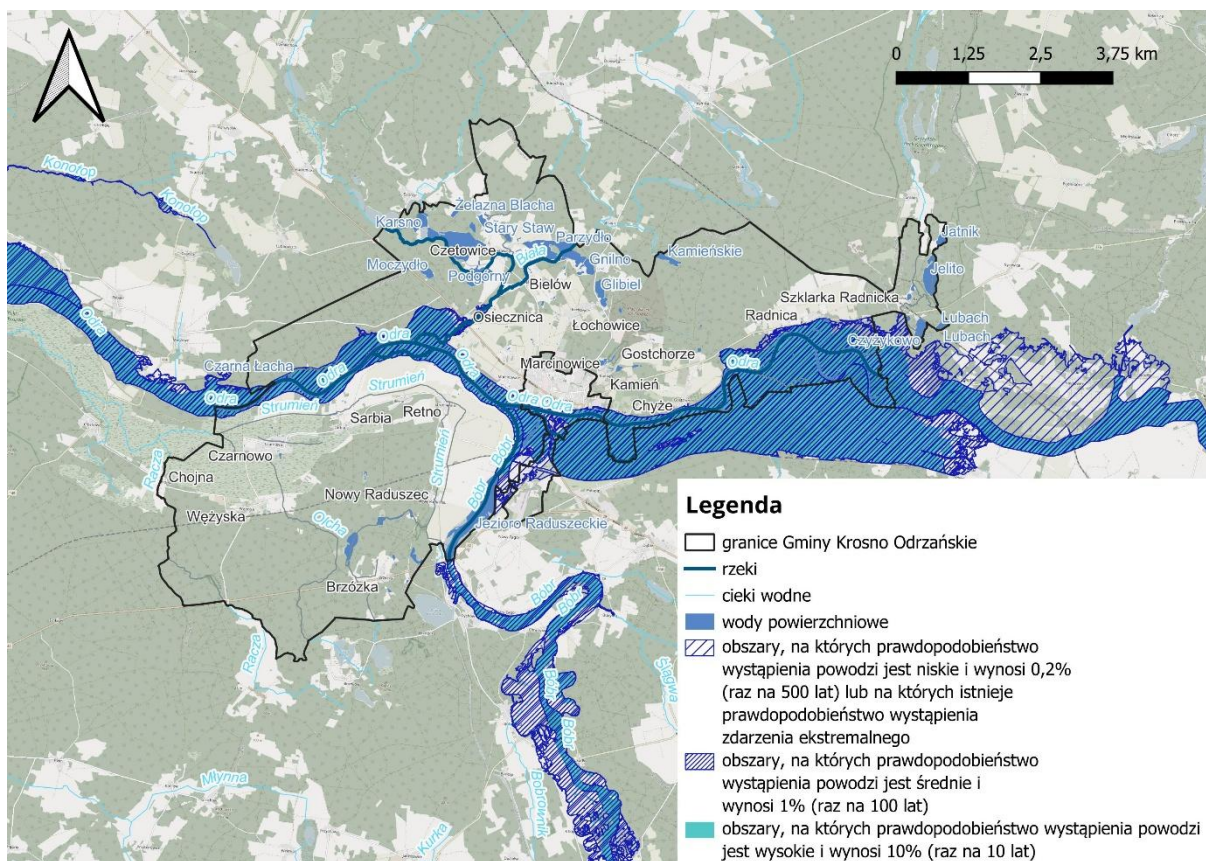
Źródło: opracowanie własne.

Tab. 11. Charakterystyka wód podziemnych (JCWPd) na terenie Gminy Krosno Odrzańskie wg stanu na 2024 r.

Numer oraz kod	Klasyfikacja stanu ilościowego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Stan JCWPd (ocena 2019)	Wyznaczone cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
JCWPd nr 68 (GW600068)	dobry	dobry	dobry	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy	niezagrożona
JCWPd nr 77 (GW600077)	dobry	dobry	dobry	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy	niezagrożona

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z art. 171 ust. 5 ustawy Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.) na terenie Gminy Krosno Odrzańskie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, średnie i wynosi 1% oraz obszary zagrożenia powodzią na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%. Obszary te podlegają określonym zasadom zagospodarowania, zgodnie z art. 166 ust. 10 ustawy jw. Planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzania ryzykiem powodziowym.

Ryc. 20. Mapa z częściami wód powierzchniowych wraz z obszarami zagrożenia powodziowego

Źródło: opracowanie własne.

Jednym z głównych celów Planu zarządzania ryzykiem powodziowym jest zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, w tym poprzez unikanie lub eliminowanie zwiększonego zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią jako cel szczegółowy. Natomiast ograniczanie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe stanowi cel szczegółowy w ramach głównego celu, jakim jest obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego.

Flora i fauna

Różnorodność ukształtowania terenu Gminy Krosno Odrzańskie, duża ilość jezior, lasów oraz innych ekosystemów przyczyniają się do występowania bogatej różnorodności gatunkowej zwierząt, takich jak: jelonek rogacz, pijawka żółwia, minóg strumieniowy, śliz, piekielnica, pstrąg potokowy, grzebieszka ziemna, kumak nizinny, rzekotka ziemna, paskówka, gniazdujący bocian czarny, bielik, pliszka górska, zimorodek, błotniak stawowy, dzięcioł zielony, kania ruda, wydra, bóbr. W okolicach Krosna Odrzańskiego regularnie gniazdują tracze, nurogęsi i czajki. Na skraju doliny Odry można spotkać myszołowy, jastrzębie, kanie czarne i rude. W okolicach Czetowic oraz w dolinie Odry pomiędzy Czarnowem i Wężyskami, a także na północ od Morska i Gostchorza zlokalizowane są torfowiska a wraz z nimi świat zwierząt dla nich charakterystyczny: m.in. mięczaki, żaby, pijawki, stułbie, głuszce. W rejonie Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego występuje wiele rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt. Należą do nich bóbr i wydra, a spośród ptaków – gągoł.

Złoże kopalin

Na obszarze Gminy Krosno Odrzańskie występują złoża kopalin o różnym stopniu rozpoznania i zagospodarowania. Wśród nich znajdują się złoża rozpoznane wstępnie, takie jak „Brzózka”, „Czeklin” oraz „Stary Raduszec”, a także złoża o zasobach prognostycznych („Cybinka E”). Złoża „Czarnowo” i „Czarnowo I” wykazują zróżnicowany status – pierwsze zostało skreślone z bilansu zasobów, natomiast drugie jest szczegółowo rozpoznane. Złoże „Radnica” posiada status rozpoznania szczegółowego i stanowi potencjalną rezerwę surowcową. W miejscowości Retno funkcjonuje złoże zagospodarowane, natomiast eksploatację złoża „Raduszec Stary E” zaniechano. Zasoby mineralne Gminy mają ograniczone znaczenie gospodarcze, jednak mogą stanowić lokalne uzupełnienie surowców w wybranych sektorach gospodarki.

Tab. 12. Złoże kopalin na terenie Gminy Krosno Odrzańskie wg stanu na 2024 r.

Kod	Id	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania kopaliny głównej
GZ	16415	Brzózka	[P] złoże rozpoznane wstępnie
WB	795	Cybinka E	[N] złoże o zasobach prognostycznych
TO	10221	Czarnowo	[M] złoże skreślone z bilansu zasobów
KN	11511	Czarnowo	[M] złoże skreślone z bilansu zasobów
TO	16087	Czarnowo I	[R] złoże rozpoznane szczegółowo
GZ	4734	Czeklin	[P] złoże rozpoznane wstępnie
KN	20519	Radnica	[R] złoże rozpoznane szczegółowo
KN	5391	Raduszec Stary E	[Z] eksploatacja złoża zaniechana
NR	6920	Retno	[E] złoże zagospodarowane
KN	1799	Stary Raduszec	[P] złoże rozpoznane wstępnie

Źródło: System Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski MIDAS <https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/start>.

Ochrona przyrody

Z uwagi na wyjątkowe walory przyrodnicze, tereny należące do Gminy znajdują się w granicach wielu obszarowych form ochrony przyrody: parku krajobrazowego, obszarów chronionego krajobrazu, a także siedliskowych i ptasich obszarów Natura 2000.

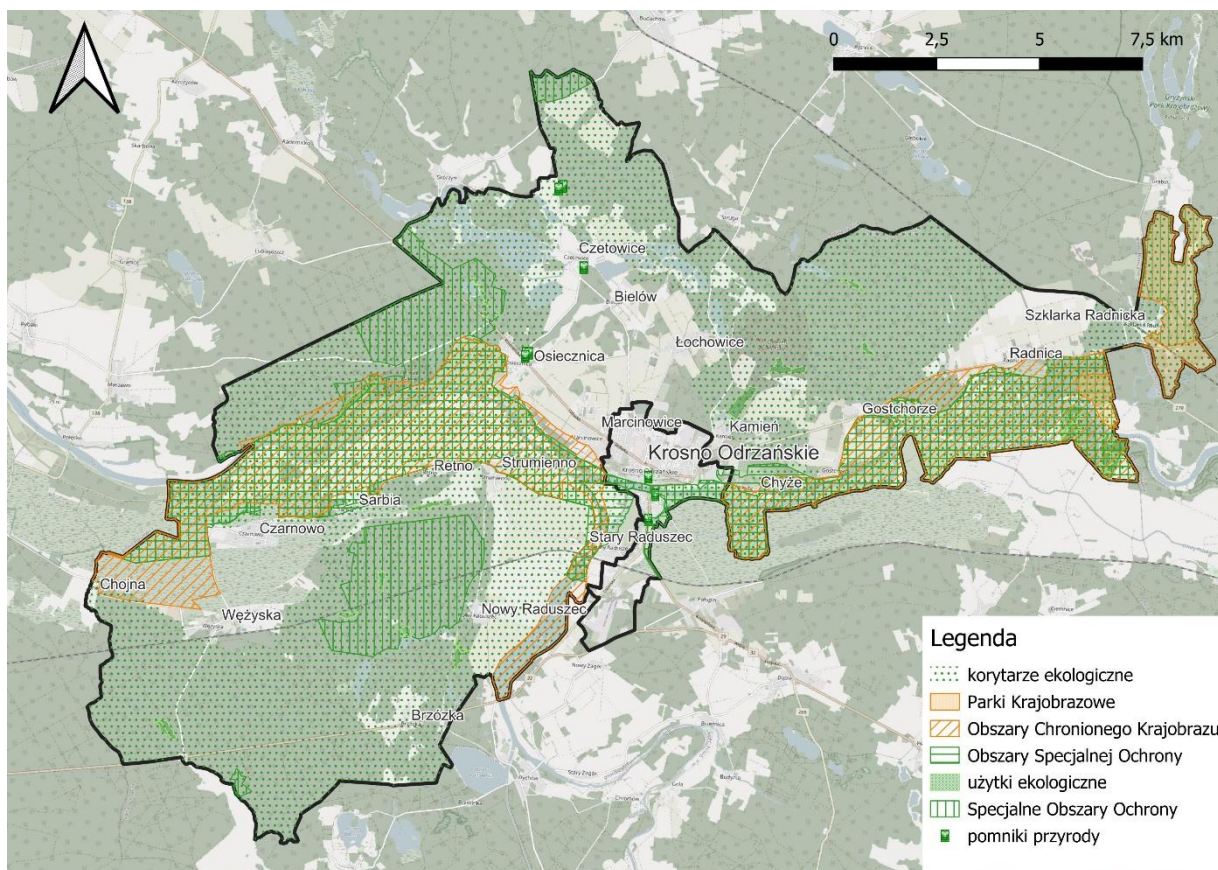
Wśród obszarowych form ochrony przyrody ustanowionych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w granicach Gminy Krosno Odrzańskie znajdują się następujące:

- **Gryżyński Park Krajobrazowy** – park o powierzchni 3 064,9 ha utworzony w 1996 roku. Szczególnymi celami ochrony Parku są: 1) ochrona wartości przyrodniczych, w tym: a) zachowanie naturalnego systemu hydrologicznego; b) zachowanie siedlisk przyrodniczych i zbiorowisk roślinnych, w tym przede wszystkim muraw psammofilnych, łąk, torfowisk oraz łęgów nadrzecznych; c) zachowanie we właściwym stanie siedlisk przyrodniczych i zbiorowisk roślinnych, w tym szczególnie rzadkich i zagrożonych oraz objętych ochroną prawną; d) zachowanie charakterystycznych struktur geologicznych i geomorfologicznych; 2) ochrona wartości historycznych

i kulturowych, w tym: a) zachowanie obiektów zabytkowych i miejsc o istotnym znaczeniu historycznym i zabytkowym; b) zachowanie wartości kulturowych jednostek osadniczych, zwłaszcza starego budownictwa o cechach regionalnych; c) zachowanie i utrwalanie tożsamości kulturowej na obszarze Parku; 3) ochrona wartości krajobrazowych, w tym: a) zachowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej Parku, zapewniającej rozmieszczenie funkcji obszaru w sposób nie powodujący obniżenia lub utraty wartości przyrodniczych i krajobrazowych oraz nie kolidujący wzajemnie ze sobą; b) zachowanie tradycyjnych układów zabudowy wiejskiej; c) zachowanie zróżnicowanej rzeźby terenu atrakcyjnej dla ekspozycji krajobrazu: jeziorno-leśnego, jeziorno-rolniczego i rzeczno-rolniczo-leśnego; d) zachowanie mozaiki krajobrazowej jeziora, lasy, pola, łąki, doliny rzeczne;

- **Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Bobru** – obszar utworzony w 2003 roku, posiada powierzchnię niemal 12 000 ha. Jest to wyróżniający się krajobrazowo teren o zróżnicowanym ekosystemie, który może zaspokajać potrzeby związane z turystyką oraz pełni funkcję ponadlokalnego korytarza ekologicznego. Celem ochrony jest zachowanie krajobrazu Doliny Bobru;
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Krośnieńska Dolina Odry** – obszar o powierzchni ponad 12 000 ha, utworzony w 2003 roku. Powstał w celu ochrony ekosystemów obszaru, realizowanej w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, polegającej na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych Doliny Środkowej Odry. Pełni również funkcje ponadlokalnego korytarza ekologicznego oraz może zaspokajać potrzeby związane z turystyką i wypoczynkiem;
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Rynna Gryżyny (PLH080067)** – obszar Natura 2000 utworzony na podstawie tzw. dyrektywy siedliskowej o powierzchni 1 336,84 ha;
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Bory Chrobotkowe koło Brzózki (PLH080031)** – obszar Natura 2000 utworzony na podstawie tzw. dyrektywy siedliskowej o powierzchni 891,95 ha;
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Dąbrowy Gubińskie (PLH080069)** – obszar Natura 2000 utworzony na podstawie tzw. dyrektywy siedliskowej o powierzchni 1 534,62 ha;
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Lasy Dobrosułowskie (PLH080037)** – obszar Natura 2000 utworzony na podstawie tzw. dyrektywy siedliskowej o powierzchni 11 192,86 ha;
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Krośnieńska Dolina Odry (PLH080028)** – obszar Natura 2000 utworzony na podstawie tzw. dyrektywy siedliskowej o powierzchni 19 202,47 ha;
- **Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Dolina Środkowej Odry (PLB080004)** – obszar Natura 2000 utworzony na podstawie tzw. dyrektywy siedliskowej ptasiej o powierzchni 33 677,79 ha.

Ponadto, na terenie Gminy Krosno Odrzańskie występuje 7 pomników przyrody oraz 14 użytków ekologicznych.

Ryc. 21. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Krosno Odrzańskie wraz przebiegiem korytarzy ekologicznych
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody.

2.2. Klimat i odnawialne źródła energii

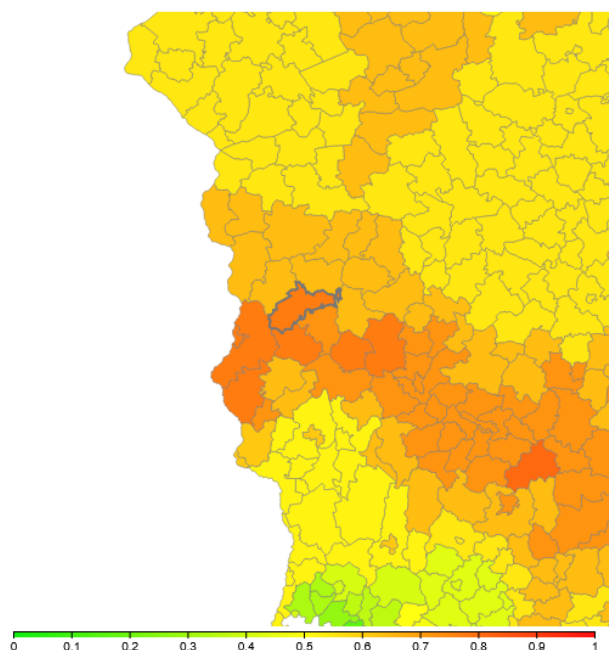
Według podziału na rejony klimatyczne Polski wprowadzonego przez Wincentego Okołowicza, Gmina Krosno Odrzańskie przynależy do środkowej części Regionu Śląsko-Wielkopolskiego z dominującym wpływem oceanicznym. W rejonie tym spotyka się amplitudy temperatur mniejsze od przeciętnie występujących w Polsce. Zima jest łagodna i krótka, z szybko topniejącym śniegiem, lato wczesne i ciepłe. Jest to rejon o korzystnych warunkach dla wegetacji roślin.

Gmina Krosno Odrzańskie charakteryzuje się klimatem umiarkowanym przejściowym. Jest to wynik ścierania się mas powietrza o różnych cechach klimatycznych, z wyraźną przewagą oceanicznych wpływów, co skutkuje łagodniejszymi warunkami pogodowymi. Dominujące w tej okolicy zachodnie wiatry przynoszą wilgotne masy powietrza, co wpływa na stosunkowo wysokie opady. Roczne opady wahają się od 525 mm do 650 mm, a najwięcej deszczu przypada na okres letni. Średnia temperatura powietrza w lipcu wynosi $+25^{\circ}\text{C}$, co oznacza umiarkowanie ciepłe lato, natomiast średnia temperatura powietrza w styczniu to $-1,6^{\circ}\text{C}$, co wskazuje na chłodne, ale niezbyt surowe zimy.

Analizując klimat lokalny należy brać również pod uwagę zmiany klimatyczne, które silnie wpływają na komfort życia mieszkańców, w szczególności miast i terenów zurbanizowanych. Wdrażanie działań zwiększających odporność tych terenów na zmiany klimatu znajduje oparcie w szeroko pojętym interesie publicznym zawierającym się w dążeniu do zapewnienia

jak najkorzystniejszych warunków bytowania człowieka. Poniższe zestawienie przedstawia analizę ryzyka w zakresie zagrożenia niedoborem zasobów wodnych w Gminie Krosno Odrzańskie w kolejnych dziesięcioleciach. Wynika z niego, że ryzyko zagrożenia jest duże, a niedobór zasobów wodnych może dotyczyć około 70% powierzchni Gminy. Wpływ na to będzie miało stopniowe podnoszenie się temperatury powietrza, a także zwiększanie się ryzyka zagrożenia suszą.

Gospodarka wodna - zagrożenia niedoborem zasobów - RCP 4.5 - 2021-2030

KROSNO ODRZAŃSKIE

Informacje szczegółowe o obszarze

Ekspozycja: 0,25

Podatność: I

Zagrożenie:

- 2021-2030: 0,775
- 2031-2040: 0,775
- 2041-2050: 0,775
- 2051-2060: 0,775
- 2061-2070: 0,775
- 2071-2080: 0,663
- 2081-2090: 0,775
- 2091-2100: 0,775

Ryzyko:

- 2021-2030: 3
- 2031-2040: 3
- 2041-2050: 3
- 2051-2060: 3
- 2061-2070: 3
- 2071-2080: 2
- 2081-2090: 3
- 2091-2100: 3

Ryc. 22. Analiza ryzyka w zakresie zagrożenia niedoborem zasobów wodnych w Gminie Krosno Odrzańskie

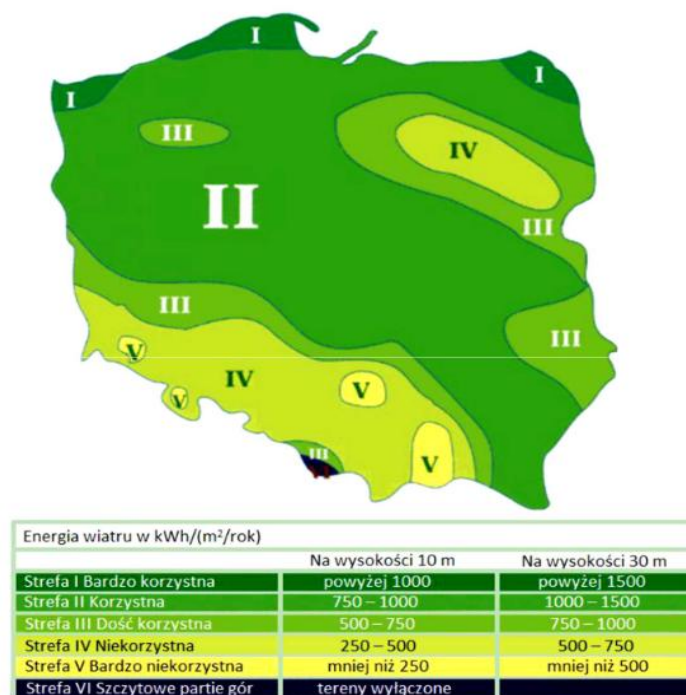
Źródło: <https://ryzyko.ios.gov.pl/> (dostęp: 11.04.2025).

Na przestrzeni ostatnich lat temat zrównoważonego rozwoju oraz transformacji energetycznej stał się nieodłącznym elementem debaty publicznej. W związku z tym, coraz większy nacisk kładziony jest na osiągnięcie neutralności energetycznej oraz dekarbonizację gospodarki, czego efektem jest stopniowe zwiększanie nakładów inwestycyjnych na rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE). Ze względu na specyficzne uwarunkowania geograficzne Polski, najszybciej rozwijającymi się gałęziami OZE są technologie wykorzystujące potencjał wiatrowy, słoneczny oraz geotermalny.

Energia wiatrowa jest zasobem w pełni odnawialnym, niewyczerpalnym. Ocenia się, że pod względem występowania odpowiedniej siły wiatru na 2/3 terytorium Polski występują korzystne warunki do rozwoju energetyki wiatrowej. Produkcja energii z wiatru jest opłacalna przy jego średniej rocznej prędkości na wysokości 30 m nad ziemią minimum 4 m/s.

Poniższa rycina przedstawia rozkład energii wiatrowej w Polsce na wysokości 10 i 30 metrów w podziale na 6 stref. Gmina Krosno Odrzańskie zlokalizowana jest na obszarze Strefy III, która charakteryzuje się korzystnymi warunkami wietrznymi – potencjał energetyczny obszaru mieści się w zakresie 500-750 kWh/(m²/rok) na wysokości 10 metrów, a na wysokości 30 metrów 750-1000 kWh/(m²/rok). Oznacza to, że Gmina Krosno Odrzańskie

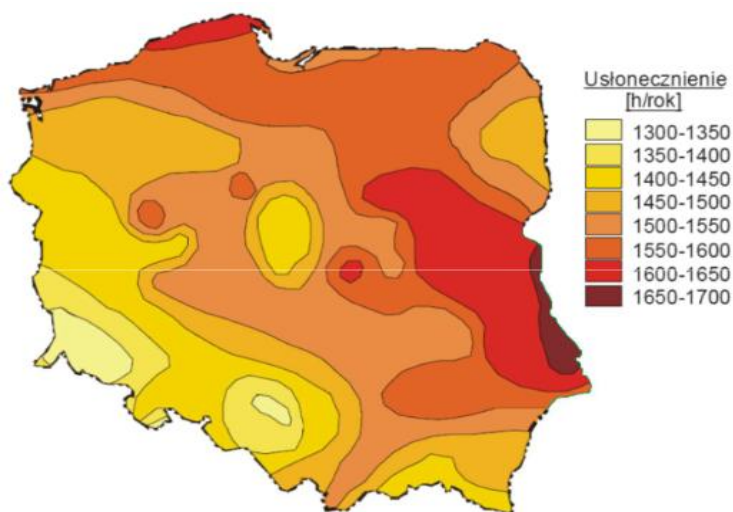
charakteryzuje się dość korzystnymi warunkami do lokalizowania na jej terenie siłowni wiatrowych.

Ryc. 23. Energia wiatru w Polsce w kWh/(m²/rok) na wysokości 10 i 30 metrów

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007, na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW.

Poniższa mapa przedstawia średnie roczne sumy nasłonecznienia w Polsce, które odzwierciedlają potencjał do rozwoju energetyki słonecznej w poszczególnych regionach kraju. Gmina Krosno Odrzańskie położona jest na obszarze, dla którego średnie sumy usłonecznienia w ciągu roku wahają się w przedziale 1400-1550 h/rok. Są to dobre warunki, które umożliwiają rozwój energetyki słonecznej na terenie badanej jednostki.

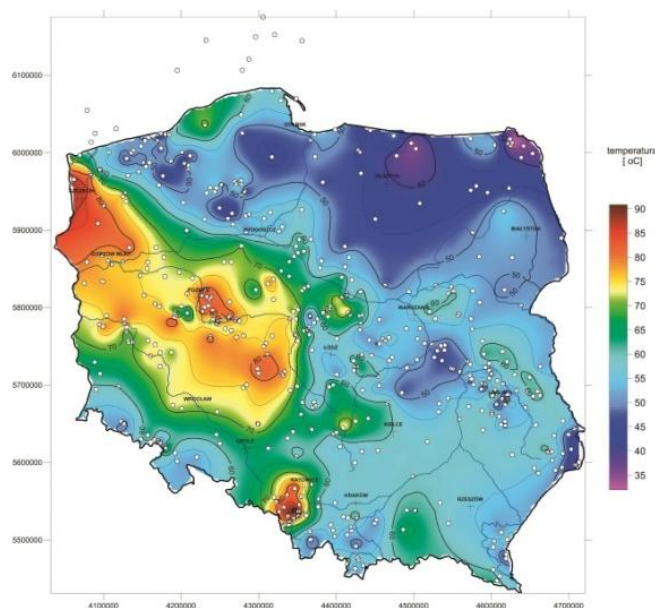
Ryc. 24. Średnie roczne sumy usłonecznienia w Polsce

Źródło: „Energia & Przemysł” – marzec 2007, na podstawie danych prof. Haliny Lorenc, IMiGW.

Energię geotermalną rozumieć należy jako energię cieplną wnętrza Ziemi. Energię tą dzieli się w zależności od głębokości, z której jest eksploatowana na dwa typy:

- geotermię płytką (energia pobierana jest z głębokości do 100 m za pomocą pomp ciepła),
- geotermię głęboką (energia pobierana jest z wnętrza Ziemi, na głębokości kilku kilometrów).

Mapa warunków geotermalnych w Polsce wskazuje, że Gmina Krosno Odrzańskie położona jest na obszarze, który charakteryzuje się korzystnym potencjałem do budowy instalacji geotermalnych.

Ryc. 25. Mapa temperatury na głębokości 2000 m na obszarze Polski

Źródło: Szewczyk, J. (2010). Geofizyczne oraz hydrogeologiczne warunki pozyskiwania energii geotermicznej w Polsce. *Przegląd Geologiczny*, 58(7), 566-573.

Przeprowadzona analiza pozwala zakładać, że Gmina Krosno Odrzańskie odznacza się korzystnymi uwarunkowaniami do rozwoju OZE. Dotyczy to szczególnie siłowni wiatrowych oraz instalacji geotermalnych.

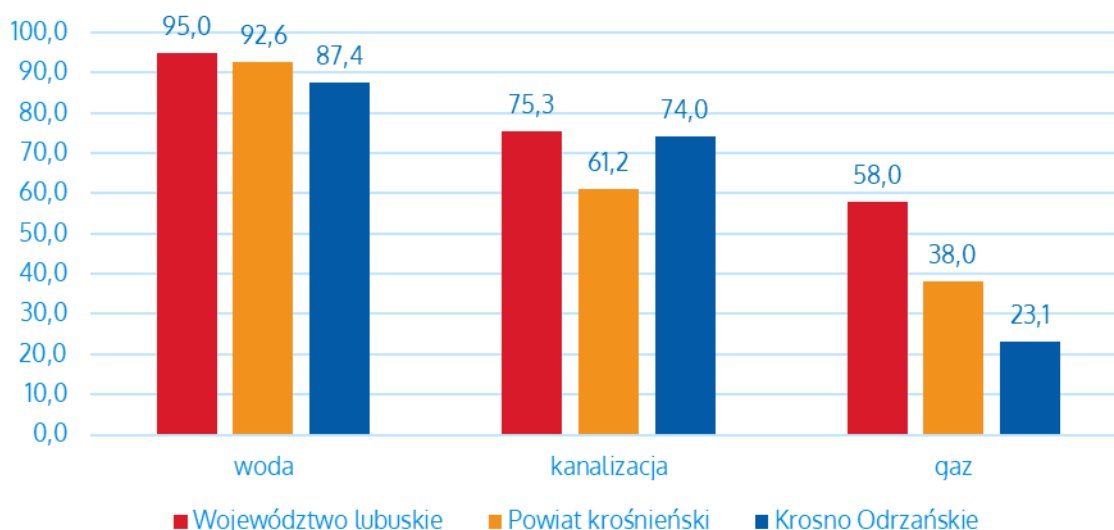
2.3. Infrastruktura techniczna i działalność w zakresie ochrony środowiska

Stan techniczny oraz poziom rozbudowania infrastruktury technicznej jest czynnikiem mogącym w sposób znaczący oddziaływać na środowisko naturalne oraz komfort życia mieszkańców jednostki. Zły stan techniczny infrastruktury technicznej skutkować może przedostaniem się do środowiska zanieczyszczeń, a co za tym idzie doprowadzić do jego degradacji. Jej niska dostępność w połączeniu z niską świadomością ekologiczną motywować natomiast może część społeczeństwa do utylizowania problematycznych nieczystości ciekłych i stałych z pominięciem obowiązujących regulacji prawnych, w sposób prowadzący do degradacji środowiska.

Urządzenia sieciowe i energia ciepła

Dobrze rozwinięta infrastruktura sieciowa jest jednym z podstawowych czynników wpływających na atrakcyjność osiedleńczą, potencjał inwestycyjny danego terenu, a także na jakość środowiska.

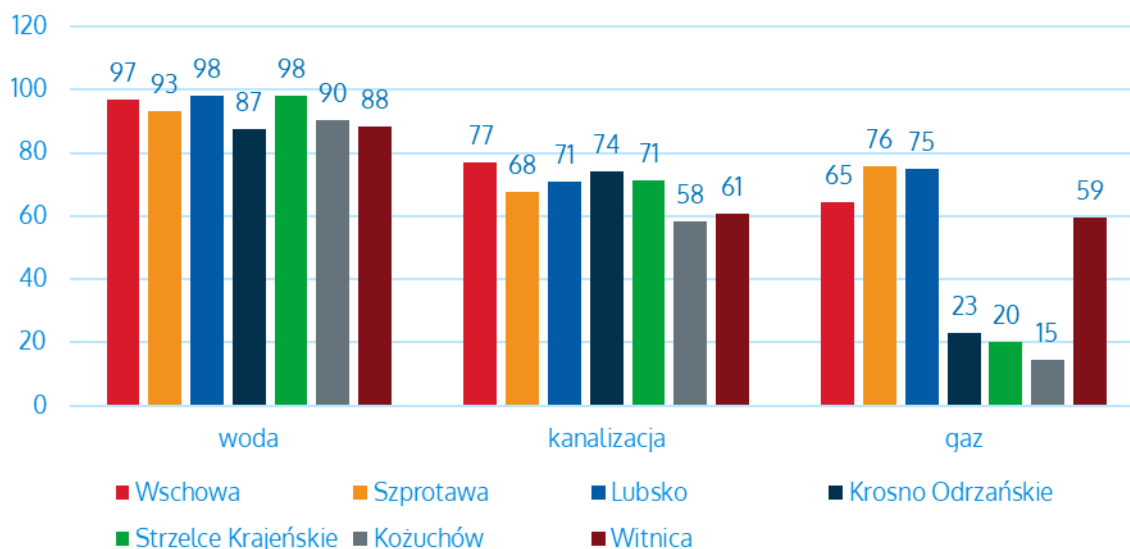
Wskaźniki dostępu do sieci wodociągowej według danych GUS w Gminie Krosno Odrzańskie (87,4%) są nieco niższe niż w powiecie krośnieńskim (92,6%) i całym województwie lubuskim (95,0%). Udział mieszkańców korzystających z kanalizacji w gminie (74,0%) jest zbliżony do średniej wojewódzkiej (75,3%) i wyraźnie wyższy niż w powiecie (61,2%). Największe dysproporcje dotyczą sieci gazowej – w Krośnie Odrzańskim dostęp do niej ma jedynie 23,1% mieszkańców, co znacznie odbiega od poziomu wojewódzkiego (58,0%) i powiatowego (38,0%).

Ryc. 26. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Krosno Odrzańskie w 2023 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W porównaniu z wybranymi gminami (grupy porównawczej) miejsko-wiejskimi województwa lubuskiego, Gmina Krosno Odrzańskie odnotowuje relatywnie wysoki udział mieszkańców korzystających z kanalizacji (74%), co plasuje ją powyżej średniego poziomu w grupie porównawczej. Dostęp do sieci wodociągowej w Gminie Krosno Odrzańskie (87%) jest nieco niższy niż w większości analizowanych gmin, m.in. w Gminie Strzelce Krajeńskie (98%) czy Gminie Wschowa (97%). Natomiast udział mieszkańców z dostępem do sieci gazowej (23%) należy do najniższych – znacząco odstaje od poziomu osiąganego np. w Gminie Koźuchów (76%) i Gminie Lubsko (75%).

Ryc. 27. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Krosno Odrzańskie w 2023 roku na tle grupy porównawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Gminy Krosno Odrzańskie w 2023 roku dominującymi indywidualnymi źródłami ciepła były urządzenia zasilane gazem ziemnym (1 289 źródeł), energią elektryczną (1 204) oraz biomasą, w tym drewnem (1 027). Znaczącą liczbę stanowiły również instalacje wykorzystujące węgiel kamienny – 973 źródła, co wskazuje na wciąż istotny udział paliw kopalnych w lokalnym miksie energetycznym. Z odnawialnych źródeł energii najczęściej wykorzystywane były pompy ciepła (132) oraz kolektory słoneczne (87). Dla oleju opałowego oraz ciepła sieciowego nie uzyskano danych liczbowych, co może świadczyć o braku ich istotnego udziału lub niedostatecznej ewidencji. Struktura ta wskazuje na rosnącą obecność technologii niskoemisyjnych, jednak tradycyjne nośniki energii, w tym paliwa stałe, nadal pełnią istotną rolę w sektorze grzewczym gminy. Zróżnicowanie źródeł ciepła może być zarówno atutem, jak i wyzwaniem w kontekście przyszłych działań modernizacyjnych i transformacji energetycznej.

Tab. 13. Struktura indywidualnych źródeł ciepła na terenie Gminy Krosno Odrzańskie w 2023 roku

Nośnik energii	Liczba źródeł
węgiel kamienny	973
gaz ziemny	1 289
olej opałowy	brak danych
biomasa, w tym drewno	1 027
ciepło sieciowe (lokalne kotłownie, elektrociepłownie, biogazownie, spalarnie odpadów)	brak danych
energia elektryczna	1 204
energia słoneczna (kolektory słoneczne)	87
energia geotermalna (pompy ciepła)	132

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim.

Na terenie Gminy Krosno Odrzańskie dostęp do usług internetowych zapewniają głównie dwaj operatorzy: Orange Polska oraz SaNET Aneta Gwiazdowska. Zgodnie z danymi,

na obszarze Gminy nie występują miejscowości całkowicie wykluczone cyfrowo, co oznacza, że wszyscy mieszkańcy mają możliwość korzystania z podstawowego dostępu do Internetu. Dostęp do Internetu szerokopasmowego, czyli o wyższych parametrach jakości i prędkości, jest zapewniony w miejscowości Brzózka, a także częściowo w Starym Raduszczu, Morsku oraz Kamieniu. Mimo braku całkowitego wykluczenia cyfrowego, nierównomierny dostęp do szybkiego Internetu może stanowić barierę dla rozwoju cyfryzacji i pracy zdalnej na części obszarów wiejskich Gminy.

Gospodarka odpadami

Za odbiór i transport odpadów komunalnych z terenu Gminy Krosno Odrzańskie odpowiada Krośnieńskie Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Komunalne Sp. z o.o., natomiast zagospodarowaniem odpadów zajmuje się ZUO International Sp. z o.o. Gospodarka odpadami z nieruchomości niezamieszkałych realizowana jest przez podmioty działające na podstawie odrębnych umów, zawieranych indywidualnie z właścicielami tych nieruchomości.

Odpady komunalne zbierane są w podziale na pięć frakcji: bioodpady, metale i tworzywa sztuczne, papier, szkło oraz odpady zmieszane (po segregacji). Częstotliwość wywozu odpadów reguluje uchwała Nr XVIII/160/20 Rady Miejskiej w Krośnie Odrzańskim z dnia 27 lutego 2020 roku (Rozdział 3 § 11). Na terenie gminy funkcjonuje jeden Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), zlokalizowany przy ul. Wiejskiej 12 w Krośnie Odrzańskim obecnie brak jest danych o planowanych inwestycjach w tym zakresie.

W latach 2019–2023 liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wynosiła od około 15 tys. w 2019 roku do ponad 16,3 tys. w 2023 roku. Łączna ilość zebranych odpadów oscylowała w granicach 5–6 tys. Mg rocznie, przy czym największą ilość odpadów odnotowano w 2020 roku (6 703,92 Mg). W strukturze odpadów sukcesywnie zwiększał się udział frakcji segregowanych, który w latach 2022–2023 wynosił już 47% całkowitej masy zebranych odpadów. Poniżej przedstawiono podstawowe dane liczbowe dotyczące gospodarki odpadami.

Tab. 14. Stan gospodarki odpadami w Gminie Krosno Odrzańskie w latach 2019-2023

		2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		14 997	x	x	16 574	16 323
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		5 137,3310	6 703,9168	6 052,5580	6 161,6170	6 153,9820
<i>zmieszane</i>		<i>3 252,9800</i>	<i>3 156,1600</i>	<i>3 276,0400</i>	<i>3 294,3000</i>	<i>3 278,2200</i>
<i>segregowane</i>		<i>1 884,3500</i>	<i>3 547,7568</i>	<i>2 776,5180</i>	<i>2 867,3170</i>	<i>2 875,7620</i>
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		37%	53%	46%	47%	47%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,34	b.d.	b.d.	0,37	0,38
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	gmina	55,36	36,16	x	x	x
	wymagany	40	50	x	x	x
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	gmina	64,47	54,27	X	x	x
	wymagany	60	70	70	x	x
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	gmina	0	0	1,33	x	x
	wymagany	<40	<35	<35	x	x
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (%)	gmina	x	x	19,51	26,4228	27,55
	wymagany	x	x	>20	>25	>35

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Krosno Odrzańskie.

Mimo rosnącego udziału odpadów segregowanych oraz poprawy wskaźników recyklingu odpadów komunalnych ogółem, w niektórych obszarach (np. recykling papieru, metali, szkła) wciąż istnieje potrzeba intensyfikacji działań, aby spełnić wymagane poziomy odzysku i ograniczenia składowania.

CZĘŚĆ 3: SYTUACJA GOSPODARCZA

3.1. Gospodarka lokalna

Przedsiębiorczość

Jednym z elementów charakteryzujących lokalny rynek pracy oraz sytuację gospodarczą gmin jest liczba podmiotów gospodarczych działających na ich obszarze. Stanowi ona istotny wskaźnik poziomu przedsiębiorczości w granicach danej jednostki samorządowej. W poniższej tabeli przedstawiono liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na obszarze gmin powiatu krośnieńskiego w latach 2019–2023.

Tab. 15. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w gminach powiatu krośnieńskiego w latach 2019-2023

JST	2019		2023		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2019-2023
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
Powiat krośnieński	5 900	100,0%	6 570	100,0%	670
m. Gubin	2 252	38,2%	2 491	37,9%	239
Bobrowice	248	4,2%	303	4,6%	55
Bytnica	168	2,8%	195	3,0%	27
Dąbie	456	7,7%	530	8,1%	74
Gubin	566	9,6%	696	10,6%	130
Krosno Odrzańskie	2 015	34,2%	2 131	32,4%	116
Maszewo	195	3,3%	224	3,4%	29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z danych wynika, że w analizowanym okresie liczba zarejestrowanych podmiotów w Gminie Krosno Odrzańskie wzrosła o 116 jednostek – z 2 015 w 2019 r. do 2 131 w 2023 r., co oznacza wzrost o 5,8%. Mimo tego wzrostu, udział Gminy Krosno Odrzańskie w całkowitej liczbie podmiotów w powiecie nieznacznie się obniżył – z 34,2% do 32,4%, co może świadczyć o dynamiczniejszym rozwoju przedsiębiorczości w innych gminach.

Według danych na koniec 2023 roku wśród podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie Gminy Krosno Odrzańskie, na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), najwięcej z nich działało w sekcjach G (handel) i F (budownictwo), co przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 16. Podmioty działające na terenie Gminy Krosno Odrzańskie na koniec 2023 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	42	2%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	1	0%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	124	6%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	0%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	0%
SEKCJA F Budownictwo	411	19%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	452	21%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	112	5%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	54	3%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	33	2%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	43	2%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	252	12%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	133	6%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	55	3%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	18	1%
SEKCJA P Edukacja	60	3%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	124	6%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	39	2%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	171	8%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Najliczniejszą grupę stanowiły podmioty zajmujące się handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów (21%), a także budownictwem (19%) i działalnością związaną z obsługą rynku nieruchomości (12%). Wskazuje to na wyraźną dominację sektora usługowego i budowlanego w lokalnej strukturze gospodarki.

Strukturę gospodarczą gminy uzupełniają podmioty średnie i duże, które stanowią istotny element lokalnego rynku pracy i potencjału gospodarczego. Poniższa tabela przedstawia największe zakłady funkcjonujące na terenie Gminy Krosno Odrzańskie.

Tab. 17. Największe przedsiębiorstwa działające na terenie Gminy Krosno Odrzańskie wg stanu na 2025 r.

Nazwa podmiotu	przybliżona liczba pracowników	rodzaj branży/przedmiot działalności
Homanit Krosno Odrzańskie Spółka z o.o.	513	drzewna, produkcja płyt HDF, MDF
Nadodrzański Oddział Straży Granicznej	310	służby
Dirks Service Krosno Sp. z o.o.	143	logistyka, obsługa sklepu online (Zoo Plus)
Kromet Sp. z o.o.	63	gastronomia, produkcja urządzeń
Krosno-Metal Sp. z o.o.	65	gastronomia, produkcja urządzeń
Polset	48	produkcja mebli

Komenda Państwowej Straży Pożarnej	83 funkcjonariuszy i 2 pracowników cywilnych	służby
Komenda Powiatowa Policji	71 funkcjonariuszy Policji i 18 pracowników cywilnych	służby
Starostwo Powiatowe	77 pracowników (w tym 16 osób zatrudnionych w Delegaturze Urzędu w Gubinie)	administracja samorządowa
Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie Odrzańskim	41 pracowników (w tym 15 osób zatrudnionych w filii urzędu w Gubinie)	administracja samorządowa
Urząd Miasta w Krośnie Odrzańskim	86	administracja samorządowa
Urząd Skarbowy	45	administracja rządowa
ZUS	bd	administracja rządowa
Sąd Rejonowy	70	administracja rządowa
Prokuratura Rejonowa w Krośnie Odrzańskim	16	administracja rządowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim.

Wśród największych pracodawców wyróżnia się Homanit Krosno Odrzańskie Sp. z o.o., Nadodrzański Oddział Straży Granicznej oraz Dirks Service Krosno Sp. z o.o. – każdy z tych podmiotów zatrudnia setki pracowników. Znaczący udział w strukturze zatrudnienia mają także instytucje publiczne – jednostki administracji rządowej, samorządowej oraz służb mundurowych.

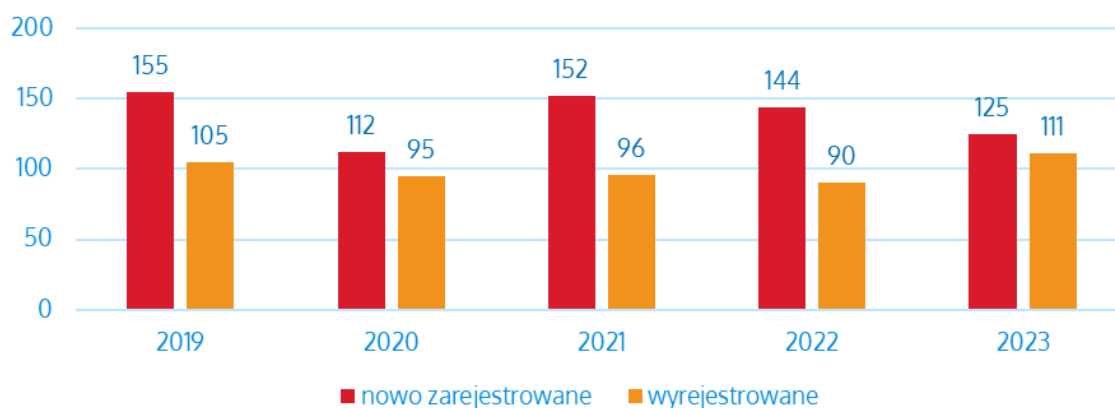
Ponadto obecność 11 pułku logistycznego wpływa również na stabilność gospodarczą Gminy, poprzez zwiększenie zatrudnienia w sektorze publicznym i wzrost zapotrzebowania na usługi lokalne. Jednostka wojskowa stanowi istotny element lokalnego rynku pracy – nie tylko jako bezpośredni pracodawca (żołnierze zawodowi), ale również jako instytucja generująca popyt na usługi mieszkaniowe, edukacyjne, zdrowotne, handlowe i transportowe. Działalność 11 pułku logistycznego może pozytywnie wpłynąć na rozwój mikroprzedsiębiorstw, szczególnie w sektorach gastronomii, usług codziennych, remontowo-budowlanych oraz rekreacji. Dodatkowo obecność tej jednostki zwiększa stabilność finansową wielu lokalnych gospodarstw domowych, co wpływa na poprawę wskaźników społeczno-ekonomicznych Gminy.

Na terenie Gminy Krosno Odrzańskie funkcjonują instytucje wspierające rozwój przedsiębiorczości oraz otoczenie biznesu. Działa tu m.in. Cech Rzemiosł Różnych, który reprezentuje zrzeszonych członków wobec organów administracji, udziela im pomocy doradczej oraz zawiera umowy z uczniami młodocianymi. Dostęp do finansowania zapewnia Lubuski Fundusz Pożyczkowy, oferujący pożyczki dla mikro, małych i średnich firm inwestujących w województwie lubuskim. Inwestorzy mogą również korzystać ze wsparcia Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, obejmującej swoim zasięgiem trzy województwa – lubuskie, zachodniopomorskie i wielkopolskie.

Ponadto w 2023 roku rozpoczęto realizację jednej z największych inwestycji handlowych w historii Krosna Odrzańskiego – budowy Parku Handlowego „Korona” przy skrzyżowaniu ul. Szosa Poznańska i ul. Poprzecznej. Planowane uruchomienie obiektu w 2026 roku zmieni układ funkcjonalno-usługowy miasta, tworząc nowe centrum zakupowe z ofertą kilkunastu

sklepów wielkopowierzchniowych, punktów usługowych i gastronomicznych. Inwestycja ta może znacząco wpłynąć na zwyczaje konsumenckie mieszkańców oraz ograniczyć konieczność wyjazdów zakupowych do Zielonej Góry, Świebodzina czy Gubina. Jednocześnie jej lokalizacja i skala mogą generować wyzwania, takie jak spadek znaczenia lokalnego handlu w centrum miasta, konieczność przebudowy układu drogowego oraz potencjalne osłabienie funkcji targowiska miejskiego. Gmina powinna podjąć działania monitorujące i wspierające proces adaptacji przestrzennej i gospodarczej do nowej sytuacji rynkowej.

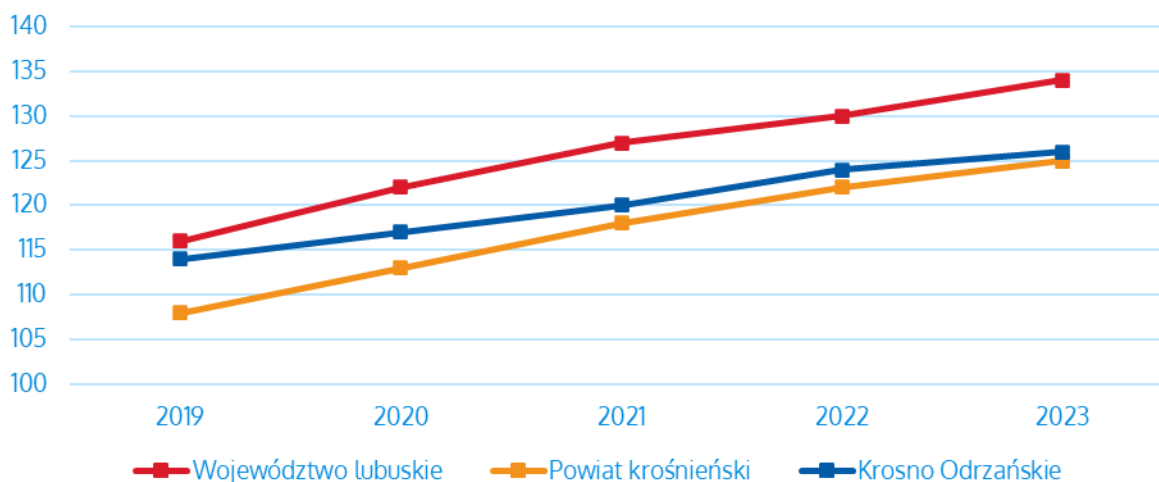
Poniższa rycina prezentuje dynamikę rejestracji i wyrejestrowań podmiotów gospodarczych w latach 2019–2023. Z analizy danych wynika, że w większości lat liczba nowo zarejestrowanych podmiotów przewyższała liczbę wyrejestrowanych, co świadczy o dodatnim bilansie przedsiębiorczości i relatywnej atrakcyjności Gminy jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej.

Ryc. 28. Porównanie liczby podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2019-2023 działających na terenie Gminy Krosno Odrzańskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dla osiągnięcia porównywalności poziomu rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego stosowane jest kryterium liczby przedsiębiorstw przypadających na 1 tys. mieszkańców. Poniższa rycina obrazuje, jak Gmina Krosno Odrzańskie wypada na tle innych gmin powiatu oraz województwa lubuskiego.

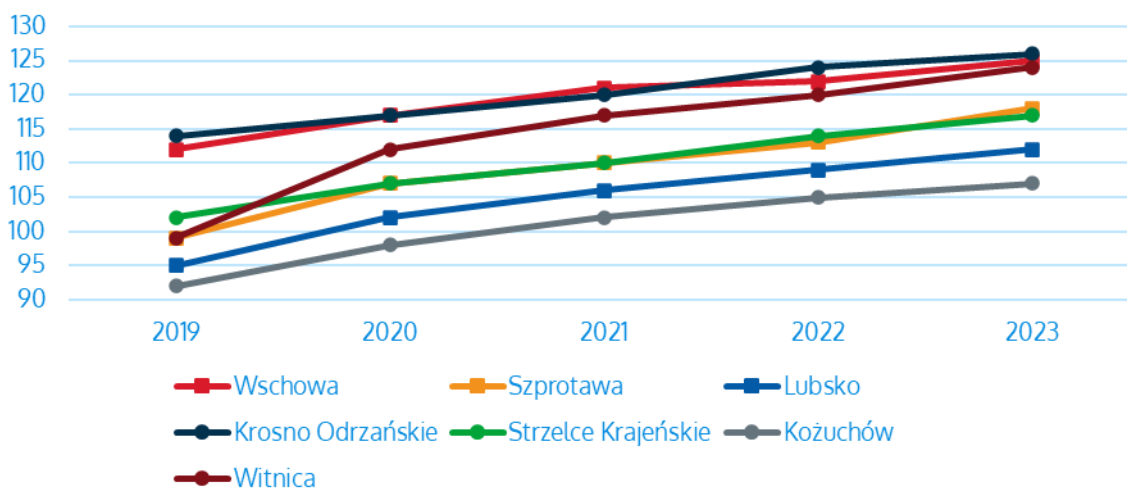

Ryc. 29. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Krosno Odrzańskie na tle średniej dla gmin powiatu i województwa w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2019–2023 Gmina Krosno Odrzańskie utrzymywała wyższy wskaźnik przedsiębiorczości niż średnia powiatowa, choć nadal pozostawała poniżej wartości osiągniętych w skali województwa.

Na tle wybranej grupy porównawczej Gmina Krosno Odrzańskie prezentuje się jako jednostka o umiarkowanym, stabilnym poziomie przedsiębiorczości, co może stanowić podstawę do dalszego rozwoju lokalnej gospodarki.

Ryc. 30. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Krosno Odrzańskie na tle grupy porównawczej w latach 2019-2023

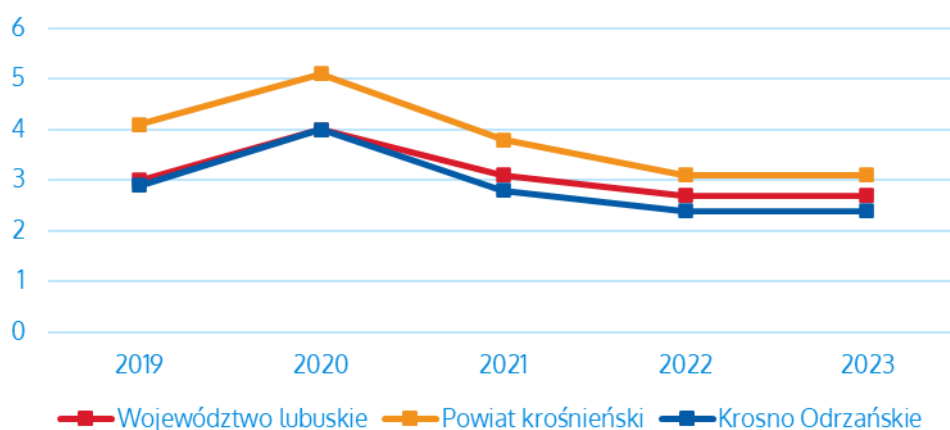
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rynek pracy

Zjawiskiem ściśle związanym z dynamiką oraz kierunkiem rozwoju gospodarczego jednostki samorządowej jest sytuacja na rynku pracy. Dostępność stabilnego zatrudnienia w połączeniu z satysfakcją z wykonywanej pracy ma bezpośredni wpływ na ocenę jakości życia

mieszkańców oraz atrakcyjność osiedleńczą jednostki. Wyrazem złej sytuacji na lokalnym rynku pracy jest wzrost bezrobocia. Jako osobę bezrobotną rozumieć należy osobę, która ukończyła 18 rok życia i nie osiągnęła jeszcze wieku emerytalnego, która pozostaje niezatrudniona i nie podejmuje działalności zarobkowej, ale może podjąć pracę i jest zarejestrowana w odpowiednim dla miejsca stałego bądź czasowego zameldowania powiatowym urzędzie pracy oraz poszukuje miejsca zatrudnienia lub pracy zarobkowej. Wysokie bądź długotrwałe bezrobocie wpływać może także na nasilenie się innych problemów społecznych, takich jak: ubóstwo, alkoholizm czy przestępczość.

Wykres przedstawia dane według GUS dotyczące stopy bezrobocia rejestrowanego w latach 2019–2023 w trzech jednostkach: Gminie Krosno Odrzańskie, powiecie krośnieńskim oraz województwie lubuskim. W latach 2019–2023 stopa bezrobocia w Gminie Krosno Odrzańskie kształtowała się na poziomie niższym niż w powiecie krośnieńskim i zbliżonym do średniej województwa lubuskiego. Najwyższy poziom bezrobocia odnotowano w 2020 roku, co było widoczne we wszystkich analizowanych jednostkach i miało najprawdopodobniej związek z pandemią COVID-19 – w Gminie wyniósł on wówczas około 4,1%, w powiecie przekroczył 5%. Od 2021 roku obserwuje się wyraźny trend spadkowy – w 2023 roku stopa bezrobocia w Gminie Krosno Odrzańskie ustabilizowała się na poziomie ok. 2,6%, co było najniższym wskaźnikiem w porównaniu z powiatem (ok. 3,1%) i województwem (ok. 3%).

Ryc. 31. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Krosno Odrzańskie na tle średniej gmin powiatu i województwa w latach 2019-2023

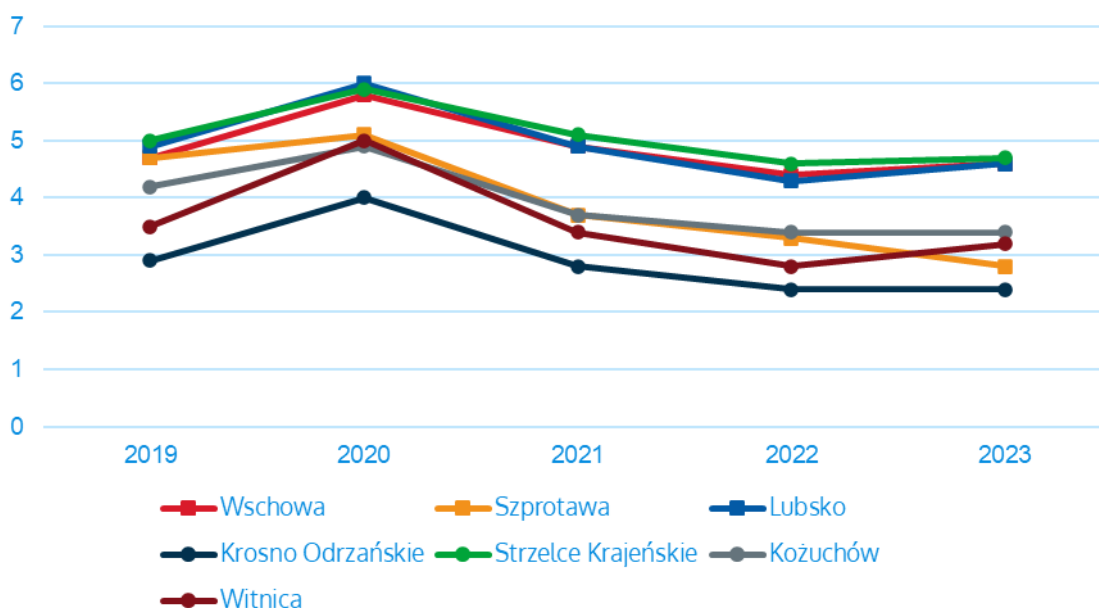
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dane te świadczą o stosunkowo dobrej sytuacji na lokalnym rynku pracy, a także o konkurencyjności Gminy Krosno Odrzańskie jako miejsca zatrudnienia. Może to być efektem działalności dużych pracodawców, stabilnego sektora publicznego oraz dogodnej lokalizacji w strukturze regionalnej.

W analizowanym okresie Gmina Krosno Odrzańskie utrzymywała jedną z najniższych stóp bezrobocia w grupie porównawczej. Najwyższy poziom zanotowano w 2020 roku (ok. 4,1%), co zbiega się z ogólnokrajowym wzrostem bezrobocia związanym z pandemią COVID-19. Od 2021 roku wskaźnik ten systematycznie malał, osiągając w 2023 roku wartość około 2,6% – najniższą spośród porównywanych jednostek. W tym samym czasie większość

analizowanych gmin, takich jak Strzelce Krajeńskie, Koźuchów czy Lubsko, notowała wyższy poziom bezrobocia – często przekraczający 4%. Wyróżnia się również Szprotawa, która w 2023 roku osiągnęła bardzo niski wskaźnik (poniżej 3%), natomiast np. Witnica i Wschowa utrzymują się na relatywnie wyższym poziomie (powyżej 4%).

Stabilna i niska stopa bezrobocia w Gminie Krosno Odrzańskie może świadczyć o dobrze funkcjonującym lokalnym rynku pracy, dostępności zatrudnienia i obecności aktywnych pracodawców, co w połączeniu z relatywnie korzystnym położeniem może stanowić istotny atut rozwojowy Gminy.

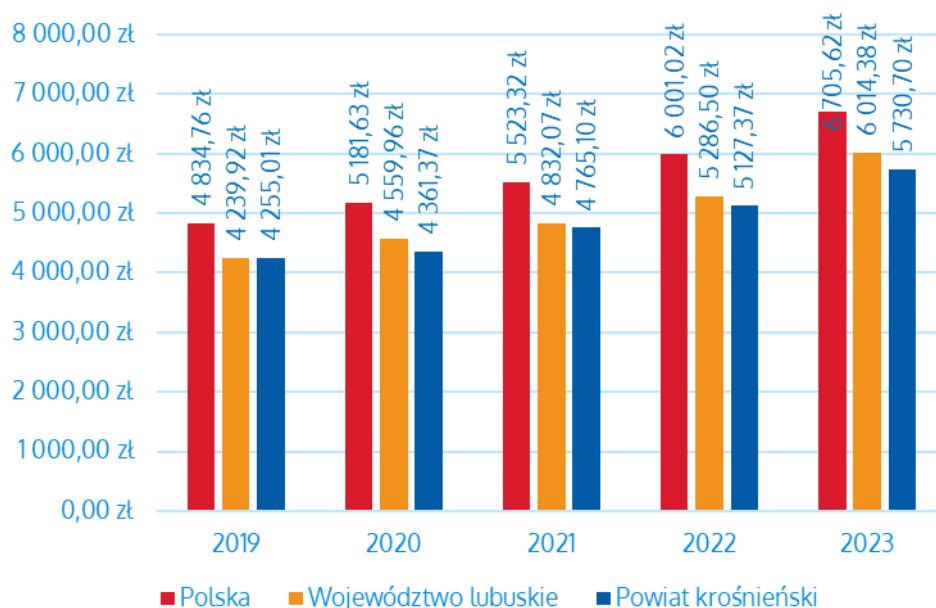
Ryc. 32. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Krosno Odrzańskie na tle grupy porównawczej w latach 2019–2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych zawartych w Barometrze Zawodów w powiecie krośnieńskim w 2025 roku występować będzie duży deficyt poszukujących pracy w następujących zawodach: kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, lekarze, nauczyciele nauczania wczesnoszkolnego, nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących, nauczyciele przedszkoli, nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych, pedagodzy, pielęgniarki i położne, pracownicy służb mundurowych.

Poniższy wykres przedstawia przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w latach 2019–2023 w Polsce, województwie lubuskim oraz powiecie krośnieńskim. W analizowanym okresie we wszystkich jednostkach odnotowano systematyczny wzrost wynagrodzeń. Najniższe wartości występowały w 2019 roku – przeciętne wynagrodzenie w powiecie krośnieńskim wynosiło wówczas 4 255 zł, a w Polsce 4 834 zł. W 2023 roku przeciętne wynagrodzenie w kraju osiągnęło poziom 7 065 zł, w województwie lubuskim – 6 049 zł, a w powiecie krośnieńskim – 5 370 zł.

Choć wynagrodzenia w powiecie rosły w podobnym tempie jak w kraju, ich poziom nadal pozostaje niższy niż średnia wojewódzka i krajowa – w 2023 roku różnica względem średniej krajowej wyniosła blisko 1 000 zł brutto. Widoczna jest zatem utrzymująca się luka płacowa, która może wpływać na odpływ pracowników do większych ośrodków miejskich lub za granicę. Pomimo tego wzrost wynagrodzeń w powiecie krośnieńskim w ciągu pięciu lat wyniósł prawie 1 500 zł brutto, co świadczy o pewnej poprawie sytuacji dochodowej mieszkańców regionu. Warto mieć jednak na uwadze, że na przestrzeni lat wynagrodzenie minimalne także wzrastało.

Ryc. 33. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie krośnieńskim i województwie lubuskim na tle kraju w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wskazuje się także na dość częste przypadki świadczenia pracy „na czarno”, zatem uzyskiwanie dochodów ze źródeł nieopodatkowanych. Osoby zatrudnione w ten sposób również często widnieją w statystykach jako osoby bezrobotne, co wpływa na wartości wskaźników w tym zakresie. Dostrzega się zatem konieczność uświadamiania społeczeństwa w zakresie zagrożeń płynących ze świadczenia pracy w sposób nieuregulowany prawnie.

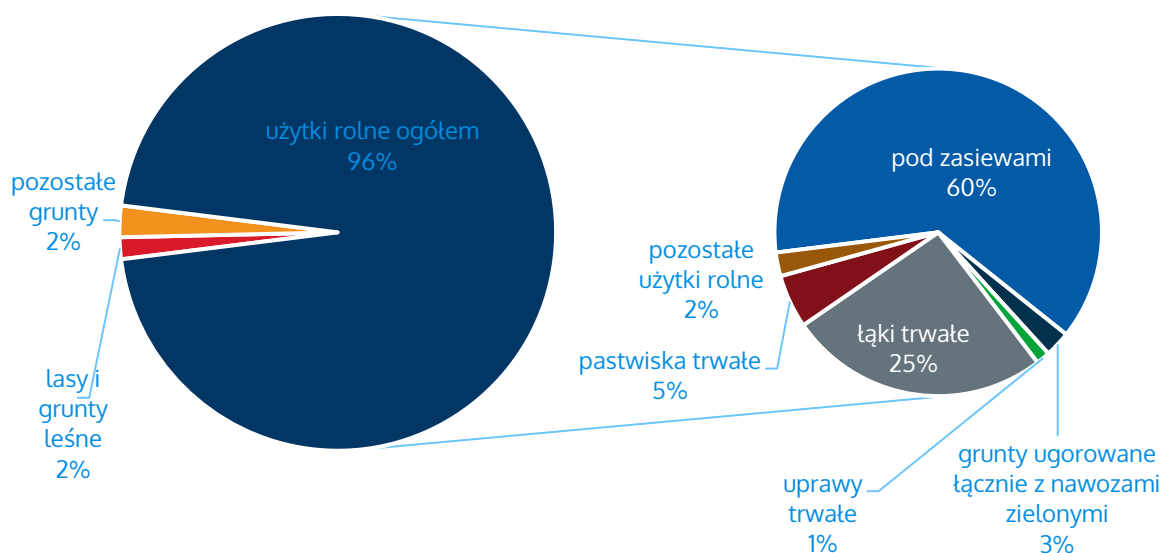
Rolnictwo

Choć Gmina Krosno Odrzańskie traci typowo rolniczy charakter, użytki rolne nadal stanowią około 35% jej powierzchni. W związku z tym, analizując jej gospodarkę lokalną, należy uwzględnić specyfikę znajdujących się na jej terenie gospodarstw rolnych. Najbardziej rzetelnym źródłem informacji odzwierciedlającym realny stan rolnictwa są przeprowadzane raz na 10 lat Powszechne Spisy Rolne. Obowiązek przeprowadzenia spisów wynika z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady, a uszczegółowionego na poziomie krajowym w drodze ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o Powszechnym Spisie Rolnym w 2020 r. Udział w spisie rolnym jest obowiązkowy, a odmowa przystąpienia skutkować może nałożeniem grzywny. Dzięki przyjętym rozwiązaniom w ostatnim Powszechnym Spisie

Rolnym przeprowadzonym w 2020 r. według danych GUS wzięto udział 98% polskich gospodarstw rolnych. Tym samym, analiza stanu rolnictwa na terenie Gminy Krosno Odrzańskie przeprowadzona została głównie w oparciu o dane pozyskane na drodze PSR 2020.

Na terenie Gminy dominują gleby utworzone z piasków. Mniejsze powierzchnie zajmują zróżnicowane typologicznie gleby utworzone z glin. W zagłębieniach i obniżeniach terenu, o wysokim poziomie wody gruntowej, wykształciły się torfy (pomiędzy Wężyskami a Czarnowem). Znajdują się tu również gleby mułowo-torfowe i murszowo-mineralne. Na terenach pozadolinnych wykształciły się gleby bielcowe, brunatne, czarne ziemie oraz brunatne wyługowane, w dolinach zaś mady.

W ramach użytków rolnych największy udział mają grunty pod zasiewami – stanowią one 60% całkowitej powierzchni rolnej, co wskazuje na przewagę produkcji roślinnej w lokalnym modelu gospodarowania. Istotną rolę odgrywają także łąki trwałe, zajmujące 25% powierzchni, co może być związane z hodowlą zwierząt oraz produkcją pasz. Udział pastwisk trwałych wynosi 5%, co również wskazuje na obecność działalności hodowlanej, choć w mniejszej skali. Grunty ugorowane, w tym z nawozami zielonymi, stanowią 3%, co może świadczyć o podejmowanych działaniach na rzecz ochrony jakości gleb i regeneracji rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Pozostałe użytki rolne (2%) oraz uprawy trwałe (1%) mają marginalne znaczenie w strukturze użytkowania.

Ryc. 34. Użytkowanie gospodarstw rolnych oraz użytków rolnych na terenie Gminy Krosno Odrzańskie w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSR 2020.

Struktura gospodarstw rolnych w Gminie Krosno Odrzańskie wskazuje na przewagę małych i średnich gospodarstw. Największą grupę stanowią gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha – 159 jednostek, co stanowi aż 55% wszystkich gospodarstw w Gminie. Drugą

najliczniejszą grupę stanowią gospodarstwa o powierzchni 15 ha i więcej – 59 jednostek (20%), a następnie gospodarstwa o powierzchni 5–10 ha – 43 jednostki (15%).

Udział najmniejszych gospodarstw, do 1 ha, jest symboliczny i wynosi zaledwie 1%, co może świadczyć o relatywnie niewielkim udziale działalności rolniczej o charakterze hobbystycznym lub samozaopatrzeniowym. Jednocześnie udział gospodarstw największych – 15 ha i więcej – jest niższy niż w skali powiatu (20% wobec 24%), co może świadczyć o mniejszej skali towarowości w porównaniu do innych gmin w regionie.

Średnia powierzchnia gospodarstwa w Gminie Krosno Odrzańskie wynosi 23,97 ha i jest zbliżona do średniej dla całego powiatu krośnieńskiego (25,06 ha), co świadczy o umiarkowanej koncentracji gruntów rolnych i obecności gospodarstw o potencjale do prowadzenia zrównoważonej działalności produkcyjnej.

Tab. 18. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Krosno Odrzańskie na tle powiatu krośnieńskiego

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	Krosno Odrzańskie		Powiat krośnieński	
	Liczba podmiotów	Udział	Liczba podmiotów	Udział
ogółem	289	100%	1 278	100%
do 1 ha włącznie	3	1%	22	2%
1 - 5 ha	159	55%	583	46%
5 - 10 ha	43	15%	235	18%
10 - 15 ha	25	9%	127	10%
15 ha i więcej	59	20%	311	24%
Średnia wielkość gospodarstwa rolnego dla użytków rolnych (ha)	23,97		25,06	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSR 2020.

3.2. Stan finansów samorządowych

Stan finansów samorządowych determinuje zdolność jednostki samorządu terytorialnego do zaspokajania bieżących potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz podejmowania działań inwestycyjnych, przez co w znaczący sposób wpływa na dynamikę i kierunek rozwoju lokalnego.

Wykonanie budżetu

Poniższa tabela przedstawia zestawienie głównych kategorii dochodów i wydatków Gminy Krosno Odrzańskie w latach 2019–2023. W analizowanym okresie dochody ogółem wzrosły z ok. 86,8 mln zł w 2019 roku do ponad 101,8 mln zł w 2023 roku, co oznacza wzrost o blisko 15 mln zł. Średnio dochody bieżące stanowiły w tym czasie 87,5% dochodów ogółem, przy czym najwyższy ich udział odnotowano w 2022 roku (94,9%). W 2023 roku udział dochodów bieżących spadł do 86,3%, co miało związek ze wzrostem wartości dochodów majątkowych, które osiągnęły wówczas rekordowy poziom – 13,97 mln zł.

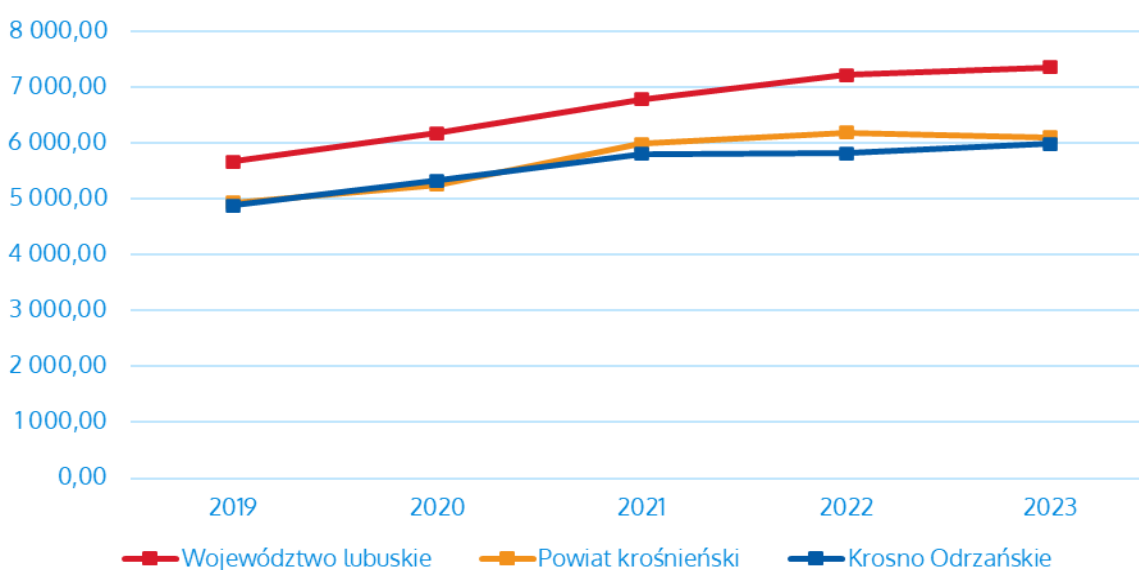
Wydatki ogółem również rosły – z ok. 90,5 mln zł w 2019 roku do ponad 107,3 mln zł w 2023 roku, a zatem o ponad 16,8 mln zł. W strukturze wydatków przeważały wydatki bieżące, które w analizowanym okresie stanowiły średnio 82,8% wydatków ogółem. W 2021 roku ich udział był najwyższy i wyniósł 93,9%, natomiast w 2023 roku udział ten obniżył się do 80,5%, głównie za sprawą zwiększonych nakładów inwestycyjnych.

Tab. 19. Zestawienie głównych kategorii dochodów i wydatków Gminy Krosno Odrzańskie w latach 2019-2023 (zł)

	2019	2020	2021	2022	2023
Dochody ogółem, w tym:	86 827 409,02	93 028 804,23	100 313 922,46	99 891 980,70	101 819 014,24
dochody bieżące	78 172 723,90	84 251 167,82	92 204 304,27	94 813 032,44	87 851 350,67
dochody majątkowe	8 654 685,12	8 777 636,41	8 109 618,19	5 078 948,26	13 967 663,57
Wydatki ogółem, w tym:	90 482 011,67	86 756 125,47	90 265 373,52	106 909 151,79	107 305 484,29
wydatki bieżące	71 864 041,95	79 023 964,28	84 814 011,25	91 148 874,09	86 399 601,56
wydatki majątkowe	18 617 969,72	7 732 161,19	5 451 362,27	15 760 277,70	20 905 882,73
Wynik budżetu	-3 654 602,65	6 272 678,76	10 048 548,94	-7 017 171,09	-5 486 470,05

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Po przeliczeniu dochodów ogółem na jednego mieszkańca, można zauważyć, że w latach 2019–2023 wskaźnik ten dla Gminy Krosno Odrzańskie systematycznie wzrastał – od ok. 5 000 zł w 2019 roku do blisko 6 000 zł w 2023 roku. Początkowo dochody na mieszkańca były niższe od średnich wojewódzkich, jednak stopniowo zbliżały się do średnich wartości dla powiatu.

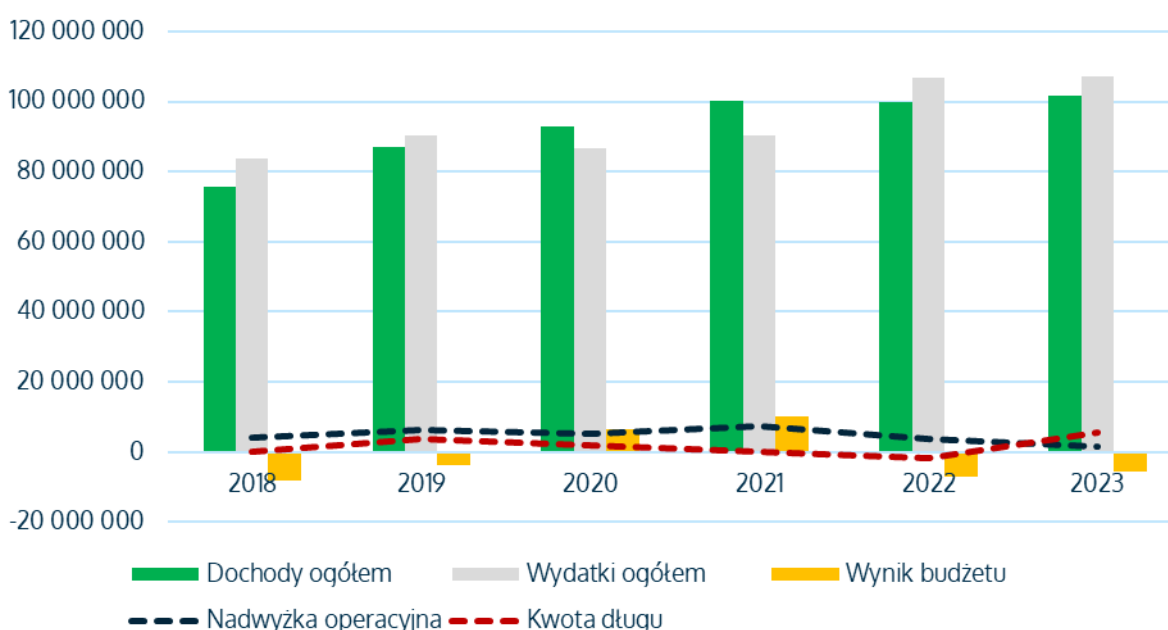

Ryc. 35. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Krosno Odrzańskie na tle powiatu i województwa w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższej rycinie przedstawiono wykonanie budżetu Gminy Krosno Odrzańskie w latach 2018–2023. W analizowanym okresie gmina czterokrotnie odnotowała deficyt budżetowy (2018, 2019, 2022, 2023), a najwyższa jego wartość miała miejsce w 2022 roku – ponad 7 mln zł. Z kolei dodatni wynik budżetu, w tym nadwyżkę operacyjną, zanotowano m.in. w 2020 i 2021 roku – w tym ostatnim osiągnięto najwyższą nadwyżkę w całym okresie, która wyniosła ponad 10 mln zł.

Wzrost wydatków majątkowych w 2023 roku (ponad 20,9 mln zł) wiąże się ze wzmożoną realizacją inwestycji, m.in. w ramach Programu Inwestycji Strategicznych. Jednocześnie poziom zadłużenia Gminy pozostawał w analizowanych latach na względnie stabilnym poziomie, co świadczy o zachowaniu ostrożności w prowadzeniu polityki finansowej.

Ryc. 36. Wykonanie budżetu Gminy Krosno Odrzańskie w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

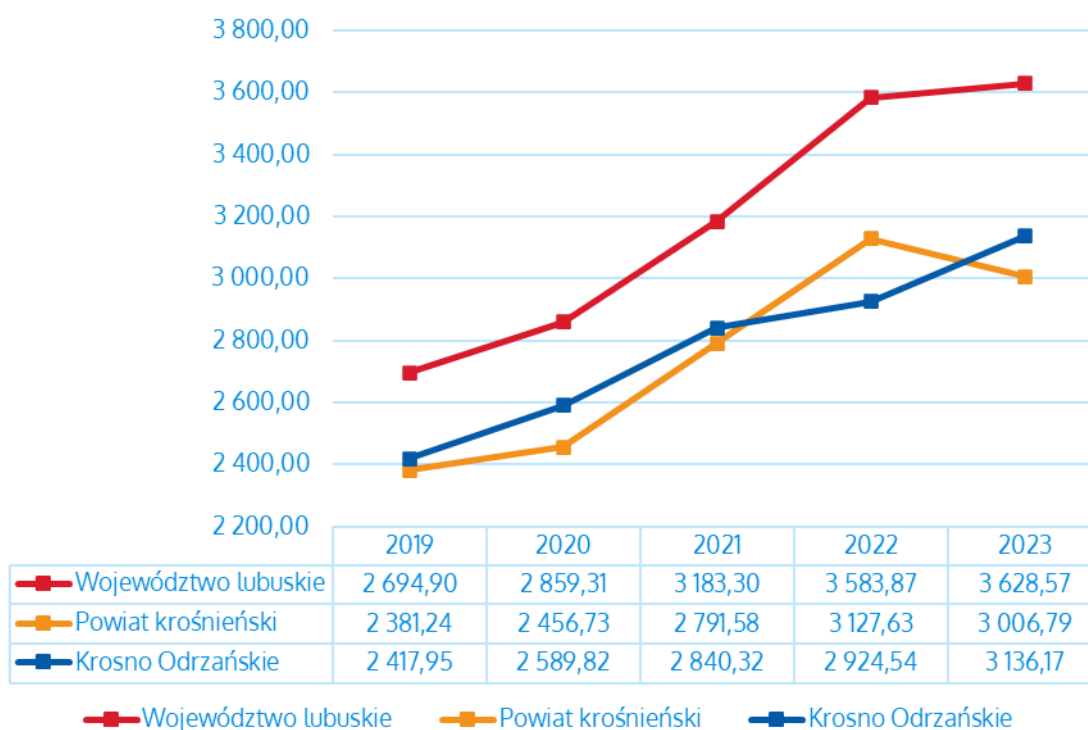
Wśród dochodów budżetowych najistotniejszą rolę odgrywają dochody własne, które są czynnikiem decydującym o samodzielności finansowej jednostki. Zaliczane są do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to szczególnie ważne, ponieważ w tej kategorii dochodów Gmina posiada prerogatywy do kształtowania ich poziomu poprzez wydawanie uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki znacznemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

W analizowanym okresie Gmina Krosno Odrzańskie konsekwentnie zwiększała wysokość wydatków inwestycyjnych per capita – z poziomu 2 417,95 zł w 2019 roku do 3 136,17 zł w 2023 roku, co oznacza wzrost o około 30%. Warto podkreślić, że od 2021 roku poziom inwestycji

na mieszkańca w Gminie Krosno Odrzańskie był wyższy niż średnia dla powiatu krośnieńskiego i w 2023 roku przewyższył ją o ponad 130,00 zł.

Największy przyrost nakładów inwestycyjnych w przeliczeniu na mieszkańca w Gminie odnotowano w latach 2020–2021 oraz 2022–2023, co może mieć związek z realizacją projektów w ramach środków zewnętrznych, m.in. z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. Dla porównania, w województwie lubuskim wydatki inwestycyjne per capita również rosły, osiągając w 2023 roku poziom 3 628,57 zł, co jednak nadal stawia Gminę Krosno Odrzańskie poniżej średniej regionalnej.

Wysoki i rosnący poziom wydatków inwestycyjnych świadczy o aktywnej polityce rozwojowej Gminy oraz jej zdolności do pozyskiwania i wykorzystywania funduszy na cele infrastrukturalne i prorozwojowe.

Ryc. 37. Dochody własne na 1 mieszkańca w Gminie Krosno Odrzańskie na tle powiatu i województwa w latach 2019-2023

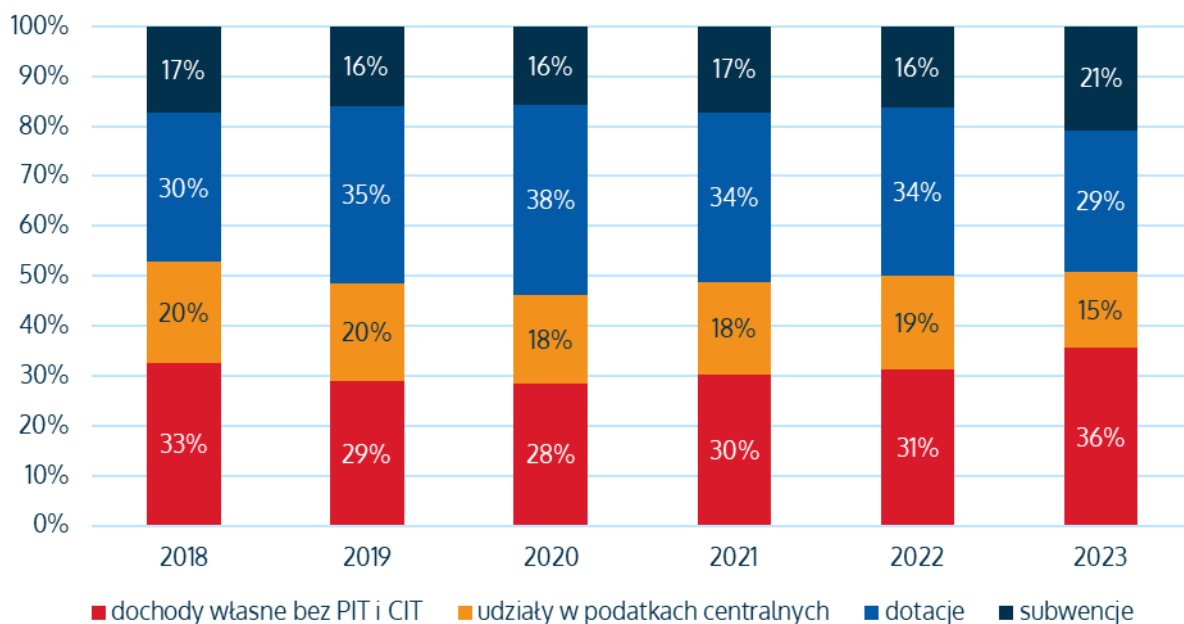
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując strukturę dochodów budżetowych Gminy Krosno Odrzańskie w latach 2018–2023, można zauważyć istotne zmiany w udziale poszczególnych źródeł finansowania. Największy udział w strukturze dochodów miały dotacje, które w latach 2018–2022 stanowiły średnio 34% wszystkich wpływów budżetowych. W 2023 roku ich udział obniżył się do 29%, co było związane m.in. z ograniczeniem wpływów z programów społecznych, takich jak Rodzina 500+/800+, które zostały przeniesione do ZUS.

Na drugim miejscu znalazły się subwencje, które w analizowanym okresie kształtowały się na względnie stałym poziomie – średnio 17% w latach 2018–2022 – jednak w 2023 roku ich udział wzrósł do 21%, co uplasowało je na drugim miejscu w strukturze dochodów. Dochody

własne bez PIT i CIT, obejmujące m.in. podatki i opłaty lokalne, stanowiły średnio 30% w latach 2018–2022, a w 2023 roku ich udział wzrósł do 36%, co pozwoliło tej kategorii zająć pierwszą pozycję w strukturze.

Udziały w podatkach centralnych (PIT i CIT) kształtowały się na poziomie od 18% do 20% w latach 2018–2022, jednak w 2023 roku ich udział spadł do 15%. Łączny udział dochodów własnych (z PIT, CIT oraz pozostałych źródeł lokalnych) w strukturze dochodów Gminy wahał się w analizowanym okresie wokół 47%, co wskazuje na zdolność Gminy Krosno Odrzańskie do samodzielnego finansowania swoich potrzeb i inwestycji.

Ryc. 38. Struktura dochodów Gminy Krosno Odrzańskie w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poniższa tabela przedstawia strukturę bazy podatkowej w Gminie Krosno Odrzańskie w latach 2019–2023. W analizowanym okresie największe znaczenie dla budżetu miały wpływy z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku od nieruchomości. Średni poziom wpływów z tytułu udziału w PIT wynosił ok. 16,1 mln zł, a najwyższe dochody z tego tytułu odnotowano w 2022 roku – ponad 17,9 mln zł. Spadek wpływów w 2023 roku (do ok. 14,4 mln zł) był związany ze zmianami w krajowym systemie podatkowym, w tym z wprowadzeniem ulg i wyłączeń.

Podatek od nieruchomości wykazywał systematyczny wzrost – z 13,8 mln zł w 2019 roku do 17,5 mln zł w 2023 roku, co świadczy o rozwijającej się bazie majątkowej Gminy. Wzrost ten może wynikać zarówno z nowych inwestycji budowlanych, jak i z aktualizacji stawek podatkowych.

Znaczące, choć mniej dominujące, były również dochody z podatku leśnego i rolnego. Podatek rolny wzrósł z poziomu 527,5 tys. zł w 2019 roku do 697,8 tys. zł w 2023 roku, a wpływy z podatku leśnego zwiększyły się w tym czasie z 325,4 tys. zł do 547 tys. zł. Wpływy z podatku od środków transportowych także rosły i w 2023 roku wyniosły ponad

552,9 tys. zł, co może świadczyć o zwiększonej aktywności gospodarczej w sektorze transportu lub zmianach w lokalnej flocie.

Tab. 20. Dochody podatkowe Gminy Krosno Odrzańskie w latach 2019-2023

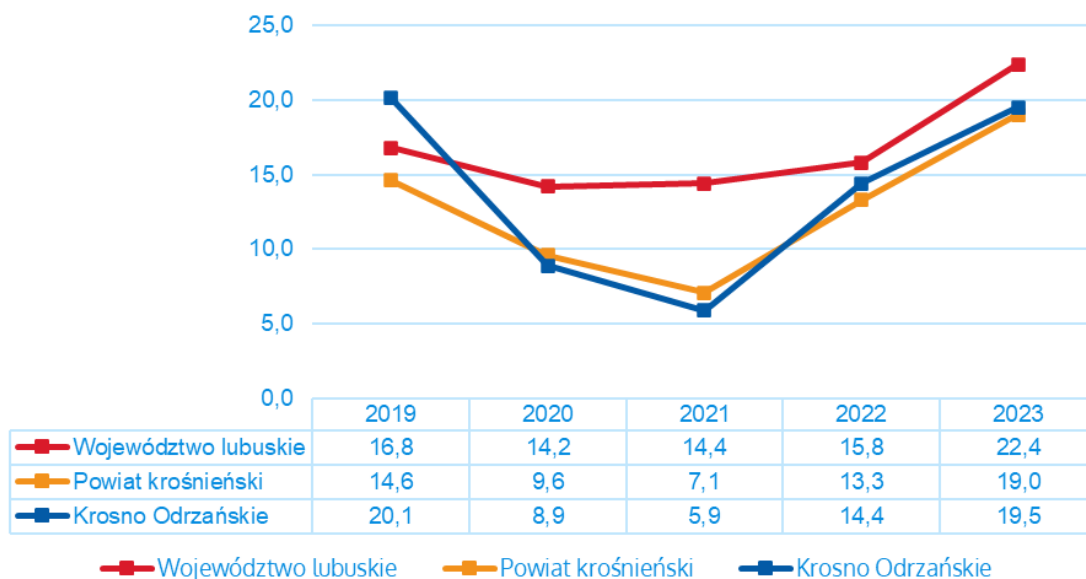
	2019	2020	2021	2022	2023
PIT	16 630 600,00	15 880 567,00	17 666 527,00	17 903 853,57	14 412 519,00
CIT	436 150,66	590 243,25	750 336,75	705 936,84	1 030 700,00
podatek rolny	527 475,30	55 472,78	563 220,84	573 327,45	697 803,11
podatek od nieruchomości	13 774 589,61	13 391 751,93	14 960 721,00	14 960 015,44	17 528 220,25
podatek leśny	325 410,81	329 462,06	331 203,33	359 453,88	547 006,10
podatek od środków transportowych	326 793,16	372 874,24	436 878,30	420 818,48	552 912,89

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poniższa rycina przedstawia udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem Gminy Krosno Odrzańskie w latach 2019–2023 na tle średniej dla gmin województwa lubuskiego i powiatu krośnieńskiego. Z przedstawionych danych wynika, że udział ten w Gminie Krosno Odrzańskie podlegał znaczącym wahaniom w analizowanym okresie. W 2019 roku wskaźnik ten wyniósł 20,1%, co było najwyższym wynikiem spośród porównywanych jednostek.

W kolejnych latach nastąpił gwałtowny spadek – w 2020 roku udział wydatków inwestycyjnych obniżył się do 8,9%, a w 2021 roku osiągnął najniższą wartość na poziomie 5,9%. Od 2022 roku wskaźnik ponownie zaczął rosnąć – wówczas wyniósł 14,4%, a w 2023 roku osiągnął poziom 19,5%.

Ostateczny wynik za 2023 rok był zbliżony do średniej powiatowej (19,0%) i niższy od średniej wojewódzkiej (22,4%), jednak wyraźnie wskazuje na odbudowę poziomu inwestycji publicznych w Gminie.

Ryc. 39. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Krosno Odrzańskie na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Finansowanie ze źródeł zewnętrznych

Poniższa tabela prezentuje wykaz projektów, na które Gmina Krosno Odrzańskie pozyskała dofinansowanie z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020. Zgodnie z serwisem www.mapadotacji.gov.pl łączna wartość dofinansowania projektów wyniosła ponad 18 mln zł.

Tab. 21. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020

Lp.	Tytuł projektu	Wartość projektu [zł]	Dofinansowanie z EU [zł]
1	„Budowa Centrum Zarządzania siecią Gminy Krosno Odrzańskie wraz z pakietem e-Uслуг dla mieszkańców”	2748500,88	2336225,72
2	Zmiana sposobu użytkowania istniejącego budynku OHP na przedszkole wraz z rozbudową o zewnętrzny szyb windowy dz.nr 603/1 ul. Piastów w m. Krosno Odrzańskie	4412159,03	2173722,26
3	Wsparcie dla rodziców w Gminie Krosno Odrzańskie - utworzenie Klubu Dziecięcego "Maleństwo"	926640	787644
4	Utworzenie przedszkolnego oddziału integracyjnego oraz poprawa jakości edukacji przedszkolnej w Gminie Krosno Odrzańskie	606855	515826,75
5	Budowa sieci hot-spot w Gminie Krosno Odrzańskie	64368	54712,8
6	Rozwój terenów zielonych w Krośnie Odrzańskim wraz z infrastrukturą towarzyszącą	8717428,19	6891403,87
7	Rewitalizacja części dolnego miasta obejmująca ulice: Grobla, Bobrowa, Plac Prusa, Żeromskiego, Wodna, Rybaki w Krośnie Odrzańskim	6363029,39	3367363,58
8	Piastowskie dziedzictwo Świętej Jadwigi Śląskiej w Krośnie Odrzańskim - etap I	6153561	3145437,82
9	Budowa punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych dla Krosna Odrzańskiego	4308552,33	2499815,99
10	Pierwszy Żłobek Miejski w Krośnie Odrzańskim szansą na poprawę sytuacji zawodowej opiekunów	2217355,89	1884752,5
11	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Wężyskach oraz budynku o wielu funkcjach użytkowych w Wężyskach	5619325,64	3414286,72
12	Adaptacja budynku przy ul. Pocztovej 9 i 11 na mieszkania socjalne wraz z przebudową ciągów komunikacyjnych w otoczeniu budynku	3938368,19	1361323,16

Źródło: www.mapadotacji.gov.pl.

Gmina Krosno Odrzańskie pozyskała również środki z Rządowego Funduszu Polski Ład, będącego Programem Inwestycji Strategicznych mającego na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych poprzez bezzwrotne dofinansowanie działań inwestycyjnych realizowanych przez JST. Gmina pozyskała w ten sposób dotacje na inwestycje na łączną kwotę 21,4 mln zł.

Tab. 22. Inwestycje w Gminie Krosno Odrzańskie będące w trakcie realizacji lub zrealizowane przy dofinansowaniu z Rządowego Funduszu Polski Ład

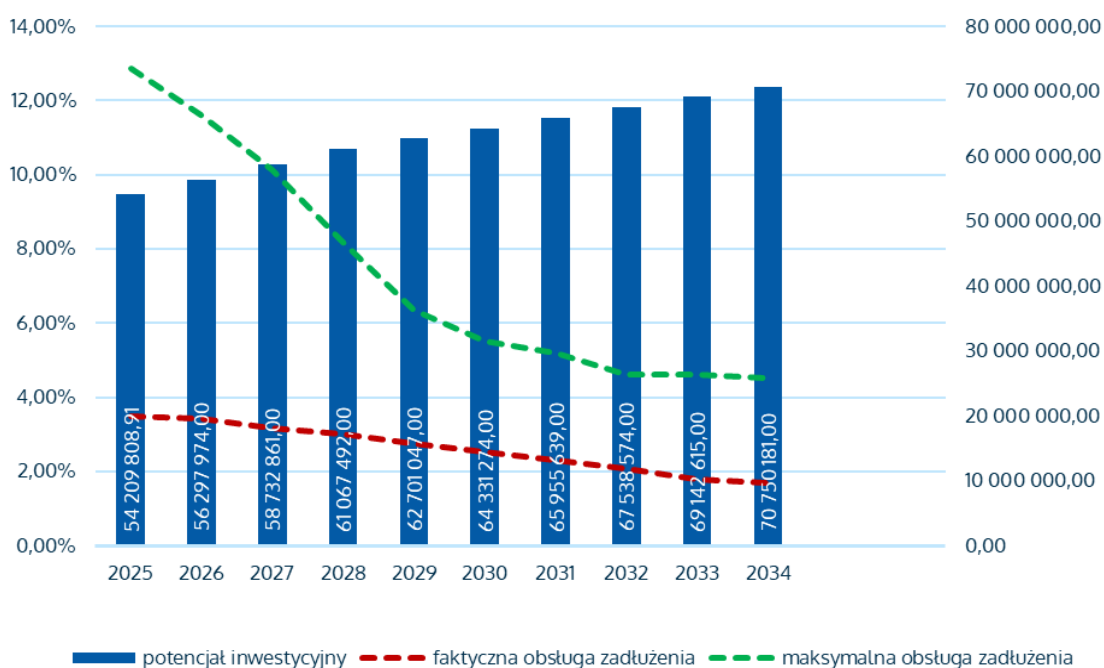
L p.	Inwestycja	Kwota dofinansowania
1	Rewitalizacja obszaru miejskiego wzdłuż ul. Poznańskiej w Krośnie Odrz. do skrzyżowania z ul. Kościuszki (centrum miasta, wzdłuż DK29)	4 455 000 zł
2	Przebudowa drogi gminnej na odcinku Krosno Odrzańskie (ul. Kościuszki) – Łochowice wraz z budową ścieżki rowerowej	4 702 500 zł
3	Przebudowa ul. Polnej w Osiecznicy	1 960 000 zł
4	Modernizacja zabytkowego kościoła w Osiecznicy	1 470 000 zł
5	Przebudowa ulicy 1 Maja w Krośnie Odrzańskim wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych	4 750 000 zł
6	Przebudowa ul. Parkowej w Krośnie Odrzańskim	1 900 000 zł

Źródło: opracowanie własne.

Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2025-2034 zgodnie z uchwałą XIV/92/25 z dnia 11 kwietnia 2025 roku zmianie uchwały w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2025-2037, pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Krosno Odrzańskie pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Ryc. 40. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2025-2034

Źródło: opracowanie własne.

Dodatkowo na wykresie przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów). Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny na lata 2025-2034 wyniesie prawie 43 mln zł, z czego w 2025 wydatkowane będzie ponad 20 mln zł.

Należy mieć na względzie, że dane zawarte w WPF najbardziej precyzyjnie odnoszą się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny Gminy przedstawia również szacunkowe wartości.

CZĘŚĆ 4: SYTUACJA SPOŁECZNA

4.1. Demografia

Sytuacja demograficzna stanowi podstawowy czynnik kształtujący dynamikę oraz kierunek rozwoju społeczno-gospodarczego. Wzrost demograficzny wpływa zarówno na zasobność kapitału ludzkiego, a co za tym idzie na potencjał danego rynku pracy, jak i na ilość relacji międzyludzkich, które są szczególnie istotnym elementem pozwalającym budować silny kapitał społeczny. Sytuacja demograficzna oraz prognozy demograficzne stanowią podstawę do programowania działań przez lokalne samorzady w wieloletnich perspektywach. Są zatem kluczowym czynnikiem w kontekście rozwoju lokalnego oraz planowania strategicznego.

W latach 2019–2023 liczba mieszkańców powiatu krośnieńskiego systematycznie się zmniejszała – z 54 829 w 2019 roku do 52 717 w 2023 roku, co oznacza spadek o ponad 2 tysiące osób (średnia dynamika: 99,0% rocznie). Podobny trend dotyczy również większości gmin powiatu, choć jego intensywność była zróżnicowana.

W przypadku Gminy Krosno Odrzańskie spadek liczby ludności wyniósł 728 osób – z 17 670 w 2019 roku do 16 942 w 2023 roku, co oznacza średnią dynamikę zmian na poziomie 99,0% – identycznie jak dla całego powiatu. Mimo spadku, Krosno Odrzańskie pozostaje najludniejszą gminą powiatu, skupiającą aż 32% mieszkańców całej jednostki.

Na drugim miejscu pod względem liczby ludności znajduje się miasto Gubin, które w 2023 roku miało 15 606 mieszkańców (30% udziału w powiecie), natomiast najmniej liczną gminą jest Bytnica – tylko 2 286 mieszkańców (4% udziału). Co istotne, jedynie Gmina Gubin odnotowała wzrost liczby mieszkańców w analizowanym okresie (średnia dynamika: 100,2%), natomiast w Gminie Dąbie liczba ludności utrzymywała się praktycznie na stałym poziomie (100,0%).

Podsumowując, Gmina Krosno Odrzańskie, mimo obserwowanego spadku liczby ludności, pozostaje głównym ośrodkiem demograficznym powiatu. Spadek wpisuje się w szerszy trend depopulacyjny regionu, który może mieć istotne konsekwencje dla planowania rozwoju usług publicznych, rynku pracy i lokalnej gospodarki.

Tab. 23. Zmiany liczby ludności w gminach powiatu krośnieńskiego w latach 2019-2023

JST	2019	2020	2021	2022	2023	udział w 2023 r.	średnia dynamika
Powiat krośnieński	54 829	53 918	53 460	53 105	52 717	100%	99,0%
m. Gubin	16 614	16 159	15 955	15 798	15 606	30%	98,4%
Bobrowice	3 178	3 127	3 085	3 053	3 033	6%	98,8%
Bytnica	2 507	2 360	2 329	2 291	2 286	4%	97,7%
Dąbie	4 923	4 946	4 896	4 918	4 920	9%	100,0%
Gubin	7 138	7 167	7 187	7 192	7 207	14%	100,2%
Krosno Odrzańskie	17 670	17 391	17 268	17 105	16 942	32%	99,0%
Maszewo	2 799	2 768	2 740	2 748	2 723	5%	99,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2019–2023 wszystkie gminy z grupy porównawczej odnotowały spadek liczby ludności. Gmina Krosno Odrzańskie charakteryzowała się jedną z najniższych dynamik ubytku – 99,0%, co plasuje ją powyżej średniej dla większości porównywanych jednostek. Największy spadek ludności odnotowano w gminie Szprotawa (średnia dynamika: 98,0%), natomiast (poza Krosnem Odrzańskim) najmniejszy w Kożuchowie (98,9%). Mimo spadku, Krosno Odrzańskie utrzymuje swoją pozycję w środku zestawienia pod względem liczby mieszkańców.

Tab. 24. Zmiany liczby ludności w grupie porównawczej w latach 2019-2023

JST	2019	2020	2021	2022	2023	średnia dynamika
Wschowa	21 134	20 552	20 371	20 173	20 013	98,7%
Szprotawa	20 610	19 771	19 479	19 220	18 973	98,0%
Lubsko	18 404	17 783	17 586	17 404	17 243	98,4%
Krosno Odrzańskie	17 670	17 391	17 268	17 105	16 942	99,0%
Strzelce Krajeńskie	16 993	16 588	16 439	16 252	16 129	98,7%
Kożuchów	15 881	15 541	15 411	15 276	15 223	98,9%
Witnica	12 869	12 313	12 213	12 225	12 145	98,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na liczbę ludności w jednostkach samorządu terytorialnego wpływ mają dwa czynniki: przyrost naturalny i saldo migracji. Przyrost naturalny stanowi różnicę pomiędzy urodzeniami żywymi a zgonami. Saldo migracji natomiast jest różnicą pomiędzy liczbą osób, które w danym okresie zameldowały się na danym obszarze, a liczbą osób wymeldowanych.

W celu osiągnięcia porównywalności pomiędzy różnymi jednostkami samorządu terytorialnego zdecydowano się na ujęcie przyrostu naturalnego i salda migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.

W 2023 roku Gmina Krosno Odrzańskie odnotowała ujemny przyrost naturalny na poziomie -4,93 oraz ujemne saldo migracji wynoszące -4,23 osoby na 1 tys. mieszkańców, co oznacza spadek zarówno liczby urodzeń, jak i przewagę odpływu ludności. Na tle powiatu i województwa wskaźniki te są niższe niż średnie, co może świadczyć o pogłębiających się wyzwaniach demograficznych w Gminie.

Tab. 25. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Krosno Odrzańskie w latach 2019-2023 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2023 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2019 r.	2023 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2019 r.
Województwo lubuskie	-4,34	-0,58	-0,64	0,11
Powiat krośnieński	-5,50	-0,49	-1,93	0,61
m. Gubin	-6,50	-1,05	-8,54	-1,32

Bobrowice	-5,57	-1,71	0,98	1,81
Bytnica	-7,00	-0,56	1,75	1,23
Dąbie	-5,08	-0,10	6,91	1,78
Gubin	-3,88	0,32	9,00	2,57
Krosno Odrzańskie	-4,93	-0,33	-4,23	0,97
Maszewo	-6,97	0,39	-0,73	0,26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na tle grupy porównawczej w odniesieniu do powyższych wskaźników Gmina Krosno Odrzańskie plasuje się w środku stawki. Gorsze wskaźniki migracyjne odnotowano m.in. w gminach Szprotawa i Lubsko, natomiast lepsze – w Kożuchowie i Witnicy, gdzie saldo było dodatnie.

Tab. 26. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w grupie porównawczej w latach 2019-2023 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2023 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2019 r.	2023 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2019 r.
Wschowa	-3,94	-0,70	-3,79	0,57
Szprotawa	-5,81	-0,34	-5,55	-0,31
Lubsko	-7,33	-0,42	-2,66	0,27
Krosno Odrzańskie	-4,93	-0,33	-4,23	0,97
Strzelce Krajeńskie	-3,71	-0,21	-4,01	-0,29
Kożuchów	-6,17	-0,35	0,85	1,37
Witnica	-5,58	-0,66	2,71	0,39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Grupą istotnie wpływającą na rozwój demograficzny oraz gospodarczy danego obszaru są osoby w wieku 25-34 lat. Grupa ta jest szczególnie istotna ze względu na wysokie prawdopodobieństwo założenia rodziny przez jej przedstawicieli w relatywnie niedługim czasie oraz wyboru „miejsca do życia”, rozumianego jako kwestię zakupu mieszkania oraz podjęcie stałej pracy.

Obok osób w wieku 25-34 równie istotną grupą, wpływającą na sytuację demograficzną i gospodarczą danego obszaru, są osoby w wieku poprodukcyjnym. Wysoki udział seniorów w danej społeczności wiąże się z koniecznością zwiększenia wydatków w takich obszarach jak zdrowie czy usługi społeczne oraz koniecznością dostosowania infrastruktury i sektora usług społecznych do ich potrzeb.

W latach 2019–2023 udział mieszkańców Gminy Krosno Odrzańskie w wieku 25–34 lat spadł z 13,8% do 11,2%, co oznacza spadek o 19% (w ujęciu względnym) i wskazuje na odpływ lub niższą liczebność młodszych roczników. Jednocześnie wyraźnie wzrósł udział ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym – z 27,8% do 34,0%,

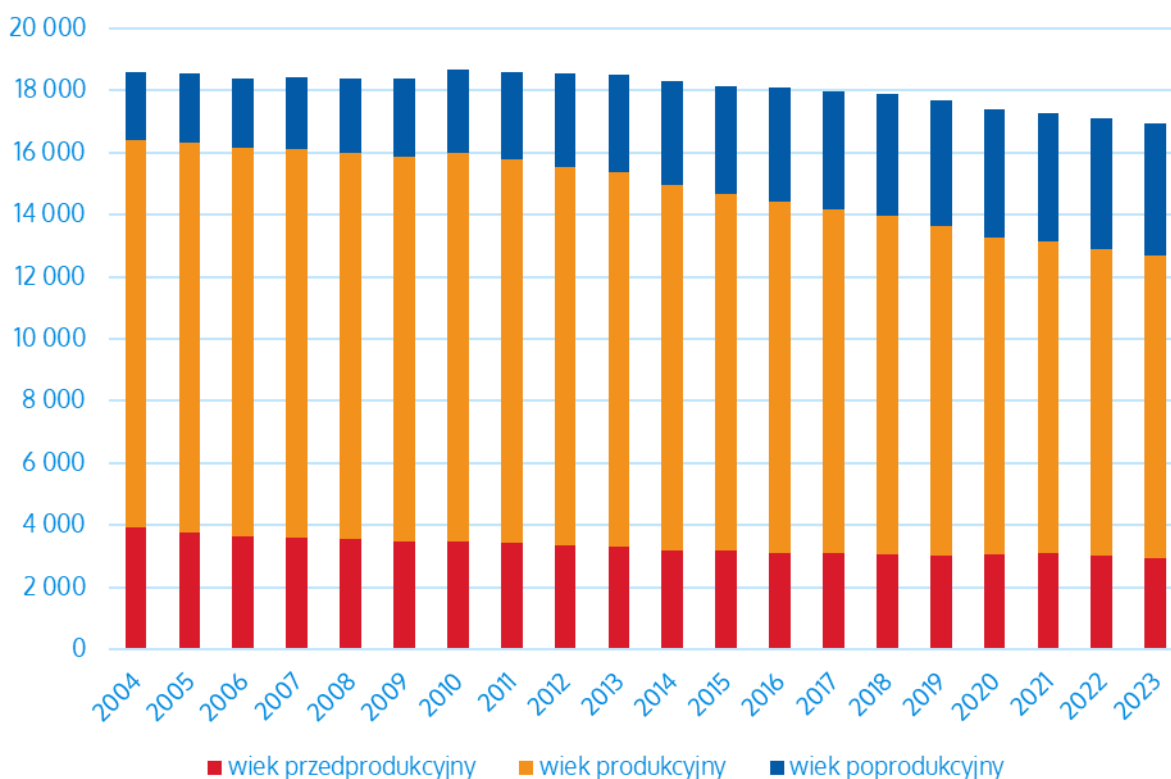
co stanowi wzrost o 22%. Wskaźniki te są wyższe niż średnia wojewódzka i powiatowa, co świadczy o postępującym starzeniu się społeczeństwa w Gminie.

Tab. 27. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Krosno Odrzańskie w 2019 i 2023 roku na tle powiatu i województwa

JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2019	2023	dynamika	2019	2023	dynamika
Województwo lubuskie	14,00	11,56	83%	26,20	31,40	120%
Powiat krośnieński	14,15	11,84	84%	25,40	30,50	120%
Krosno Odrzańskie	13,80	11,23	81%	27,80	34,00	122%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres poniżej przedstawia zmiany liczby mieszkańców Gminy Krosno Odrzańskie według ekonomicznych grup wieku w latach 2004–2023. W analizowanym okresie obserwuje się systematyczny spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, co świadczy o malejącej liczbie dzieci i młodzieży. Liczba osób w wieku produkcyjnym również wykazuje tendencję spadkową, szczególnie wyraźną po 2011 roku. Jednocześnie zdecydowanie wzrosła liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, co potwierdza proces starzenia się społeczeństwa. Zmieniająca się struktura demograficzna wskazuje na rosnące wyzwania dla lokalnego rynku pracy, systemu ochrony zdrowia i usług społecznych.

Ryc. 41. Struktura ludności w Gminie Krosno Odrzańskie w latach 2004-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.2. Kapitał społeczny

Kapitał społeczny stanowi termin z pogranicza ekonomii i socjologii. Rozumieć go należy jako element procesu produkcji i życia w zorganizowanym społeczeństwie, którego wartość opiera się na wzajemnych relacjach i zaufaniu jednostek. Dzięki kapitałowi społecznemu, ludzie mogą osiągać większe korzyści ekonomiczne. Uważa się, że występuje silna korelacja pomiędzy poziomem kapitału społecznego, a produktywnością gospodarki.

Żłobki i przedszkola

Rola żłobków oraz przedszkoli w lokalnej społeczności polega na umożliwieniu rodzicom szybszego powrotu na rynek pracy, w związku ze zwolnieniem ich z konieczności sprawowania opieki nad dziećmi, a także na ich wzajemnej integracji, co korzystnie wpływa na budowanie kapitału społecznego.

Według Portalu Informacyjno-Ustługowego Empatia na terenie Gminy Krosno Odrzańskie opiekę nad dziećmi do lat 3 sprawują:

- Żłobek Miejski w Krośnie Odrzańskim dysponujący 72 miejscami,
- Klub Dziecięcy "Maleństwa" w Krośnie Odrzańskim dysponujący 24 miejscami.

W Gminie Krosno Odrzańskie funkcjonuje siedem przedszkoli publicznych, w tym cztery zlokalizowane w mieście i trzy w miejscowościach wiejskich. Łącznie do placówek uczęszcza 632 dzieci w 28 grupach przedszkolnych, co daje średnią wielkość grupy na poziomie ok. 23 dzieci. Największą placówką pod względem liczby dzieci jest Przedszkole nr 4 w Krośnie Odrzańskim, które liczy 206 wychowanków w 10 grupach, natomiast najmniejsze to Przedszkole w Starym Raduszczu z jedną grupą i 25 dziećmi.

Średnia wielkość grup przedszkolnych jest relatywnie wyrównana, oscylując między 20 a 26 dzieci, co pozwala na organizację pracy zgodną z obowiązującymi standardami opieki i edukacji przedszkolnej.

Dane wskazują, że sieć przedszkoli w Gminie jest dobrze rozbudowana, a placówki są rozmieszczone w sposób umożliwiający dostęp do opieki przedszkolnej zarówno dzieciom z miasta, jak i z terenów wiejskich.

Tab. 28. Przedszkola na terenie Gminy Krosno Odrzańskie w 2024 roku

Lp.	Nazwa przedszkola/oddziału/punktu przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
1.	Przedszkole nr 1 im. Przyjaciół Stumilowego Lasu w Krośnie Odrzańskim	102	5	20	6.30-16.00
2.	Przedszkole nr 2 im. Złotej Rybki w Krośnie Odrzańskim	125	5	25	6.30-16.00
3.	Przedszkole nr 3 im. Jana Brzechwy w Krośnie Odrzańskim	76	3	25	6.30-16.00
4.	Przedszkole nr 4 w Krośnie Odrzańskim	206	10	21	6.30-16.00

5.	Przedszkole w Osiecznicy wchodzące w skład Zespołu Edukacyjnego w Osiecznicy	52	2	26	6.45-15.45
6.	Przedszkole w Wężyskach wchodzące w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Wężyskach	46	2	23	7.00 -16.00
7.	Przedszkole w Starym Raduszu wchodzące w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krośnie Odrzańskim	25	1	25	6.30-16.00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim.

W latach 2019-2024 Gmina Krosno Odrzańskie osiągnęła pełne objęcie dzieci opieką przedszkolną – od trzech lat wskaźnik ten wynosi 100%. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli poza gminą była znikoma (2 osoby rocznie), natomiast od 11 do 18 dzieci z innych gmin korzystało z placówek na terenie Gminy.

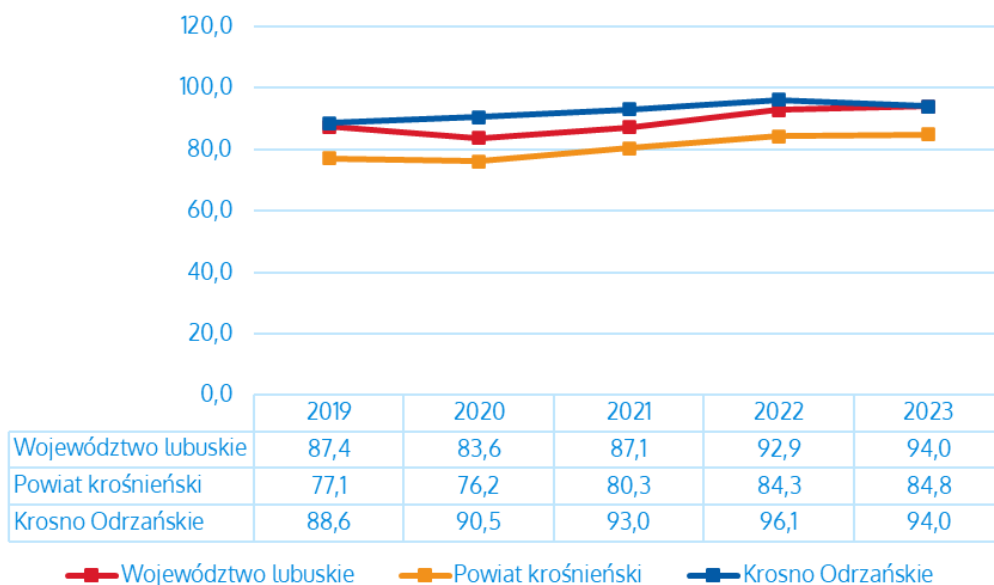
W analizowanym okresie znacząco wzrósł miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka – z 940,78 zł w 2019 roku do 1 738,69 zł w 2023/2024, co świadczy o rosnących kosztach funkcjonowania przedszkoli. Na terenie Gminy nie funkcjonują przedszkola niepubliczne, dlatego brak jest danych o wypłacanych dotacjach.

Tab. 29. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Krosno Odrzańskie w latach 2019-2024

		2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Udział dzieci objętych opieką przedszkolną	%	95%	96%	100%	100%	100%
Liczba dzieci z terenu gminy w przedszkolach na terenie innych gmin	os.	4	6	2	2	2
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy	os.	18	12	17	14	11
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym	zł	940,78	1 080,85	929,72	1 404,59	1 738,69
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym	zł	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Krosno Odrzańskie.

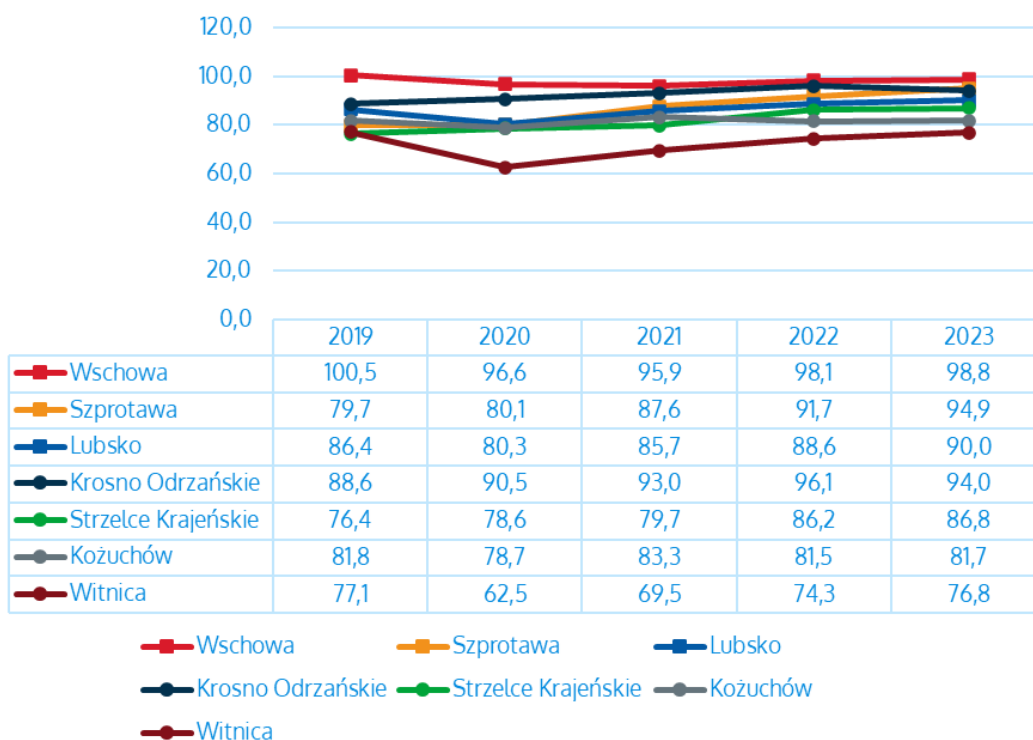
W latach 2019–2023 wskaźnik upowszechnienia wychowania przedszkolnego w Gminie Krosno Odrzańskie utrzymywał się na bardzo wysokim poziomie, rosnąc z 88,6% do 94,0%. Wskaźnik ten był wyraźnie wyższy niż średnia dla powiatu krośnieńskiego, która w 2023 roku wyniosła 84,8%, oraz porównywalny ze średnią wojewódzką (94,0%). Największy wzrost w Gminie odnotowano między 2020 a 2021 rokiem – o ponad 2,5 punktu procentowego. Dane te potwierdzają, że Gmina Krosno Odrzańskie zapewnia szeroki i skuteczny dostęp do edukacji przedszkolnej, przewyższając pod tym względem większość jednostek w regionie.

Ryc. 42. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Krosno Odrzańskie na tle powiatu i województwa w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dane te potwierdza również analiza grupy porównawczej. Najwyższe wartości w całym okresie utrzymuje Wschowa, natomiast najniższe – Witnica, choć i tam widoczna jest stopniowa poprawa wskaźnika.

Ryc. 43 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Krosno Odrzańskie na tle grupy porównawczej w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Szkoły

Dostęp do dobrej edukacji stanowi jeden z głównych filarów rozwoju społeczno-gospodarczego jednostki. Jest to również czynnik szczególnie istotny dla rozwoju dzieci, a co za tym idzie – lokalnej społeczności. Szkoły, oprócz funkcji edukacyjnej, odpowiedzialne są również za kształtowanie postaw moralnych podopiecznych poprzez monitorowanie ich zachowań, angażowanie do pracy w grupach oraz tworzenie warunków do wzajemnej integracji i socjalizacji.

Na terenie Gminy Krosno Odrzańskie funkcjonuje pięć szkół podstawowych, z czego trzy zlokalizowane są w mieście, a dwie w miejscowościach wiejskich – Osiecznicy i Wężyskach. Łącznie w placówkach uczy się 1 326 uczniów w 69 oddziałach, co daje średnią wielkość oddziału wynoszącą ok. 19 uczniów. Największą szkołą jest Szkoła Podstawowa nr 3 im. Ignacego Łukasiewicza z 561 uczniami i 28 oddziałami, natomiast najmniejszą – szkoła w Osiecznicy ze 104 uczniami. W placówkach jest ponad 168 etatów nauczycieli, co pozwala na zachowanie stosunkowo korzystnych proporcji liczby uczniów do nauczycieli.

Tab. 30. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Krosno Odrzańskie w roku szkolnym 2023/2024

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli
1.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Krośnie Odrzańskim wchodząca w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krośnie Odrzańskim	196	10	20	35,02
2.	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Kilińskiego w Krośnie Odrzańskim	354	15	24	36,92
3.	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Ignacego Łukasiewicza w Krośnie Odrzańskim	561	28	20	58,6
4.	Szkoła Podstawowa im. Kwalerów Orderu Uśmiechu w Osiecznicy wchodząca w skład Zespołu Edukacyjnego w Osiecznicy	104	8	13	17,5
5.	Szkoła Podstawowa im. św. Jadwigi Śląskiej w Wężyskach wchodząca w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Wężyskach	111	8	14	20,28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim.

Czynnikiem istotnie wpływającym na stan i jakość bazy dydaktycznej jest wyposażenie techniczne szkół, dostępność sal lekcyjnych oraz stan infrastruktury sportowej. W Gminie Krosno Odrzańskie największą liczbą sal lekcyjnych dysponuje Szkoła Podstawowa nr 3 (30 sal), a najmniejszą – szkoła w Osiecznicy (8 sal). Wszystkie szkoły, poza SP nr 1, posiadają sale gimnastyczne, jednak nie wszystkie są w dobrym stanie – obiekty sportowe w SP nr 2 i w Wężyskach wymagają remontu. Tylko dwie placówki posiadają pracownie językowe – w SP nr 2 (wymagającą remontu) oraz w Wężyskach.

Tab. 31. Stan bazy dydaktycznej szkołach na terenie Gminy Krosno Odrzańskie w 2024 roku

Nazwa szkoły:	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Krośnie Odrzańskim wchodząca w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krośnie Odrzańskim	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Kilińskiego w Krośnie Odrzańskim	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Ignacego Łukasiewicza w Krośnie Odrzańskim	Szkoła Podstawowa im. Kwalerów Orderu Uśmiechu w Osiecznicy wchodząca w skład Zespołu Edukacyjnego w Osiecznicy	Szkoła Podstawowa im. św. Jadwigi Śląskiej w Węzyskach wchodząca w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Węzyskach
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	10	15	30	8	12
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	brak	Sala gimnastyczna - dobry, boisko orlik do remontu	dobry	sala gimnastyczna - dobry	sala gimnastyczna - do remontu, boisko wielofunkcyjne - nawierzchnia do przebudowy
Pracownie językowe (tak/nie)	nie	tak (wymaga remontu)	nie	nie	tak
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne (tak/nie)	nie	tak	tak (sportowa)	nie	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	25	70	51	20	24
Projektory multimedialne (szt.)	8	15	10	6	12
Kamery - monitoring szkolny (tak/nie)	tak	tak	tak	tak	nie
Szafki dla każdego ucznia (tak/nie)	tak	tak	tak	tak	nie
Świetlice (godziny otwarcia)	7:00-16:00	6:30-16:00	6:45-16:45	7:00-15:45	7:00-8.30 i 13:15-14:30
Parkingi dla kadry / rodziców (tak/nie)	nie	tak	tak	tak	tak
Gabinet pielęgniarstwa / stomatologiczny (tak/nie)	(wymiar)	tak	tak, 1 raz w tygodniu	tak	nie
Wsparcie psychologa (tak/nie)		tak	tak	tak	tak - 1/2 etatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim.

Szkoła Podstawowa nr 2 i nr 3 oferują także klasy o specjalnym profilu – sportowe i integracyjne, co wyróżnia je na tle pozostałych placówek. Wyposażenie w komputery i sprzęt multimedialny jest zróżnicowane – najwięcej komputerów znajduje się w SP nr 2 (70 szt.), a projektorów w SP nr 2 i w Wężyskach. Większość szkół objęta jest monitoringiem i zapewnia uczniom indywidualne szafki, choć szkoła w Wężyskach nie posiada tych udogodnień. Wszystkie placówki zapewniają wsparcie psychologa, miejsca parkingowe (poza SP nr 1), a opieka pielęgniarska dostępna jest we wszystkich szkołach oprócz jednej.

W latach 2019–2024 liczba uczniów szkół podstawowych wraz z klasami „0” wahała się w przedziale od 1 326 do 1 432 osób. Najwięcej uczniów odnotowano w roku szkolnym 2021/2022, natomiast najniższa liczba wystąpiła w roku 2023/2024, co może świadczyć o pogłębiającym się negatywnym trendzie demograficznym. Mimo wahań, przez większą część analizowanego okresu liczba uczniów utrzymywała się na względnie stabilnym poziomie około 1 400 osób. Jednocześnie zauważalne są znaczne różnice w liczbie uczniów z terenu Gminy uczęszczających do szkół poza jej obszarem – od 38 do aż 196 osób, przy czym największy odpływ miał miejsce w roku 2020/2021. W ostatnim roku szkolnym (2023/2024) odnotowano ponowny wzrost liczby uczniów uczących się poza Gminą (102 osoby).

Tab. 32. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Krosno Odrzańskie uczęszczająca do szkół na terenie Gminy i poza jej obszarem w latach 2019-2024

		2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0"	(os.)	1419	1425	1432	1416	1326
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin	(os.)	115	196	189	38	102

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim.

Podstawowym celem rozwoju edukacji oraz bazy edukacyjnej w danej jednostce jest zwiększenie jej skuteczności, rozumianej jako rozwój wiedzy i kompetencji uczniów. Najczęściej stosowaną formą weryfikacji ich postępów edukacyjnych są testy, egzaminy i sprawdziany wewnętrzne oraz zewnętrzne. Podstawowym testem jakiemu poddawani są uczniowie szkół podstawowych w całej Polsce jest test ósmoklasisty, przeprowadzany pod koniec edukacji podstawowej. W celu zdiagnozowania efektów nauczania w szkołach podstawowych w Gminie Krosno Odrzańskie zdecydowano się na porównanie średnich wyników z egzaminu ósmoklasisty w Gminie, powiecie krośnieńskim oraz województwie lubuskim.

W latach 2022–2024 wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z Gminy Krosno Odrzańskie były na ogół wyższe niż średnie dla powiatu krośnieńskiego i często zbliżone do średnich wojewódzkich. Najwyższe wyniki Gmina osiągała w języku angielskim – w 2023 roku było to 66%, a w 2024 roku 58%, co przekraczało wyniki powiatu i dorównywało województwu. W przypadku matematyki wyniki uczniów z Gminy były niższe niż w pozostałych przedmiotach i nieco poniżej średniej wojewódzkiej (np. 43% w 2024 roku przy województwie

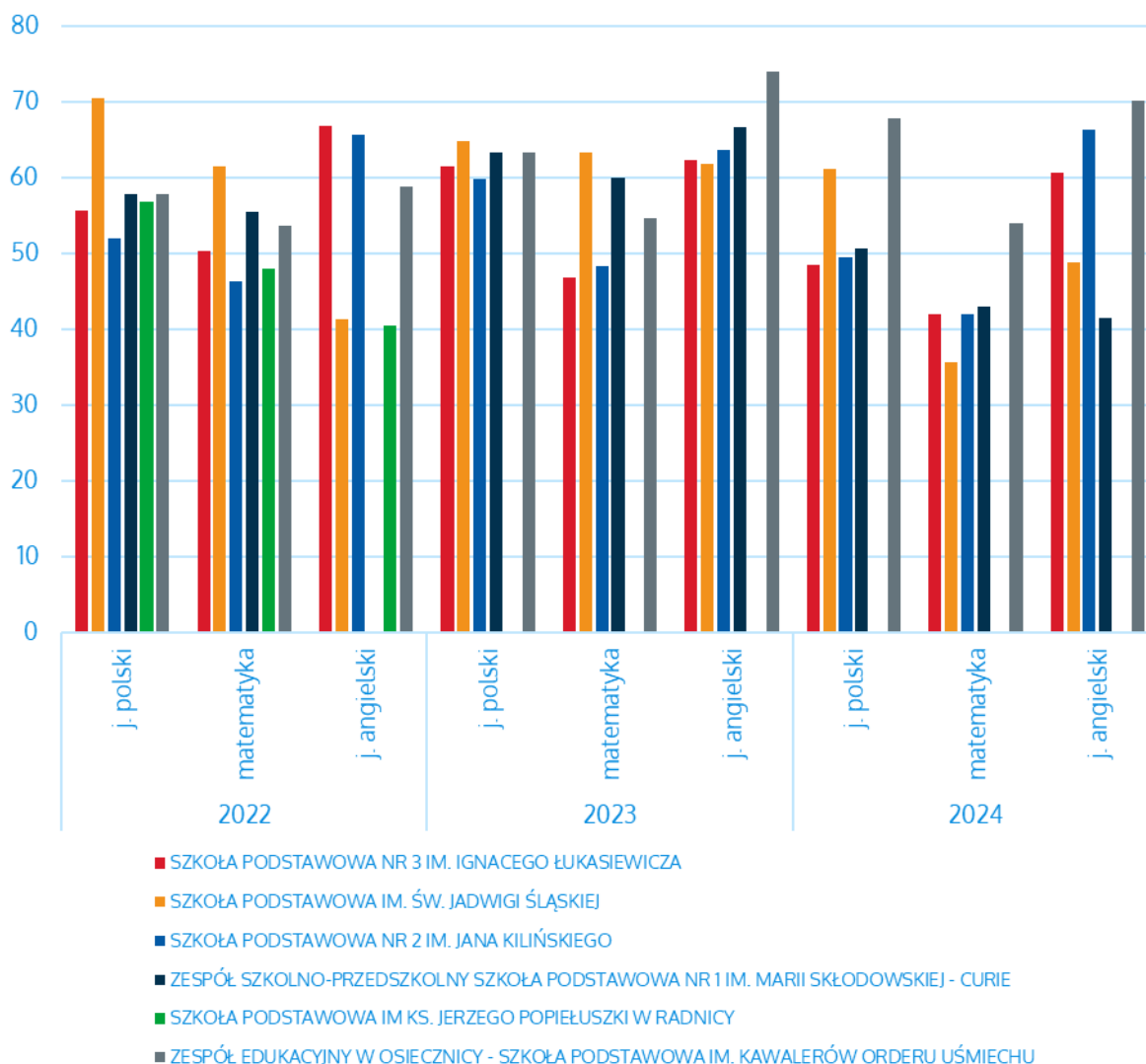
46%). Dane te wskazują na stabilny, dobry poziom nauczania języków, przy jednoczesnej potrzebie wzmocnienia wsparcia uczniów w obszarze matematyki.

Ryc. 44. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Krosno Odrzańskie w latach 2022-2024 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

W latach 2022–2024 najwyższe wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Krosno Odrzańskie konsekwentnie osiągała Szkoła Podstawowa im. św. Jadwigi Śląskiej w Wężyskach, zwłaszcza z języka polskiego i angielskiego (np. 71% z j. polskiego i 65% z j. angielskiego w 2022 roku). Na przestrzeni trzech lat bardzo dobre i stabilne rezultaty odnotowywał również Zespół Edukacyjny w Osiecznicy, który w 2024 roku osiągnął 70% z języka angielskiego i 64% z języka polskiego. Z kolei dane pokazują znaczące zróżnicowanie wyników pomiędzy placówkami, co wskazuje na potrzebę analizy przyczyn i dalszego wsparcia edukacyjnego w wybranych szkołach.

Ryc. 45. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Krosno Odrzańskie w latach 2022-2024 w podziale na szkoły

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Istotnym czynnikiem wpływającym na rozwój uczniów są wszelkie projekty edukacyjne, konkursy oraz oferowane wsparcie dla uczniów ze specjalnymi potrzebami. W ostatnich latach w szkołach znajdujących się na terenie Gminy Krosno Odrzańskie realizowano m.in:

- **projekty edukacyjne:** „Lepsza szkoła”, „Finansiaki”, „Aktywna szkoła”, „Szkoła międzypokoleniowa”, „Lekkoatletyka dla każdego”, „WF z AWF”, „SKS – Ziemia Lubuska”, „Szkoła ucząca się”, „Twoje dane – Twoja sprawa”, „BohaterON w Twojej szkole”, „OSEhero”, czy „Trzymaj formę” oraz liczne inicjatywy czytelnicze i ekologiczne, jak „Czytam z klasą – Lekturki spod chmurki” i „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”.
- **konkursy:** uczniowie brali udział w licznych konkursach o zasięgu regionalnym, krajowym i międzynarodowym, takich jak: konkursy przedmiotowe LKO, Międzynarodowy Konkurs Matematyczny „Kangur”, Diecezjalny Konkurs Wiedzy

Biblijnej, konkursy recytatorskie, konkursy plastyczne i konkursy z edukacji przyrodniczej.

- **formy wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami:** we wszystkich placówkach prowadzone są zajęcia rewalidacyjne, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, dydaktyczno-wyrównawcze oraz rozwijające umiejętności uczenia się. Szkoły zapewniają również wsparcie psychologiczne i pedagogiczne, a także organizują zajęcia indywidualne dostosowane do potrzeb uczniów.

Dodatkowo szkoły organizują i biorą udział w licznych zawodach sportowych – zarówno na szczeblu gminnym, jak i wojewódzkim (np. biegi przełajowe, lekkoatletyka, siatkówka, unihokej, badminton). Wyróżnia się tu m.in. Szkoła Podstawowa im. św. Jadwigi Śląskiej w Wężyskach, która zdobywała miejsca na podium w powiatowych mistrzostwach. Dane te świadczą o szerokim zakresie działań podejmowanych przez szkoły w Gminie Krosno Odrzańskie na rzecz wszechstronnego rozwoju uczniów.

W latach 2019-2024 w Gminie Krosno Odrzańskie funkcjonował system stypendialny adresowany do uczniów osiągających bardzo dobre wyniki w nauce oraz wyróżniających się w sporcie. W roku szkolnym 2019/2020 stypendia otrzymało 6 uczniów, a łączna kwota przyznanych świadczeń wyniosła 3 500 zł. W kolejnych latach liczba stypendystów systematycznie rosła, osiągając najwyższy poziom w roku 2021/2022 – 45 osób, którym przyznano łącznie 21 900 zł. W latach 2022/2023 i 2023/2024 liczba uczniów objętych wsparciem utrzymywała się na zbliżonym poziomie – odpowiednio 27 i 26 osób, a łączna kwota wsparcia wyniosła 14 900 zł oraz 17 300 zł. W ramach programu przyznawano głównie stypendia motywacyjne za wyniki w nauce oraz nagrody sportowe. Wsparcie to stanowi element polityki lokalnej mającej na celu promowanie zaangażowania edukacyjnego i aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży.

W latach 2019–2023 wydatki na oświatę w Gminie Krosno Odrzańskie systematycznie rosły – z 24,6 mln zł w 2019 roku do ponad 33,1 mln zł w 2023 roku, przy czym największy udział stanowiły wydatki bieżące, głównie na wynagrodzenia. Pomimo wzrostu subwencji oświatowej (z 11,8 mln zł do 14,7 mln zł), różnica między nią a wydatkami oświatowymi również znacząco się zwiększała, osiągając w 2023 roku poziom 17,5 mln zł. Pokrycie wydatków subwencją spadło w tym okresie z 52% do zaledwie 47%, co wskazuje na coraz większe obciążenie budżetu Gminy w zakresie finansowania edukacji. Dodatkowym wsparciem były środki z funduszu dla uchodźców z Ukrainy oraz niewielkie środki unijne i projektowe, jednak ich udział w finansowaniu ogólnym był ograniczony.

Tab. 33. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Krosno Odrzańskie w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
WYDATKI OGÓŁEM	24 557 785,10	23 179 121,82	26 563 907,22	29 924 114,04	33 118 015,22
Wydatki bieżące, w tym:	22 185 438,89	23 109 016,82	26 389 084,17	28 784 552,59	31 918 009,71
<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	<i>17 941 895,52</i>	<i>18 855 328,07</i>	<i>21 078 700,33</i>	<i>24 236 292,00</i>	<i>23 982 797,76</i>
<i>Pozostałe wydatki bieżące</i>	<i>4 243 543,37</i>	<i>4 253 688,75</i>	<i>5 310 383,84</i>	<i>4 548 260,59</i>	<i>7 935 211,95</i>

Wydatki majątkowe	2 372 346,21	70 105,00	174 823,05	1 139 561,45	1 200 005,51
DOCHODY OGÓŁEM	12 647 712,09	13 949 076,03	13 605 618,81	15 701 816,51	15 615 742,68
Subwencja oświatowa	11 837 331,00	11 950 054,00	12 258 308,00	14 272 754,04	14 719 753,00
Dotacja przedszkolna	685 380,00	1 693 975,75	680 631,00	698 784,04	713 663,00
Dotacja podręcznikowa	125 001,09	160 154,28	200 779,81	121 992,23	167 326,68
Projekty szkolne	0,00	0,00	465 900,00	14 192,68	15 000,00
Fundusz wsparcia (Ukraina)	0,00	0,00	0,00	594 093,52	1 027 646,00
Finansowanie ze środków unijnych	0,00	144 892,00	0,00	0,00	0,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	11 910 073,01	9 230 045,79	12 958 288,41	14 222 297,53	17 502 272,54
Stopień pokrycia	52%	60%	51%	52%	47%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim.

Kultura i sport

Kultura w lokalnej społeczności pełni m.in. funkcje: integracyjną, edukacyjną, komunikacyjną, tożsamościową, rozrywkową, twórczą, ekonomiczną czy społeczną. Szczególnie istotne z punktu widzenia jednostki samorządu terytorialnego są funkcje społeczne, związane z regulacją norm, obyczajów i kodów kulturowych, a zatem wpływające na kształtowanie kapitału społecznego oraz funkcje integracyjne, przez które rozumieć należy zdolność kultury do tworzenia poczucia wspólnoty poprzez tworzenie wspólnych przeżyć i doświadczeń. Dodatkowo, kultura pełni ważną rolę poprzez dostarczanie lokalnym społecznościom możliwości spędzania wolnego czasu, wzbogaconego o elementy twórcze, innowacyjne lub edukacyjne.

Za organizację wydarzeń kulturalnych i sportowych odpowiadają przede wszystkim trzy podmioty:

- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krośnie Odrzańskim (ul. Pułaskiego 3, ul. Pocztowa 27),
- Centrum Artystyczno-Kulturalne ZAMEK (ul. Szkolna 1),
- Mediateka – Biblioteka Publiczna w Krośnie Odrzańskim (wraz z filią w Osiecznicy i Wężyskach).

Powyższe jednostki prowadzone przez Gminę oferują bogaty program wydarzeń, warsztatów i zajęć dla mieszkańców.

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krośnie Odrzańskim pełni obecnie kluczową rolę w organizacji życia sportowego i rekreacyjnego w Gminie. Na jego obiektach odbywają się liczne rozgrywki ligowe, takie jak Krośnieńska Liga Halowa, liga squasha, ligi kręglarskie czy Krośnieńska Liga Szachowa. OSiR organizuje turnieje i wydarzenia sportowe dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów – wśród nich m.in. ogólnopolskie zawody siatkarskie, mecze piłki nożnej, turnieje kręgli, boule, tenisa stołowego, a także wydarzenia plenerowe, takie jak Krośnieńska Dziesiątka.

Jednostka aktywnie współpracuje z lokalnymi szkołami, przedszkolami, klubami sportowymi oraz służbami mundurowymi, udostępniając swoją infrastrukturę i wspólnie realizując przedsięwzięcia integrujące różne grupy społeczne. OSiR prowadzi również działania edukacyjne i promujące aktywność fizyczną, m.in. półkolonie „Wakacje z Krosnem Odrzańskim” czy wydarzenia dla seniorów.

W skład zasobów Ośrodka Sportu i Rekreacji w Krośnie Odrzańskim wchodzi: Hala Sportowo-Widowiskowa, w której znajdują się: sauna, sala taneczna - na sali prowadzone są zajęcia aerobiku i fitness, siłownia, sala konferencyjna. Istnieje możliwość korzystania z licznych obiektów i urządzeń zarządzanych przez OSiR: kręgielnia wraz z automatami do gry i stołami bilardowymi, kort do squasha, skatepark, pumtrack, boiska piłkarskie (5), boiska zewnętrzne do siatkówki plażowej (2), koszykówki (2), siatkówki (1), bieżnia lekkoatletyczna, dwutorowa bieżnia przy Hali Sportowo-Widowiskowej, skocznie w dal (2), port rzeczny (od roku 2021 przekazany, jako plac budowy wałów przeciwpowodziowych), kąpielisko (od 2014 r. o tym statusie) w ramach, którego funkcjonuje również wypożyczalnia sprzętu pływającego – rowerów wodnych, kajaków, desek SUP oraz drobnego sprzętu sportowego.

Centrum Artystyczno-Kulturalne „Zamek” w Krośnie Odrzańskim jest główną instytucją kultury w Gminie, której działalność skupia się na organizacji wydarzeń kulturalnych, rozwijaniu wrażliwości artystycznej mieszkańców oraz animowaniu życia społecznego. Placówka realizuje różnorodne przedsięwzięcia – od wydarzeń masowych, takich jak Rybobranie, Dożynki Gminne, Festiwal Jadwigensis, po mniejsze koncerty, warsztaty i wystawy. „Zamek” prowadzi także regularne zajęcia edukacyjne i artystyczne, m.in. warsztaty plastyczne i wokalne oraz zajęcia zespołów artystycznych, takich jak Quenns, Nadodrze, Drugi Peron czy poetycki „Zapchajdziura”.

W 2023 roku nowością w ofercie instytucji były „Twórcze niedziele” – otwarte, warsztatowe spotkania na dziedzińcu zamkowym, które łączyły aktywność artystyczną z elementami lokalnej historii. Centrum zrealizowało także szereg wydarzeń o charakterze patriotycznym, edukacyjnym i integracyjnym, m.in. Noc Muzeów, koncerty kolęd, Jarmark Bożonarodzeniowy, warsztaty wielkanocne, Piknik pod biało-czerwoną, uroczystości rocznicowe, a także imprezy współorganizowane z innymi instytucjami, np. Festiwal Smaków Świata czy Festiwal Polskich Win Musujących.

CAK „Zamek” bierze również aktywny udział w organizacji konkursów i przeglądów – m.in. Lubuskich Konfrontacji Artystycznych czy konkursów recytatorskich dla dzieci i młodzieży. Ofertę instytucji cechuje różnorodność, dostosowana do potrzeb różnych grup wiekowych, co przekłada się na dużą frekwencję i pozytywny odbiór ze strony mieszkańców. Centrum odgrywa ważną rolę w kreowaniu tożsamości lokalnej, łącząc tradycję z nowoczesnymi formami wyrazu kulturowego.

Mediateka – Biblioteka Publiczna w Krośnie Odrzańskim pełni funkcję nowoczesnej i wielofunkcyjnej instytucji kultury oraz biblioteki powiatowej, odpowiadającej na potrzeby różnych grup mieszkańców. W jej strukturze znajdują się trzy główne strefy: dla dzieci, dorosłych oraz multimedialna, a dodatkowo funkcjonują dwie filie – w Osiecznicy

i Wężyskach. Mediateka aktywnie działa na rzecz osób z niepełnosprawnościami i seniorów, oferując zbiory dostosowane do ich potrzeb (np. książki z dużą czcionką, audiobooki), a także zapewniając dostęp windą i prowadząc współpracę z lokalnymi instytucjami pomocowymi. W 2023 roku placówka zrealizowała szereg inicjatyw integrujących lokalną społeczność i promujących czytelnictwo, takich jak: Noc Bibliotek, Narodowe Czytanie, spotkania autorskie, warsztaty rękodzielnicze czy zajęcia programistyczne. Regularnie odbywały się również spotkania Dyskusyjnych Klubów Książki oraz zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży, w tym półkolonie, ferie i „Poranki z bajką”. Dzięki różnorodnej ofercie i otwartości na współpracę, Mediateka stanowi ważne centrum aktywności kulturalnej i społecznej w Gminie.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne w Gminie Krosno Odrzańskie zapewnia zintegrowany system działań podejmowanych przez Komendę Powiatową Policji, Straż Miejską, jednostki Państwowej i Ochotniczej Straży Pożarnej, a także monitoring wizyjny.

Policja

Na terenie Gminy funkcjonuje Komenda Powiatowa Policji z siedzibą przy ul. Sienkiewicza 22 w Krośnie Odrzańskim. W 2023 roku zatrudnionych było 124 funkcjonariuszy. Policja prowadzi szereg działań profilaktycznych, m.in. spotkania z dziećmi, młodzieżą, seniorami oraz rodzicami. Organizowane są debaty społeczne, konkursy, turnieje, spotkania edukacyjne w szkołach oraz kontrola dzikich kąpielisk, terenów przywodnych, miejsc wypoczynku, a także walka z kłusownictwem i współpraca z innymi służbami. Dodatkowo jednostka realizuje zabezpieczenie imprez masowych i wydarzeń sportowo-kulturalnych.

Straż Miejska

Straż Miejska w Krośnie Odrzańskim mieści się przy ul. Parkowej 1. Zespół tworzy 6 funkcjonariuszy i 1 pracownik administracyjny. Do zadań Straży Miejskiej w Krośnie Odrzańskim należą:

- zapewnianie porządku i bezpieczeństwa publicznego poprzez patrole w mieście i sołectwach, interwencje oraz monitoring miejsc zagrożonych,
- kontrolowanie przestrzegania przepisów prawa miejscowego, w tym dotyczących czystości, ochrony środowiska, bezpieczeństwa na drogach i chodnikach oraz zasad używania herbu Gminy,
- wspieranie działań administracji samorządowej i współpraca z innymi służbami oraz instytucjami w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- zabezpieczanie miejsc przestępstw, katastrof, awarii oraz dbanie o porządek podczas zgromadzeń, uroczystości i imprez publicznych,
- egzekwowanie obowiązków mieszkańców, w tym w szczególności zimowego utrzymania chodników oraz usuwania porzuconych pojazdów,

- podejmowanie interwencji wobec osób stwarzających zagrożenie, w tym doprowadzanie osób nietrzeźwych, ujęcia osób niebezpiecznych oraz kontrole osobiste i bagażu,
- udzielanie pomocy przedmedycznej ofiarom wypadków oraz podejmowanie działań chroniących życie, zdrowie i środowisko.

Straż Pożarna

System ochrony przeciwpożarowej tworzy PSP Krosno Odrzańskie oraz 5 jednostek OSP: Wężyska, Radnica, Osiecznica, Czarnowo i Gostchorze. PSP i trzy OSP (Wężyska, Radnica, Osiecznica) należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Wszystkie jednostki aktywnie wspierają wydarzenia gminne poprzez zabezpieczenia i pokazy. Działalność edukacyjna i ratownicza są istotnym elementem budowania bezpieczeństwa.

Monitoring miejski

W 2023 roku funkcjonowało 65 kamer monitoringu rozmieszczonych w strategicznych lokalizacjach m.in. przy ulicach Parkowa, Kościuszki, Trakt Książęcy, Pułaskiego oraz Plaży Miejskiej. System obsługiwany jest przez jednostki organizacyjne Gminy. Monitoring ma na celu przeciwdziałanie spożywaniu alkoholu w miejscach publicznych, wandalizmowi, poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym i zapewnienie bezpieczeństwa podczas imprez.

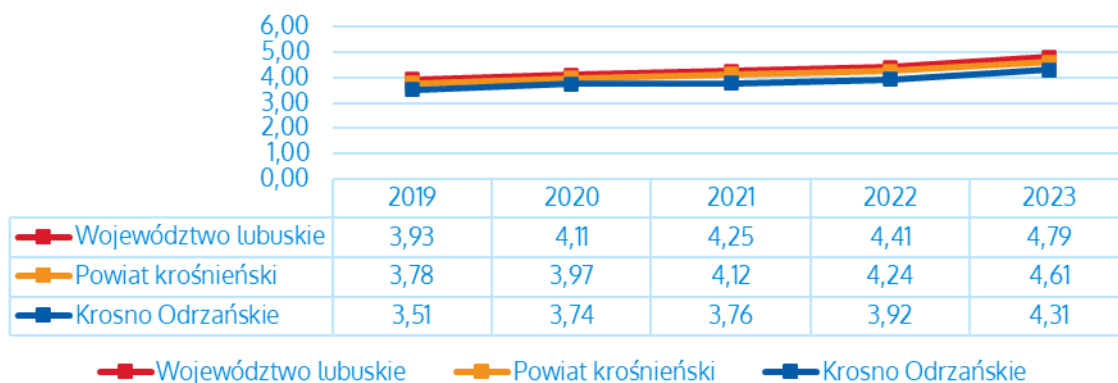
Najczęstsze zagrożenia

W 2023 roku zarejestrowano 377 wykroczeń oraz 357 przestępstw, z czego 130 dotyczyło przestępstw przeciwko mieniu, a 163 naruszenia ładu i porządku w komunikacji. Dane te wskazują na konieczność dalszej obecności i rozwijania działań profilaktycznych oraz prewencyjnych.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne

Jednym z elementów otoczenia wewnętrznego gminy są organizacje pozarządowe działające na jej obszarze. Ich liczba odzwierciedlać może także stopień zaangażowania społecznego w sprawy publiczne. W celu analizy stanu sektora NGO-sów (*ang. Non-governmental organization*) w Gminie Krosno Odrzańskie zdecydowano się na przeliczenie liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców oraz porównanie sytuacji Gminy z obszarem powiatu krośnieńskiego i województwa lubuskiego.

W latach 2019–2023 wskaźnik przedstawiony na wykresie dotyczący liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców wykazywał systematyczny wzrost we wszystkich trzech obszarach: województwie lubuskim, powiecie krośnieńskim i Gminie Krosno Odrzańskie. Najwyższe wartości w każdym roku odnotowywało województwo lubuskie, osiągając w 2023 roku poziom 4,79. Gmina Krosno Odrzańskie od lat utrzymuje najniższy poziom wskaźnika spośród porównywanych jednostek, jednak również tu widać wyraźny wzrost – z 3,51 w 2019 r. do 4,31 w 2023 r.

Ryc. 46. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców w Gminie Krosno Odrzańskie na tle powiatu i województwa w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Gminy Krosno Odrzańskie działa ponad 60 organizacji pozarządowych, które aktywnie współtworzą lokalne życie społeczne, kulturalne i sportowe. Najliczniejszą grupę stanowią kluby i stowarzyszenia sportowe, takie jak MKS Tęcza, SKS Tęcza, Krośnieńskie Stowarzyszenie Gier Umysłowych "TĘCZA", Klub Sportowy Ju Jitsu Satori, LZS Pogoń Wężyska, Czarni Czarnowo, Kruszywo Stary Raduszec oraz Klub Sportowy Jaguar, angażujące dzieci, młodzież i dorosłych w aktywność fizyczną. Ważną rolę odgrywają także organizacje wspierające osoby w trudnej sytuacji – m.in. Caritas, Fundacja Feniks, Stowarzyszenie „Przystań” czy „Trampolina”, oferujące pomoc osobom z niepełnosprawnościami, seniorom oraz rodzinom zastępczym. Współpraca z samorządem opiera się również na działaniach organizacji promujących dziedzictwo narodowe i kultywujących tradycję, takich jak Związek Sybiraków, Towarzystwo Miłośników Ziemi Krośnieńskiej czy Klub 5. Różnorodność funkcjonujących stowarzyszeń przyczynia się do wzmacniania kapitału społecznego Gminy i wspiera rozwój lokalny oparty na aktywności mieszkańców. Wykaz organizacji pozarządowych przedstawia poniższa tabela.

Tab. 34. Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Krosno Odrzańskie wg stanu na 2023 r.

Lp.	Nazwa organizacji	Adres siedziby	Charakter współpracy z gminą
1.	Towarzystwo Miłośników Ziemi Krośnieńskiej Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne	ul. Chopina 1/3, 66-Krosno Odrzańskie	społeczno-kulturalny
2.	Miejski Klub Sportowy TĘCZA Krosno Odrzańskie	ul. Pocztowa 27, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport
3.	Klub Sportowy ODRA	Radnica 110A, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport
4.	Klub Piłki Nożnej TRAMP-KARP Osiecznica	ul. Leśna 3, Osiecznica, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport
5.	Klub Sportowy KRUSZYWO	Stary Raduszec 20A, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport
6.	Ludowy Zespół Sportowy POGOŃ Wężyska	Wężyska 152, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport
7.	Ludowy Klub Sportowy CZARNI Czarnowo	Czarnowo 6, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport
8.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Miejsko – Gminny	ul. Piastów 14/1, 66-600 Krosno Odrzańskie	pomoc w rozwoju psycho-fizycznym dzieci, opieka rodzinna oraz środowiskowa
9.	Parafialny Oddział Akcji Katolickiej przy Parafii Świętej Jadwigi Śląskiej w Krośnie Odrzańskim	ul. Nadodrzańska 6, 66-600 Krosno Odrzańskie	współpraca katolików świeckich z hierarchią kościelną w prowadzeniu misji apostolskiej Kościoła, pogłębianie formacji chrześcijańskiej
10.	Oddział Wojskowy Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Krośnie Odrzańskim	ul. Poznańska 42A, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, rekreacja, turystyka i krajoznawstwo

11.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	ul. Pułaskiego 3, 66-600 Krosno Odrzańskie	działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym
12.	Związek Żołnierzy Wojska Polskiego – Koło Nr 9	ul. Poznańska 42, 66-600 Krosno Odrzańskie	podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej
13.	Związek Żołnierzy Wojska Polskiego – Koło Nr 6	ul. Piastów 53/2, 66-600 Krosno Odrzańskie	podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej
14.	Związek Sybiraków	ul. Poznańska 42, 66-600 Krosno Odrzańskie	podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej
15.	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Zarząd Koła w Krośnie Odrzańskim	ul. Piastów 10t/B, 66-600 Krosno Odrzańskie	ochrona i promocja zdrowia, poprawa sytuacji prawnej, ekonomicznej i zdrowotnej osób chorych na cukrzycę
16.	Polski Związek Działkowców Rodzinny Ogród Działkowy im. 100-lecia Ogrodnictwa Działkowego	ul. Działkowca 24, 66-600 Krosno Odrzańskie	ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego
17.	Związek Ochotniczych Straży Pożarnych RP Zarząd Miejsko-Gminny w Krośnie Odrzańskim	ul. Leśna 3, Osiecznica, 66-600 Krosno Odrzańskie	ochrona przeciwpożarowa, popularyzacja dorobku historycznego ruchu strażackiego, rozwijanie działalności artystycznej i sportowej w Ochotniczych Strażach Pożarnych
18.	Polski Związek Wędkarski w Zielonej Górze Rejon IV Krosno Odrzańskie	ul. Głowackiego 9, 65-301 Zielona Góra	kultura fizyczna, sport
19.	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych SKARPA	ul. Ogrodowa 1c/1, 66-600 Krosno Odrzańskie	działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości
20.	Parafialny Zespół CARITAS	ul. Nadodrzańska 6-7, 66-600 Krosno Odrzańskie	działalność charytatywna
21.	Stowarzyszenie "PRZYSTAŃ" w Krośnie Odrzańskim	ul. Piastów 10E, 66-600 Krosno Odrzańskie	pomoc osobom z niepełnosprawnościami, osobom starszym, a także rodzinom zastępczym
22.	Krośnieńskie Stowarzyszenie Gier Umysłowych "Tęcza"	ul. Grobla 29/117, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport
23.	Krośnieński Uniwersytet Trzeciego Wieku	ul. Piastów 10t, 66-600 Krosno Odrzańskie	podjęmowanie i rozwijanie społecznych inicjatyw (naukowych, oświatowych, kulturalnych, charytatywnych, opiekuńczych, ekologicznych, dotyczących rehabilitacji osób starszych, niepełnosprawnych, a także kultury fizycznej i sportu)
24.	Lokalna Grupa Działania „Zielone Światło”	ul. Piastów 10 B, 66-600 Krosno Odrzańskie	działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, upowszechnianie i rozwijanie kultury regionalnej, ochrona i promocję zdrowia
25.	Stowarzyszenie Saperów Polskich Koło Nr 16	ul. Poznańska 42, 66-600 Krosno Odrzańskie	podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej
26.	Stowarzyszenie Kilińszczaków	ul. Poznańska 42, 66-600 Krosno Odrzańskie	podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej
27.	Siatkarski Klub Sportowy "Tęcza"	ul. Pułaskiego 3, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport
28.	Klub Sportowy Ju Jitsu SATORI Krosno Odrzańskie	ul. Emilii Plater 5, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport
29.	Stowarzyszenie Skarpa Gostchorze	Gostchorze 49, 66-600 Krosno Odrzańskie	działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości
30.	Stowarzyszenie Pracowników i Przyjaciół Warsztatów Terapii Zajęciowej „SYNERGIA”	ul. Piastów 10h, 66-600 Krosno Odrzańskie	promowanie warsztatów terapii zajęciowej przez upowszechnianie wiedzy z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, wspieranie i aktywizacja osób niepełnosprawnych
31.	Jeździecki Klub Sportowy GOSTCHORZE	Gostchorze 34a, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport
32.	Stowarzyszenie „Raduszcanka”	Stary Raduszec 3, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura, sztuka, kultura fizyczna, sport
33.	Klub Sportowy CALIPSO	ul. Kazimierza Odnowiciela 22, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport
34.	Klub Sportowy JAGUAR	ul. Stubicka 28, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport
35.	Stowarzyszenie Młode Krosno	ul. Gen. Franciszka Kleeberga 6, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport

36.	Stowarzyszenie SUBSIDIUM	Brzózka 23, 66-600 Krosno Odrzańskie	przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
37.	Fundacja Football Academy Group oddział Krosno Odrzańskie	ul. Pułaskiego 32/14, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport
38.	Stowarzyszenie „Wzgórze nadziei”	ul. Poznańska 88, 66-600 Krosno Odrzańskie	działalność na rzecz osób niepełnosprawnych
39.	Gminne Koło Stowarzyszenia Soltysów	ul. Parkowa 1, 66-600 Krosno Odrzańskie	wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, integracja społeczna i poprawa warunków życia, reprezentowanie i obrona wspólnych interesów soltysów i samorządów mieszkańców wsi
40.	Stowarzyszenie Kombatantów Misji Pokojowych ONZ Zarząd Koła Nr 13	ul. Poznańska 42, 66-600 Krosno Odrzańskie	podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej
41.	Fundacja Promocji Zdrowia Psychicznego FENIKS w Krośnie Odrzańskim	ul. Bartosza Głowackiego 14 , 66-600 Krosno Odrzańskie	ochrona i promocja zdrowia
42.	Stowarzyszenie Przyjaciół Stumilowego Lasu	ul. Srebrna Góra 2, 66-600 Krosno Odrzańskie	wspieranie działalności przedszkolnej
43.	Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918-1919	ul. Pułaskiego 7b/4, 66-600 Krosno Odrzańskie	podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej
44.	Lisy Rugby Club Krosno Odrzańskie	ul. Chrobrego 4a/6, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport
45.	Rejonowe Koło Pszczelarzy w Krośnie Odrzańskim	ul. B. Krzywoustego 35, 66-600 Krosno Odrzańskie	ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego
46.	Stowarzyszenie TRAMPOLINA	ul. Krośnieńska 39, Osiecznica, 66-600 Krosno Odrzańskie	działalność na rzecz integracji osób niepełnosprawnych, działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
47.	Stowarzyszenie Kobiet Przy Radzie Soteckiej w Osiecznicy	ul. Kościelna 2, Osiecznica, 66-600 Krosno Odrzańskie	działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych
48.	Sąsiedzka Wataha	Kamień 9i, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport
49.	Fundacja Hula	ul. Leśna 16/2, Łochowice, 66-600 Krosno Odrzańskie	rozwój i promowanie turystyki, sportu i rekreacji
50.	Fundacja Global	ul. Nadrzeczna 13, Osiecznica, 66-600 Krosno Odrzańskie	działalność charytatywna
51.	Stowarzyszenie 515 w Krośnie Odrzańskim	ul. Nadodrzańska 31a , 66-600 Krosno Odrzańskie	ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego
52.	Klaster Turystyki Historycznej Cluster für Geschichtstourismus	ul. Parkowa 1, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
53.	K. O. Team MTB Krosno Odrzańskie	ul. Kościuszki 17/7, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport
54.	Stowarzyszenie Matecznik Pomocniczości i Dobroci	ul. Św. Marcina 39, Marcinowice , 66-600 Krosno Odrzańskie	działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych
55.	Stowarzyszenie Soltysów Powiatu Krośnieńskiego	ul. Piastów 10 B, 66-600 Krosno Odrzańskie	działalności wspomagającej rozwój społeczności lokalnych, demokracji, świadomości społecznej i obywatelskiej
56.	Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policyjnych KPP Krosno Odrzańskie	ul. Sienkiewicza 22, 66-600 Krosno Odrzańskie	działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym
57.	Fundacja Lubuska Inicjatywa Pozarządowa	ul. Dąbrowskiego 12, 66-600 Krosno Odrzańskie	działalność na rzecz integracji, reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
58.	Stowarzyszenie ReNOVATIO	ul. Piastów 41C, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
59.	Stowarzyszenie Tu I Teraz	ul. Piastów 10/22, 66-600 Krosno Odrzańskie	nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie
60.	Sportowy Klub Taneczny "A-KWADRAT" Krosno Odrzańskie	ul. PCK 1/3, 66-600 Krosno Odrzańskie	kultura fizyczna, sport
61.	Stowarzyszenie Klub 5	ul. H. Głogowskiego 4/1, 66-600 Krosno Odrzańskie	działanie na rzecz ekologii i ochrony zwierząt oraz dziedzictwa przyrodniczego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim.

Instrumentem służącym kształtowaniu polityki współpracy z organizacjami pozarządowymi jest program współpracy Gminy Krosno Odrzańskie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Celem Programu jest budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy krośnieńskim samorządem, a organizacjami pozarządowymi oraz zwiększenie efektywnej

realizacji zadań samorządu na rzecz mieszkańców Gminy Krosno Odrzańskie. Określa formy, zasady, zakres oraz cele współdziałania. Formułuje i ukazuje kierunki możliwej współpracy, prezentując m.in. szeroki wachlarz działań (z obszaru zadań publicznych należących do zadań własnych gminy), które mogą być realizowane przez organizacje pozarządowe.

Gmina Krosno Odrzańskie, w ramach przynależności do **Lokalnej Grupy Działania „Zielone Światło”**, jest objęta Strategią Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2023-2027. LGD obejmuje zasięgiem pięć gmin powiatu krośnieńskiego: Bobrowice, Bytnicę, Dąbie, Krosno Odrzańskie oraz Maszewo. Stowarzyszenie daje „zielone światło” inicjatywom, które przyczyniają się do poprawy jakości życia mieszkańców. W ramach strategii LGD realizowane będą dwa kluczowe cele:

- wzrost atrakcyjności turystycznej, kulturalnej, rekreacyjnej LGD Zielone Światło,
- wzrost potencjału społeczno-gospodarczego obszaru LGD Zielone Światło.

Gmina może pochwalić się również funkcjonowaniem Rady Seniorów (od 2012 roku) oraz Rady Młodzieżowej (od 2008 roku), jednak nie wdrożono dotąd Budżetu Partycypacyjnego.

Gmina Krosno Odrzańskie posiada cztery gminy partnerskie: Schwarzheide i Bremervörde w Niemczech, Karcag na Węgrzech oraz Eemsmond w Holandii. Z gminą Schwarzheide współpraca trwa nieprzerwanie od 2001 roku i obejmuje cykliczne turnieje sportowe, projekty euroregionalne oraz wizyty studyjne. Podobnie aktywna jest współpraca z Karcag – szczególnie w zakresie wydarzeń sportowych i projektów realizowanych z Fundacją Felczaka. Z kolei relacje z Bremervörde i Eemsmond zostały w ostatnich latach zawieszono.

Gmina Krosno Odrzańskie jest aktywnym członkiem kilku stowarzyszeń i związków międzygminnych, co świadczy o jej otwartości na współpracę ponadlokalną oraz korzystanie z zewnętrznych źródeł wsparcia. Należy m.in. do Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego, które reprezentuje interesy gmin wobec administracji oraz wspiera integrację europejską i pozyskiwanie środków unijnych. Współpracuje również w ramach Euroregionu „Sprewa–Nysa–Bóbr”, który umożliwia realizację polsko-niemieckich projektów transgranicznych. Gmina uczestniczyła także w inicjatywach związanych z promocją rzeki Odry, jednak działalność takich stowarzyszeń jak „Odra dla turystów” czy Stowarzyszenie na Rzecz Miast i Gmin Nadodrzańskich obecnie została ograniczona. Istotna jest także przynależność do Lokalnej Grupy Działania „Zielone Światło”, wspierającej zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, oraz współpraca z Agencją Rozwoju Regionalnego i Klastrem Turystyki Historycznej.

4.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna stanowi element istotnie wpływający na jakość życia oraz przewidywaną długość życia. Dostęp do dobrej opieki zdrowotnej wpływać może pozytywnie również na rozwój gospodarczy, poprzez ograniczenie negatywnych skutków chorób i kontuzji oraz związane z tym zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród lokalnej społeczności. Mając

na uwadze występujące w Polsce zjawisko starzenia się społeczeństwa służba zdrowia odgrywa też znaczną rolę w związku ze szczególnym popytem na jej usługi wśród seniorów.

Na terenie Gminy Krosno Odrzańskie funkcjonuje Zachodnie Centrum Medyczne Sp. z o.o. prowadzone przez Powiat Krośnieński. Od 2024 roku Gmina Krosno Odrzańskie posiada 10% udziałów w tej spółce. Zachodnie Centrum Medyczne zakwalifikowane jest do pierwszego poziomu systemu podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej, realizuje stacjonarne i całodobowe szpitalne świadczenia zdrowotne, inne niż szpitalne i ambulatoryjne. Spółka kontynuuje swoją działalność polegającą na świadczeniu usług medycznych, nieodpłatnie – na podstawie umów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia oraz odpłatnie, na zasadach komercyjnych.

Podstawowa opieka zdrowotna w 2023 roku była realizowana przez pięć podmiotów medycznych. Wśród nich znalazły się m.in.: NZOZ „Terapia” przy ul. Srebrna Góra 1e, Ośrodek Zdrowia Grunwald (Medicstan) przy ul. Bohaterów Wojska Polskiego 24, a także NZOZ „Lex-Med” z siedzibą przy ul. Piastów 10m. Dodatkowo, mieszkańcy mogli korzystać z usług Centrum Medycznego TopMed oraz NZOZ Rodzinne Centrum Medyczne Krzysztofa Grabińskiego. Sieć opieki medycznej zapewniała mieszkańcom dostęp do świadczeń zdrowotnych w różnych częściach miasta.

Równolegle, do końca 2023 roku na terenie Gminy funkcjonowało pięć aptek. Były to: Apteka Witaminka i Apteka Słubicka, dwie placówki sieci Apteka Dr. Max (przy ul. Słonecznej i ul. Poznańskiej), a także Apteka Prima przy ul. Piastów. Rozmieszczenie aptek w różnych lokalizacjach Krosna Odrzańskiego pozwalało na dogodny dostęp mieszkańców do leków i produktów leczniczych. Tak skonstruowana infrastruktura zdrowotna stanowiła ważny element lokalnego systemu opieki nad zdrowiem mieszkańców.

W Krośnie Odrzańskim funkcjonuje rozbudowany system wsparcia społecznego, skupiony wokół Ośrodka Pomocy Społecznej, którego głównym celem jest poprawa jakości życia mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. W ramach lokalnej infrastruktury opiekuńczej działają Dom Dziennego Pobytu oraz Klub Seniora, które oferują wsparcie osobom starszym i z niepełnosprawnościami w zakresie codziennego funkcjonowania. Ważnym elementem systemu są również organizacje pozarządowe i spółdzielnie socjalne – m.in. „Pani Sowa”, która świadczy usługi opiekuńcze i asystenckie w miejscu zamieszkania, oraz Stowarzyszenie „Przystań”, prowadzące mieszkania wspomagane i usługi wytchnieniowe. Ośrodek Wsparcia „Integracja” zapewnia specjalistyczną pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi, a Odrzańska Spółdzielnia Socjalna wspiera reintegrację społeczną poprzez aktywizację zawodową i samozatrudnienie. Wszystkie te podmioty współtworzą spójny system lokalnej pomocy, odpowiadający na zróżnicowane potrzeby mieszkańców Gminy.

Tab. 35. Podmioty świadczące usługi społeczne na terenie Gminy Krosno Odrzańskie wg stanu na 2023 r.

Nazwa podmiotu:	Lokalizacja	Podstawowa oferta dla mieszkańców
Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Piastów 10H, 66-600 Krosno Odrzańskie	dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
Dom dziennego pobytu dla osób starszych	Piastów 2, 66-600 Krosno Odrzańskie	dla osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w tym osoby starsze i z niepełnosprawnościami
Klub Seniora	Piastów 2, 66-600 Krosno Odrzańskie	dla osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w tym osoby starsze i z niepełnosprawnościami
Spółdzielnia socjalna „Pani Sowa”	Piastów 2, 66-600 Krosno Odrzańskie	usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania i usługi asystenckie
Stowarzyszenie "Przystań"	Piastów 10e, 66-600 Krosno Odrzańskie	usługi wytchnieniowe i mieszkania wspomagane
Ośrodek Wsparcia „Integracja”	Piastów 10e, 66-600 Krosno Odrzańskie	specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi
Odrzańska Spółdzielnia Socjalna	Piastów 10e, 66-600 Krosno Odrzańskie	reintegracja społeczna poprzez samozatrudnienie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim.

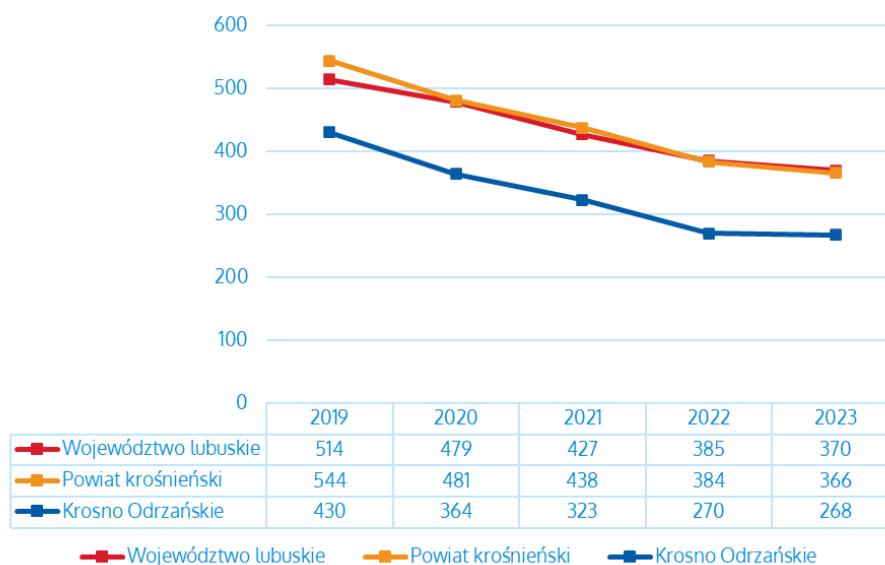
Ośrodek Pomocy Społecznej w Krośnie Odrzańskim w 2023 r. realizował działania na podstawie zadań statutowych oraz:

- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Krosno Odrzańskie na lata 2021 – 2028,
- Wieloletniego programu ostonowego w zakresie dożywiania „Posiłki w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023,
- Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 pn. „Być razem”,
- Resortowego Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa”,
- Programu ostonowego Korpus Wsparcia Seniorów w Gminie Krosno Odrzańskie na 2023 r.,
- Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Podprogram 2023.

Wykres przedstawia liczbę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w latach 2019–2023 w Gminie Krosno Odrzańskie na tle powiatu krośnieńskiego i województwa lubuskiego. W analizowanym okresie Krosno Odrzańskie wykazuje niższe wartości niż średnia powiatowa i wojewódzka, co może świadczyć o relatywnie mniejszej skali korzystania z pomocy społecznej w Gminie.

W 2019 roku liczba beneficjentów w Gminie wynosiła 430 na 10 tys. ludności, a do 2023 roku spadła do 268. Analogicznie, w powiecie krośnieńskim liczba ta zmniejszyła się z 544 do 366, a w województwie lubuskim – z 514 do 370. Widoczny we wszystkich trzech przypadkach spadek może być efektem poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców lub zmian w systemie wsparcia.

Mimo ogólnej tendencji malejącej, warto monitorować zjawisko, by w razie potrzeby odpowiednio dostosować lokalną politykę społeczną do rzeczywistych potrzeb mieszkańców.

Ryc. 47. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Krośno Odrzańskim na tle powiatu i województwa w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zasady gospodarowania mieniem komunalnym Gminy Krosno Odrzańskie są określone na podstawie uchwały Nr LXIV/486/23 Rady Miejskiej w Krośno Odrzańskim z dnia 15 września 2023 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Krosno Odrzańskie. Aby ubiegać się o mieszkanie komunalne, dochód osoby samotnej musi mieścić się w przedziale od 180% do 220% najniższej emerytury. W przypadku gospodarstw wieloosobowych, miesięczny dochód na osobę musi wynosić powyżej 100%, ale nie więcej niż 150% najniższej emerytury. Takie ograniczenia mają na celu kierowanie pomocy do osób i rodzin o umiarkowanych dochodach, które nie kwalifikują się do pomocy społecznej, ale mają trudności z zapewnieniem sobie dachu nad głową na zasadach rynkowych. Średni czas oczekiwania na mieszkanie komunalne wynosi ok. 9 miesięcy.

W latach 2019–2023 zasób mieszkaniowy Gminy Krosno Odrzańskie ulegał stopniowym zmianom. Liczba mieszkań komunalnych pozostawała względnie stabilna do 2022 roku, a w 2023 r. nastąpił wyraźny wzrost – z 137 do 199 lokali. Zasób mieszkań socjalnych systematycznie się zmniejszał – z 148 lokali w 2020 r. do 130 w 2023 r. Na terenie Gminy są zaledwie 2 mieszkania wspomagane z przeznaczeniem dla 5 osób. Zauważa się potrzebę zwiększenia zasobu lokalowego.

Tab. 36. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie Gminy Krosno Odrzańskie w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkań komunalnych	140	139	138	137	199
Liczba mieszkań socjalnych	142	148	146	135	130

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Krośno Odrzańskim.

Załącznik nr 2: Tabela ewaluacyjna

CEL I: Gmina o zrównoważonym rozwoju gospodarczym i harmonijnym łądzie przestrzennym

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1. Rozwój i promocja terenów inwestycyjnych	1. Pozyskanie nowych terenów inwestycyjnych.	GN			
	2. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych.	IR			
	3. Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu, w tym z KSSSE i PAIH.	PR			
	4. Pozyskiwanie inwestorów m.in. poprzez przygotowanie pakietów inwestycyjnych, organizację wydarzeń i spotkań promujących ofertę Gminy, obecność na targach gospodarczych.	PR			
	5. Budowa, przebudowa i modernizacja szlaków komunikacyjnych w kierunku obwodnicy Krosna Odrzańskiego.	IR			
1.2. Silna lokalna przedsiębiorczość i konkurencyjny rynek pracy	1. Wsparcie start-upów poprzez utworzenie lokalnego inkubatora przedsiębiorczości.	PR			
	2. Rozwijanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu wspierania aktywizacji zawodowej mieszkańców, w tym młodzieży i absolwentów szkół, poprzez działania z zakresu doradztwa zawodowego oraz inicjatywy sprzyjające kontaktom pracodawców z osobami poszukującymi zatrudnienia (np. targi pracy).	O, OK			
	3. Prowadzenie polityki podatkowej przyjaznej przedsiębiorcom.	F			
	1. Wyznaczenie nowych terenów mieszkaniowych i inwestycyjnych.	IR			
	2. Wyznaczenie terenów pod rozwój OZE.	IR			

1.3. Zintegrowane planowanie przestrzenne	3. Przyjęcie Planu Ogólnego Gminy Krosno Odrzańskie stanowiącego podstawę zagospodarowania przestrzeni Gminy z poszanowaniem ładu przestrzennego i zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.	IR			
	4. Rozwój cyfrowych narzędzi planowania przestrzennego – Systemu Informacji Przestrzennej.	IR			
	5. Prowadzenie konsultacji społecznych dla dokumentów planistycznych z wykorzystaniem narzędzi partycypacyjnych.	IR			
1.4. Rozwinięta infrastruktura techniczna i dostępność transportowa	1. Współpraca z zarządcami dróg wyższych kategorii w zakresie modernizacji, rozbudowy i podniesienia standardu dróg będących w ich utrzymaniu.	IR			
	2. Poprawa gminnej infrastruktury drogowej, zwiększającej spójność komunikacyjną oraz bezpieczeństwo w ruchu drogowym, w tym przebudowa: ul. Podgórznej, ul. Kościuszki, ul. Nadodrzańskiej oraz dróg gruntowych na obszarach wiejskich.	IR			
	3. Budowa infrastruktury technicznej na nowym osiedlu przy ulicach Osiedle Północne i Metalowców.	IR			
	4. Przebudowa ul. Dworcowej (we współpracy z właścicielem - PKP) przy stacji kolejowej wraz z budową parkingów i punktu przesiadkowego.	IR			
	5. Budowa bezpiecznych miejsc parkingowych w centralnych punktach miasta.	IR			
	6. Wspieranie alternatywnych środków transportu poprzez budowę spójnego systemu ścieżek rowerowych (przebudowa chodników na ciągi pieszo-rowerowe, budowa nowych oraz remonty istniejących ścieżek rowerowych).	IR			
	7. Uruchomienie transportu zbiorowego na terenie miasta i gminy.	IR, PR			
	8. Remonty i rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej wraz z urządzeniami towarzyszącymi (nowe osiedle przy ulicach Osiedle Północne i Metalowców).	IR, GN			
	9. Identyfikacja i rozwój alternatywnych źródeł poboru wody dla prawobrzeżnej części Gminy.	IR, GN			
	10. Modernizacja i budowa nowych stacji uzdatniania wody na terenie Gminy.	IR, GN			

	11. Zapewnienie warunków do rozwoju sieci Internetu szerokopasmowego na terenie Gminy, szczególnie na obszarach wiejskich.	IR, O			
	12. Zagospodarowanie przestrzeni sąsiadujących z przyszłym centrum handlowym przy ul. Pionierów i Szosie Poznańskiej.	IR, GN			
	13. Budowa centrum przesiadkowego dla komunikacji miejskiej.	IR			
	14. Wdrażanie rozwiązań „Smart City” (np. inteligentne oświetlenie, zdalne zarządzanie energią, zdalne odczytywanie liczników, systemy monitorowania środowiska).	IR, GN, O			

CEL II: Zielona, odporna klimatycznie i proekologiczna Gmina

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1. Zrównoważone zarządzanie zasobami środowiskowymi i rozwój ekologicznej infrastruktury	1. Rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE), promocja ich wykorzystania wśród mieszkańców.	IR, GN, PR			
	2. Dogęszczanie drzewostanu gminnego: kontynuacja programów sadzenia drzew i krzewów miododajnych, sadzenie roślin rodzimych oraz tworzenie miejsc schronienia dla dzikich zwierząt i owadów.	GN			
	3. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (w tym m.in. Centrum Rekreacyjnego przy ul. Pocztowej, budynek A i B Urzędu Miasta).	IR			
	4. Zagospodarowanie i retencjonowanie wód opadowych poprzez rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz promowanie takich rozwiązań wśród mieszkańców.	IR, GN, PR			

	5. Zwiększenie efektywności ograniczania dopływu zanieczyszczeń do wód oraz przygotowanie analizy techniczno-ekonomicznej gospodarowania ściekami w obszarach nieurbanizowanych.	GN			
	6. Tworzenie lokalnych planów zieleni dla obszarów miejskich i wiejskich, obejmujących zagospodarowanie zieleni osiedlowej, zakładanie parków kieszonkowych, łąk kwietnych i nasadzenia drzew i krzewów w przestrzeniach publicznych, z uwzględnieniem wskaźników powierzchni terenów zielonych przypadających na mieszkańca.	GN			
	7. Ochrona doliny rzeki Odry i Bobru oraz terenów zalewowych – realizacja działań adaptacyjnych i ochronnych w rejonie dolin rzecznych.	GN			
	8. Wdrażanie inteligentnych systemów monitoringu środowiska (jakość powietrza, wód, hałas).	GN			
	9. Promowanie mobilności niskoemisyjnej w Gminie (organizacja transportu publicznego, rozbudowa systemu ścieżek rowerowych, wspieranie budowy punktów ładowania pojazdów elektrycznych).	IR, PR			
	10. Zwiększenie odporności ekosystemów i ochrony bioróżnorodności poprzez rozwój zielonej infrastruktury, tworzenie i ochronę terenów cennych przyrodniczo oraz edukację ekologiczną.	GN			
	11. Zachowanie i odtwarzanie bioróżnorodności na obszarze Gminy poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych, gatunków rodzimych oraz ograniczanie presji antropogenicznej.	IR, GN			
2.2. Zwiększenie odporności klimatycznej Gminy	1. Zintegrowane zarządzanie zasobami wodnymi w układzie zlewniowym.	GN			
	2. Zwiększanie naturalnej retencji krajobrazowej i dolinowej.	GN			
	3. Renaturyzacja cieków i odbudowa ekosystemów wodno-błotnych.	IR, GN			

	4. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury jako narzędzia adaptacji klimatycznej.	IR, GN			
2.3. Podnoszenie świadomości ekologicznej i wsparcie mieszkańców w działaniach prośrodowiskowych	1. Realizacja programów wspomagających: wymianę źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, instalacje OZE, wdrażanie systemów retencjonowania wody deszczowej oraz modernizację budynków w kierunku większej efektywności energetycznej.	IR, GN			
	2. Realizacja programów wspomagających usuwanie azbestu.	GN			
	3. Prowadzenie działań edukacyjnych zwiększających świadomość ekologiczną mieszkańców w celu poprawy poziomu segregacji i recyklingu (np. kampanie informacyjne, warsztaty, konkursy) oraz promocja gospodarki o obiegu zamkniętym.	GN			
	4. Prowadzenie działań edukacyjnych oraz wspieranie lokalnych inicjatyw ekologicznych, projektów społecznych dotyczących: redukcji odpadów, ochrony przyrody, adaptacji do zmian klimatycznych, bioróżnorodności, gospodarki wodnej.	GN, PR			
	5. Kształtowanie świadomości mieszkańców o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa i gospodarki rolno-spożywczej.	GN			

CEL III: Gmina z potencjałem – przedsiębiorcza, przyjazna i atrakcyjna turystycznie

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1. Atrakcyjna oferta kulturalna i turystyczna	1. Rozwój infrastruktury turystycznej nad Odrą, Bobrem i jeziorami (m.in. budowa pomostów, ścieżek, punktów widokowych i małej architektury w atrakcyjnych lokalizacjach przyrodniczych).	IR			

oparta na lokalnym potencjale	2. Zagospodarowanie skarpy nadodrzańskiej jako przestrzeni rekreacyjno-edukacyjnej – utworzenie parku winnego z elementami przyrodniczymi i miejscem wydarzeń plenerowych.	IR			
	3. Wykorzystywanie motywów i symboli winiarskich jako elementów odwołujących się do historycznych tradycji uprawy winorośli w Gminie Krosno Odrzańskie.	PR			
	4. Wykorzystanie potencjału rzeki Odry i jej dopływów do tworzenia produktów i pakietów turystycznych.	PR, IR			
	5. Budowa kładki widokowej na kanale Odry w kierunku tzw. łąk raduszczańskich oraz zagospodarowanie tego terenu jako przestrzeni rekreacyjno-edukacyjnej, obejmującej ścieżki dydaktyczne, trasy pieszo-rowerowe i punkty obserwacyjne.	IR			
	6. Budowa przystani na kanale Odry oraz zagospodarowanie kanału jako przestrzeni turystyczno-rekreacyjnej, z możliwością organizacji spływów, cumowania łodzi i rekreacji wodnej.	IR			
	7. Modernizacja amfiteatru, zadaszenie i dostosowanie obiektu pod potrzeby organizacji imprez plenerowych oraz występów artystycznych.	IR			
	8. Rozwój enoturystyki m.in. poprzez organizację cyklicznych wydarzeń i festiwali tematycznych oraz propagowanie wiedzy o kulturze winiarskiej.	PR			
	9. Wyznaczanie szlaków rowerowych (w tym single tracków) i pieszych – spójne oznakowanie, integracja z parkingami i lokalnymi punktami usługowymi.	OK, IR			
	10. Wspieranie agroturystyki i turystyki ekologicznej w rozwoju usług noclegowych, rękodzielniczych i kulinarnych.	PR			
	11. Rewitalizacja zdegradowanej części Zamku Piastowskiego i poszerzenie oferty turystycznej.	IR			
	12. Wsparcie prac konserwatorskich przy wybranych zabytkach Gminy oraz włączenie ich w ofertę turystyczną.	IR			
	13. Rozwój szlaków tematycznych, np. szlak kultury, historii, gastronomii i enoturystyki, powiązanych z lokalnymi atrakcjami.	OK, PR			

	14. Rozwój turystyki weekendowej i krótkich pobytów poprzez pakiety rekreacyjne łączące sport, kulturę i winiarstwo.	OK, PR			
3.2. Rewitalizacja społeczna i infrastrukturalna zdegradowanych obszarów Krosna Odrzańskiego	1. Realizacja działań wynikających z Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2024-2033.	GN, IR, OK			
	2. Wzmocnienie lokalnej tożsamości i funkcji społecznych obszarów rewitalizowanych.	OK, PR			
	3. Przywracanie funkcji społecznych, gospodarczych i przestrzennych zdegradowanym terenom i obiektom.	OK, IR, GN			
3.3. Estetyka przestrzeni publicznych	1. Prowadzenie działań konserwatorskich i restauratorskich na zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub Gminnej ewidencji zabytków.	IR			
	2. Zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznych – place, skwery, centra wsi, w tym uporządkowanie oraz ponowne zagospodarowanie terenów publicznych (np. przy placu Św. Jadwigi Śląskiej, wzdłuż Traktu Książęcego, wzdłuż ulic Poznańskiej, 1 Maja, Łukasiewicza, Kopernika).	GN, IR			
	3. Tworzenie projektów edukacyjnych i kreatywnych z udziałem lokalnych społeczności (np. murale, ogrody społeczne).	OK, PR, GN			
	4. Usuwanie barier architektonicznych w przestrzeniach publicznych.	IR			
	5. Oświetlanie dekoracyjne budynków i roślin w przestrzeni publicznej.	GN			
3.4. Bezpieczeństwo mieszkańców	1. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi (np. Rządowym Funduszem OC) w celu rozwoju infrastruktury obrony cywilnej (schrony, systemy alarmowe), zwiększającej bezpieczeństwo mieszkańców w sytuacjach kryzysowych.	IR, USCISO			
	2. Inicjowanie działań mających na celu ochronę przeciwpowodziową, budowę wałów przeciwpowodziowych.	USCISO			
	3. Wsparcie działalności oraz doposażenie służb odpowiedzialnych za utrzymanie bezpieczeństwa na terenie Gminy, w szczególności Ochotniczych Straży Pożarnych.	USCISO			

	4. Rozwój monitoringu wizyjnego w przestrzeniach publicznych.	O			
	5. Poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego poprzez działalność Straży Miejskiej.	SM			
	6. Zwiększanie bezpieczeństwa na drogach poprzez zastosowanie rozwiązań technicznych takich jak progi zwalniające, inteligentna sygnalizacja świetlna, oświetlenie przejść dla pieszych, wyświetlacze prędkości.	IR			
3.5. Budowanie rozpoznawalności Gminy	1. Realizacja kampanii informacyjnych i wizerunkowych z wykorzystaniem mediów tradycyjnych, cyfrowych oraz materiałów drukowanych i multimedialnych, w tym folderów, filmów i gadżetów.	PR			
	2. Zarządzanie profilami Gminy, prowadzenie działań contentowych, sponsorowanych kampanii promocyjnych oraz interakcja z odbiorcami z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi komunikacji.	PR			
	3. Tworzenie i wdrażanie narzędzi wspierających rozpoznawalność lokalnych marek i producentów, organizacja stoisk na wydarzeniach, udział w targach, działania w mediach i na stronie Gminy.	PR			
	4. Aktywne wykorzystanie współpracy transgranicznej – realizacja wspólnych projektów z partnerami zagranicznymi (w tym w ramach Euroregionu Sprewa-Nysa-Bóbr) w obszarach turystyki, kultury i gospodarki.	PR			
	5. Realizacja programów ambasadorów Gminy – mieszkańców, przedsiębiorców i lokalnych liderów promujących Gminę w regionie i kraju.	PR, O			
	6. Organizacja i wsparcie wydarzeń o charakterze kulturalnym, sportowym i plenerowym oraz rozwój wydarzeń cyklicznych o znaczeniu ponadlokalnym.	OK, PR			

CEL IV: Gmina bezpieczna, aktywna i wspierająca mieszkańców

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
4.1. Wysoki poziom edukacji i wychowania dzieci	1. Dostosowanie infrastruktury oświatowej do potrzeb uczniów i nauczycieli poprzez modernizację szkół i przedszkoli, doposażenie w nowoczesny sprzęt i tworzenie pracowni tematycznych.	IR, OK			
	2. Wprowadzenie kompleksowego systemu wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, obejmującego zajęcia wyrównawcze, korepetycje, asystentów ucznia oraz wsparcie psychologiczno-pedagogiczne.	OK			
	3. Realizacja programów edukacyjnych promujących zdrowie psychiczne, relacje rówieśnicze i bezpieczeństwo cyfrowe wśród dzieci i młodzieży.	OK			
	4. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych rozwijających talenty i zainteresowania uczniów, w tym warsztatów artystycznych, sportowych, językowych i naukowych, kompetencji cyfrowych i programistycznych.	OK			
	5. Podnoszenie kompetencji kadry pedagogicznej poprzez organizację regularnych szkoleń, kursów i wymian dobrych praktyk z innymi placówkami.	OK			
	6. Wsparcie aktywnej roli rodziców w edukacji dzieci poprzez organizację spotkań, konsultacji i warsztatów edukacyjnych.	OK			
	7. Zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu uczniów poprzez modernizację przestrzeni wokół szkół, doświetlenie dróg dojścia, montaż monitoringu i zakup wyposażenia.	OK			
	8. Współpraca szkół z instytucjami kultury, firmami i organizacjami społecznymi w celu wzbogacenia oferty edukacyjnej i zawodowej uczniów.	OK			

4.2. Rozwinięte usługi społeczne i zdrowotne	1. Wzmocnienie świadczonych usług społecznych poprzez deinstytucjonalizację i przekształcenie Ośrodka Pomocy Społecznej w Krośnie Odrzańskim w Centrum Usług Społecznych.	OK			
	2. Zapewnienie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych, punktów opieki dziennej oraz rozwój klubów seniora na terenie Gminy.	OK			
	3. Rozwój mobilnych form wsparcia dla osób niesamodzielnych, w tym usług pielęgniarских, psychologicznych i opiekuńczych realizowanych w miejscu zamieszkania.	OK			
	4. Utworzenie punktu konsultacyjnego dla mieszkańców oferującego dostęp do wsparcia psychologicznego, prawnego i terapeutycznego, w tym dla dzieci i rodzin w kryzysie.	OK			
	5. Stworzenie systemu wsparcia dla opiekunów osób zależnych poprzez szkolenia, doradztwo i punkty informacyjne, ułatwiające im codzienne funkcjonowanie.	OK			
	6. Wprowadzenie lokalnego programu transportu społecznego (np. „taksówka dla seniora”) umożliwiającego mieszkańcom dostęp do usług zdrowotnych, administracyjnych i społecznych.	OK			
	7. Prowadzenie działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, wykluczeniu społecznemu i uzależnieniom, we współpracy z OSP i służbami.	OK			
	8. Zwiększenie dostępności mieszkań socjalnych i wspieranych poprzez rozbudowę gminnego zasobu lokalowego i wsparcie osób w kryzysie mieszkaniowym oraz dostosowanie mieszkalnych i użytkowych lokali gminnych do oczekiwanego przez mieszkańców standardu użytkowego.	GN, IR			

	9. Rozwijanie partnerstw z organizacjami pozarządowymi i liderami lokalnymi w celu realizacji działań społecznych i animacyjnych na rzecz integracji mieszkańców.	OK			
	10. Poprawa dostępności cyfrowej usług publicznych poprzez dostosowanie serwisów internetowych, formularzy i narzędzi komunikacji do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami.	O			
4.3. Zwiększenie dostępności usług sportowych i kulturalnych oraz budowanie więzi społecznych	1. Rozwój i promocja całorocznej oferty wydarzeń kulturalnych i sportowych skierowanych do różnych grup mieszkańców, sprzyjających integracji społecznej.	OK, PR			
	2. Wspieranie działań integracyjnych w miejscowościach wiejskich w celu wyrównywania poziomu aktywności społecznej i wzmacniania poczucia wspólnoty na obszarze całej Gminy.	GN, PR, OK			
	3. Przebudowa budynku przy ul. Poznańskiej 8-30 w Krośnie Odrzańskim w celu utworzenia Centrum Kultury wraz z salą widowiskowo-kinową.	IR			
	4. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym budowa przyszkolnej pływalni.	IR			
	5. Powiększenie oferty sekcji zainteresowań i zajęć hobbystycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie kultury, sztuki i sportu.	OK			
	6. Organizacja cyklicznych zajęć promujących zdrowy styl życia oraz integrację międzypokoleniową.	OK			
	7. Wspieranie aktywnych grup mieszkańców i organizacji nieformalnych, w tym klubów sportowych, grup rekreacyjnych i zespołów artystycznych.	OK, PR			
	8. Rozwój programów międzypokoleniowych, integrujących dzieci, młodzież, dorosłych i seniorów w działaniach sportowo-kulturalnych.	OK			

Uzasadnienie

Strategia Rozwoju Gminy jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania gminą. Określa kluczowe kierunki rozwoju gminy oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działań władz samorządowych, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia również efektywne gospodarowanie zasobami, w tym: ludzkimi, środowiskowymi, przyrodniczymi i kulturowymi, infrastrukturalnymi oraz środkami finansowymi. Strategia stanowi również formalną podstawę i uzasadnienie do aplikowania o zewnętrzne środki finansowe na realizację celów rozwojowych gminy oraz wsparcie w procesie przygotowania dokumentacji aplikacyjnej.

Poprzedni dokument strategiczny pn. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2016-2025, z uwagi na horyzont czasowy oraz wprowadzone zmiany wynikające z nowelizacji ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zdeteterminowały konieczność rozpoczęcia prac nad opracowaniem projektu Strategii Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035. Zgodnie z planowanymi zmianami w niniejszej ustawie od 1 lipca 2026 r. gminy będą zobowiązane do opracowywania strategii rozwoju. Dotąd opracowanie strategii pozostawało fakultatywne i nie wynikało z obowiązujących przepisów prawa, dlatego dokumenty tego rodzaju były sporządzane oraz przyjmowane jedynie przez część jednostek samorządu terytorialnego, które dostrzegały potrzebę prowadzenia długofalowej polityki rozwoju lokalnego.

Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębiono podczas badania ankietowego przeprowadzonego w dniach od 16 stycznia do 8 lutego 2025 roku.

Zgodnie z art. 6 ust. 3-6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne ws. projektu Strategii. W ramach konsultacji interesariusze za pomocą formularzy uwag oraz podczas spotkania konsultacyjnego mogli zgłaszać swoje opinie i sugestie do projektu Strategii. Na tej podstawie zostało przygotowane sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji.

Następnie na podstawie art. 10f ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym przeprowadzono proces opiniowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035 z Zarządem Województwa Lubuskiego. Projekt został przedłożony Zarządowi Województwa Lubuskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030. W toku procedury opiniowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035 Zarząd Województwa Lubuskiego podjął uchwałę Nr 118/2541/26 z dnia 14 kwietnia 2026 r., w której odstąpił od zajęcia stanowiska dotyczącego sposobu uwzględnienia w projekcie strategii ustaleń i rekomendacji odnoszących się do kształtowania oraz prowadzenia polityki przestrzennej województwa.

Strategia Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035 stanowi podstawę do zrównoważonego i harmonijnego zarządzania przyszłością Gminy w perspektywie do roku 2035. Stanowi wizję rozwoju i scenariusz działań uwzględniający wszystkie aspekty życia i wyznacza kierunki dla procesów i programów realizowanych w Gminie Krosno Odrzańskie w kolejnych latach.

Mając powyższe na względzie, przyjęcie przedmiotowej uchwały jest celowe i uzasadnione.

Strategia Rozwoju Gminy Krosno Odrzańskie na lata 2026-2035 została opracowana przez Urząd Miasta w Krośnie Odrzańskim przy współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Sp. z o.o. Sp.k. oraz Krajowym Instytutem Jakości. Dokument przygotowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych, w szczególności aktualnych dokumentów planistycznych, strategicznych i sprawozdań Urzędu Miasta oraz gminnych jednostek organizacyjnych. W procesie opracowania wykorzystano również dane statystyczne przedstawione w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych, a także informacje pozyskane w ramach procesu partycypacji społecznej.

Podjęcie uchwały nie rodzi skutków finansowych dla budżetu Gminy Krosno Odrzańskie.